ALEXANDER McCALL SMITH
Emma
Traducere din limba engleză Mona Apa

Alexander McCall Smith
Emma: A Modern Retelling
2015 Alexander McCall Smith
Ediţie publicată pentru prima dată în limba engleză de HarperCollins Publishers Ltd.

Lira

Lira şi Cărţi romantice sunt mărci înregistrate ale Grupului Editorial Litera www.litera. ro/lirabooks. ro

2017 Grup Media Litera
Editor: Vidraşcu şi fiii
Copertă: Flori Zahiu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României McCALL SMITH, ALEXANDER Emma / Alexander McCall Smith; trad.: Mona Apa – Bucureşti: Litera, 2017
ISBN 978-606 – 33 – 1485-8
I. Apa, Mona (trad.)
821.111 (73) – 31 = 135.1
Lira.

Capitolul 1

Tatăl Emmei Woodhouse venise pe lume, clipind confuz, într-una dintre zilele tensionate ale Crizei Rachetelor din Cuba. Erau vremuri de nelinişte continuă pentru oricine citea un ziar sau asculta ştirile la radio, iar doamna Florence Woodhouse, mama lui, care era anxioasă în cele mai bune momente ale ei şi panicată în cele mai rele, nu făcea nici ea excepţie. Ce rost mai avea perpetuarea rasei umane când autodistrugerea nucleară părea a fi iminentă?

Întrebarea aceasta îi trecuse prin cap lui Florence pe când era dusă în sala de naşteri a unui mic spital de provincie din Norfolk. În

apropiere se aflau bazele aeriene americane, făcând din Anglia o ţintă principală; bombardierele lor, auzise ea, se aflau pe pistă, pregătite să decoleze în misiuni ce aveau să provoace un deznodământ deopotrivă rapid şi înfiorător, constând dintr-o lumină bruscă şi orbitoare, un nor uriaş de praf şi apoi beznă totală. Este lesne de înţeles că, la momentul cu pricina.

Florence avea alte griji mai presante, aşa că nu izbutise să găsească răspunsul la propria-i întrebare. Sau poate că răspunsul fusese chiar actul naşterii, urmat de îmbrăţişarea, printre lacrimi de fericire, a micului bulgăre de umanitate ce îi fusese prezentat de moaşă.

Există o mulţime de teorii – nu toate susţinute de dovezi – potrivit cărora starea de spirit a mamei în timpul sarcinii ar putea afecta personalitatea nou-născutului. Mai sunt şi unii care cred că dacă, în pântec, ascultă muzică de Mozart, copilul va dezvolta ulterior o muzicalitate nemaipomenită, sau că va dobândi înzestrări lingvistice aparte dacă i se citesc poezii. Ipoteza că anxietatea se poate transmite de la mamă la pruncul nenăscut este mult mai plauzibilă, şi, într-adevăr-Henry

Woodhouse părea să reprezinte o dovadă vie. Încă de la o vârstă fragedă fusese un copil temător, câtuşi de puţin dispus să-şi asume riscurile pe care ceilalţi băieţi le îmbrăţişau cu bucurie şi foarte curios să afle rezultatul atunci când mama îi luă temperatura cu termometrul clinic obţinut de la dispensar.

— E normală? fusese una dintre primele lui propoziţii când începuse să vorbească.

— Perfect normală, îi răspundea mama lui. Treizeci şi şase cu opt. Uite.

Se simţea dezamăgit. Dimpotrivă, era pe deplin satisfăcut dacă un rezultat incert necesita o a doua inserţie a bulbului cu mercur sub limbă.

Mai târziu, această anxietate luă forma idiosincraziilor alimentare, presupunând respingerea unor alimente comune (făină de grâu, lactate şi aşa mai departe) şi predilecţia entuziastă faţă de produse mai esoterice (lăptişorul de matcă şi biscuiţii de malţ numărându-se printre preferatele sale). Dar nici acestea nu-l ţinură mult; când împlini optsprezece ani, gata să plece la facultate, era pregătit să adopte o dietă vegetariană clasică, atât timp cât aceasta era

suplimentată de o farmacopee de vitamine, uleiuri omega şi o varietate de enzime.

— Fiul meu este un valetudinar, declara mama lui cu oarecare mândrie.

Spre încântarea ei, afirmaţia îi trimitea pe prietenii ei la dicţionar. Să-ţi trimiţi din când în când prietenii la dicţionar este una dintre cele mai sofisticate plăceri în viaţă, dar una de care trebuie să te bucuri cu măsură: dacă abuzezi, unii oameni te pot acuza că ţi-ai mâncat pe pâine propriul dicţionar, ceea ce, oricum ai lua-o şi oricum ai da-o, nu este un compliment.

Henry Woodhouse – cunoscut celor mai mulţi drept domnul Woodhouse – nu urmă cariera destinată îndeobşte vlăstarelor familiei. În vreme ce tatăl său presupusese că fiul avea să se ocupe – într-un mod cu totul demn de un gentilom – de ferma de aproape două sute cincizeci de hectare ce înconjura reşedinţa lor, Hartfield, tânărul Henry avea alte planuri.

— Ştiu la ce te aştepţi. Ştiu că ne aflăm aici de patru sute de ani…

— Patru sute optsprezece, îl corectă părintele său.

— Patru sute optsprezece ani, atunci. Ştiu asta. Şi nu spun că vreau să abandonez domeniul cu totul; doar că mai întâi vreau să fac altceva. Apoi, mai încolo, o să mă ocup de fermă.

— Ai fi un fermier gentilom, îi spuse tatăl său oftând. Ştii asta, nu?

Tânărul Woodhouse zâmbi.

— Niciodată n-am prea înţeles conceptul. Care e, mai exact, diferenţa dintre un fermier gentilom şi un fermier, pur şi simplu?

Solicitarea îl puse în încurcătură pe bătrânul Woodhouse.

— Chestiunile acestea nu se discută aşa, făţiş. Nu-i o întrebare la care să răspunzi cu plăcere, şi mă surprinde din partea ta că a trebuit să mi-o adresezi. Un fermier gentilom… Urmă o pauză, apoi: Un fermier gentilom nu se ocupă efectiv de activităţile agricole, dacă înţelegi ce vreau să spun. Nu munceşte el însuşi. Are de obicei pe cineva care face treburile în locul lui, asta dacă nu cumva…

— Da? Dacă nu cumva ce?

— Dacă nu cumva n-are bani. Atunci trebuie să se ocupe el.

— Ca noi? Nici noi n-avem bani, nu-i aşa?

— Nu, n-avem. Cândva am avut, dar nu mai avem. Şi nu e nimic

dezonorant în asta. Să nu ai bani e perfect onorabil. Ba poate fi chiar un semn de bună-creştere.

— Şi un semn de sărăcie?

Alt oftat.

— Mi se pare că tărăgănăm discuţia. Ideea e că ar fi excelent dacă ai alege să te ocupi de fermă în loc să te faci… ce vrei, de fapt, să te faci?

— Inginer proiectant.

— Am înţeles, spuse tatăl după un moment de tăcere.

— E un domeniu important. Şi trebuie să ne ocupăm mai mult de proiectare în ţara asta, altfel nemţii ne-o vor lua şi mai mult înainte.

Tânărul Woodhouse ştia că aceasta era o linie de argumentare cu şanse de succes în faţa tatălui său, pe care-l îngrijora tendinţa germanilor de a căuta dominaţia mondială.

— Şi zici că nemţii sunt fruntaşi în domeniul ăsta?

— Da. De asta merge atât de bine industria lor. Maşinile produse de ei n-au moarte, pe când ale noastre de multe ori abia dacă pornesc.

— Inginer proiectant, murmură tatăl său căzut pe gânduri.

Disputa fu câştigată de tânăra generaţie. La mai puţin de un an după aceea, domnul Woodhouse se înscria la facultatea pe care şi-o alesese, bucuros să fie independent şi departe de casă.

Se dovedi o alegere înţeleaptă. După absolvire, domnul Woodhouse se angajă la o mică firmă din Norwich, specializată în proiectarea de dispozitive medicale. Era apreciat de colegi, deşi aceştia îl găseau excesiv de anxios – unii ar fi zis chiar obsesiv – cu privire la calitatea produselor şi posibilele riscuri asociate.

Munca era interesantă, dar nu-i prezenta suficiente provocări tânărului inginer. Prin urmare, în timpul liber se apleca meticulos asupra schiţelor şi prototipurilor invenţiilor sale. Una dintre acestea era o valvă nouă, îmbunătăţită, cu aplicaţii multiple, printre care dozarea azotului lichid în dermatologie. După ce patentă dispozitivul cu numele său – spre iritarea firmei, care îl acţionă fără succes în instanţă –, domnul Woodhouse vându licenţa de producţie unei companii olandeze. Cu banii obţinuţi putu să renoveze conacul familiei, să pună ferma pe picioare şi să-şi instaleze părinţii, tot mai bolnavi, în anexa care fusese pe vremuri casa portarului. La moartea bătrânilor, survenită nu după mult timp, ajunse unicul proprietar al domeniului Hartfield.

Până atunci se însurase deja, luându-şi prin surprindere toţi cunoscuţii. Ce femeie ar fi fost dispusă să-l ia de soţ pe inginerul acela anxios şi distrat? Trebuia să fie mânată fie de un puternic spirit caritabil – şi sunt destule doamne care-şi tratează căsnicia ca pe un soi de proiect personal –, fie de dorinţa de îmbogăţire. Ei bine, soţia lui nu se încadra în niciuna din aceste categorii; era o frumuseţe elegantă, simpatică şi inteligentă, cu venituri proprii consistente.

Fericit în căsnicie, domnul Woodhouse se bucura de traiul unui gentilom de ţară, fără a renunţa însă la proiectele sale inginereşti. La un an după nuntă deveniseră părinţii unei fetiţe, Isabella, apoi le venise pe lume încă o fiică, botezată Emma.

Doamna Woodhouse murise când Emma avea cinci ani. Fetiţa nu şi-o amintea pe mama ei, dar îi rămăsese în memorie dragostea cu care aceasta o înconjurase aşa cum rămâne vizibilă o aură de lumină după ce se stinge o lumânare.

Dacă n-ar fi trebuit să se ocupe de fiicele sale, rămase orfane de mamă la o vârstă fragedă, poate că domnul Woodhouse s-ar fi cufundat în depresie, căci se considera vinovat pentru moartea soţiei sale. Cu toate că decesul survenise ca urmare a unei infecţii meningeale virulente, arbitrare şi nedetectabile, domnul Woodhouse îşi reproşa că nu reuşise să-i asigure un sistem imunitar mai puternic. Dacă ar fi insistat – şi ar fi trebuit să insiste, cu fermitate – ca ea să urmeze acelaşi regim pe bază de suplimente şi vitamine pe care-l urma el, soţia lui ar fi putut birui virusul încă de la apariţia acestuia în organism. În fond, ei doi respirau acelaşi aer şi mâncau cam aceleaşi lucruri, deci, după toate probabilităţile, şi el avusese contact cu virusul respectiv. În cazul lui însă, vitaminele şi D îşi făcuseră datoria. Ce bine ar fi fost dacă ar fi reuşit s-o convingă şi pe ea că paisprezece pastile pe zi nu erau cine ştie ce, atât timp cât le luai, după cum proceda el, cu suc de portocale la micul dejun… Şi dacă i-ar fi arătat articolul din Sund*ay Tim*es despre studiile efectuate în Statele Unite pe marginea eficacităţii acelei combinaţii de vitamine în asigurarea unui răspuns imunologic sporit… Ea se arăta zeflemitoare faţă de teoriile lui – ştia asta, şi îi primea cu bunăvoinţă scepticismul –, dar nu te puteai arăta zeflemitor faţă de Sunday T*imes.* D*acă a*r fi tratat chestiunea cu mai multă seriozitate, sărmanele Isabella şi Emma ar fi avut-o încă pe mama lor alături, iar el nu ar fi ajuns văduv.

Asemenea mustrări de conştiinţă însoţesc în mod tipic doliul şi,

tot în mod tipic, dispar odată ce durerea începe să se atenueze. Domnul Woodhouse urmașe și el aceste etape; acum se gândea mai puţin la trecut, și mai mult la modalităţile prin care putea să înfrunte viitorul. Imediat după moartea soţiei, prietenii îl copleșiseră cu oferte de ajutor. Era bine privit în zonă pentru că susţinuse întotdeauna evenimentele locale, cu toate că rareori lua parte la ele. Acceptase cu dragă inimă să strângă fonduri pentru un nou centru comunal, achitase fără să se plângă o bună parte din costurile pentru restaurarea acoperișului bisericii, după ce niște hoţi de fier vechi furaseră plăcile de tablă, și crescuse bucuros valoarea premiului aferent Cupei Woodhouse, trofeu instituit de bunicul său și decernat pentru cel mai frumos berbec de la expoziţia agricolă anuală. Nu vizitase niciodată pubul din localitate, dar nimeni nu văzuse în asta un semn de îngâmfare, ci mai degrabă o excentricitate firească pentru un om care, în definitiv, inventase ceva.

— A inventat ceva, le explică un localnic unor vizitatori. Nu-l vezi prea des prin preajmă, dar cu siguranţă a inventat ceva. A făcut o grămadă de bani din asta, și bravo lui. Dacă ești în stare să inventezi ceva și să te asiguri că nimeni nu-ţi fură ideea, atunci te pricopsești, nu glumă.

Domnul Woodhouse fu surprins și emoţionat de generozitatea arătată de vecinii săi în primele luni de după moartea soţiei. Doamna Firhill, o femeie de prin sat care îi ajuta cu treburile gospodărești de când se mutaseră înapoi la Harthill, se angajase acum să le facă toate cumpărăturile și să le prepare toate mesele. Cu toate că problemele de zi cu zi își găseau astfel rezolvarea, tot rămânea un flux constant de femei care se perindau pe la conac cu farfurii acoperite și cratiţe cu mâncare. Se părea că toate cuptoarele de pe o rază de peste treizeci de kilometri se înhămaseră la misiunea de hrănire a familiei Woodhouse, ceea ce, din când în când, ducea la supraaglomerarea celor două frigidere încăpătoare ale casei.

— Nu de mâncare au ei nevoie, îi spuse doamna Firhill unei prietene. E nevoie de cineva care s-o învelească pe micuţa Emma de noapte bună. De cineva care să se uite prin șifonierul lui și să mai arunce din hainele vechi. Dacă mă întrebi pe mine, e nevoie de o soţie și de o mamă.

— Toate la timpul lor, zise prietena. El n-are încă nici patruzeci de ani. Și n-arată rău în lumina potrivită.

Doamna Firhill, la fel ca mai toţi cei care-l cunoşteau pe domnul Woodhouse, nu era de acord. Părea să trăiască un sentiment prematur al înfrângerii, având atitudinea cuiva care făcuse ceea ce îşi dorise în primii douăzeci de ani ai vieţii adulte, iar acum era sortit să-şi ducă restul zilelor pierdut în griji şi contemplări mute. În plus, răbdarea oricui ar fi fost greu pusă la încercare dacă ar fi trebuit să dezbată în fiecare zi meritele diverselor vitamine şi măsuri de prevenire: ciocolată neagră împotriva atacurilor cerebrale, extract din midii verzi din Noua Zeelandă împotriva reumatismului, şi aşa mai departe. N-ar fi fost uşor de trăit într-o asemenea atmosferă, indiferent de atracţiile pe care le prezentau conacul Hartfield (unsprezece dormitoare) şi siguranţa materială pe care ar fi adus-o căsătoria cu proprietarul acestuia.

Oricum, domnul Woodhouse nu avea câtuşi de puţin intenţia de a se recăsători. Drept dovadă, respingea politicos, dar ferm invitaţiile la dineuri care începuseră să-i parvină la nouă luni după moartea soţiei sale. Acesta era intervalul ideal, se gândeau oamenii: cum era inacceptabil să te recăsătoreşti la mai puţin de un an de la moartea soţiei, după nouă luni candidatele la postul vacant puteau începe să-şi exprime interesul. Dar ce era de făcut dacă bărbatul cu pricina respingea, pur şi simplu, toate invitaţiile, pretextând că avea alte angajamente?

— Nu e cazul să mintă, spuse una dintre gazdele refuzate categoric. Există o mulţime de scuze diplomatice la care poţi apela fără să torni minciuni grosolane. Mai ales că, ştie toată lumea, el nu are alte angajamente – nu iese niciodată din casă.

Faptul că la orizont nu se întrezărea vreo nouă doamnă Woodhouse însemna că trebuia găsită altă soluţie pentru creşterea şi educarea celor două fetiţe. Domnul Woodhouse se consultă în acest scop cu o prietenă de-a sa din Holt, care avea reputaţia de a şti cum să facă rost de orice îţi trebuia, indiferent că era vorba de un instalator, o fată la grajduri, un parchetar sau chiar un preot.

— E o revistă, îi spuse ea. Se cheamă *The Lady* şi este… cum să spun? mai de modă veche, într-o manieră foarte plăcută. Acolo dau anunţuri menajerele şi bonele în căutare de slujbe. Sunt întotdeauna o mulţime. Ai să găseşti pe cineva.

El îi urmă sfatul şi îşi comandă un exemplar al publicaţiei *The Lady*. Într-adevăr, la sfârşitul revistei erau mai multe pagini cu

anunţuri. Valeţi discreţi îşi arătau disponibilitatea, împreună cu referinţele complete şi cazierul la zi, bone cu experienţă se ofereau să aibă grijă de copii de toate vârstele, iar doamne înţelegătoare promiteau să alunge singurătatea în schimbul cazării în apartamente separate şi al beneficiilor uzuale.

Oare cine îşi mai permitea serviciile unui valet? se întrebă domnul Woodhouse. Din moment ce valeţii păreau să existe, însemna că era încă nevoie de ei. Îşi imagina cu uşurinţă rolul jucat de „un cuplu energic, între două vârste, cu permis de conducere la zi şi pasiune pentru gătit"; aveau să-şi găsească imediat de lucru, la fel şi tânărul „dispus să se ocupe de grădinărit şi de întreţinerea casei, în schimbul cazării pe perioada studiilor la facultatea de agronomie". În cele din urmă, în josul celei de-a doua pagini cu anunţuri găsi o „tânără (26) educată dorind să găsească un post adecvat ce presupune îngrijirea copiilor. Dispusă să călătorească. Nefumătoare. Vegetariană".

Ultimul detaliu îi atrase atenţia. De la o vreme, nici nu mai are rost să menţionezi că eşti nefumător; se înţelege de la sine că, în cazul în care fumezi, o să faci asta discret şi departe de ceilalţi, fumatul fiind acum o distracţie atât de furtivă. Mult mai semnificativ i se părea vegetarianismul, care indica, după părerea domnului Woodhouse, un interes rezonabil faţă de nutriţie. Când îşi îndreptă din nou privirea spre anunţ, observă că era singurul de la rubrica intitulată *Guvernante*.

Guvernantele figurau pe aceeaşi listă a speciilor pe cale de dispariţie ca şi valeţii. Nu cunoştea pe nimeni care să aibă o guvernantă, deşi citise că în Coreea şi în Japonia, unde familiile ambiţioase tratau educaţia progeniturilor cu o seriozitate implacabilă, se practica pe scară largă angajarea unor tutori rezidenţi care să le asigure copiilor un avantaj competitiv la evaluări. Persoanele acestea, dacă erau de sex feminin, puteau fi numite guvernante şi probabil că nu se deosebeau cu nimic de guvernantele odinioară nelipsite din familiile britanice de vază. Desigur, cuvântul în sine avea o pronunţată rezonanţă arhaică, denotând stricteţe şi severitate, însă aparenţele puteau fi înşelătoare. În fond, Maria von Trapp fusese şi ea guvernantă – precum şi călugăriţă înainte de asta – şi nu se arătase câtuşi de puţin severă. Oare această tânără (26) educată avea şi ea o chitară, la fel ca Maria von Trapp? zâmbi în sinea lui la acel gând. Nu credea că ar fi fost prea convingător în rolul căpitanului von Trapp.

Trimise chiar în aceeaşi după-amiază un mesaj pe adresa

redacţiei, solicitând autoarei anunţului să-l contacteze telefonic. Două zile mai târziu, aceasta sună şi se prezentă. Domnul Woodhouse îi remarcă satisfăcut vagul accent scoţian: o guvernantă scoţiană, la fel ca un medic scoţian, inspira încredere.

— Numele meu este Anne Tayler. M-aţi rugat să vă telefonez pentru postul de guvernantă.

Stabiliră un interviu. Domnişoara Taylor putea călători la Norfolk oricând prefera el.

— La momentul actual, nu am serviciu, spuse ea. Am, aşadar, un program foarte flexibil. Şi sunt o mulţime de trenuri de la Edinburgh.

Domnul Woodhouse stătu o clipă pe gânduri înainte de a răspunde, cugetând asupra exprimării mai degrabă formale: „La momentul actual, nu am serviciu”. O mulţime de oameni nu aveau, la momentul acela, serviciu, iar el se număra printre ei. Unii erau în această situaţie pentru că încercaseră să-şi găsească de lucru, dar

nu reuşiseră, pe când alţii avuseseră un serviciu, dar îl pierduseră fiindcă…

Existau o mulţime de motive pentru a-ţi pierde serviciul, se gândi el, de la purul ghinion până la manifestarea unui comportament grosolan. Mai erau chiar şi aceia care îşi pierduseră serviciul deoarece poliţia le luase urma şi îi demascase ca fiind escroci sau chiar criminali. Criminali. Îşi închipuia că existau criminali nefumători şi vegetarieni la fel de bine ca şi criminali carnivori, dependenţi de nicotină, deşi, ca regulă generală, criminalii nu erau abonaţi la revista *The Lady*. Criminalii citeau probabil tabloide de cea mai joasă speţă – asta dacă citeau vreun ziar. Tabloidelor de cea mai joasă speţă le plăcea să scrie despre infracţiuni şi autorii acestora, oferindu-le criminalilor o distracţie aşa cum sunt rubricile de interes social pentru noi, ceilalţi.

Domnişoara Taylor îi sesiză uşoara ezitare. Nu avea de unde să ştie, desigur, că înclinaţia lui spre anxietate îl putea arunca oricând într-un carusel al temerilor celor mai fanteziste, ideea criminalilor care ar fi putut da anunţuri în *The Lady* fiind un exemplu tipic în acest sens.

— Domnule Woodhouse?

— Da, aici sunt. Îmi cer scuze, mă gândeam.

— Eu pot veni oricând. Când mă puteţi primi?

— Mâine. Mâine după-amiază.

— Voi fi acolo, promise ea, numai să-mi spuneţi unde este acest

acolo.

Precizia cu care se exprima era încântătoare. În acel moment, domnul Woodhouse intui atunci că el şi fiicele lui îşi găsiseră guvernanta.

Capitolul 2

Nu-i luă mult domnului Woodhouse să-şi confirme suspiciunea iniţială conform căreia Anne Taylor era perfectă pentru această slujbă.

— Păreţi cât se poate de potrivită, îi spuse el la doar o oră de la sosirea ei la interviu. Tot ce trebuie să facem este să stabilim când anume puteţi începe şi, desigur, care vor fi termenii colaborării noastre. Mă îndoiesc că vreunul dintre detaliile acestea va fi problematic.

Domnişoara Taylor îl privea fix, cu un aer surprins. Pentru o clipă, domnul Woodhouse se întrebă dacă nu cumva comisese vreo impoliteţe fără să-şi dea seama. Avusese grijă să i se adreseze cu „domnişoară Taylor" în loc de „Anne", chiar dacă suna un pic cam prea formal, aşa că nu acesta putea fi motivul.

— Încă nu am menţionat dacă voi accepta, zise tânăra femeie. Nu putem presupune că persoana pe care o intervievăm doreşte postul până când nu îi cerem opinia.

— Dragă domnişoară Taylor, ce dovadă grosolană de insensibilitate din partea mea! Chiar eram pe punctul de a aborda acea problemă cu dumneata şi…

— Nu e nevoie să o daţi la întors, domnule Woodhouse, îl întrerupse ea. Când cineva face o afirmaţie nepotrivită, cel mai bun lucru – fără urmă de îndoială – este să nu înrăutăţească situaţia inventându-şi nişte intenţii pe care nu le avea. Nu sunteţi de aceeaşi părere?

El rămase fără cuvinte. Nu-şi imaginase că persoana pe care o invitase la interviu avea să ajungă să-i ţină *lui* predici despre cum să se comporte. Pentru un moment cochetă cu ideea de a pune punct întâlnirii chiar atunci. Ar fi putut spune: „Ei bine, dacă acesta este genul de gospodărie în care credeţi că intraţi…" sau „Ideea era să găsesc pe cineva care să le predea fetelor, nu mie". Ori să încheie simplu: „Dacă aşa consideraţi, atunci mă ofer să vă conduc înapoi la gară".

Nu spuse nimic din toate acestea, căci avea nevoie de ajutor pentru creşterea fiicelor lui. Putea foarte uşor să angajeze o tânără oarecare din sat, dar mai mult ca sigur aceasta ar fi ajuns să le dea pizza direct din cutie și să le permită să urmărească seriale australiene la televizor. Ştia că asta avea să se întâmple, pentru că asta făceau fetele din sat, după cum îi povestise doamna Firhill. Nici măcar ea nu se dădea în lături de la câte o felie de pizza;
 în urmă cu o lună, domnul Woodhouse găsise o cutie goală care nu putea proveni de la altcineva.

Pe de altă parte, domnişoara Taylor absolvise Universitatea St. Andrews, vorbea franceza – aşa cum ar trebui s-o facă orice guvernantă care se respectă – şi avea un fel de a fi calm şi aşezat care inspira încredere. Trebuia să o angajeze, pur şi simplu trebuia. Prin urmare, după câteva momente în care tânăra îl sfredeli cu privirea, el îngăimă o scuză.

— Aveţi dreptate. Desigur că aveţi dreptate…

— Da, ştiu. Când el dădu să protesteze, i-o reteză scurt: Din întâmplare, cred că slujba asta mi s-ar potrivi de minune. Ce sugerez eu este o perioadă de probă de trei luni în care să decideţi dacă mă puteţi suporta. Aici zâmbi; domnul Woodhouse zâmbi și el, cam nervos. Și dacă *eu* vă pot suporta pe *dumneavoastră*. Odată ce depăşim acest obstacol, vedem mai departe cum facem. După o scurtă pauză adăugă: Apropo, fetele chiar îmi plac.

El își arătă uşurarea printr-un zâmbet larg.

— Sunt convins că sentimentul e reciproc.

Ca pentru a-i risipi orice îndoială, și doamna Firhill părea s-o găsească potrivită pe domnişoara Taylor. Domnul Woodhouse nu mai avea nevoie de alte garanţii. La sugestia domnişoarei Taylor, le chemă pe fete și le explică pe un ton blând că aveau o nouă guvernantă în compania căreia urmau să fie foarte fericite.

— Dar suntem deja fericite, spuse Isabella aruncându-i domnişoarei Taylor o privire piezişă.

— Atunci veţi fi şi mai fericite. Şi acum, domnişoară Taylor, trebuie să bem cu toţii o ceaşcă de ceai. Eu, unul, prefer muşeţelul, dar vă putem oferi ceai obişnuit, dacă preferaţi.

— Muşeţelul are proprietăţi foarte benefice, zise domnişoara Taylor.

Domnul Woodhouse radia de plăcere.

Rapiditatea cu care se instală domnişoara Taylor la Hartfield îl surprinse pe domnul Woodhouse, la fel şi viteza cu care reorganiză vieţile celor două fete. În ciuda entuziasmului său anterior, doamna Firhill era de părere

că se mişca prea repede. „Copiilor nu le plac schimbările. Vor ca lucrurile să rămână aşa cum sunt – toată lumea ştie lucrul ăsta, afară de această femeie11, bombănea ea înclinând sugestiv capul în direcţia dormitorului din pod pe care îl ocupa nou-venita.

Spre uimirea ei, nici Isabella, nici Emma nu i se împotriviră domnişoarei Taylor, adoptându-i cu entuziasm metodele inedite. Le introdusese materii de învăţământ noi şi exotice – franceza şi caligrafia erau priorităţile intelectuale ale domnişoarei Taylor –, precum şi un program de exerciţii fizice completat de momente de distracţie gălăgioasă, uşor anarhică. În camera copiilor fusese montată o bară capitonată sub care erau aranjate saltele moi. Fetele stăteau călare pe ea, faţă în faţă, înarmate cu perne umplute cu puf. Jocul consta în a se bate cu pernele până când una dintre ele îşi pierdea echilibrul şi cădea pe saltea sau, ocazional, pe podeaua goală de dedesubt. Pentru a compensa diferenţa de vârstă, Emmei i se permise să-şi folosească ambele mâini, în timp ce sora ei trebuia să ţină o mână la spate. Pene albe zburau peste tot, ca fulgii de nea pe timp de viscol, şi ţipetele de râs pătrundeau până şi în biroul domnului Woodhouse, unde acesta studia conştiincios ultimele numere din revistele nutriţionale şi de dietă la care era abonat.

Era năucit de schimbările pe care le vedea în jurul său, de activitatea constantă, de noile motive de entuziasm. Sub ochii lui, albumele se umpleau cu tăieturi din reviste şi ziare; la fiecare masă apăreau păpuşi din hârtie decupate; diverse animale şi păsărele salvate îşi luau în primire adăposturile în cutii de pantofi înşirate la picioarele cuptorului; în fine, curentul vieţii, care se atenuase drastic după moartea soţiei sale, circula iarăşi prin casă. Transformările îi făceau plăcere, chiar dacă nu reuşeau să-i aline propria anxietate. E uşor să fii vesel şi optimist la vârsta fetelor, dar ce te faci atunci când sistemul imunitar este solicitat la maximum? Existau pericole peste tot, îndeosebi acelea identificate de către statisticienii din domeniul

medical, a căror îndeletnicire sinistră era să dezvăluie cât de mare era probabilitatea

 ca ceva rău să se petreacă. De câte ori primea rezultatele noilor cercetări, se confrunta cu sarcina de a-şi ajusta regimul pentru a-şi mări nivelul de exerciţii fizice – sau pentru a-l reduce, în măsura în care uzura articulaţiilor era compensată de sănătatea coronariană; să-şi mărească numărul de suplimente – sau să-l scadă, în funcţie de riscul ca un produs nou, atractiv în sine, să nu fie compatibil cu ceva ce lua deja. Găsirea echilibrului nutriţional aproape că era o slujbă cu normă întreagă, lăsându-i puţin timp pentru alte îndeletniciri, precum aprecierea riscurilor tehnice – o sarcină pe care era calificat să o ducă la îndeplinire, dar care putea fi excesiv de solicitantă dacă cineva o lua în serios, aşa cum, fără doar şi poate, o făcea domnul Woodhouse.

Achiziţionarea unei noi maşini de tuns iarba era un exemplu perfect în acest sens. Domeniul Hartfield era înconjurat de pajişti vaste care făceau loc, către est, unui tufăriş întins, tare îndrăgit de fete pentru jocuri de-a v-aţiascunselea. Jocurile acelea în sine reprezentau o sursă de anxietate; nu era exclus ca, adăpostindu-te într-o tufă de smirdar, să intri în contact cu nişte păianjeni. Trebuiau şi păianjenii să trăiască undeva, și era posibil ca tufele de smirdar să fie întocmai locul potrivit pentru ei.

Domnul Woodhouse auzise diverşi oameni spunând că nu există păianjeni otrăvitori în Anglia. O dată sau de două ori, îi corectase pe cei care făcuseră această afirmaţie falsă. La un moment dat, mersese până într-acolo încât să sune la o emisiune radio atunci când un expert în grădinărit îl asigurase pe un apelant că în grădinile englezeşti nu existau păianjeni periculoşi.

— Din nefericire, nu este adevărat, îi spusese domnul Woodhouse gazdei emisiunii. Există câteva specii de păianjeni în Anglia care au o muşcătură foarte dureroasă. Păianjenul-plută, de pildă, sau păianjenul-de-grădină elimină o toxină care provoacă o senzaţie extrem de dezagreabilă.

Realizatorul ascultase cu interes, după care voise să ştie dacă fusese el însuşi muşcat.

— Nu personal.

— Sau cunoaşteţi pe cineva care a fost muşcat?

— Nu tocmai.

— Ei bine, atunci, nu cred că trebuie să-i îngrijorăm prea tare pe ascultători, nu credeţi?

— O, ba da, spuse domnul Woodhouse. Vă asigur că un sentiment fals de siguranţă este un lucru foarte periculos.

Îngrijorarea sa în privinţa păianjenilor fu alimentată de informaţia potrivit căreia specia *Atrax robustus*, cunoscută drept una dintre cele mai periculoase din lume, se stabilise în zona docurilor din Londra, unde îi mergea de minune. La cât de uşor circulau acum oamenii şi mărfurile pe glob, era inevitabil, se gândea el, ca nişte călători din Australia să aducă în bagajele lor arahnide care se refugiaseră înăuntru în timpul pregătirilor de plecare. Dacă ploşniţele puteau să o facă – şi o făceau –, de ce ar fi rezistat păianjenii tentaţiei? Dădu din cap cu tristeţe; în ritmul acesta, pământurile verzi şi încântătoare din imaginaţia lui Blake n-aveau să mai fie verzi şi încântătoare pentru multă vreme. Şi dacă păianjenii puteau să o facă, atunci cum rămânea cu rechinii, care nu trebuiau decât să înoate câteva mile nautice în plus pentru a ajunge pe plajele englezeşti? Sau şerpii, care nu trebuiau decât să se strecoare într-un ciorchine de banane în America Centrală ca să ajungă în câteva zile pe mesele unor oameni aflaţi la mii de kilometri distanţă? Şi dacă întâlneau pe traseu un şarpe atrăgător de sexul opus? Cât ai zice peşte, o populaţie întreagă de *Bothrops asper* veninoşi s-ar fi stabilit confortabil în Norfolk. Ce-ar mai fi avut de comentat atunci experţii încrezuţi de la radio?

— Prostii, i-o trânti domnişoara Taylor când abordă problema păianjenilor din tufele de smirdar şi o rugă să le interzică fetelor să se mai joace acolo. Nu putem să ne înfăşurăm în vată de bumbac; imaginaţi-vă cum am arăta. În plus, fetele şi păianjenii convieţuiesc de mii de ani, după cum o demonstrează perpetuarea ambelor specii, lata britanică şi păianjenul britanic. *Cădit quaestio*.

Expresia *cădit quaestio* – „problema nu mai există" – era folosită adesea de domnişoara Taylor atunci când dorea să pună punct unei discuţii. Pur şi simplu nu aveai

 cum să răspunzi, din moment ce

subiectul fusese declarat nonexistent. Acum o utilizau şi fetele, chiar şi micuţa Emma. În general nu reuşea să pronunţe corect cuvintele în limba latină; cu toate acestea, răspunsese de curând *„Cădit quaestio”* când tatăl ei o întrebase dacă îşi luase suplimentul zilnic de ulei de peşte.

Vastitatea pajiştilor din jurul conacului făcea necesară o maşină de tuns iarba. Sid, fidelul angajat de la fermă, folosea de ani buni o rablă cu motor pe benzină care scârţâia îngrozitor în timp ce era împinsă manual de colo, colo. Hotărât s-o înlocuiască, domnul Woodhouse optase pentru un mic tractor sub care era montată o mică lamă rotativă. Asta îi permitea lui Sid să stea pe un scaun pe arcuri în timp ce conducea de-a lungul pajiştii lăsând în urma lui fâşii precise de iarbă tunsă.

Broşura tractorului înfăţişa o scenă rurală idilică. Un bărbat între două vârste cu o mină satisfăcută stătea pe tractoraş, iar în spatele lui se întindea o brazdă întinsă de iarbă bine cosită. Deasupra, cerul era albastru şi senin; în depărtare, pe veranda unei case de vară, o soţie atrăgătoare – cu cel puţin zece ani mai tânără decât bărbatul din prim-plan – aştepta să-i ofere un pahar cu limonadă harnicului ei consort.

Domnul Woodhouse nu se lăsa păcălit aşa de uşor. Dacă-ţi puneai piciorul doar câţiva centimetri sub apărătoarea lamei? Dacă picai de pe tractor pentru că terenul era denivelat – nu toată lumea avea pajişti – şi degetele tale sau întreaga mână ajungeau în calea tractorului şi a lamei sale nemiloase? Sau dacă un câine dădea fuga să-şi întâmpine stăpânul şi se trezea cu coada tăiată? Femeia care împărţea limonadă cu un aer atât de încrezător s-ar fi apropiat în fugă, doar ca să alunece sub cositoare şi să fie tăiată felii ca un salam într-un magazin de delicatese. Era foarte frumos să te prefaci că riscurile acelea nu existau, dar *cineva* trebuia să se gândească la ele.

Simpatia pe care i-o arătau Isabella şi Emma domnişoarei Taylor se dovedi a fi molipsitoare. Deşi doamna Firhill avea unele îndoieli cu privire la guvernantă şi metodele acesteia, îi venea greu să dezaprobe o femeie

care, în ciuda manierei categorice de a-şi expune punctele de vedere, era caldă şi generoasă în interacţiunile cu semenii.

Convingerea ei că avea întotdeauna dreptate – şi dezaprobarea fermă a acelora pe care îi socotea neglijenţi în obiceiurile lor intelectuale şi fizice – se datorau probabil faptului că domnişoara Taylor provenea din Edinburgh.

— Aşa sunt toţi, îi zise o prietenă doamnei Firhill. Am fost acolo, aşa că ştiu. Ne cred pe noi, ăştialalţi, foarte indolenţi. Au un spirit critic foarte dezvoltat.

— Sper să nu se molipsească şi fetele, oftă doamna Firhill. Dar mă tem că aşa o să se întâmple. Emma deja spune *cădit quaestio*, şi are doar şase ani.

— Ei, ce să-i faci? Poate că îmbină aspectele pozitive ale ambelor lumi: să fii educat în spirit scoţian, dar să locuieşti undeva unde e niţeluş mai cald.

Doamna Firhill încuviinţă cu un aer meditativ. Exista ceva în legătură cu Emma care o îngrijora. Să fi fost oare vorba de încăpăţânarea ieşită din comun? Băiatul verişoarei sale, Else, era aşa, şi avusese mari necazuri la şcoală. Sau să fi fost ceva diferit, o anume dorinţă de a controla totul? Unii copii erau autoritari, iar fetiţele tindeau să fie mai predispuse la asta decât băieţeii – sau cel puţin aşa considera doamna Firhill. Da, precis asta era. Emmei îi plăcea să comande, şi era foarte posibil ca influenţa domnişoarei Taylor să-i fi agravat această tendinţă: dacă nutreşti convingerea că există un mod corect şi un mod greşit de a face lucrurile, eşti înclinat să-i determini pe ceilalţi să adopte perspectiva ta asupra vieţii.

Odată ce doamna Firhill identifică problema, semnele care indicau dorinţa Emmei de a-i controla pe ceilalţi i se părură tot mai evidente. La un moment dat o urmări cum îşi făcea de lucru singură în camera de joacă, Isabella fiind la pat în ziua aceea cu o răceală urâtă. Într-un colţ al încăperii se afla casa de păpuşi, o construcţie veche pe care o descoperiseră, prăfuită şi decolorată, în pod. Cu pereţii revopsiţi şi retapetaţi, era plină cu piese micuţe de mobilier. Fetele petrecuseră ceasuri lungi mutând păpuşile dintr-o încăpere în alta în conformitate

cu nişte legi absconse pe care niciun adult nu le putea pătrunde.

Fără ca Emma să o observe, doamna Firhill o studie în timp ce vorbea cu păpuşile.

— O să stai în camera ta până te anunţ eu, i se adresă pe un ton

sever unui băiat ce purta un tricou marinăresc albastru cu alb, în stil franţuzesc. Cât despre tine, se răsti la păpuşa firavă, cu braţele deschise, ale cărei cusături începuseră să crape, tu n-o să-ţi găseşti niciodată un soţ dacă nu faci ce-ţi spun.

Doamna Firhill trase aer în piept. Ar fi fost foarte uşor să se amuze pe seama acelei manifestări de autoritate, dar simţea că nu era de râs. Scena revela cât se poate de limpede o trăsătură de caracter: *nevoia* Emmei de a-i controla pe alţii. „Domnişorică autoritară 1, se gândi doamna Firhill. Nu trebuia să uite însă că fetiţa era orfană de mamă, ceea ce schimba considerabil lucrurile.

Capitolul 3

— La internat? exclamă domnişoara Taylor. Nu cred că e necesar totuşi. Nu pentru fetele dumneavoastră.

Domnul Woodhouse se foi stânjenit pe scaun. Conversaţia se desfăşura în cabinetul lui de lucru – pe teritoriul lui –, şi şi-ar fi imaginat că în aceste împrejurări ar fi trebuit să beneficieze de un avantaj. Era o încăpere spaţioasă, cu un birou impunător, care ar fi trebuit să confere un anumit grad de autoritate cuvintelor sale. Citise undeva că Mussolini avea un birou uriaş, plasat în capătul unei încăperi extrem de lungi, ceea ce însemna că vizitatorii săi trebuiau să parcurgă o distanţă considerabilă numai ca să ajungă în dreptul dictatorului. Şi nu doar dictatorii sunt adepţii acestor tactici: se ştie că mai mulţi preşedinţi aleşi în mod democratic folosesc pantofi cu platformă, se cocoaţă pe cutii plasate strategic ca să câştige în înălţime sau insistă ca, la fotografiile de grup, să fie aşezaţi lângă persoanele mai scunde decât ei. În general, domnul Woodhouse nu avea nevoie de asemenea stratageme, fiind destul de încrezător

În propriile forţe, însă domnişoara Taylor avea darul de a-i ştirbi din autoritate, aşa cum se întâmpla şi acum, chiar în cabinetul său de lucru.

— Cred că mama lor aşa şi-ar fi dorit, zise el.

Se ascundea cu laşitate după răposata lui soţie, ştiind că guvernantei i-ar fi fost greu să riposteze.

— Dar ar fi putut să-şi schimbe opiniile, replică domnişoara Taylor. Dacă ar fi trăit, adică; nu sugeram că ţi-ai putea schimba opiniile după ce ai trecut în nefiinţă, ca să zic aşa. Doar că lucrurile s-au

schimbat de când... de pe vremea ei. Şi ambele fete sunt foarte fericite aşa. De ce să le trimiteţi la un internat îngrozitor, vreun fel de Dotheboys Hali1? La ce bun să ai copii dacă îi trimiţi undeva, departe, ca şi cum ai vrea să scapi de ei?

Domnul Woodhouse privi pe fereastră. Era perfect în regulă ca domnişoara Taylor să-şi exprime punctul de vedere pe marginea acestui subiect spinos, doar că ea era scoţiancă şi nu înţelegea nuanţele stilului de viaţă englezesc. Highbury era o chintesenţă a Angliei, cu o ordine socială clară şi nişte aşteptări nuanţate pe care nu puteai avea pretenţia ca ea să le înţeleagă. Şcoala primară din localitate era ideală pentru cei mici, şi domnişoara Taylor avea dreptate să afirme că fetele erau fericite acolo, însă odată cu înaintarea în vârstă apărea problema băieţilor. Dacă ar fi mers la liceul local, ar fi rămas însărcinate, domnul Woodhouse era convins de asta. Aveau să întâlnească nişte băieţi din aceia care aveau ca unică ambiţie să le lase gravide pe toate fetele care le ieşeau în cale.

Se întrebă cum să-i explice temerile sale guvernantei. Aceasta îl privea cercetător, de parcă ar fi încercat să înţeleagă propunerea bizară de a trimite fetele la internat.

În cele din urmă, domnişoara Taylor luă cuvântul.

— De cât timp sunt eu aici? De trei ani, nu-i aşa?

Domnul Woodhouse încuviinţă din cap. Domnişoara Taylor se integrase atât de bine în vieţile lor, încât

1 Şcoala din romanul *Nicholas Nickleby* de Charles Dickens, unde elevilor li se aplicau tratamente disciplinare greu de îndurat (n.tr.)

 avea impresia că se afla acolo de mult mai mult timp. Spera din tot sufletul să rămână şi în continuare – pe termen nelimitat, de fapt, căci nu mai putea să-şi imagineze Hartfield-ul fără ea.

— Ei bine, continuă domnişoara Taylor, ar fi păcat să dispar din vieţile lor după atâţia ani, doar pentru că ele au fost trimise la internat.

Domnului Woodhouse i se tăie răsuflarea.

— Dar nu e nevoie să se întâmple una ca asta. Nu trebuie să pleci.

— Nu văd ce rost ar mai avea să rămân, spuse domnişoara Taylor cu răceală-n glas. Rolul meu aici este de guvernantă. Subliniez,

de guvernantă. Nu mi-ar mai rămâne nimic de făcut într-un loc fără copii.

— Dar mai sunt şi vacanţele, obiectă domnul Woodhouse. Fetele trebuie supravegheate pe timpul vacanţelor.

— Domnule Woodhouse, cu siguranţă nu vă aşteptaţi să stau de pomană luni întregi, fără nimic de făcut, replică ea pe un ton de reproş.

Fu cât pe ce să spună „Dar eu exact asta fac…", însă se abţinu, mai ales că-i venise în minte o soluţie.

— Pot sugera o variantă de compromis?

— Nu văd ce compromis s-ar putea face. Ori merg la internat, ori nu merg. Doar n-aveţi de gând să-mi sugeraţi să le însoţesc? Nu cred că şcoala ar privi asta cu ochi buni.

Domnul Woodhouse izbucni în râs.

— Să mergi cu ele şi să dormi în dormitorul comun? Să mănânci la cantina şcolii? Să joci hochei pe iarbă? Ha, ha!

— Foarte amuzant, pufni ea privindu-l dispreţuitor. Poate îmi spuneţi în ce constă acest compromis.

— E o şcoală în Holt. Nu e departe, după cum ştii. Probabil că ai văzut-o. Gresham's.

— Nici n-aş fi avut cum să n-o văd. Nu merg cu ochii închişi, domnule Woodhouse.

— Primesc şi externi, continuă el. Le-aş duce eu pe fete dimineaţa, iar dumneata ai putea să le iei după-amiaza târziu.

Domnişoara Taylor părea să cugete.

— Are o foarte bună reputaţie academică, din câte ştiu.

— Excepţională. Şi nişte personalităţi foarte distinse au învăţat acolo. Benjamin Britten, compozitorul, de pildă.

— Gusturile mele sunt puţin mai clasice, replică ea. Este o opinie personală, desigur. Multora le place Britten, dar ceea ce a avut de spus cu privire la Veneţia cu greu ar încuraja pe cineva să viziteze acel loc…

— Şi Donald MacLean, urmă gânditor domnul Woodhouse. Şi el a fost la Gresham's, şi a devenit un foarte cunoscut spion.

— Înţeleg. Niciunul n-ar fi fost un soţ prea bun, comentă ea făcând o grimasă. Nicio femeie n-ar vrea ca soţul ei să treacă în tabăra adversă, nu-i aşa?

Domnul Woodhouse o privi nedumerit. Remarca ei conţinea o

vagă doză de umor, dar nu era sigur la ce se referea. Tabăra adversă? Moscova? Era cam prea evident.

— Păi, totul este diferit acum. Nu le trimit acolo ca să-şi găsească soţi. Va fi suficient timp pentru asta mai târziu.

— Desigur. Mulţi cred că în acest scop există universităţile. Domnişoara Taylor se ridică să plece. Nu era genul care să prelungească o conversaţie după ce decizia fusese luată. Nu prea cred că Emma va fi dintre cele care îşi doresc un soţ, adăugă ea încet. Isabella, da. Cu siguranţă. Şi mai degrabă mai devreme decât mai târziu. Probabil că deja se gândeşte cum ar fi să aibă un iubit. Ştiu că vorbesc despre o fată de doisprezece ani, dar caracterul, domnule Woodhouse, se formează în etape foarte timpurii în vieţile noastre, iar unele lete, chiar de la doisprezece ani, oferă indicii clare cu privire la viitorul lor sentimental. Am mai văzut toate astea înainte.

Domnul Woodhouse părea adâncit în gânduri, aşa că nu băgă de seamă ce spusese. Asta îi convenea de minune domnişoarei Taylor, căci nu ştia prea bine cum ar fi putut să continue discuţia despre caracterul fetelor. Era destul de sigură în privinţa Isabellei, dar când venea vorba de Emma se simţea mai puţin încrezătoare.

Emmai se părea a fi mult mai complexă şi, aşadar, mult mai interesantă decât Isabella. Aceasta din urmă era o fată simpatică şi drăguţă care urma să se bucure de mare succes în societate, mai ales la băieţi. Era cu mult mai dificil de făcut o asemenea previziune în cazul Emmei. Era o copilă frumuşică, ceea ce însemna că avea să-şi facă prieteni uşor, însă avea anumite profunzimi care le lipseau Isabellei şi fetelor de genul ei.

Manifesta… un simţ estetic ieşit din comun? Asta să fi fost? La scurt timp după sosirea ei la Hartfield, domnişoara Taylor observase interesul Emmei faţă de aspectul lucrurilor. La un moment dat, fetiţa se aventurase în camera guvernantei sale şi începuse să rearanjeze articolele de pe măsuţa de toaletă. Printre acestea se numărau două perii placate cu argint – o perie de haine şi una de păr – ce îi fuseseră dăruite domnişoarei Taylor de mătuşa ei din Aberdeen. „Argint scoţian, îi spusese mătuşa. Cel mai bun argint.11 Asta o nedumerise: cum putea fi argintul scoţian diferit de oricare altul? Argintul, fără doar şi poate, tot argint era, indiferent de provenienţă. Dar nu asta era

ideea: ideea era litera T, mare şi frumos ornamentată, gravată pe spatele periilor.

Acum, periile acestea stăteau lângă o sticlă cu apă de colonie, prevăzută cu pulverizator, un pieptene din baga, o sticluţă cu dizolvant pentru lacul de unghii şi un castronaş din ceramică scoţiană Wemyss ware, plin cu beţişoare de urechi. Pentru un copil obişnuit, o asemenea colecţie ar fi reprezentat o invitaţie clară la joacă. Sticluţa cu pulverizator ar fi constituit cea mai mare tentaţie, urmată îndeaproape de beţişoarele de urechi. Nu se întâmplă astfel în cazul Emmei, care îşi petrecu zece minute în deplină concentrare, mutând obiectele de colo, colo pe măsuţa de toaletă până le aranjă într-o poziţie ce părea să o mulţumească.

— Eşti tare ocupată, remarcă domnişoara Taylor.

— Trebuie să fie frumoase.

— Ce anume, Emma?

— Lucrurile.

Domnişoara Taylor zâmbi.

— Dar lucrurile astea sunt frumoase. Periile acelea miuunate din argint, de pildă, sunt foarte drăguţe, nu?

Micuţa Emma încuviinţă din cap.

— Uite aşa, spuse, mutând periile într-o parte. Acolo e locul lor. Iar aceasta… continuă ea punând sticluţa cu apă de colonie în mijlocul mesei. Aşa. Este forma potrivită.

Nu fu singurul incident de acest fel. Domnişoara Taylor îşi dădu curând seama că mobilierul din camera Emmei, precum şi tablourile de pe pereţi nu rămâneau în aceeaşi poziţie mai mult de câteva săptămâni la rând. Cele trei scaune din încăpere erau mutate de colo, colo cu regularitate: când în dreptul ferestrei, când lângă dulap, când la picioarele patului, când înapoi la fereastră. Asemenea fenomene se întâmplau şi în restul casei, deşi mai puţin vizibil. Totuşi, domnul Woodhouse remarcase odată că tablourile din cabinetul său de lucru fuseseră schimbate între ele.

— Nu înţeleg de ce doamna Firhill consideră necesar să-mi dicteze la ce să mă uit, comentă el la micul dejun. Aş vrea să lase lucrurile la locul lor, dacă stau bine aşa cum sunt.

— Mai sunt şi alţii care ar putea simţi nevoia să rearanjeze

lucrurile prin casă, spuse domnişoara Taylor. Nu cred că doamna Firhill are vreo opinie în privinţa amplasării tablourilor.

Emma, profund preocupată de castronul ei cu cereale, tăcea chitic.

— Păi, aş prefera să nu mai aibă nimeni asemenea nevoi, mormăi domnul Woodhouse. De ce nu pot oamenii să lase lucrurile la locul lor, dacă stau bine aşa cum sunt?

Domnişoara Taylor medită asupra întrebării. El avea dreptate, fireşte, dar numai până la un punct: există prea mulţi oameni care-şi închipuie că au un fel de datorie de a schimba totul. Aceşti oameni nu sunt dispuşi să lase lucrurile la locul lor, ceea ce poate deveni iritant. Pe de altă parte, dacă nimic nu s-ar schimba niciodată, viaţa n-ar fi cam plictisitoare? Se uită cu coada ochiului

la Emma, care îşi ridicase acum privirea din bolul cu cereale şi îi zâmbea.

Mai târziu, în timpul lecţiei lor de franceză, domnişoara Taylor o întrebă:

— Spune-mi, Emma, de ce-ţi place ţie să tot muţi lucrurile de colo, colo? Nu te cert, scumpo, sunt doar curioasă să aflu.

Fetiţa îşi adâncise privirea în cartea pe care o citeau. Erau aventurile elefantului Babar, originalul în limba franceză. Cei trei pui de elefant, Pom, Flora şi Alexander, se aflau în primejdie, iar Emma voia să meargă mai departe pe firul poveştii.

— Ca să le fac fericite, răspunse ea. Acum putem citi în continuare?

Fetele se acomodară bine la Gresham's, iar domnişoara Taylor şi domnul Woodhouse se obişnuiră cu drumurile până la şcoală şi înapoi. Dimineaţa, Isabella şi Emma erau duse la Holt cu un Land Rover plin de noroi, care era folosit în mod normal pentru activităţile de la fermă; după-amiaza, când mergea să le ia, domnişoara Taylor, care insistase să poarte mănuşi speciale pentru condus, avea o ţinută impunătoare la volanul unui Mercedes Benz gri-metalizat ce aparţinuse tatălui domnului Woodhouse.

Cum fetele erau la şcoală în cea mai mare parte a zilei, domnişoara Taylor resimţi puternic apăsarea timpului liber. După ce se înscrise însă la mai multe cursuri universitare prin corespondenţă,

își dădu seama că studiul și scrierea referatelor îi umpleau orele cu folos. Domnul Woodhouse o încurajase în acest sens și insistase să-i pună la dispoziţie un fond destinat achiziţionării manualelor și altor materiale necesare studiilor. În primul an absolvi două cursuri de istorie medievală a Spaniei, pe lângă un curs despre rutele comerciale din Orientul Mijlociu antic. În al doilea an obţinu note extrem de bune atât la cursul de cultură și civilizaţie clasică, cât și la cel de artă teatrală și dans în timpul Restauraţiei engleze, pentru a începe apoi un curs mai avansat despre arta barocă.

Pentru fete, mai ales pentru Emma, era mai degrabă ca o mamă vitregă, decât o guvernantă. Dar în vreme ce majoritatea mamelor vitrege sunt detestate de copii, la ea nu era cazul. Resentimentele micuţilor sunt bazate Pe prejudecata că mama vitregă trebuie să fie crudă și nemiloasă, un tipar atât de comun încât și-a câștigat și un nume – sindromul Cenușăresei. La fel ca Cenușăreasa, copilul vitreg tânjește după mama naturală, care s-ar fi purtat mult mai frumos cu el, și suferă pentru că maștera îl privează de o bună parte din afecţiunea tatălui său.

La Hartfield, unele elemente importante din această ecuaţie psihologică lipseau: domnișoara Taylor era oricum, numai insensibilă nu – dimpotrivă, le făcea pe plac fetelor în mod frecvent și fără mustrări de conștiinţă. În plus, nici nu era măritată cu tatăl lor – iar acesta se mulţumea s-o trateze ca un angajator ce-i recunoștea meritele și, întrucâtva, ca prieten. În lipsa acestor complicaţii cu greu s-ar fi putut dezvolta o psihopatologie, și nimic nu întina relaţia bazată pe afecţiune și încredere dintre cele două fete și guvernanta lor. La domnișoara Taylor apelau pentru un sfat; tot ea le alina atunci când se confruntau cu suferinţele tipice adolescenţei, avea grijă de ele și le oferea iubirea pe care propria lor mamă le-ar fi oferit-o dacă ar mai fi fost în viaţă.

La scurt timp după ce Isabella împlini șaptesprezece mi, tatăl ei decise s-o retragă de la școală. Colegele ei de generaţie mai aveau de urmat un an la Gresham's, dar Isabella nu avea nici cea mai mică dorinţă să înveţe pentru niște examene pe care, în mod evident, nu le-ar fi trecut. Ea voia să plece la Londra și să-și găsească de lucru acolo. Cunoscuse în tren pe cineva care îi promisese o slujbă la o casă

de licitaţii. Nu avea să câştige cine ştie ce, dar nu asta era ideea; avea un venit coniant din averea mamei sale, mai mult decât suficient pentru a plăti chiria şi cheltuielile traiului de zi cu zi, bir tatăl ei, după cum intuia Isabella, avea să-i sponsorizeze orice extravaganţă. Londra, cu piesele ei de teatru). i petrecerile nesfârşite, îi făcea cu ochiul; era ca şi cum luminile strălucitoare ale metropolei ar fi ajuns până

în provincie, chiar şi până la Hartfield, ca să-i arate drumul întortocheat spre viaţa pe care o merita.

Domnul Woodhouse, desigur, găsea că Londra era un oraş extrem de periculos.

— Nu pot să pricep, le spuse fiicelor sale, atunci când Isabella îi pomeni pentru prima oară despre planurile ei. Pur şi simplu nu pricep de ce şi-ar dori cineva să trăiască la Londra. Înţeleg de ce şi-ar putea dori să petreacă o zi acolo – să vadă ce mai e nou la Academia Regală sau la Muzeul de Ştiinţă sau mai ştiu eu unde. Poate chiar să facă nişte cumpărături. Dar să trăiască acolo? pufni el clătinând din cap cu un aer neîncrezător.

— Dar… începu Isabella, însă nu apucă să spună mai multe.

— Până şi aerul e la mâna a șasea, reluă domnul Woodhouse. Gândeşte-te numai: când respiri într-un asemenea loc, tragi în piept un aer care a intrat şi a ieşit din cine ştie câţi alţi plămâni.

— Doisprezece, interveni Emma. Teoretic vorbind – I dacă fiecare persoană are câte doi plămâni şi aerul e la mâna a șasea.

— Așa, vasăzică, mormăi domnul Woodhouse. Doisprezece plămâni. Imaginează-ţi încărcătura microbiană şi virusurile…

— Dar virusuri sunt pretutindeni, tată, spuse Isabella. Așa am învăţat la ora de biologie. De la domnişoara Parkinson – ar fi trebuit s-o vezi.

— Scorpie bătrână, chicoti Emma.

— O profesoară foarte bună, am impresia, spuse domnul Woodhouse. Şi în mod limpede conştientă de prezenţa virusurilor, ceea ce este un lucru bun.

Isabella schiţă un zâmbet.

— Domnişoara Parkinson ne-a spus că trebuie să fim expuşi la virusuri ca să ne consolidăm sistemul imunitar. Sunt tot mai multe persoane cu alergii tocmai pentru că lumea consumă alimente exagerat de purificate.

— Ar trebui să mâncăm lucruri murdare? întrebă Emma. Să spălăm vasele poate doar o dată sau de două ori pe săptămână?

Domnul Woodhouse încercă să schiţeze un zâmbet la auzul acestei sugestii, însă toată discuţia i se părea extrem de dureroasă. Microbii nu trebuie trataţi cu superficialitate dacă se doreşte evitarea unui dezastru. Desigur că microbii nu aud ce se vorbeşte în jurul lor, dar pare cumva prostesc să discuţi despre ei ca și cum n-ar fi de faţă.

— Se poate să existe un sâmbure de adevăr în spusele domnişoarei Parkinson, se învoi el. Trebuie să fim expuşi unui anumit nivel de activitate microbiană, dar Londra depăşeşte cu mult nivelul respectiv. Nu, să locuieşti la Londra nu mi se pare altceva decât o nesăbuinţă, adăugă el după o clipă de gândire. Teatrele şi muzeele sunt foarte bune…

— Şi petrecerile, completă Isabella.

Domnul Woodhouse o privi sever, dar nu răspunse provocării.

— Toate astea sunt foarte bune, dar dacă ajungi într-o stare atât de jalnică încât să nu te mai poţi bucura de ele? Ce te faci atunci?

— Mie mi se pare în regulă, zise Isabella. Am o mulţime de colegi la Gresham’s ai căror părinţi locuiesc sau lucrează la Londra, şi mie îmi par a fi în regulă.

— Aerul este mult mai sănătos aici, insistă domnul Woodhouse. Şi dacă ai locui la Londra, domnişoară, ai şti asta. Ai fi răcită nonstop, cum vă place vouă să spuneţi. Şi te-ai expune unor riscuri mult mai mari de atât, crede-mă. Dacă apa a trecut prin cine ştie câte perechi de rinichi… Nu, nu te strâmba, e ştiinţă ce spun eu aici. Dacă apa londoneză a trecut prin toate acele sisteme…

— Şi prin sistemele băieţilor, interveni Emma.

Isabella surâse. La *asta* nu avea nimic de obiectat.

— Dacă apa londoneză a suferit această experienţă, continuă domnul Woodhouse, gândiţi-vă care e probabilitatea ca măcar unele virusuri să fi scăpat vigilenţei clorului şi amoniacului cu care tratează ei problema. Şi ce să mai zic de hepatită? Se transmite prin apă, după cum cred că v-am mai spus în trecut.

— Hepatita te îngălbeneşte, comentă Emma.

— Aşa e, zise domnul Woodhouse uitându-se cu asprime la fiica sa mai mare. Ea nu trata aceste aspecte cu seriozitatea cuvenită, iar tacticile de şoc erau uneori necesare pentru a sublinia o idee.

Purtară mai multe astfel de conversaţii despre primejdiile Londrei, dar niciuna nu influenţă dorinţa Isabellei de a se muta acolo cât de curând cu putinţă. Domnul Woodhouse simţi nevoia să discute chestiunea cu domnişoara Taylor.

— Pare extrem de hotărâtă să plece la Londra, spuse el într-o seară, pe când se plimbau amândoi printre arbuşti. Am încercat să-i explic de ce nu e bine, dar fetei ăsteia pare să-i intre pe-o ureche şi să-i iasă pe cealaltă. De fapt, nu sunt sigur dacă îi intră măcar pe o ureche. Cred că o mare parte din ceea ce am spus a fost ignorat cu desăvârşire. Emma e cu totul altfel, desigur – ea mă ascultă, sora ei însă…

— Sora ei e cu totul altfel, zise domnişoara Taylor. Cu toţii ştim asta.

— Nu pot să-mi explic, oftă domnul Woodhouse, clătinând din cap a exasperare. Au acelaşi ADN.

— Nu chiar acelaşi. Au o parte a ADN-ului comun, dar fiecare are propriile gene. Nu sunt gemene identice.

— Da, ai dreptate. Dar au fost crescute în acelaşi mediu şi au în mare aceeaşi moştenire genetică şi totuşi…

Domnişoara Taylor îl atinse uşor pe braţ, vrând parcă să-l liniştească.

— Isabella e mai interesată de aspectele fizice ale vieţii. E atât de simplu. De fapt, îmi pare rău că trebuie s-o spun, dar, în momentul de faţă, n-are altceva în cap decât sexul opus.

Ultimele două cuvinte fuseseră rostite cu grijă – de parcă ar fi vorbit „cu mănuşi” – şi pronunţate cu un accent scoţian vag dezaprobator. Efectul fu electrizant.

— Băieţi?

— Isabella e interesată de băieţi. Doar la ei se gândeşte. Mi-e şi teamă s-o spun, dar acesta este destinul său.

Domnul Woodhouse rămase tăcut. Nu-i plăcea să se gândească la implicaţiile acelor vorbe. Oare de-asta aveai o fată, ca s-o creşti, s-o educi şi după aceea nişte

băieţi perverşi să şi-o treacă din mână în mână? Se cutremură.

Ar fi vrut ca fiicele lui să rămână alături de el pentru totdeauna, în siguranţa – sau măcar în relativa siguranţă – a domeniului Hartfield. Lumea din afară n-avea decât să facă tot ce ştia mai rău, atât timp cât viaţa de la moşie nu era afectată.

— Trebuie s-o mărităm, murmură el.

— Nu ştiam că în ziua de azi se mai pune astfel problema, replică încruntată domnişoara Taylor.

— Puţin îmi pasă. Ideea e că Isabella o să intre în tot soiul de încurcături dacă nu facem asta. Ezită, de parcă ar fi aşteptat de la domnişoara Taylor o confirmare. În cele din urmă conchise: Așa se va întâmpla dacă nu-i găsim un soţ cât mai rapid cu putinţă.

— Dar Isabella are numai şaptesprezece ani, protestă domnişoara Taylor. Practic, nici n-a apucat să trăiască.

— Mulţi oameni se căsătoresc la optsprezece sau nouăsprezece ani. Poate că media de vârstă este puţin mai ridicată, dar ţine cont că vârsta legală este de șaisprezece ani.

— Mirese minore, pufni dezaprobator domnişoara Taylor.

— Mama mea avea optsprezece ani când s-a măritat eu i-a tăi meu. Şi a fost o căsnicie foarte fericită, după cum cred că bine ştii. Chiar soţia mea avea douăzeci şi doi de ani când ne-am căsătorit. Cum domnişoara Taylor mu spuse nimic, domnul Woodhouse prinse curaj. Vezi, aşadar, că nu e o idee atât de scandaloasă să cauţi o partidă bună pentru fiica ta în scopul de a o proteja de un posibil şir de aventuri nefericite cu tot soiul de tineri nepotriviţi. De fapt, cu cât mă gândesc mai mult la ideea asta, cu atât mai atractivă mi se pare.

— Dar nu poţi găsi cuiva o *partidă*! Este o tânără pe picioarele ei de-acum. Va avea propriile idei cu privire la ceea ce-şi doreşte şi îmi pare rău că trebuie să v-o spun pe şleau, dar acele idei s-ar putea să nu coincidă cu ale dumneavoastră. Trăim totuşi în secolul douăzeci şi unu, dacă nu ştiaţi.

— Sunt cât se poate de conștient de acest lucru. Și unt conștient și de faptul că nu-i pot dicta fiicei meie

cu cine să se mărite. Ceea ce pot face însă este să dau sfărâm ţară că fiica mea este disponibilă. Apoi natura îşi va urma cursul – sau cel puţin sper că aşa se va întâmpla. Nişte tineri potriviţi de prin partea locului se vor întrece să-i câştige afecţiunea, iar ea va alege. Şi cu asta, basta.

Domnişoara Taylor îl privea perplexă. Până atunci se întrebase dacă vorbea cu adevărat serios; acum înţelesese că da.

— Şi cum daţi sfară-n ţară?

Domnul Woodhouse zâmbi larg.

— Citeşti exemplarele din *Country Life* care îmi parvin?

— Vreţi să spuneţi că ar trebui să publicăm fotografia

Isabellei în *Country Life*? Pe pagina aceea unde în fiecare săptămână e prezentată câte o tânără atrăgătoare, cu detalii despre părinţii şi ocupaţia ei?

— E o tradiţie grozavă. Datează de ani întregi, să ştii. Domnul Woodhouse adăugă pe un ton coborât: Şi mamei mele i-a apărut fotografia acolo. Păstrez exemplarul din gazetă în cabinetul meu de lucru. Sunt foarte mândru de asta. E ceva ca mamei tale să-i fi apărut poza pe prima pagină din *Country Life*, nu ţi se pare?

— Eu n-am să-i înţeleg niciodată cu adevărat pe englezi, murmură domnişoara Taylor.

— Nici nu încerca. Sunt lucruri care, după cum se spune, depăşesc orice înţelegere.

Capitolul 4

Tot ce trebuia să facă era să trimită o fotografie de calitate editorului de la *Country Life* şi să-l roage să o prezinte pe fiica sa în următorul număr al revistei. Succesul nu era nicidecum garantat, nici măcar pentru cele mai fotogenice tinere: erau multe fete, din multe comitate, extrem de doritoare să apară în revistă, sau cel puţin cu părinţi extrem de doritori în numele lor. Iar sprijinul părintesc în chestiunea aceasta era crucial; o tânără nu putea formula solicitarea de una singură, deoarece această formă de autopromovare o descalifica imediat.

Emma

35

Fotografia trebuia să fie cât de cât interesantă. Fetele din *Country Life* nu stăteau pur şi simplu la poză în faţa unui fundal inexpresiv, ci ofereau un indiciu privind mediul lor social sau talentele lor. Fiicele micii nobilimi influente – cele cu case impunătoare – puteau să stea sprijinite de o coloană din piatră, sugerând că aceea era doar una dintre multele coloane deţinute de tatăl ei; cele care nu dispuneau de coloane, dar aveau, să spunem, un mic lac ornamental, erau fotografiate în faţa acestuia. Pasionatele de echitaţie – şi acesta era un

grup numeros – se pozau cu un cal de vânătoare pe fundal, sau cel puţin cu o şa. Un accesoriu popular era reprezentat de câini, de obicei labradori, care erau aşezaţi de-o parte a fetei, pregătiţi pentru aport sau pentru a speria păsările. De multe ori, patrupedele se bucurau de o atenţie la fel de mare din partea cititorilor ca tânăra în chestiune.

Desigur, nu toată lumea locuia la ţară, deşi majoritatea celor care locuiau în oraş aveau oarecare legături în mediul rural. Părinţii puteau fi descrişi, de exemplu, ca provenind din Cheyne Walk, Chelsea *şi* East Woods Manor, Chipping Norton. Desigur, în orice alăturare de genul acesta conta mai curând Chipping Norton decât adresa din Londra: oricine putea să locuiască la Londra, dar nu oricine putea să locuiască în Chipping Norton.

Textul însoţitor dezvăluia planurile subiectului. Multe domnişoare studiau la universitate – în special la Durham, Edinburgh sau Bristol. Multe plănuiau să lucreze în relaţii publice sau într-o galerie; una sau două – cele norocoase – îşi fondaseră deja o firmă de decoraţiuni interioare. Unele urmau să se mărite în viitorul apropiat, şi era menţionată şi luna nunţii, ca cititorii să poată şti dacă fuseseră invitaţi sau neglijaţi. Dacă mai era doar o lună până la eveniment şi invitaţia nu sosise, concluzia de neevitat era că nici nu avea să mai sosească. Dar dacă nunta urma să aibă loc în septembrie sau octombrie şi era doar luna mai, atunci posibilitatea rămânea deschisă.

Domnul Woodhouse nu acordase niciodată mare atenţie acestor aspecte, pe care le considera mai curând

pe placul femeilor decât al bărbaţilor. Legenda pentru fotografia Isabellei putea fi lăsată pe mai târziu, acum era important să găsească un fotograf. Tocmai frunzărea Paginile Aurii când îşi aminti că ştia un fotograf care se afla la doar câţiva paşi distanţă, sau al cărui frate se afla la doar câţiva paşi distanţă.

George Knightley era proprietarul uneia dintre cele mai mari case din regiune, Donwell Abbey (douăzeci şi patru de dormitoare). La vremea când domnul Woodhouse se gândea să publice fotografia fiicei sale, George avea douăzeci şi cinci de ani şi deţinea Donwell de patru ani. Moştenise nu numai casă, ci şi înfăţişarea plăcută a tatălui său, care fusese descris într-un articol de revistă ca unul dintre cei mai chipeşi zece bărbaţi din Anglia. Seniorul se dovedise şi extrem de modest, refuzând să facă referire la asta sau la orice altă distincţie care

îi fusese acordată. Manifesta acel stil englezesc foarte atrăgător, pe cale de dispariţie, în înfăţişare, ţinută şi maniere, asociat cu o generozitate impresionantă. Acest lucru îi asigurase fiului său o primire plină de simpatie atunci când preluase proprietatea. „Slavă Cerului”, spunea lumea. „Gândeşte-te cu cine ne-am fi putut pricopsi…11 Urma o enumerare a celor care ar fi putut cumpăra Donwell Abbey dacă ar fi fost scoasă pe piaţă: investitori în fonduri speculative, magnaţi ai economiei digitale, oligarhi ruşi, tot soiul de celebrităţi – lista era lungă şi în general se încheia cu un oftat de uşurare că familia Knightley rămânea acolo unde fusese de secole.

Părinţii lui divorţaseră când abia împlinise şapte ani. Nu fusese o despărţire dureroasă: recunoscuseră că erau pur şi simplu plictisiţi unul în compania celuilalt şi că acest plictis începea să se transforme în iritare. Înţelegeau că atunci când felul de a fi al partenerului începe să te scoată din sărite, este probabil prea târziu să salvezi situaţia, chiar dacă o relaţie ar putea fi reparată de mântuială printr-o mulţime de eforturi şi de concesii. Soţul plecase să locuiască la Vancouver; Soţia rămăsese cu băieţii la Donwell, care îi revenise în urma partajului. Knightley pierduse legătura cu Anglia şi, într-o anumită măsură, şi cu fiii lui, deşi nu intenţionase

niciodată să-i părăsească. Cât despre doamna Knightley, aceasta legase o prietenie apropiată cu un bărbat pe care-l întâlnise la un club de bridge, şi ajunsese să călătorească împreună cu el la competiţii din lumea întreagă. I într-una dintre acele călătorii, cu prilejul turneului internaţional de bridge din Kerala, fusese lovită de o maşină – un Hindustan Ambassador vechi cu frâne necorespunzătoare – şi murise. Ultimele ei gânduri fuseseră la soarele de deasupra – atât de strălucitor, atât de neobosit – şi chipurile îngrijorate care o priveau; un băiat îmbrăcat într-un tricou albastru, un bărbat într-o uniformă kaki care ţipa la ceilalţi, şi apoi iarăşi soarele, şi întuneric.

Conform testamentului, George moştenea Donwell şi proprietatea înconjurătoare, în vreme ce fratele lui, John, prelua portofoliul de investiţii. Era câm părţire cât de cât echitabilă şi le convenea amândurora. George avea un simţ al datoriei care-i lipsea fratelui său; de asemenea, îi plăcea provocarea de a restaura ferma Donwell, făcând-o din nou rentabilă. Lui John, moştenirea uşor de

convertit în bani lichizi îi permitea să se răsfeţe cu aparate de fotografiat scumpe, să uite de casa pe care o considerase întotdeauna incomodă şi plictisitoare şi să-şi cumpere un apartament într-o zonă elegantă din Londra.

Angajamentul tânărului George Knightley pentru Donwell nu era un capriciu trecător. Ajutat de adminisiratorul priceput al fermei, făcu în aşa fel încât să obţină un maximum de subvenţii din partea Uniunii Europene. Înlocui utilajele vechi de la fermă cu echipament nou-nouţ şi respectă cu abnegaţie planul de diversificare a recoltelor; renovă casele de mult abandonate, pregătindu-le pentru închiriere în regim turistic; introduse stupi de albine şi cumpără centrifuge pentru extragerea mierii de pe faguri; alcătui o turmă mare de oi de rasă; în sfârşit, înfiinţă un magazin unde se vindeau şuncă maturată, tricouri şi mănuşi de lână. Pe scurt, fiecare modalitate de a scoate bani din fermă fusese examinată, încercată şi, dacă avusese succes, implementată.

Cum Donwell Abbey şi Hartfield se învecinau, între familiile Woodhouse şi Knightley exista o relaţie de prietenie. George Knightley fusese dintotdeauna conştient de prezenţa fetelor Woodhouse, desigur, dar ele nu erau, în ochii lui, nimic mai mult decât două adolescente simpatice cu care pălăvrăgea din când în când. Isabella, desigur, îi apreciase întotdeauna înfăţişarea, dar din pricina diferenţei de vârstă dintre ei orice legătură romantică era imposibilă. Când ea avea şaisprezece ani şi începea să-şi arate interesul pentru băieţi, el avea douăzeci şi patru, mult prea bătrân după standardele unei adolescente.

— Viaţă după douăzeci de ani? îi spuse Isabella unei prietene. Nu prea cred!

— Ei, nu e ca şi când ai fi mort când ai douăzeci şi ceva de ani, replică prietena. Poate un pic trecut, dar nu chiar terminat.

— Asta vine mai târziu.

— Da, la patruzeci.

Izbucniră în râs, dar vorbeau serios.

George nici nu se sinchisea de diferenţa de vârstă. O compara pe Isabella cu unele dintre colegele lui de facultate: în câţiva ani avea să fie exact ca ele, o fată de la ţară nerăbdătoare să-şi găsească soţul potrivit din rândurile tinerilor care-i formau cercul social. Era o soartă

destul de blândă, chiar dacă foarte previzibilă.

Nu era aşa de sigur şi-n privinţa Emmei. Era cu zece ani mai tânără, aşa că, atunci când el luă în stăpânire domeniul Donwell la vârsta de douăzeci şi unu de ani, ea avea unsprezece – doar o copilă. De-a lungul anilor, totuşi, urmări cum adolescenta stângace se transforma într-o tânără frumoasă şi sigură pe sine. O vedea adesea când mergea să-l viziteze pe domnul Woodhouse, dar ea nu părea să-l bage în seamă. Pe bună dreptate: ca prieten al tatălui ei, reprezenta doar o figură vag familiară. George descoperise că-i plăcea felul ei de a fi. Cu observaţii acide, ca să nu spunem răutăcioase, şi o atitudine independentă, Emma era tot mai interesantă.

Emma

39

Domnul Woodhouse îşi aminti ce anume îi spusese George Knightley. Fratele lui devenise un fotograf de succes şi câştigase chiar o competiţie naţională în urmă cu un an sau doi.

— John e destul de priceput la asta. Întotdeauna a fost. Lucru destul de curios, dat fiind că eu, unul, sunt incapabil să mânuiesc un aparat de fotografiat.

Domnul Woodhouse nu-i acordase prea multă atenţie la vremea aceea, dar acum se gândi că soluţia simplă la căutările lui ar fi fost să-l invite pe John Knightley să facă portretul fiicei sale.

Îi ceru lui George numărul fratelui său de la Londra, apoi îl formă. Receptorul fu ridicat după numai una sau două ţârâituri – întotdeauna un semn bun, se gândi domnul Woodhouse – şi John Knightley răspunse.

— Nu ne-am mai văzut de ceva vreme, zise domnul Woodhouse, întrebându-se dacă John mai avea şi acum tenul acela bolnăvicios şi părul cam rar.

— Nici nu mai ştiu de când, spuse John.

— Da. Mă mai văd cu fratele tău, desigur. Vine adesea pe-aici.

— Nu are prea multe de făcut, comentă John.

— Se menţine destul de ocupat, aş zice eu, replică iritat domnul Woodhouse. Administrează ferma excelent.

— Da, cu un administrator, preciză John, adăugând apoi: Dragul de George.

— Mai faci fotografii? se interesă domnul Woodhouse ignorându-i remarca.

— Da, cu asta mă ocup. Sunt fotograf de modă la Londra. *Vogue*. *Vanity Fair*. *Tatler*. Asta fac. După o clipă de tăcere, John murmură: Presupun că nu mi-aţi văzut lucrările.

Domnul Woodhouse îşi drese glasul. Era un tânăr toarte agasant, foarte diferit de echilibratul şi manieratul său frate.

— Am nevoie de o fotografie cu fiica mea.

— Care dintre ele? Cea sexy şi înaltă?

Şi de data aceasta domnul Woodhouse îşi muşcă limba.

— Isabella. Are șaisprezece ani.

— Minunată vârstă. Vreţi să o fac eu?

— Da, poţi?

— Câinii latră? E papa catolic?

— Poftim? făcu încruntat domnul Woodhouse.

— Răspunsul e da. Bucuros să te ajut, nenicule.

Pe un ton protocolar, domnul Woodhouse îi spuse că îl aştepta sâmbăta următoare pentru câteva fotografii tip portret în casă şi în grădină. După ce conveniră asupra detaliilor, conversaţia se încheie.

Tulburat, domnul Woodhouse căzu pe gânduri. John provenea dintr-o familie bună din ţinut, şi dacă nu s-ar fi dus la Londra, probabil că ar fi rămas să-şi ajute fratele la moşie. Avusese parte şi de o educaţie excelentă: la fel ca fratele său George, studiase la Marlborough. Cu toate acestea, se exprima în cockney ca un vânzător stradal – asta dacă mai existau vânzători stradali şi dacă mai vorbea cineva dialectul cockney. „Nenicule! „Este papa catolic?” Ce legătură avea papa cu asta? se întrebă în sinea lui domnul Woodhouse. Câinii latră, evident; nu înţelegeau treburile asta la Londra?

Nu trebui să ducă muncă de lămurire cu Isabella în privinţa fotografiilor.

— Într-o revistă? ţipă ea surescitată. Chiar vrea să mă pună într-una dintre revistele lui? Vorbeşti serios?

Domnul Woodhouse îşi dădu seama că nu se gândeau la acelaşi lucru. Ştia că Isabellei îi plăcea să citească reviste glossy, pline de ştiri efemere despre celebrităţi; le găsise împrăştiate prin casă şi ocazional aruncase o privire peste conţinutul lor. Personajele acelea machiate abundent păreau să nu aibă alt scop în viaţă decât să scape de paparazzi. Totuşi, ocazional, aceleaşi celebrităţi hărţuite îşi deschideau

ușile pentru a-i primi pe reporteri, invitându-i să fotografieze canapelele albe și piscinele opulente. Domnul Woodhouse era fascinat să vadă aceste creaturi în habitatul lor natural, dar tresărea vinovat dacă vreuna din fete îl surprindea citind o asemenea revistă.

— Fac curat, se grăbea el să spună. De ce lăsați prostiile astea peste tot prin casă?

Rar se întâmpla ca Isabella să fie păcălită.

— Ce crezi despre poza aia cu *ea*? îl întrebă la un moment dat. Îți vine să crezi că într-adevăr a *mușcat-o*? Ai văzut ce semn i-a lăsat? E pe umărul ei stâng, abia se observă.

— Foarte neigienic, murmură el. Mușcătura umană poate fi foarte toxică. Sunt o mulțime de bacterii pe dinții oamenilor.

— Nu și pe dinții celebrităților, replică Isabella. Mușcătura celebrităților e diferită.

Acum se confrunta cu o dilemă morală. Trebuia să-i spună Isabellei că fotografia ei nu era destinată să apară în vreo revistă glossy de bârfe, ci în *Country Life*, unde erau mai multe poze cu cai, câini și case de epocă decât cu oameni.

Decise să fie sincer – sau cel puțin parțial sincer.

— Nu va fi una dintre revistele tale glossy. E cu totul alt fel de revistă, ceva mai serioasă.

— Nu-mi pasă. E de ajuns să-ți apară fotografia undeva. Gândește-te ce-o să spună colegii la școală. În timp ce ei își bat capul cu temele, eu pozez! Asta-i chiar tare!

— Mă bucur că ești mulțumită. Fotograful o să vină mâine. E fratele lui George Knightley, îți aduci aminte de el. A plecat la Londra dintr-un motiv numai de el știut.

Isabella căzu pe gânduri. Și-l amintea, într-adevăr, pe John Knightley. Era un tip frumușel, cu părul lung. Și plecase la Londra, își zise ea. „Un fotograf londonez vine să facă o ședință foto cu mine. Cu *mine*!"

În timp ce majoritatea vizitatorilor parcurgeau agale aleea spre conacul Hartfield, lăsându-și timp să admire parcul, John Knightley sosi în viteză pe o motocicletă I Ucati din 1982. Răgetul gutural al motorului îi anunță prezența cu mult înainte ca superbul vehicul italienesc să-și facă apariția. Domnul Woodhouse ieși să-l întâmpine și

îi strânse mâna înveşmântată în piele.

— Îmi pare rău că am întârziat, spuse John. E un accident în lanţ pe autostradă şi a trebui să mă opresc ca să fac nişte fotografii. Nu e ce fac de obicei, desigur, dar în meseria asta cauţi întotdeauna instantanee pe care

să le poţi vinde tabloidelor. Sunt înnebunite după sânge, după cum ştii.

Domnul Woodhouse se străduia să-şi păstreze calmul. „Un accident? A făcut poze cu un accident?"

— Mda. Nu mă bag la chestii prea sângeroase – nu ca alţii, continuă John după ce-şi scoase casca. Ştiu la Londra un tip care se ocupă de scenele cu adevărat urâte – ştii tu, mâini şi bucăţi de trupuri răspândite peste tot. Nu-i de mine.

— Cred şi eu, murmură domnul Woodhouse.

— În ce mă priveşte, mă situez la cel mai înalt nivel de responsabilitate şi profesionalism, declară John zâmbind.

Domnul Woodhouse se grăbi să studieze acest exemplar model. Era un tânăr foarte arătos – înalt, ceva mai împlinit decât ultima oară când îl văzuse, cu o faţă prelungă şi trăsături sculpturale. Admirându-i coama deasă de păr negru, îşi zise că John Knightley semăna cu un leu; imediat însă, îi trecu prin minte că părul lung necesită spălare frecventă ca să nu devină un sanctuar pentru microbi. Privirea îi coborî spre haina din piele, spre pantalonii mulaţi şi spre cizmele cu accesoriu metalic la călcâi – pinteni? se întrebă. Nu, imposibil.

Cât de repede se făcea trecerea dintr-o lume într-alta; din lumea lui George Knightley, caracterizată prin bun gust, sojarietate şi cumpătare, în lumea jachetelor de piele şi... în acel moment observă tatuajul; îl ratase la început pentru că era prea discret, dar acum, pe măsură ce mâneca jachetei de piele se ridică odată cu mişcarea braţului lui John, zări îngerul, sau ceva ce semăna cu un înger, desenat pe încheietura vizitatorului său. Dedesubt erau câteva cuvinte scrise cu litere mici, ilizibile de la distanţă.

Tatuajele erau pur şi simplu inacceptabile, se gândi domnul Woodhouse sufocat de indignare. Degeaba afirmau diverşi comentatori că regulile sociale se schimbaseră şi că acum un tatuaj nu însemna nimic. În mintea lui, tatuajele constituiau o linie în nisip pe

care nu o depăşeai cu una, cu două. Ei bine, John Knightley tocmai păşise peste acea limită.

— Cred că Isabella este în camera de zi, spuse domnul Woodhouse. Binevoieşti să vii cu mine? O găsim acolo.

— Mi-amintesc locul ăsta, zise John. Am venit aici la o petrecere, fratele meu şi cu mine, când eram copii. A vomat în seră, din câte mi-aduc aminte, şi eu am încercat să curăţ înainte să observe cineva.

— Un frate loial, zise domnul Woodhouse.

— E în regulă. Bietul George.

— Sună de parcă ţi-ar fi milă de el.

— Da, îmi este. Să-ţi petreci zilele în hardughia aia, într-o plictiseală teribilă… Dumnezeule, cum de reuşeşte să-i suporte pe toţi bătrânii ăştia?

„Ca mine”, se gândi domnul Woodhouse.

— Pur şi simplu nu mi-l pot imagina la Londra, tu poţi?

— Nici pe mine nu mă pot imagina la Londra, spuse domnul Woodhouse, simţind că trebuia să-şi apere prietenul.

John îi aruncă o privire piezişă.

— Nu, poate că nu.

Ajunseră în camera de zi, o încăpere vastă, dreptunghiulară, cu uşi franţuzeşti care dădeau spre terasă. Isabella aştepta, prefăcându-se cu nonşalanţă că citea

O revistă.

În ciuda preocupărilor sale, domnul Woodhouse nu era lipsit de simţul observaţiei, aşa că remarcă imediat licărirea de interes din privirea fetei. Abătut, înţelese că lusese o greşeală să-l invite pe John Knightley, iar repercusiunile acelei vizite aveau să fie grave şi de durată.

— Încep aici, anunţă John. Am aparatura în rucsac. Apoi i se adresă stăpânului casei: OK. Mersi mult, ne vedem înainte să plec.

Nu numai că îl expedia fără menajamente, dar şi Isabeila era nerăbdătoare să-l vadă plecat.

— Pot să te ajut cumva? întrebă el. Să ţin o lumină, de pildă?

— Nu, mersi. E mai uşor dacă doar doi oameni sunt prezenţi la şedinţa foto. Chimia, ştii tu. Fluxul energic

1 ic. Mai intim.

— Ne vedem mai încolo, tati, spuse Isabella zâmbind suav.
Domnul Woodhouse rezistă tentaţiei de a pândi pe coridor sau de a trage cu ochiul pe fereastră când şedinţa foto se mută afară. Îşi petrecu următoarea jumătate de oră răsfoind un număr din *Scientific American*, dar reţinu foarte puţin din ceea ce citea. Era convins că John Knightley avea să-i facă Isabellei nişte fotografii complet nepotrivite, şi că tot ce urma să primească de la Country *Life* avea să fie un bilet politicos în care redacţia să-l informeze că spaţiul de tipar limitat nu îngăduia prezentarea multor tinere domnişoare care ar fi meritat cu siguranţă să fie incluse. Imaginile urmau să aibă o notă senzuală, se temea el, cu Isabella întinsă seducător peste capota unei maşini sau tolănită ruşinos într-o grămadă de frunze, cu totul contrară gingăşiei sobre, tipic englezeşti, care i-ar fi atras tipul de soţ potrivit.
Cu un oftat, lăsă deoparte exemplarul din *Scientific American*. Era important să ai o înţelegere a fizicii particulelor – citise despre Bosonul Eliggs –, dar provocarea intelectuală trecea pe planul al doilea în raport cu datoria unui tată de a-şi proteja fiica. Se duse hotărât spre camera de zi, însă aceasta era pustie. Probabil că Isabella şi John ieşiseră în grădină pentru fotografiile de exterior. Totuşi, când se uită pe fereastră văzu că nu erau acolo, după cum nu erau nici în zona cu arbuşti.
Neliniştea pe care o simţise până în acel moment fu înlocuită de îngrijorare. Ieşi pe terasă şi dădu ocol casei, scrutând terenurile din jurul conacului în căutarea celor doi tineri. Nici urmă de ei; orzul în pârg, legănându-se în vântul uşor, nu trăda niciun semn c-ar fi trecut cineva, iar oile care păşunau pe un câmp împrejmuit păreau netulburate de vreo prezenţă umană. Era un peisaj lipsit de siluete. De-abia când ajunse în partea din faţă a casei, în dreptul rondului pentru maşini, îi zări.
Stăteau lângă Ducati-ul roşu, strălucitor. John Knightley, care-şi împachetase aparatura fotografică, era acum ocupat să extragă o cască dintr-un coş mare din metal din spatele scaunului. Domnul Woodhouse oftă de uşurare

dându-şi seama că fotograful urma să plece, dar apoi observă că erau două căşti: una care abia fusese scoasă din coş şi cea pe care John o purta deja. Fotograful îi întinse casca de rezervă Isabellei, care o luă şi râse în timp ce el îi arăta cum să fixeze cureluşa.

O strigă, făcând-o să ridice brusc privirea.

— Tati! John mă ia la o plimbare pe motocicleta lui Duc… Duc…

— Ducati, îi reaminti John. Doar până la Cambridge. Ne întoarcem până-n opt diseară.

— Dar…

Domnul Woodhouse vru să protesteze, dar simţea

O strânsoare în piept, simptomul unei panici extreme, după-cum o ştia prea bine. „Acum o să sufăr un atac de cord. În astfel de momente sângele din venele lui era – ub o asemenea presiune, încât undeva, în vreun colpşor ascuns din creier, un mic vas s-ar fi putut sparge, tăpunându-l la fel de sigur ca lama unei săbii. Situaţia era chiar mai gravă decât se temuse.

— Dar nu poţi, Isabella. Lucrurile astea… arătă cu un acest neputincios spre motocicletă, căci era prea tulburat

1 să-şi găsească cuvintele. Lucrurile astea… lucrurile astea sunt italieneşti.

— Poftim? Italieneşti? chicoti fiica lui, în timp ce John mustăcea.

— Letale. Voiam să spun lucrurile astea sunt letale.

Îi venea să plângă. Era convins că, dacă Isabella pleca, avea să fie ultima oară când îşi vedea fiica mult iubită.

Trebuia să facă orice pentru a o opri, chiar să se arunce în calea motocicletei; chiar să-i smulgă lui John cheile din mână – dacă maşinăriile astea aveau chei – şi să fugă *11 ele înapoi în casă, ignorându-i strigătele. Chiar şi cea mai scandaloasă acţiune din partea lui – să-şi ia puşca veche, gravată, marca Purdey, care-i aparţinuse tatălui m şi s-o îndrepte spre John – ar fi fost justificată dacă o alva pe Isabella din nebunia asta îngrozitoare.

— Sunt un motociclist prudent, domnule Woodhouse, puse John. Fiica dumitale va fi în siguranţă cu mine.

— Vezi? făcu Isabella. N-ai de ce să-ţi faci griji, tati.

— Nu se poate, draga mea. Te rog, te rog. Te implor, nu se poate.

Probabil că nud auzise, căci apărătoarele laterale ale căştii îi

acopereau urechile. Spusese doar „La revedere11. Măcar de m-ar fi făcut asta, se gândi el. Măcar dacă m-ar fi provocat-o pe Nemesis să le refuze revederea.

Cu încetinitorul – sau cel puţin aşa i se păru domnului Woodhouse în agonia lui – Isabella încălecă şaua motocicletei. Mintea umană înregistrează evenimentele importante cu o claritate sporită, şi asta creează senzaţia de lentoare, aflase el din articolul despre percepţia umană din *Scientific* American.

— Isabella!

Vocea lui fu acoperită de zgomotul motorului şi de scârţâitul roţilor pe pietriş, aşa că ea nu-l auzi. Îi făcu totuşi cu mâna în momentul când vehiculul trecu pe lângă el împroşcându-l cu o ploaie de pietricele.

Capitolul 5

— Dragii noştri, rosti vicarul. Ne-am adunat astăzi aici, în faţa Domnului şi a întregii congregaţii…

Începutul răsunător al slujbei de cununie, exprimat în proza cranmeriană1 a *Cărţii de rugăciune comune*, nu putea decât să-i impresioneze pe cei o sută de invitaţi care luau parte la nunta Isabellei Woodhouse cu John Knightley. Emma, care ascultase cu luare-aminte fiecare cuvinţel, era pătrunsă de solemnitatea celor auzite: „… şi cel dintâi miracol înfăptuit în Cana Galileei… care este o instituţie respectabilă… şi, aşadar, nu trebuie să o întreprinzi, nici să te înhami la ea cu uşurinţă sau fără un motiv întemeiat11. Limbajul arhaic accentua importanţa ocaziei. Isabella ei, sora ei, făcea un asemenea pas irevocabil şi matur, părăsind siguranţa casei părinteşti

1 De la numele lui Thomas Cranmer (1489 – 1556), arhiepiscop de

Canterbury şi conducător al mişcării de reformă din Anglia. Ars pe rug pentru erezie. Este autorul *Cărţii de rugăciune comune*, importantă lucrare liturgică, cu caracter protestant, (n.tr.)

şi aventurându-se să-şi continue existenţa din postura de femeie măritată. Totul fusese atât de neaşteptat şi de dramatic – aproape ca şi cum ar fi fugit ca să se mărite pe ascuns, deşi nu era chiar aşa.

Privi în jur, la enoriaşii care umpleau micuţa biserică

anglo-normandă din Highbury. Alături de George k nightley se aflau o mulţime de verişori, deşi unii cam îndepărtaţi; clanul Woodhouse era mai slab reprezentat – asta nu pentru că unele rude ar fi fost trecute cu vederea, ci pentru că erau o familie mai puţin numeroasă. Mai erau apoi localnicii – domnişoara Bates, o fată bătrână de cincizeci şi ceva de ani, care stătea cu chirie într-o cocioabă şi ducea un trai modest, în condiţii extrem de precare; James Weston, un văduv a cărui casă în stil georgian, cu opt dormitoare, se afla cam la un kilometru şi jumătate de Hartfield şi care fusese mereu bun prieten cu domnul Woodhouse; domnul Perry, practicant înfocat al medicinei alternative, privit drept un şarlatan de unii (dar nu şi de domnul Woodhouse), însoţit de soţia sa, ilustratoare de manuale; şi mai multe prietene pe care Isabella le cunoscuse la Gresham's: Roşie Slazenger, Timmy Cottesloe, Kitty Fairweather. Şi Emma le cunoştea, deşi era cu câţiva ani mai mică; domnul Woodhouse auzise despre ele şi le întâlnise din când în când, dar n-ar fi ştiut să asocieze numele cu figurile.

Domnul Woodhouse se resemnase cu alegerea Isabellei. Încercarea lui de a o mărita avusese, desigur, sorţi de izbândă, dar nu aşa cum şi-ar fi imaginat el. Îşi dorise ca Isabella să-şi găsească un soţ care s-o protejeze, iar ea exact asta făcuse, cu zel şi hotărâre, deşi nu se oprise chiar asupra genului de bărbat pe care l-ar fi avut în vedere tatăl ei. Totuşi, putea fi şi mai rău; ea îl adora pe John Knightley şi, din câte îşi dădea seama domnul Woodhouse, adoraţia era reciprocă. Tatuajul pe care-l avea mirele conta mult mai puţin decât faptul că erau amândoi fericiţi. În plus, desenul era relativ discret, nu era ceva ce lumea ar fi băgat de seamă neapărat, deşi, din păcate, cavalerul de onoare alesese să-l menţioneze în discursul său.

Imediat după nuntă, Isabella îl informă că era însărcinată în trei luni şi că urma să aibă gemeni. Emma, care avea şaisprezece ani, primi vestea cu bucurie, însă adăugă ritos: „Nu-i de mine aşa ceva! Eu n-am să rămân niciodată gravidă! Câh!”

Domnişoara Taylor fu surprinsă de vehemenţa reacţiei ei.

— Dar e minunat să ai copii. Tu iubeşti copiii, te-am văzut cu fetiţele acelea în prăvălia din sat.

— Copiii, da. Dar sarcina, nu. Toată... toată agitaţia aia, pufni

Emma dezgustată.

Domnişoara Taylor zâmbi.

— N-ar trebui să-ţi faci griji, se va rezolva de la sine. Important este să găseşti un tânăr pe care să-l iubeşti. Odată ce se va întâmpla asta, şi eu sper să se întâmple, atunci tot restul – agitaţia şi aşa mai departe – va părea ceva firesc.

Emma clătină vehement din cap. Nu, domnişoara Taylor nu înţelesese; cum ar fi putut să înţeleagă, la vârsta ei?

— Eu nu vreau să mă mărit niciodată. Niciodată. Niciodată. Nici într-o mie de ani!

— Mileniile vin şi trec aşa de repede, Emma, replică surâzătoare domnişoara Taylor. Poate că aşa crezi acum despre căsătorie, dar să ştii că oamenii îşi mai schimbă părerile.

— Eu nu, declară Emma, pe deplin convinsă.

Ştia perfect ce o aştepta: avea să fie şi în continuare drăguţă, deşteaptă şi bogată. Măritişul nu era o condiţie obligatorie, căci fetele drăguţe, deştepte şi bogate nu trebuiau să-şi bată capul cu astfel de lucruri.

— Păi, mai sunt şi alte stiluri de viaţă, zise domnişoara Taylor. Solitudinea presupune multe avantaje.

„Care, mai precis? 11 se întrebă ea. „Nu e nevoie să te gândeşti la altă persoană; nu e nevoie să te adaptezi la dorinţele partenerului; nu e nevoie să tolerezi lentul declin gravitaţional al cărnii, spre vârsta de mijloc şi dincolo de ea, pe teritoriul nopţilor nedormite şi al bolii; nu e nevoie să asculţi aceleaşi păreri despre aceleaşi lucruri, iarăşi şi iarăşi. Pe scurt, nu e nevoie să şi totuşi.

Emma

49

dacă ar trebui să aleg între a fi guvernantă şi a avea un bărbat…”

Emma părea să fi căzut pe gânduri.

— Desigur, înţeleg de ce o mulţime de oameni vor să se căsătorească. Înţeleg de ce pentru ei e mai bine aşa. De fapt…

— Da? o îmboldi domnişoara Taylor.

— Probabil că e chiar distractiv să-i ajuţi pe alţii să-şi găsească persoana potrivită. Da, aşa trebuie să fie. În minte i se furişase o idee. Venise nepoftită, dar o umplea de entuziasm, aşa că trebuia exprimată. Dumneata, de pildă, domnişoară Taylor… Ce părere ai de james Weston?

Nu era un teritoriu pe care domnişoara Taylor considera că ar fi trebuit să se aventureze. Până la urmă, ea era guvernanta Emmei şi existau nişte limite ce trebuiau menţinute, indiferent cât de lejeră şi de familiară fusese relaţia dintre ele.

— Te rog să nu mă implici în povestea asta. *Cădit* (*luaestio*.

— *Cădit quaestio*, murmură Emma. *Sed questio manet*.

O întrebase pe profesoara ei de latină cum ar fi putut replica la *cădit quaestio*, iar aceasta îi sugerase *sed quaestio manet*, „dar chestiunea rămâne11. Asta era varianta cea mai simplă, explicase profesoara. *Simpliciter*. Emmei i plăcea latina pentru că îi conferea un soi de putere, la şcoală, îi aruncase o expresie latinească unui băiat care se holbase la ea fără pic de jenă, iar el fusese pur şi simplu distrus – nu exista alt cuvânt mai bun decât acesta: distrus.

În următorii trei ani, Isabella fu însărcinată în cea mai mare parte a timpului; domnul Woodhouse ajunsese să deteste întrebările de curtoazie despre fiica lui cea mare. Răspunsul obişnuit era „E însărcinată" sau „E din nou însărcinată**, dar începuse să sune vag dezaprobator ca şi cum domnul Woodhouse ar fi fost critic cu privire la eforturile ei neabătute de a remedia deficitul demografic. Într-adevăr, nu aprecia fecunditatea excesivă, 50

Alexander McCall Smith deoarece suprapopularea crea inevitabil condiţiile necesare dezvoltării microbilor.

— Cu cât suntem mai mulţi, cu atât invităm la propagarea infecţiilor, spunea el. Suprapopularea planetei duce la degradarea mediului şi la infestarea surselor de apă. Ceea ce, în schimb, încurajează proliferarea bolilor cu transmitere hidrică.

Adresase o scrisoare pe această temă unei publicaţii locale. Spre bucuria lui, redactori i l-şef o publicase sub titlul: „Un avertisment1. Sperase ca asta să ducă la o dezbatere aprinsă în paginile ziarului, dar asta nu se întâmplă. Primiseră doar câteva reacţii, printre care una de la un cititor care afirma: „Dar acesta este, cu siguranţă, felul naturii de a ne pune la locul nostru. Trebuie să ne aşteptăm la ziua în care o epidemie de gripă va provoca decimarea speciei noastre1. Această scrisoare atrase mai multe răspunsuri decât contribuţia iniţială a domnului Woodhouse. „Dumneavoastră vă convine**, scria un corespondent. „Asta pentru că aveţi acces la antibiotice. Ce se va întâmpla însă cu toţi acei oameni săraci care nu beneficiază de niciun fel de antibiotic? Cum rămâne cu ei:

Domnul Woodhouse clătinase din cap la citirea acelei epistole. Când vor înţelege oamenii că antibioticele sunt inutile împotriva virusurilor şi că penicilina nu ar fi făcut minuni în timpul epidemiei devastatoare de gripă spaniolă – decât că ar fi ajutat în cazul infecţiilor pulmonare incidentale? încercase în numeroase rânduri s-o lămurească pe doamna Firhill, dar aceasta continua să susţină că cel mai bun tratament împotriva unei răceli era o cură de antibiotic.

Problema antibioticelor, oricât de gravă ar fi fost, nu se compara cu aceea a suprapopulării, la agravarea căreia însăşi fiica lui contribuia cu atâta entuziasm. Prima sarcină, care îi adusese gemeni, doi băieţi, fusese urmată la cel mai scurt interval biologic posibil de o nouă pereche de gemeni, de această dată fete. În timp ce acest program susţinut de reproducere se desfăşura la Londra, Emma îşi continua studiile la Gresham's, în Norfolk.

Emma

51

În ultima zi de şcoală, când veni Mercedesul gri-metalizat s-o ia, Emma vărsă un potop de lacrimi.

— Mă simt foarte prost, să plâng în halul ăsta!

— Nu trebuie să te jenezi, îi răspunse domnişoara Taylor. Şi eu am plâns când am părăsit şcoala din Edinburgh, am plâns şi când mi-am încheiat studiile la St. Andrews. Ar fi nefiresc să nu plângi în aceste împrejurări. Ar însemna să manifeşti o anumită indiferenţă (aţă de separare – de un anumit loc, de anumiţi prieteni.

Aceste cuvinte o făcură să hohotească şi mai abitir.

— Toţi prietenii mei, gemu ea. Betty Slazenger…

Numele fusese rostit ca şi cum ar fi evocat un dezasi ru de proporţii colosale, precum scufundarea Titanicului ori bătăliile de la Gallipoli sau de pe Somme.

— Sora lui Rosie? întrebă domnişoara Taylor.

Emma încuviinţă din cap cu tristeţe.

— Şi Pippa. Harry. Ellie.

— Ai să-i revezi. Nu trebuie să pierzi legătura cu ei. Isabella se vede şi acum cu Rosie Slazenger şi cu Kitty, dacă nu mă înşel.

Emma plângea nu doar pentru că se despărţea de prietenii ei, ci pentru că asista la sfârşitul unei lumi – lumea temporară a şcolii, pe care nu o simţim niciodai a ca fiind temporară până nu se sfârşeşte brusc. Regret vie nu ţinură însă prea mult, căci domnişoara Taylor îi

pregătise o vară aglomerată: se înscriseseră la un curs de trei săptămâni, sponsporizat de Victoria and Albert Museum şi intitulat Anglia *de-a lungul a trei secole*. Făcură apoi o călătorie de două săptămâni la Florenţa şi bena – călătorie pe care domnul Woodhouse fusese în cele din urmă convins s-o aprobe şi s-o finanţeze, după ce-şi frământase îndelung palmele, anxios, şi le avertizase cu privire la primejdiile deplasării prin Italia, unde bărbaţii erau asemenea unor fiare, încât „noi aici, în Anglia, nici măcar nu putem concepe grozăviile lor”; unde şoferii erau „lipsiţi cu desăvârşire de orice preocupare faţă de restul participanţilor la trafic11; şi unde chiar şi politicienii erau „fie nebuni cu acte-n regulă, fie infractori declaraţi11.

Se întoarseră tefere în Anglia, deşi, la Florenţa, un pitic pe o motocicletă îi smulsese Emmei poşeta din mână („Eu te-am prevenit, draga mea, te-am prevenit”, spuse domnul Woodhouse). Însă nu acest incident îi rămăsese în minte domnişoarei Taylor, ci unul cu totul diferit, care scosese la iveală firea Emmei. În noi toţi, credea guvernanta, există mai multe persoane, mai multe euri. Discutase acest subiect cu Emma – cu Isabella n-ar fi avut rost să abordeze teme atât de complicate, deoarece începea să caşte ostentativ ori de câte ori i se solicita intelectul. Emma însă o ascultase atent pe domnişoara Taylor când îi povestise despre celebrul car al lui Platon.

— Carul reprezintă sufletul, îi spusese ea fluturându-şi încet degetul prin aer, ca pentru a sublinia imaterialul. Şi e tras de doi cai, unul alb şi unul negru. Calul negru întruchipează toate poftele brute, josnice – concupiscenţa şi aşa mai departe… Tăcuse o clipă, apoi: explicase pe un ton blând: Concupiscenţa se referă la plăcerile trupeşti.

Emma închisese ochii. Oare aşa se spunea în Edinburgh la plăcerile trupeşti – concupiscenţă?

— Ideea e, reluase domnişoara Taylor, că bidiviii au înclinaţii opuse. Calul alb trage în sus, reprezentând aspectele elevate: interesul arătat celorlalţi, generozitatea, educaţia – cu alte cuvinte, latura nobilă a firii noastre. Treaba căruţaşului este să strunească energia calului negru şi să se asigure că nu va trage întregul atelaj în jos, spre tărâmul instinctelor primare.

Emma o privise lung. Şi-o imagina conducând un car de luptă, la fel ca Boudica. În acel moment însă, telefonul sunase, distrăgându-le

atenţia. Preţ de câteva momente, domnişoara Taylor ezitase dacă să răspundă sau nu, carul ei rămânând suspendat în echilibru între cele două alegeri: să urce sau să coboare. În cele din urmă urcase, iar ea se dusese să răspundă. Aşa se încheiase discuţia despre carul lui Platon.

La Siena, în cursul călătoriei lor pe meleagurile Italiei, în timp ce domnişoara Taylor stătea la o masă în Piazza del Popolo, cea în formă de scoică, Emma plecă

de lângă ea pentru câteva minute, cât aşteptau să le fie aduse cafelele; se trezi îndată pe o alee îngustă, mărginită de magazine care comercializau ceramică de Siena. O vitrină îi atrase cu precădere atenţia, graţie frumuseţii unui exponat. Era un bol alb cu galben cu ornamente îl în email reprezentând siluetele unor tineri în veşminte renascentiste care culegeau fructe, în vreme ce un trubadur cânta la un instrument cu coarde. Un câine de vânătoare, cu spinarea arcuită, aşa cum îşi ţin de obicei spinarea aceşti câini, stătea la pândă, gata să sară în urmărirea unei creaturi nevăzute. Emma îl cercetă atent, apoi intră în magazin cu un aer şovăielnic.

Cincisprezece minute mai târziu era din nou alături de domnişoara Taylor, care o dojeni pentru întârziere.

— Eu mi-am început cafeaua, n-am mai avut răbdare.

— Trebuie să vii cu mine, spuse Emma ignorându-şi ceaşca. Trebuie să-ţi arăt ceva.

Domnişoara Taylor clătină din cap.

— Nu plec până nu-mi termin cafeaua. Nu poţi să părăseşti un loc atât de frumos dintr-o simplă toană.

Emma aşteptă nerăbdătoare până când guvernanta ei putu s-o însoţească înapoi la magazin. În vitrină, acolo unde fusese bolul, era acum un mare spaţiu gol.

— Locurile acestea, începu domnişoara Taylor, dar o întrerupseră urările entuziaste de bun-venit ale proprietarului.

— Uitaţi, aici e, spuse el. Apoi am să-l împachetez frumos şi am să vi-l trimit prin poştă. Garantăm că va ajunge intact.

— Ce anume va ajunge intact? se interesă domnişoara *raylor*.

Bolul fu scos la lumină şi aşezat pe suprafaţa din sticlă a tejghelei.

— *Eccolo*! exclamă proprietarul.

Domnişoara Taylor îşi trecu degetele peste marginea piesei de ceramică şi murmură:

— Ai înţeles.

— E pentru tine, îi spuse Emma. Pentru tine, din partea mea.

Emma îşi cheltuise toţi banii de buzunar pe acel cadou. Pentru restul călătoriei în Italia nu avea să mai poată cumpăra nimic altceva în afară de strictul necesar.

— Nu-mi pasă, decretă ea. *Cădit quaestio*.

Trebuia să cedezi în faţa caracterului definitiv al lui *cădit quaestio*, nimeni nu o ştia mai bine decât domnişoara Taylor, care introdusese expresia. Mai ştia totodată că uneori trebuie să accepţi cadouri, chiar şi pe cele mai extravagante, şi să le preţuieşti. Bucuroasă că în sfârşit înţelesese care era adevărata fire a tinerei sale pupile, se întinse s-o ia pe Emma de mână, gândindu-se la carul şi cei doi armăsari din poveste.

La întoarcerea acasă, Emma se apucă să facă planuri pentru facultate. Intenţiona să studieze artele decorative la Universitatea din Bath. Alegerea oraşului Bath îl luase prin surprindere pe domnul Woodhouse, care, după cum mărturisise, nu avea nici cea mai vagă idee că exista şi o universitate acolo. Domnişoara Taylor fusese mai încurajatoare, cu toate că avea rezervele ei. Ar fi preferat St. Andrews, o universitate mai veche cu doar cinci sute de ani.

— Nu că lucrurile acestea ar conta prea mult, spusese ea pe un ton care părea să sugereze că, de fapt, contau chiar foarte mult.

În opinia altora, inclusiv a profesorilor ei de la Gresham's, Bath părea să fie o alegere firească pentru Emma, deşi era greu de spus exact din ce cauză.

— Este genul acela de fată, zisese profesoara de gramatică pe un ton enigmatic. Se va integra. După o clipă de gândire, adăugase ca pentru sine: Poate că are *Bathos1*.

Această referinţă îi scăpase profesorului de chimie, care se mulţumise să spună cu părere de rău:

— N-a înţeles niciodată chimia. Eu am încercat, să ştiţi, dar n-a priceput niciodată.

Cursul era, fără doar şi poate, ideal: pe Emma o pasionau dintotdeauna tiparele, indiferent că era vorba despre tapetul de pe

pereţi, de covoare sau de articole

1 Figură de stil ce presupune o mişcare anticlimatică, întreruptă brusc, cu efect comic sau ironic (n.tr.)

vestimentare. La a paisprezecea aniversare primise o carie despre opera lui Edward Bawden şi apreciase enorm telul în care acesta reprezenta Anglia rurală – cai la jug şi puburi pe marginea drumului, lanuri de grâu şi tractoare, cer senin şi nori înmănuncheaţi. Şi-l luase ca moliei, alături de Ravilious şi Nash, cu rezultate suficient de bune încât profesorul de arte s-o îndemne să persevereze. Mai mult decât orice însă, nutrea o admiraţie i parte pentru ţesăturile şi tapeturile ce preluau motivele lui Bawden. Le-ar fi putut contempla cu orele, delectându-se cu triunghiurile şi efectele *trompe l'oeil*.

Nu se gândise prea mult la nevoia de a lucra undeva – domnul Woodhouse nu adusese niciodată în discuţie acest subiect cu fetele lui –, dar simţea că, dacă avea vreun destin de împlinit, acela se afla în domeniul artelor decorative. Ar fi putut să înceapă ca designer de utterior, cu planul de a crea în cele din urmă draperii, t apere şi stofe pentru tapiţerie. Era un proiect ambiţios, dar suficient de clar ca să-l poată pune în aplicare pas cu pas. Prietenele ei o susţineau. „Emma Woodhouse Designs", spuse una dintre ele. „Genial. Chiar merge numele ăsta, Emma – serios".

Acum, că Emma era la facultate, problema rămânerii au plecării domnişoarei Taylor de la Hartfield nu mai putea fi evitată. Însăşi domnişoara Taylor încercase să aducă vorba despre asta de mai multe ori, înainte ca I tnma să plece, dar fusese expediată de domnul Wood-Itouse, care fie schimba subiectul, fie, atunci când era încolţit de guvernantă, amâna conversaţia pentru un moment nedeterminat. Era limpede că nu-şi dorea ca ea să plece şi că voia pur şi simplu ca rutina casei să connnue la fel ca întotdeauna, chiar dacă nu mai rămânea nimic de făcut acolo pentru domnişoara Taylor.

Evitarea sistematică a unui subiect nu constituie nii îndată o soluţie: cu cât este ocolit mai mult timp, cu atât capătă mai multă importanţă. Orice conversaţie, chiar dacă nu are nici cea mai vagă legătură cu tema în cauză, se va desfăşura cu teama că oricând ar pună fi întreruptă de subiectul tabu; orice pauză poate

h și interpretată ca un semn că ceea ce a fost trecut sub tăcere până acum urmează să fie rostit. Într-un final, desigur, tensiunea atinge apogeul, iar chestiunea nu mai poate fi tergiversată.

— Poziţia mea, izbucni domnişoara Taylor într-o dimineaţă, la micul dejun.

— Vizavi de ce? replică el. Poziţia vizavi de ce?

Era o ultimă încercare disperată de a eluda problema.

— Nu, spuse ea cu hotărâre. Ştiţi la ce mă refer: poziţia mea la Hartfield. Poate aţi băgat de seamă că Emma nu mai locuieşte aici.

Erau rezervoare întregi de negare rămase neexploatate.

— Ba cum să nu! exclamă domnul Woodhouse. E plecată la facultate cât ţine trimestrul, după care vine înapoi. Cum se poate spune că nu mai locuieşte aici când urmează să se întoarcă? Dacă plec la Londra pentru o zi sau două și apoi mă întorc, nu cred că se poate afirma că nu mai locuiesc aici.

Era un exemplu improbabil. Domnul Woodhouse nu mai fusese la Londra de opt ani și nu dădea semne că s-ar fi răzgândit cu privire la totala inutilitate a unei asemenea excursii.

— La momentul actual, stă la Bath mai multe săptămâni pe an decât aici. După părerea mea, asta înseamnă că locuieşte la Bath. Și oricum are optsprezece ani, iar o fată de optsprezece ani nu are nevoie de guvernantă.

Domnul Woodhouse o privi exasperat.

— Dar la optsprezece ani e așa de tânără! Dumneata nu ţii minte cum eram noi la optsprezece ani? Ştiam atât de puţine…

— Tinerii de optsprezece ani văd altfel lucrurile, îl întrerupse domnişoara Taylor clătinând din cap. Când ai optsprezece ani, ţi se pare că ştii totul. Un tânăr la optsprezece ani nu va accepta îndrumări, de asta pot să vă asigur.

— Dar Emma nu are mamă. Dumneata te-ai apropiat cel mai mult de acest statut după moartea soţiei mele. Dacă ai pleca…

Își lăsă fraza neterminată. Până și această discuţie ipotetică despre plecare îl făcea să se simtă nefericit.

— Dar nu pot să rămân aici și să mă prefac că aş fi guvernantă când ambele pupile pe care le-am avut în grijă s-au făcut mari! N-are

nicio logică.

— Trecutul dumitale prezbitarian e de vină, murmură domnul Woodhouse.

Ea l-a ţintuit cu privirea.

— Ce treabă are Biserica Scoţiei cu asta? Sincer, nu văd legătura.

— Dacă ai fi fost catolică, n-ai fi avut nicio problemă i u ideea de a sta şi a pierde vremea. În catolicism, asta n-a fost niciodată o problemă; doar perspectiva proteslantă ne obligă să ne simţim vinovaţi pentru că nu ne ocupăm timpul cu ceva.

— Nu zău! Asta n-are nimic de-a face cu John Knox în Calvin.

— Te implor să rămâi, spuse domnul Woodhouse. Te implor, domnişoară Taylor. Dacă ai pleca, Emma ar simţi că o parte vitală a căminului ei s-a pierdut pentru totdeauna. Ştiu că pare o exagerare, dar e adevărat. Pentru ea, reprezinţi stabilitatea. Reprezinţi casa.

Domnişoara Taylor îşi pironise ochii în podea ca să-i evite privirea îndurerată. Şi ei i-ar fi fost mai uşor să iamână; n-ar fi trebuit să-şi caute altceva de lucru – căci i ine mai avea nevoie de guvernante în zilele noastre? – a, pe deasupra, Hartfield i se părea un loc extrem de primitor. Salariul era generos şi, cum nu trebuia să-şi achite cazarea – sau orice altceva, de fapt – avea posibilitatea de a-şi spori economiile, care însumau în prezent H7.000 de lire. Numai când citea acea sumă, trecută pe

* strasul de cont, se umplea de plăcere: o guvernantă trebuia să-şi poarte singură de grijă şi să se asigure că, la şaicci de ani, nu va ajunge pe drumuri şi fără un sfanţ. Iar ista presupunea să facă economii, nu să arunce cu banii pe lucruri neesenţiale, în afară de cazul în care, desigur, un soţ avea să se materializeze, aducând odată cu el şi siguranţa financiară. Dar soţii nu apăreau foarte uşor, se gândi ea. O mulţime de femei trăiau cu speranţa că un soţ s-ar putea ivi din senin; că ar da draperiile la o p ute, într-o dimineaţă, şi ar vedea stând la fereastra lor u u soţ; sau că, în momentul în care şi-ar ocupa locul în

 tren, s-ar trezi stând lângă… un soţ. Aşa se şi întâmpla, desigur, pentru unele, dar pentru altele nu, indiferent cât de mult şi-ar fi dorit sau ar fi meritat un soţ.

Domnul Woodhouse se înseninǎ brusc.

— Am o idee. Întotdeauna mi s-a părut că aş avea nevoie de o secretară. Privind-o cu aerul unui om pe cale să facă un anunţ

important, continuă: Dumneata ai putea să-mi fii secretară. Condiţiile şi salariul ar rămâne neschimbate, doar fişa postului ar fi alta. Nu ar trebui să-ţi mai faci griji că eşti guvernanta unei tinere care e mai mult plecată. Te rog, spune da, Anne.

Fusese cât pe ce să admită că se impunea să rămână ca guvernantă, dar acest nou post de secretară – despre care ştia că era mai mult ca sigur o sinecură – i se părea la fel de bun.

— Bine. Accept, spuse ea, apoi făcu o pauză. Ce atribuţii voi avea?

Pentru o clipă domnul Woodhouse o scrută nedumerit, apoi replică zâmbitor:

— Atribuţii de secretară.

Domnişoara Taylor încuviinţă din cap. Nu mai era cazul să se adâncească în discuţii, întrucât totul avea să rămână neschimbat. Şi asta era, desigur, ceea ce domnul Woodhouse îşi dorea mai presus de orice, iar domnişoara Taylor era dispusă să accepte, în lipsă de ceva mai bun.

Capitolul 6

Pentru Emma nu era nicio diferenţă, desigur: când se întorcea acasă în timpul vacanţelor universitare, domnişoara Taylor era acolo, aşa cum fusese întotdeauna. Cei trei ani de cursuri trecură ca într-un fel de vis frumos. Norfolk, Bath; Bath, Norfolk; Bath din nou, şi apoi Norfolk. Existau şi excepţii, desigur: Paris timp de două luni într-o vară, când participă la un curs despre isto-l na decorurilor franţuzeşti în *La Belle Époque*, după care se întoarse în Norfolk, apoi iarăşi la Bath; Edinburgh, altă vară timp de o lună, însoţită de domnişoara Taylor.

pentru un stagiu la o firmă de decoraţiuni interioare, şi poi trei săptămâni fericite în care, împreună cu două prietene de la universitate, lucră pe post de cabanieră la Morzine; apoi Bath încă o dată şi, după examenele finale, Norfolk.

Nu zăbovi să se gândească la rolul curios pe care îl Mica domnişoara Taylor. Bineînţeles că nu mai era guvernantă, dat fiind că era secretara tatălui ei; cu toate acestea, domnul Woodhouse se aştepta ca domnişoara laylor să o însoţească de câte ori pleca undeva. Chiar ugerase la un moment dat ca domnişoara Taylor să le mute la Bath în timpul anului universitar. „Doar în e az că ai nevoie de ea,

Emma; ţi-ar putea fi de ajutor, nu crezi? 11

Ea îl oprise rapid. „Nu fi ridicol, tati! Sunt adultă acum. Imaginează-ţi cum ar fi să merg la facultate cu meva care să mă supravegheze! Aş fi de râsul lumii. Nu mai am şase ani”.

Ştia că sugestia nu avea drept cauză neîncrederea tatălui ei în ceea ce o privea, ci neliniştea lui constantă în raport cu siguranţa ei. Ştia că îşi făcea griji pentru ea şi că i îi unnişoara Taylor avea misiunea s-o protejeze. Aşa erau unii oameni, şi existau lucruri mai rele pe care putea să în facă un părinte. Tatăl uneia dintre colegele ei de la universitate era un psihopat, credea Emma; era un poliiu ian de succes şi totuşi un psihopat. Dacă era să alegi între un om măcinat de griji şi un psihopat, ea nu avea niciun dubiu privind soluţia corectă. Acelaşi lucru era \.1 labil şi pentru alegerea între un om măcinat de griji i un politician. Cel puţin tatăl ei, în ciuda felului său bizar de a fi, era inofensiv. Ce poţi spera mai mult de la viaţă decât ca părinţii tăi să fie inofensivi? Mândră ar acest aforism, îl strecura în conversaţiile cu prietenele, care o priveau cu admiraţie.

Eşti tres deşteaptă, îi spuse una dintre ele.

După absolvire, se întoarse la Hartfield.

Sfârşitul şederii la Bath, remarcă domnişoara Taylor. Şi acum?

— Mă gândeam să găsesc un alt stagiu la un decorator. Am nişte nume. Dar se pare că nu este nimic de făcut până la toamnă. Am toată vara la dispoziţie. Cred că o să mi-o petrec aici. Sunt o mulţime de cărţi pe care vreau să le citesc.

— Şi-ţi vei deschide o firmă?

— Cam asta e ideea.

Domnişoara Taylor părea gânditoare.

— Unde? La Londra? J

— Nu trebuie să merg la Londra, zise Emma ridicând din umeri. Se găseşte destul de lucru în provincie.

— Tatăl tău va fi mulţumit dacă nu pleci la Londra, j

— Ştiu, dar nu e din cauza lui, ci pentru că eu consider că mă pot descurca la fel de bine aici. La cine apelează* toţi locuitorii din împrejurimi? Nu vor să meargă până la Londra. i

Domnişoara Taylor nu făcu niciun comentariu. Relaţia lor era la fel de strânsă cum fusese întotdeauna, şi puteau să se simtă cât se

poate de confortabil ore în şir fără să fie nevoie să schimbe vreun cuvânt.

— Ce-ai spus? o întrebă odată Emma, după ce stătuseră împreună în tăcere aproape o după-amiază întreagă.

— Nu cred să fi spus ceva, replică domnişoara Taylor. Sau cel puţin nu de la ora trei, care a fost… Se uită la ceas. Care a fost acum două ore.

— La asta mă refeream. Ce-ai spus? Nu cred că ţi-am răspuns. i

— Nu-mi aduc aminte, zise domnişoara Taylor, ridij când privirea din carte. Era ceva despre… Nu, mă tem că nu mai ţin minte. I

— Aveam o părere despre ceea ce spuseseşi. Dar, din moment ce nu-ţi aminteşti, nu prea pot să-mi împărtăşese părerea, oftă Emma.

Poate că nu, spuse domnişoara Taylor. Păcat.

În timpul cinei, conversaţia îl includea în mod firesc! şi pe domnul Woodhouse, care nu părea niciodată mair fericit decât atunci când se afla în compania ambelor] femei. Discuţiile de la masa de seară se opreau adesea la subiecte obscure şi foarte tehnice care reflectau lecturile domnului Woodhouse din ziua respectivă. Atunci când

„Isea la Hartfield un nou număr din *Scientific Ameri*→ an erau de aşteptat dezbateri despre imunologie sau astronomie; *The economist* putea duce la discuţii despre imurile şi slăbiciunile capitalismului liberal (domnul Woodhouse era un oponent al lăcomiei pe care o lui urajau pieţele libere) sau despre politica energetică.

I mâna nu era deosebit de interesată de astfel de subiecţi –, dar îşi asculta cu atenţie tatăl, adesea reproşându-i vreo eroare factuală sau vreo concluzie greşită, în vreme i o domnişoară Taylor, înzestrată cu o cultură generală urprinzător de vastă, era mai doritoare să se implice în discuţie.

Ocazional, conversaţia de la cină pornea de la ceva ce

< iţise sau auzise la radio domnişoara Taylor. La începumi acelei veri, la scurt timp după ce Emma se întorsese de la Bath, un articol din *The Scots Magazine* despre depărtatele insule Sf. Kilda provocase o astfel de discuţie.

I omnul Woodhouse era preocupat de evacuarea celor iţiva insulari rămaşi la finele anilor '30. În opinia lui Ittsese un demers inevitabil, ţinând cont de numărul şi varietatea microbilor care trebuie

să fi înflorit pe acele insule populate de stoluri de păsări.

Presupun că mortalitatea infantilă era o problemă majoră, spuse el. Şi, sincer să fiu, nu mă surprinde.

Totuşi, nu acest subiect declanşase dezbaterea interna din seara respectivă, ci una dintre fotografiile care însoţeau articolul din *The Scots Magazine*. Domnişoara

I iylor fusese atât de consternată, încât insistase să le-o unite. Imaginea înfăţişa stâncile care ieşeau din mare în lutul insulei principale. Ici şi colo, pe suprafaţa de rocă, l. i un unghi de patruzeci şi cinci de grade, se întrezăreau irt ice de iarbă. După cum se vădea, acel mediu ostil găz. Inia o rasă rezistentă de oi care trăiau acolo, neîngrijite linici un păstor, de când plecaseră locuitorii insulei.

Bietele creaturi, spuse Emma. Imaginează-ţi să trăii şti cocoţat acolo, la sute de metri deasupra mării. Este

Îl cruzime.

Foarte incomod, încuviinţă domnul Woodhouse.

I Vsigur că în cele din urmă o să ajungă să aibă picioare lilungimi diferite, ca să se descurce cu înclinaţia aceea.

 dar îmi imaginez că asta ar dura mii de ani. Evoluţia nu se întâmplă peste noapte. Bietele de ele.

— Bietele de ele? repetă domnişoara Taylor. Îmi imaginez că oile acelea sunt cât de poate de fericite.

— Nu se poate, protestă Emma. Tu ai fi fericită să trăieşti într-un asemenea mediu? Unde totul are gust de sare? Sub bătaia vântului?

— Poate că nu e mediul ideal, recunoscu domnişoara Taylor. Dar altceva nu ştiu, nu-i aşa? N-au idee că există pajişti molcome unde oile pot paşte în siguranţă, aşa cum încearcă să ne convingă Bach.

— Bach? tresări domnul Woodhouse. Ce legătură are Bach cu asta?

Domnişoara Taylor îl cercetă cu privirea. „Ăsta este motivul pentru care nu m-aş putea mărita niciodată cu el, chiar dacă ar fi să mă ceară11, se gândi ea. „Ar fi ca şi când m-aş mărita cu un om care vorbeşte o cu totul altă limbă”.

— Nimic, zise ea. Ceea ce voiam să spun este că dacă nu ştii ce există în altă parte, eşti fericit cu ceea ce ai. Acele oi habar n-au că viaţa poate fi diferită de ceea ce trăiesc ele. Prin urmare, ele sunt fericite sau

nefericite în aceeaşi măsură în care sunt semenele lor. Nu-mi pot imagina că oile ducelui de Northumberland ar fi mai fericite ca acelea de pe Sf. Kilda.

Domnul Woodhouse părea nedumerit.

— Ducele de Northumberland?

Era unul dintre obiceiurile foarte supărătoare ale domnişoarei Taylor, se gândi el: să aducă în discuţie oameni care nu aveau nicio legătură cu subiectul. Bach şi ducele de Northumberland – ce lumină puteau ei să arunce în problema acestor oi nenorocite?

Domnişoara Taylor surâse.

— L-am folosit pe ducele de Northumberland ca exemplu de proprietar care, din câte îmi imaginez, are oi mulţumite şi bine îngrijite. Nu ştiu dacă aşa stau lucrurile, e pur şi simplu o presupunere. După o scurtă pauză, adăugă: Cred că acele oi de pe insula Sf. Kilda nu sunt nefericite din acelaşi motiv pentru care eu nu sunt nefericită cu ceea ce am.

— Dar în cazul tău ştii că ai putea să fii mai fericită decât eşti, remarcă Emma.

Domnişoara Taylor se întoarse spre ea.

— Aşa să fie? Chiar crezi asta?

Emma căzu pe gânduri, dar apoi îşi dădu seama că ştia răspunsul; îl *simţea*.

— Oricine poate să fie mai fericit decât este. Poate i.1 mulţi nu o ştiu, dar asta nu înseamnă că nu pot fi tăcuţi să fie mai fericiţi de alte persoane.

Era sigură că avea dreptate. Nu mai reflectase la acest subiect până atunci, dar discuţia aceea ridicolă despre oi id adusese în atenţie. Brusc, avu o revelaţie: aceasta era o sarcină pe care să şi-o asume ca scop în viaţă. Putea ai facă pe oameni mai fericiţi ajutându-i să găsească trricirea. Era chiar foarte simplu; nu era nevoie decât de i disponibilitate de a lua iniţiativa şi de a le arăta oamenilor unde ar trebui să caute. Cât despre bietele oi de pe stâncile nemiloase din arhipelagul Hebridelor, dacă ar fi avut o barcă, le-ar fi transportat în Scoţia, undeva la şes, unde să poată trăi fără teama de a se prăvăli în mare; undeva unde să pască iarbă verde, grasă, iar soarele să le încălzească spinările. Le-ar fi luat în barca ei mică; ar fi fost păstoriţa şi

salvatoarea lor.

Dintr-odată, hotărî să schimbe subiectul.

— Un dineu. Cred că aş vrea să dau un dineu festiv.

Domnul Woodhouse lăsă jos cuţitul şi furculiţa.

— De ce?

Pentru că am fost plecată atât timp şi nu vreau să pierd legătura cu oamenii de pe aici. Ştiţi cum e. Ochii are un se văd se uită.

Ideea îi făcu mare plăcere tatălui ei. Nu îndrăznea s-o mărturisească, dar spera ca Emma să rămână la Elartlâeld pentru totdeauna, nu doar pentru această ultimă v iră. În definitiv, putea să-şi deschidă acolo firma de conultanţă pentru design, sau ce anume dorea ea să facă.

I V ce să meargă în altă parte? De ce să trăiască la Lonlu într-un apartament cu trei camere – asta dacă avea noroc – când dispunea de o casă cu unsprezece? Pur şi simplu nu înţelegea mentalitatea care-i făcea pe oameni

să trăiască în nişte coteţe urbane, după cum le considera el.

— Desigur că trebuie să dai un dineu festiv. Pe cine să invităm?

— Pe localnici, spuse Emma. Pe George Knightley, desigur.

Vorbise aproape fără să se gândească. La o scurtă analiză, descoperi că îl menţionase pe George deoarece ştia că tatăl ei îl plăcea, şi astfel domnul Woodhouse s-ar fi simţit implicat în organizarea dineului. Dar era numai asta? în ultima vreme se gândea tot mai des la George Knightley. Pe când se îndrepta cu Mini Cooperul ei spre service, în vederea reviziei, îşi imaginase cum ar fi fost să fie o zi în pielea lui George. Oare se bărbierea înainte să facă duş, sau se bărbierea după duş, dar înainte de micul dejun? Sau poate că făcea o baie; unii oameni preferau să facă duş, însă alţii erau adepţi înfocaţi ai băii. El făcea duş, decise Emma, pentru că arăta întotdeauna spilcuit şi energic; oamenii care făceau baie erau mai… mai delăsători poate, mai puţin pregătiţi pentru o alergare lungă sau pentru douăzeci de flotări. Era un subiect de reflecţie absolut ridicol; cu toate astea, îi ocupase gândurile timp de zece minute, fără întrerupere. Se simţise destul de stânjenită – ca şi când, cumva, ar fi fost acolo cu el, urmărindu-l.

Se gândise din nou la George în noaptea precedentă, pe când stătea întinsă în pat, aşteptând să o ia somnul. Îi văzuse dintr-odată

chipul, privind-o zâmbitor, şi îi zâmbise şi ea prin întuneric, un zâmbet pe care nu-l zărise nimeni altcineva, desigur, nici măcar ea însăşi în oglindă, un zâmbet fugar, dar în mod cert un zâmbet. Era ca şi când s-ar fi salutat, ca şi când ar fi fost complici într-un dialog nerostit. Adevăratul George Knightley era cât se poate de disponibil – se vedeau adesea şi sporovăiau amical, dar în viaţa reală nu aveau această înţelegere subtilă şi intimă.

Domnişoara Taylor îi vorbise la un moment dat despre amintirile pe care oamenii le scot la lumină şi le savurează, aşa cum ai scoate dintr-un sertar un suvenir tangibil, l-ai despături din hârtia moale şi l-ai admira

cu drag. Şi acum, dintr-odată, ea se gândea la George cu telul acela de plăcere.

— Emma?

Tatăl ei o aduse înapoi în prezent.

— Scuze. Da, dineul. George Knightley, şi apoi dorm nişoara Bates. Şi Philip Elton, în ciuda istoriei bizantine şi a Sfântului Duh şi a lucrurilor de genul ăla. E cam agasant, dar să nu fim critici, zise ea cu o strâmbătură.

Philip Elton, tânărul vicar, fusese numit recent în pâiniţia Highbury cu jumătate de normă şi fără plată, dioceza fiind prea săracă şi congregaţia prea mică pentru i ţine un vicar cu normă întreagă. Era un tip de modă veche, de-a dreptul bătrânicios, care, spre deosebire de majoritatea oamenilor din categoria lui, îşi permitea hainele bine croite şi pantofii scumpi necesari pentru i menţine aparenţele. Un unchi fără copii îi lăsase o i lădire de birouri în Ipswich şi nişte apartamente în Norwich, care îi furnizau un venit mai mult decât adecvat. O diplomă în teologie de la Durham fusese urmată de o scurtă perioadă la colegiul teologic şi de un an în are încercase fără succes să predea la un internat de băieţi. Se înscrisese pentru un doctorat cu jumătate de normă în istorie bizantină la Universitatea East Anglia, căutându-şi în acelaşi timp un post de vicar într-o parohie nepretenţioasă. Avea acum douăzeci şi şapte de ani, şi urma să-şi obţină în curând doctoratul. Cu toate acestea, nu avea nicio intenţie să concureze pentru un post academic, nefiind supus presiunilor financiare. Un istoric independent specializat în Bizanţ putea fi foarte li

l icit trăind într-o casă parohială cu şapte dormitoare a eu un cabinet de lucru confortabil. Responsabilităţile lui în calitate de vicar fără leafă nu erau nici pe departe i ivârşitoare: frecventarea bisericilor cunoştea un declin u centuat, chiar şi în zonele rurale, iar congregaţia lui nu numărase niciodată mai mult de douăzeci de enoi inşi. Erau nunţi de oficiat, desigur, pentru că mulţi preferau o biserică parohială frumoasă în detrimentul i hulirii utilitare şi părăginite a biroului de stare civili, la fel de inevitabile erau şi înmormântările, la care participau diverse persoane care nu erau familiarizate

 cu ritualul şi care cântau fals psalmul douăzeci şi trei, mirându-se de limbajul arhaic.

Domnul Woodhouse zâmbi.

— Vicarilor li se permite să se lungească la vorbă despre Sfântul Duh. De fapt, în zilele noastre e numit Sfântul Spirit. Sfântul Duh e foarte demodat.

— Mare diferenţă, zise Emma nepăsătoare. Şi apoi, ar trebui să-l invităm pe James Weston. Evident, trebuie să vină şi el.

— 6 listă excelentă, spuse domnul Woodhouse. Le tout Highbury.

Emma se uită peste umărul lui, spre fereastră. Numele îi erau foarte familiare, şi totuşi acum, pentru întâia oară, se gândea la oamenii aceia ca un adult; nu-i vedea doar ca pe nişte prieteni şi cunoscuţi ai tatălui ei, ci ca pe nişte indivizi demni de studiat. Era interesant.

Tatăl ei spusese ceva, dar ea nu înţelesese, întrucât căzuse iarăşi pe gânduri.

— Poftim?

— Am spus că era o tânără despre care vorbea domnişoara Bates, o anumită Harriet Smith, am impresia. Am putea, pentru echilibru, să o invităm şi pe ea.

— Ce demodat, surâse Emma. Nimeni nu-şi mai bate capul să invite numere egale de bărbaţi şi femei.

— Nu-mi vorbi de sus, Emma.

— Scuze, tati. Da, cum să nu, invit-o pe *La* Smith.

Domnişoara Taylor strânse din buze.

— Să numeşti pe cineva *La Smith* denotă de asemenea un ton de superioritate. Nici măcar nu o cunoşti, Emma.

Emma schiţă un gest nepăsător.

— Sunt zdrobită, spuse ea, adăugând pe un ton afectat: Ca un căţel de usturoi într-un mojar.

— Există noi dovezi interesante despre usturoi, zise domnul Woodhouse. Se pare că ingredientul lui activ reduce semnificativ riscul de boli cardiace şi de demenţă. Am ştiut dintotdeauna asta, desigur, dar rezultatele ultimelor cercetări sunt foarte încurajatoare.

— Şi contra vampirilor, completă Emma. Am impresia că este foarte eficient şi împotriva vampirilor.

— Dacă ar exista, desigur, n-aş avea nicio îndoială privind eficacitatea usturoiului în această privinţă. Non-existenţa lor este, poate, o dovadă în sprijinul tezei tale. Usturoiul i-a eradicat. Domnul Woodhouse râse. Ce zici de asta, Emma? Ar fi o butadă apreciată la Bath?

— Extrem de amuzant, spuse ea. *Tres drole*, tati.

— Dineul tău festiv, spuse domnişoara Taylor a doua i. Nu uita să trimiţi invitaţiile. Din câte am înţeles, cea mai frecventă cauză a neparticipării la petreceri este absenţa invitaţiei.

— Îmi imaginez. O să mă ocup astăzi de asta. Aş începe cu Philip Elton. Probabil că stă în casa aia parohială a lui şi aşteaptă cu nerăbdare invitaţii, dar nu-mi imaginez că-l invită cineva prea des.

— E un tânăr chipeş, spuse domnişoara Taylor. Aş zice a viaţa lui socială ar trebui să fie satisfăcătoare.

— E plin de el, replică Emma. Are o părere prea bună despre el însuşi şi face pe intelectualul. Cât despre vocea i ia a lui, lumea i-o tot ridică-n slăvi, dar eu cred că e falsă. Nimeni nu vorbeşte aşa, în afară de oamenii care nu studiat teatrul şi care şi-au cultivat tonalităţi grave, sumbre – ştii tu, stilul acela teribil de afectat.

— Nu fi aşa de aspră. Face şi el ce poate, fără îndoială.

— Dar ai putea spune asta despre oricine. Cu toţii facem ce putem într-un fel sau altul.

— Aşa crezi? o întrebă domnişoara Taylor.

Aştepta un răspuns, dar Emma avea alte priorităţi.

— Mai e şi domnişoara Bates. O să-i strecor un bilet pe sub uşă. Dacă-i dau telefon, n-o să mai apuc niciodată să (uchid. Doar ştii cum turuie la nesfârşit.

— Domnişoara Bates se simte singură, spuse domnişoara Taylor. Şi e nesigură pe ea. E neliniştită.

— Nu văd ce motiv ar avea să fie neliniştită. Aş zice că I lighbury e la fel de sigur ca orice alt loc din Anglia.

— Nu e genul acela de nelinişte, Emma. Este una h iată. Are senzaţia că trebuie să vorbească tot timpul pentru că nu prea ştie care îi este locul.

— Nu pot să cred.

— Ba da, Emma. Adu-ţi aminte că o duce destul de greu. Mulţi dintre cunoscuţii noştri de aici sunt înstăriţi. Chiar şi tu, după cum fără îndoială ştii.

— Asta n-are nicio legătură, zise Emma fluturând din mână a nerăbdare. Banii nu înseamnă nimic.

Domnişoara Taylor făcu un efort să se controleze.

— Pentru tine, poate, pentru că-i ai. Dacă nu-i ai, înseamnă foarte mult. Se opri. Nu-i plăcea să-i ţină Emmei predici, mai ales acum, că nu mai era guvernanta ei, dar nu putea lăsa neprovocată această dovadă de aroganţă. Banii le conferă oamenilor putere, continuă ea. Joacă un rol de prim rang în relaţiile umane şi în felul în care ne judecăm unii pe alţii, chiar dacă ne place să credem contrariul. Sunt absolut peste tot. Absolut.

Emmei nu-i plăcu referirea la judecată.

— Eu, una, nu judec oamenii pe baza banilor. Şi niciuna dintre prietenele mele nu o face.

Domnişoara Taylor ezită, impresionată de siguranţa aceea specific tinerească. Să fii atât de sigur – și să te înşeli atât de mult!

— Prietenele tale, începu ea. Eşti sigură că banii nu au niciun amestec?

— În ce? În prietenia noastră?

— Da.

— Bineînţeles că nu! Nu mi-am ales niciodată prietenele în funcţie de câţi bani au. Niciodată.

— Poate nu conştient, murmură domnişoara Taylor.

— Poftim?

— Sunt convinsă că nu ţi-ai spus în sinea ta: O să fiu prietenoasă cu persoana asta pentru că are bani. Nu, nu ai face aşa ceva. Dar

gândeşte-te la prietenii tăi… Ce fac ei? Prietenii tăi din Bath sau cei de la Gresham’s cu care mai ţii legătura; Betty Slazenger, de pildă.

— E în Noua Zeelandă, spuse Emma fără să stea pe gânduri. M-a căutat ieri. South Island.

— A, da? E iarnă acolo acum, nu-i aşa?

— Da, schiază… Emma se opri brusc.

— Schiază în Noua Zeelandă.

— Da, Betty a fost întotdeauna o schioare bună. Şi Roşie la fel. Au învăţat când erau foarte mici. Familia

Slazenger are o casă în apropiere de Zermatt. Asta te ajută când eşti începător.

— Da, aşa trebuie să fie. Dar să te întreb ceva: din rupul tău de apropiaţi de la Bath, câţi dintre ei au avut avantajul unui an liber după facultate?

— Aproape toţi, cred, zise Emma după o clipă de gândire. Mai mult sau mai puţin. Dar ce legătură are asta cu ce vorbeam?

— Mă gândeam că e evident, spuse calm domnişoara I ăylor.

— Ei bine, nu cred că e.

Domnişoara Taylor nu voia să continue discuţia.

— Hai să nu ne certăm. Tot ce spun este că domnişoara Bates nu are o condiţie bună şi suferă de o anumită nesiguranţă socială.

— Asta nu e o scuză pentru cât e de plictisitoare. Dar nu i-aş spune niciodată ceva în faţă. Te rog să crezi că am mai mult tact decât atât.

— Apoi mai e şi Harriet Smith, zise domnişoara l aylor. Să-i dau eu invitaţia? Locuieşte la Şcoala de lunl a engleză, cea de la vechiul aerodrom.

— La casa doamnei Goddard?

— Da. *Şcoala de limba engleză a doamnei Goddard*, am impresia că se numeşte.

Emma părea nedumerită.

— E profesoară? Presupun că oricine poate să obţină o diplomă TEFL şi apoi să le predea engleza străinilor inocenţi. Ştii, unele dintre atestatele alea se obţin într-o săptămână, nici mai mult, nici mai puţin!

Domnişoara Taylor îi spuse că Harriet Smith nu era angajată acolo – chiar dacă o mai ajuta pe doamna C îoddard din când în când –,

ci locuia la şcoală în calitate de oaspete. Emmei i se păru ciudat: cât de mult poţi a fi oaspetele cuiva? Nu există o limită de trei zile, sau ceva de genul acesta?

— Am impresia că doamna Goddard îi pune la dispoiţie căminul de ceva vreme, spuse domnişoara Taylor.

cred că cineva plăteşte pentru asta.

— Cineva plăteşte? Părinţii ei?

— N-am idee.

— Foarte ciudat, murmură Emma. Abia aştept să o cunosc pe această Harriet Smith.

Capitolul 7

James Weston se gândea să refuze invitaţia la dineul de la Hartfield. Se ţinea într-o vineri seară, iar vineri seara el mergea la o sală de fitness din apropiere, pentru o şedinţă de exerciţii cu antrenorul său personal, Ken. Ken era foarte solicitat, şi îl luase pe James de client numai ca să-i întoarcă o favoare domnului Perry, care îl ajutase să se lanseze împrumutându-i bani pentru costisitoarea asigurare pe care era nevoit să o plătească. („Ai fi surprins să vezi ce-şi pot face oamenii când folosesc ergometrul", spusese Ken odată, clătinând din cap a neîncredere.) Aşa că atunci când domnul Perry pusese o vorbă bună pentru James, Ken nu putuse refuza să-l antreneze.

Ken, pare-se, era bucuros să reprogrameze şedinţa.

— Nu te lăsa pe tânjală, dar.

Avea deconcertantul obicei de a adăuga câte un „dar" la sfârşitul fiecărei propoziţii, cutumă lingvistică ce-i trăda originile nord-irlandeze.

— Am să merg sâmbătă, promise James. Voi recupera atunci.

— Bine. Poţi să pierzi doisprezece la sută din condiţia fizică în douăzeci şi patru de ore, dar.

James avea în jur de cincizeci şi cinci de ani, dar se menţinea în formă. În tinereţe fusese un excelent jucător de rugby, la un moment dat fiind chiar pe punctul de a fi inclus în echipa Angliei într-un meci contra Ţării Galilor. Selecţia aceea nu se concretizase, iar o leziune la genunchi îi pusese punct carierei, însă îşi menţinuse programul de exerciţii şi continuase să meargă la sală de mai multe ori pe

săptămână. Drept consecinţă, avea tensiunea arterială scăzută – un aspect despre care domnului Woodhouse îi făcea plăcere să discute de fiecare dată când se vedeau. Pe când cei mai mulţi dintre noi ne interesăm de departe de sănătatea unui prieten atunci

t ind îl întâlnim, domnul Woodhouse voia să audă «letalii precise, ceea ce îl stânjenea pe James într-o oarecare măsură.

— Eşti extraordinar de norocos, spuse domnul Woodliouse când se întâlni întâmplător în sat cu amicul său, cu o zi înaintea dineului. Care e pulsul tău în repaus, la momentul actual?

— Nu-i prea rău, cred, zise James ridicând cu modestie llin umeri.

— Nu, hai, spune. Cât e?

James îşi dădu seama că se aştepta de la el un răspuns concret.

— Patruzeci şi opt. Vezi tu, gimnastica…

— Patruzeci şi opt! exclamă domnul Woodhouse. Ştii cât am eu? Şaptezeci şi opt. Da, mă tem că atâta e. Şaptezeci şi opt, faţă de patruzeci şi opt, cât ai tu. Tăcu pentru o clipă, privindu-l pe James cu o admiraţie nedisimulată. Şi tensiunea?

— E în regulă.

Dar domnul Woodhouse nu se dădea bătut cu una, cu două.

— Hai. Să auzim ce-i mai rău.

— Unsprezece cu şase şi jumătate, murmură James.

— Eu aveam treisprezece şi jumătate de dimineaţă, oftă domnul Woodhouse. Mi-am măsurat-o de două ori. Acelaşi rezultat de fiecare dată.

— Uneori trebuie să recalibrezi sfigmomanometrul, îi ugeră James plin de tact. Dă citiri foarte imprecise dacă nu e corect calibrat.

— Dar l-am recalibrat. De două ori. Mă tem că este precis.

— Păi atunci, ai putea să faci ceva mai multe exerciţii – ajută la scăderea tensiunii arteriale. Ce-ai zice să vii într-o zi la sală? Cum prietenul său nu răspunse, James insistă: S-ar putea să-ţi placă.

Domnul Woodhouse îşi întoarse privirea.

— Am atâtea de făcut. Nici nu ştiu cum trece timpul, dar mă îndoiesc că mi-ar mai rămâne şi ca să merg la sală.

— Atunci nu te obligă nimeni.

Cu toate că nu aveau prea multe în comun în ceea ce priveşte pulsul la repaus şi tensiunea arterială, domnul Woodhouse şi James aveau foarte multe în comun prin faptul că erau amândoi văduvi. Soţia lui James murise în urma unei tumori maligne care fusese diagnosticată prea târziu. Singurul lor copil, un băiat pe nume Frank, avea puţin peste doi ani când rămăsese orfan. James suportase foarte greu moartea soţiei sale şi se străduise din răsputeri să aibă grijă de Frank, care suferea de o alergie la ouă şi lapte – vindecată mai târziu – şi în primii ani de viaţă avusese nevoie de o dietă atent supravegheată.

La un moment dat, un văr din Yorkshire se oferise să-l ia pe Frank în grija sa. În amărăciunea şi neputinţa lui, James acceptase oferta, iar Frank se dusese să locuiască cu domnul şi doamna Churchill, unde se simţise numaidecât ca acasă. James îl vizita din când în când şi, de fiecare dată, soţii Churchill se temeau ca nu cumva să-şi revendice fiul. La sfârşitul fiecărei vizite, însă, văzându-l pe Frank atât de bucuros în sânul acelei familii „James decidea să-l mai lase acolo. În cele din urmă, se stabilise ca Frank să rămână cu familia Churchill şi să ia numele lor. „Poate oricând să redevină Frank Weston", îl asiguraseră ei pe tatăl băiatului. „Lasă-l să hotărască singur, mai târziu, ce-şi doreşte. Şi oricum, numele nu sunt chiar atât de importante, nu-i aşa?"

Când Frank avea opt ani, familia Churchill părăsise comitatul Yorkshire şi se mutase în Australia. Motivul plecării fusese acela că fratele bunicului domnului Churchill îi lăsase acestuia o podgorie în Australia de Vest, în Margaret River, o zonă renumită pentru vinurile sale. Proprietatea era una dintre primele podgorii cu tradiţie din zonă, o propunere mult mai serioasă decât micuţele crame de lux ce fuseseră amenajate după ce regiunea ajunsese la modă. Această moştenire, oricât de norocoasă le-ar fi putut părea celor care nu cunoşteau situaţia familiei Churchill, le provocase nişte dileme agonizante. Perspectiva de a pleca în Australia de Vest, pentru a trăi într-una din cele mai atractive zone I ale ţării, pe un domeniu viticol premiat şi cu tradiţie, era irezistibilă pentru un expert în vinuri ca domnul

Churchill. Gustase din vinul cu pricina, iar gândul de.1 se ocupa de o podgorie care producea o băutură atât i le fină îl atrăgea nespus. Ştia că oenologul era bun şi că iveau şi un administrator de ispravă,

însă trebuia să i le acolo ca să gestioneze personal afacerea şi să contribuie la dezvoltarea acesteia prin propriile abilităţi. În plus, în ziua când primise vestea despre moştenire, i erul de deasupra fermei din Yorkshire era încărcat de nori extrem de joşi şi întunecaţi. Australia de Vest, pe are domnul Churebill o vizitase la scurt timp după încheierea studiilor sale la Cirencester, avea un cer senin, vast, plin de lumină, înviorat de trilurile păsărilor. Conţi ăstui era pur şi simplu prea mare, aşa că trebuia să plece; trebuia neapărat.

Dar dacă plecau, ce avea să se întâmple cu Frank, de care el şi soţia lui se ataşaseră ca şi cum ar fi fost propriul lor copil? James îl lăsase bucuros să stea cu ei la Ripon, în Yorkshire, dar ar fi fost oare de acord ca băiatul să plece cu eiântr-un loc din Australia aflat practic la capătul lumii – departe chiar şi de Melbourne şi Sidney, darămite de Anglia?

Soţii Churchill dezbătură problema zile în şir. În cele din urmă, îşi luară inima-n dinţi şi îl abordară pe James, i are îi ascultă cu un aer grav în timp ce descriau proprietatea şi atracţiile Australiei de Vest. Domnul Churchill îşi încheie expunerea şi îi aruncă o privire soţiei sale., tiau amândoi prea bine că soarta lor era în mâinile lui James. Dacă el ar fi spus nu, şi ar fi refuzat să-l lase pe Frank să plece cu ei, probabil că ar fi rămas cu toţii în Ripon.

— Sigur că trebuie să mergeţi, spuse James. Închipuiţi-vă cât se va bucura micul Frank. Este o aventură extraordinară pentru orice băiat.

Mărinimia lui îi impresiona până la lacrimi pe soţii t hurchill.

— Este un drum îngrozitor de lung, zise domnul (hurchill. Nu cred că vom putea veni în Anglia în fie = i are an.

— Nu, nici nu credeam. Dar poate că am să vin eu într-o zi să-l vizitez pe Frank, cine ştie? Se va distra

de minune acolo. Australienii sunt un popor aşa de vesel şi optimist! Va deveni şi el australian, fără îndoială, o soartă pe care i-aş dori-o oricui.

— Aşadar, zici că ar trebui să plecăm?

— Fireşte că ar trebui să plecaţi. Fireşte.

Plecară câteva luni mai târziu. Frank îl vizită pe James ca să-şi ia rămas-bun, şi cei doi petrecură vreme îndelungată discutând despre Australia de Vest şi ceea ce urma să găsească băiatul acolo. Apoi, când

sosi momentul despărţirii, Jamesâşi îmbrăţişă fiul cu un gest rapid şi ţeapăn. Avea ochii în lacrimi şi nu voia ca băiatul să-l vadă plângând, aşa că se întoarse cu spatele. Frank îl privi cu reproş, crezându-se respins.

— Tatăl tău e foarte trist, îi şopti domnul Churchill. Australia e tare departe.

Deşi la Highbury erau puţini cei care îl văzuseră efectiv pe Frank Churchill, asta nu însemna că oamenii din sat şi din împrejurimi nu ştiau totul despre el. James Weston îşi petrecuse tinereţea în Highbury, iar faptele sale măreţe pe terenul de rugby fuseseră o sursă de mândrie în plan local. Nimeni de prin partea locului nu avusese nicio realizare în vreun domeniu – dacă nu-l puneai la socoteală pe domnul Woodhouse, desigur, cu invenţia sa obscură; prin urmare, să fii aproape selecţionat în echipa de rugby a Angliei echivala cu o veritabilă distincţie. James era popular şi pentru firea lui binevoitoare şi, de asemenea, pentru că nu se ştia să fi făcut vreodată vreo remarcă răutăcioasă. În provincie, unde amintirea unei vechi insulte poate dăinui mult timp, era un lucru neobişnuit. „Nu poţi să zici că nu i-ar plăcea de cineva, zău aşa”, spuse un localnic, după care făcu o precizare extrem de utilă: „Nici că nu i-ar displăcea”. Nu era cazul să-ţi baţi capul cu dublele negaţii ca să înţelegi că zâmbetul prietenos al lui James şi modul curtenitor în care îi saluta pe localnici îi atrăseseră simpatia acestora.

Se aflase rapid că micul Frank fusese luat în grijă de către soţii Churchill, dar nimeni nu dăduse glas vreunei critici la adresa văduvului îndurerat. Fusese o tragedie ca tânăra şi agreabila doamnă Weston să piară atât

de neaşteptat, şi cum ar fi putut soţul ei – şi, de fapt, orice bărbat – să se descurce cu un copilaş de doi ani, eu atât mai mult cu un copilaş de doi ani suferind de o alergie alimentară? Era perfect logic, toată lumea era de acord, ca în această situaţie cumnata răposatei soţii să intervină şi să ia copilul în grija ei, mai ales că familia

I burchill era atât de înstărită. În provincie, principala măsură a averii este hectarul, şi chiar dacă pământul lor e afla în îndepărtatul comitat Yorkshire, se spunea că deţineau peste 280 de hectare de teren arabil şi 800 de hectare de păşuni. Prin urmare, peste băieţel

dăduse un noroc extraordinar, iar tatăl lui nu dovedise negii-U liţă, ci o mare prevedere lăsându-l să intre într-o asemenea familie.

Nu că James ar fi fost lefter, dar, la momentul respectiv, nu dispunea de prea multe lichidităţi. După treceiia în rezervă, tatăl său, fost ofiţer în regimentul Royal Signals, cumpărase o casă din sat pe care o renovase, adăugându-i o seră, iar pensia militară şi suma de bani, nu foarte mare, provenită din vânzarea unei firme de i itering, afacere de familie în Norwich, îi permiseseră a ducă o viaţă destul de confortabilă.

James fusese un copil făcut la bătrâneţe – avea trei îi aţi mult mai mari – şi, până să împlinească nouăsprezece ani, îşi pierduse ambii părinţi. Fraţii săi lucrau deja la Londra şi le mergea destul de bine cu o afacere de distribuţie pe care o puseseră împreună pe picioare.

Îl plătiseră lui James studiile economice, iar câţiva ani îl luaseră asociat la firmă. Îl sprijineau cu entuziasm în cai u ra de jucător de rugby, lăsându-i suficient timp liber pentru antrenamente şi turnee şi asistând la toate mei mrile sale. De asemenea, îi cedaseră cu generozitate aşa din Highbury, mai ales că era singurul dornic să păstreze legăturile cu satul natal; când se ducea acolo în weekend, şi se ducea des, niciunul dintre ei nu-l însoţea. După ce se însurase, James îşi stabilise domiciliul în casa din Highbury, făcând naveta la Londra în timpul săptămânii ca să meargă la serviciu – un aranjament care îi permitea să asigure familiei un trai mai bun în provincie.

Moartea soţiei sale pusese capăt acestei idile rurale. Deşi păstrase casa din sat după plecarea lui Frank la soţii Churchill, el se mutasela Londra, într-un mic apartament din Maida Vale. În suferinţa lui, îşi găsise refugiul în muncă şi în antrenamentele pe care le făcea cu echipa de rugby din Wimbledon. Durerea i se estompase treptat, dar pierderea suferită îşi lăsase amprenta asupra lui; abia după cinci ani se simţise în stare să înceapă o nouă relaţie. Doamna respectivă, specializată în dreptul insolvenţei, tocmai fusese numită partener la o firmă de avocatură londoneză. Se mutaseră împreună în apartamentul ei şi trăiseră fericiţi timp de zece ani, până când ea îi dezvăluise brusc că voia să locuiască din nou singură. Iniţial, el presupusese că avea o aventură, însă ea negase cu vehemenţă. Realitatea era mult mai prozaică: pur şi simplu nu-l mai iubea.

James îşi reluase viaţa de burlac. Era acum o figură proeminentă printre antrenorii de rugby, şi asta îi ocupa o mare parte din timpul liber. Era, de asemenea, un donator generos pentru un program de pregătire menit să sporească interesul tinerilor delincvenţi faţă de sport. La un moment dat, unul dintre fraţii săi spusese: „Să zicem că unii dintre ei jucau cam dur, dar a salvat Dumnezeu ştie câţi băieţi din închisoare. Zece? Douăzeci? Cine ştie? Mai bine să ataci pe cineva pe terenul de rugby decât pe stradă. Mult mai bine”.

La vârsta de patruzeci şi şapte de ani, James reuşise să-şi împlinească o ambiţie pe care o nutrea de peste un deceniu. Randalls, o mică proprietate – de până în optzeci de hectare –, fusese scoasă pe piaţă după ce deţinătorul ei, un comerciant de succes, îşi pierduse interesul faţă de ea. Bărbatul o cumpărase ca să-şi impresioneze prietenii, dar descoperise că prietenii lui nu se lăsau impresionaţi de aşa ceva. Se bucuraseră să părăsească Londra în weekend şi să beneficieze de ospitalitatea lui, dar, după o primă vizită, nu mai onoraseră şi următoarele invitaţii. „E foarte liniştit11, spusese unul dintre ei. „Şi foarte plat”. Remarca referitoare la platitudine, câtuşi de puţin ironică, rezuma concepţia des întâlnită în cercul lor social, cum că în acea parte a ţării nu era mare

lucru de văzut – din pricina platitudinii topografice – şi cu siguranţă nu era mare lucru nici de făcut.

Randalls fusese scoasă la vânzare chiar la momentul oportun pentru James. Firma de distribuţie pe care o deţinea împreună cu fraţii săi urma să fie preluată de

O companie concurentă, şi primiseră o ofertă extrem

I le atrăgătoare care le permitea păstrarea pachetului de icţiuni de control. Ezitaseră, dar nu pentru mult timp: propunerea le îngăduia să rămână activi în cadrul companiei timp de cinci ani, cu toate că niciunul dintre ei tui avea nevoie de asta. Cu partea sa, James îşi putea permite să cumpere Randalls şi să cheltuiască oricât ar fi fost nevoie pentru a amenaja casa şi anexele. Oricum îi rămâneau suficienţi bani ca să poată trăi confortabil pentru tot restul vieţii.

Odată efectuată tranzacţia, se retrăsese cu totul din îi rină şi se mutase la Highbury. Nu era genul de om care i se pensioneze devreme, iar Randalls îl ţinea ocupat. Fostul proprietar neglijase terenurile, care

erau în stare proastă. James, care urmase un curs tehnic, îşi asumare sarcina de înlocuire a gardurilor, apoi cumpărase o itirmă de oi de Suffolk şi câteva vite. Îşi luase un ajutor din sat, un bărbat pe nume Sid, care lucra şi pentru domnul Woodhouse şi îşi împărţea acum timpul între i ele două proprietăţi. Cu timpul, Randalls revenise la v mţă. „Nu poţi să nu iei seama la pământ11, spusese Sid i (doritor la indolenţa fostului proprietar. „Dacă nu iei cama la pământ, nu ia nici el seama de tine. Zău că aşa e întâmplă”.

— Ştii ceva? îi spuse Sid nevestei sale. Ştii că James Weston are un fiu? Ai auzit ceva despre asta?

— Am auzit eu ceva. Umblă vorba că după ce i-a murit nevasta, a fost distrus. N-a mai putut să facă nimic, n-a mai putut să aibă grijă de copil. Cine să-l învinuiască?

Armanul om.

— Păi, copilul ăsta, un băiat, a fost dus undeva prin Yorkshire şi de-acolo în Australia. S-a întors când avea oisprezece ani ca să-şi vadă tatăl, dar după aia a plecat înapoi în Australia.

— Unde ai auzit asta, Sid? Bârfe de la pub?

— Ba mi-a spus James, cu gura lui. Stăteam în Land Rover – terminasem lucrul la un gard şi făceam o pauză de prânz. Avea la el două plăcinte cu carne de porc –! delicioase, nu glumă! – şi a început să vorbească despre băiatul lui, Frank. A zis că are douăzeci şi patru de ani şi că are de gând să vină iar în vizită. Apoi a tăcut o vreme. A stat aşa. Eu mi-am mâncat plăcinta şi l-am lăsat în voia gândurilor.

— S-o simţi vinovat.

— Ciudat lucru, asta mi-a zis şi el. Mi-a zis aşa: „Sid, mă simt prost că l-am lăsat pe băiat să plece”. Eu i-am zis: „Dar, domnule Weston, n-aveaţi cum să-l creşte-ţi dumneavoastră, singur. E mult mai bine pentru un băiat să aibă o mamă vitregă”. M-a ascultat cu luare-aminte şi cred că i-a plăcut ce-am spus, dar apoi a oftat din rărunchi. „Simt că l-am dezamăgit. Când l-am văzut, după ce s-a mutat în Yorkshire, părea atât de mulţumit şi în largul lui, încât nu m-a lăsat sufletul să-l iau de lângă ei. Dar mă gândesc că poate ar fi trebuit”.

Vorbele lui Sid îl mai liniştiră pe James; asigurările celor din jur că am procedat corect ajută aproape întotdeauna, deşi s-ar putea să nu ne scape, ca şi în cazul de faţă, de temerea ascunsă că am fi săvârşit un

act egoist, stupid sau chiar ticălos. Nu era prima dată când James se tânguia că-şi abandonase – cuvântul care-l bântuia neîncetat – băieţelul. La scurt timp după ce familia Churchill se mutase în Australia, fratele său, Edward, îl surprinsese stând la biroul său din Londra şi privind pierdut în zare, ca şi cum ar fi fost în transă. Edward presupusese că visa cu ochii deschişi şi zâmbise la gândul că fratele său mai mic rememora cine ştie ce triumf pe terenul de rugby. Dar când privise mai îndeaproape, băgase de seamă că James avea ochii în lacrimi. Mândrie, se gândise el, sau poate regretul unei tentative eşuate – investeşti atâta efort şi atâtea speranţe în acel sprint către linia de tuşă, şi totul se duce pe apa sâmbetei când un placaj de ultim moment te pune la pământ, într-un morman jalnic de membre şi trunchiuri.

De îndată ce îi adresă cuvântul înţelesese că expresia de pe chipul fratelui său era una de tristeţe profundă; i i lacrimile erau de suferinţă şi nu de mândrie. Convenţia lor scosese la suprafaţă sentimente ce rămăseseră ascunse prea mult timp. Edward se arătase plin de înţelegere, iar la final îi sugerase fratelui său să se adreseze persoanei care pe el îl ajutase să-şi învingă fobia de avioane.

— E psihoterapeută, nu psihiatră. Nu spun că ai avea nevoie de un doctor de nebuni. Stă şi te ascultă, apoi îţi explică totul, zisese Edward. Te duc eu. Uneori e mai erau să mergi singur. Vin cu tine.

Edward făcu prezentările, apoi plecă. James se trezi că tătea faţă în faţă cu psihoterapeuta, în biroul acesteia, siânjenit din pricina locului în care se afla, incapabil să scoată un cuvânt.

Cu blândeţe, ea îl îndemnă să vorbească.

— Nu mi-am îngăduit să mă gândesc la asta, murmură el. De fiecare dată când îmi venea în minte, îmi puneam: „Nu s-a întâmplat”. Dar de fiecare dată îmi icvenea gândul ăsta: „Am renunţat la fiul meu. L-am dat altcuiva”.

— Şi în vis?

Nu pomenise nimănui despre asta.

— Da, am visat că mă joc cu el. Am visat că era acolo, în apartamentul meu. Am visat că-l duc la şcoală.

— Desigur.

Ea îi spuse ceva ce fiecare pacient vrea să audă – şi. mume că nu era el singurul, că mai erau şi alţii în situaţia lui.

— Am o pacientă care vine să mă vadă pentru că şi-a dat fetiţa spre adopţie. Acum ar vrea-o înapoi, dar, după um bine ştiţi, asta nu se poate. Şi mai sunt şi alţii, nu doar femei, ci şi bărbaţi – care se simt vinovaţi din cauza unui avort, din cauză că s-au descotorosit de ceva ce simt acum că urma să fie un bebeluş. Nu e un subiect uşor şi niciunul despre care să discutăm cu plăcere, dar unii dintre oamenii aceştia au regrete care îi bântuie. Ceea i e trăieşti tu nu diferă cu nimic de ceea ce simt ei.

James ascultă fără să spună nimic.

— Fiecare caz este diferit însă, reluă ea. Unii oameni se comportă egoist. Îşi dau copilul spre adopţie pentru că nu vor să-şi bată capul cu el. Nu toţi sunt aşa, fără îndoială, dar sunt şi cazuri din acestea. Tu n-ai procedat astfel, nu? Din câte îmi spui, ai renunţat la Frank pentru că nu ai putut face faţă. Erai profund îndurerat de pierderea soţiei – e perfect de înţeles. Şi mai târziu, când ai fi putut să-l iei înapoi, ţi-ai dat seama că avea o viaţă mult mai bună alături de rudele soţiei. Nu a fost o decizie egoistă, chiar din contră.

— Mie nu mi se pare.

— Ei bine, mie da, şi majoritatea oamenilor ar fi de acord cu mine. Cei mai mulţi dintre noi suntem destul de egoişti când vine vorba de copiii noştri, să ştii. Vrem tot felul de lucruri de la ei – dragoste, satisfacţia de a-i vedea că se descurcă în viaţă şi tot aşa. Mulţi părinţi nu se gândesc numai la ce-i mai bine pentru copilul lor.

O, poate că aşa afirmă sus şi tare, dar de fapt se gândesc la ei, la ceea ce le aduce lor rolul de părinte.

Şedinţele de psihoterapie dădură rezultate. Visele cu Frank păreau să fi dispărut sau se schimbaseră, în aşa fel încât el nu şi le mai amintea. Îşi dădu seama că se gândea tot mai puţin la băiat, iar atunci când chipul lui îi apărea în minte, nu era însoţit de remuşcări. Le scrise soţilor Churchill exprimându-şi recunoştinţa pentru că îi oferiseră puştiului o viaţă atât de fericită în Australia. Spera ca Frank să poată veni într-o vizită – de scurtă durată, cum avusese grijă să precizeze, nevrând ca domnul şi doamna Churchill să interpreteze invitaţia ca pe o sugestie că ar fi vrut să-şi ia fiul înapoi.

Familia Churchill se întoarse de trei ori în Anglia în timpul copilăriei lui Frank – la zece ani, la doisprezece ani şi, în fine, la scurt

timp după ce împlinise şaisprezece. Cu fiecare ocazie îl lăsară pe James să petreacă oricât timp voia alături de băiat, iar el primi oferta cu bucurie. Prima vizită nu fusese prea lungă, însă a doua oară rămaseră o lună. James şi Frank plecară împreună în Irlanda, pe Peninsula Dingle, unde mărşăluiră prin câmpurile inundate şi dormiră în cort îndurând ploaia. 1

Emma

81

Irank aprecia tot ce făcea tatăl său şi îi mulţumea înmâna, cu un formalism demodat pe care James îl găsea t raniu. Manierele acestea le deprinsese la şcoala din l'erth pe care o frecventase. Acolo nu se făcea rabat de la politeţe, iar familiaritatea exagerată faţă de adulţi era de neconceput.

Excursia în Irlanda îi oferi lui James ocazia de a discuta pe îndelete cu fiul său. Stăteau în beznă, ascultând unetul ploii pe acoperişul cortului; undeva, în depărtare, valurile se spărgeau de stânci.

— Te întrebi poate de ce te-ai dus să stai cu unchiul şi mătuşa. Trebuie să-ţi fi părut puţin ciudat.

— Nu. Nu m-am gândit la asta pentru că nu-mi amintesc mai nimic.

— Vezi tu, a fost din cauză că mama ta a murit.

— Ştiu, spuse băiatul. De aceea.

Conversaţia se opri în acel punct şi nu mai fu reluată. „Care e expresia?” se întrebă James. „Care e expresia aceea pe care o folosesc psihologii moderni? Sau redactorii care ţin rubricile de sfaturi din reviste?” îşi aminti. *Treburi neterminate*. Exact.

Când Frank veni din nou să-l viziteze, la şaisprezece ani, era deja prea târziu. Băiatul prudent şi oarecum rezervat se transformase cu totul: devenise acum un adolescent sociabil, încrezător în sine, înzestrat cu o frumuseţe ieşită din comun şi conştient de şarmul său. Tânărul Adonis întorcea aproape toate capetele, chiar şi pe ale celor care abia îl zăriseră cu coada ochiului. Zâmbetul său larg dezvăluia un şirag alb ce contrasta puternic cu tenul bronzat; capul cu bucle blonde, aidoma unui înger renascentist, se înălţa deasupra umerilor toarte laţi pentru un băiat de seama lui, conferindu-i un aer de putere şi fermitate. Când soţii Churchill 11 prezentară cu mândrie, James îl privi fix, cu o uimire nedisimulată, frizând neîncrederea. Ăsta fusese efectul

Australiei?

— Frank vrea să se facă geolog, îl informă domnul (hurchill. Eşti de acord cu asta?

— Sigur!

 îl consultau din când în când pe teme ce ţineau de educaţia lui Frank, dar James nu se gândise vreodată să intervină.

— Sunt o mulţime de oportunităţi pentru geologi în Australia, reluă domnul Churchill. Şi ar putea să ne ajute şi cu podgoria. Se pricepe deja. Ne-a ajutat mult la ultima recoltă.

James încuviinţă din cap. Viaţa lui Frank era într-o altă lume – o lume a activităţilor tipice pentru băieţii de şaisprezeceani din Australia; o lume a surfingului şi a libertăţii. În Anglia nu îl aştepta niciun viitor, nici măcar acum, că tatăl lui cumpărase moşia Randalls. Ce însemnau câteva hectare de teren în Norfolk, împrejmuite de garduri vii şi alei, faţă de câmpurile întinse ale Australiei de Vest? Ce însemnau crângurile lui faţă de pădurile lor de eucalipt? Plajele răcoroase din Norfolk faţă de coastele lor însorite? Psihoterapeuta îi sugerase atunci, cu mulţi ani în urmă, că trebuia să facă două lucruri: în primul rând să se bucure de norocul lui Frank, validându-şi astfel propria alegere, şi în al doilea rând să-şi schiţeze un viitor pentru el însuşi. Avea să le facă pe amândouă.

Odată ce pusese pe picioare domeniul Randalls, îşi luă răgazul să mediteze asupra situaţiei sale. Avea o casă; avea o fermă; avea un venit care-i asigura un trai confortabil. Ce-i lipsea? Poate o soţie? O amantă? De curând, se întâlnise la o petrecere cu avocata specializată în dreptul insolvenţei. Era însoţită de noul ei partener de viaţă, un bărbat cu ochelari cu rame de baga şi un nas cam proeminent. O studiase din capătul celălalt al încăperii, înainte ca ea să-l remarce. Nu simţise nimic, nici cea mai mică săgetare, iar asta îi confirmase sentimentul că era gata să cunoască pe cineva care să nu-l considere plicticos, aşa cum, în mod evident, îl considerase acea femeie.

Purtaseră un scurt dialog, străduindu-se să se facă auziţi prin vacarmul încăperii aglomerate.

— Eşti bine? îl întrebă ea.

— Da. Absolut. Dar tu?

— Da. Sunt ocupată.

— Cu toate falimentele astea?
— Da. Nu se termină niciodată. Îl privea întrebătoare. Şi eşti…
— Am venit singur, replică James, intuind care era lui rebarea. Dar mă văd cu cineva.
Era o minciună, iar el de regulă nu minţea. Nu ştia de ce simţise nevoia s-o inducă în eroare; probabil intervenise orgoliul. Nu voia ca ea să-i plângă de milă.
— Sper să fie femeia potrivită pentru tine.
— Cred că este, spuse el după o clipă de ezitare.
Ezitarea lui nu era pricinuită de îndoială, ci de revelaţia subită că ştia exact cine era femeia potrivită pentru el. Evident că ea era. Evident.
Capitolul 8
— Nu e nimeni aici de vârsta ta, zise domnul Woodliouse. Şi totuşi ai depus atâta efort. E impresionant!
— Dar vine Harriet Smith, spuse Emma. Ţi-aduci aminte? Ea e de vârsta mea.
— Sigur. Uitasem de ea.
— Şi mai e şi George Knightley.
Domnul Woodhouse dădu din cap.
— Sigur, dar el este prietenul meu, nu-i aşa? Nu prea mă gândesc la el ca fiind şi prietenul tău… şi totuşi… presupun că ar putea să fie. Îi aruncă fiicei sale o privire cercetătoare. Îţi place de el, nu-i aşa? Nu te-am întrebat niciodată.
— Da, îmi place de el, zise Emma ridicând din umeri, îi doar… ei bine, e doar domnul Knightley, nu-i aşa?
— Dar nu-i mai spui aşa, nu? îi spuneai aşa pe vremuri, dar nu o mai faci.
— Îi spun George. Nu e cu mult mai în vârstă decât mine, presupun.
— Nu. Zece ani nu e o diferenţă prea mare, deşi presupun că poate să fie când eşti foarte tânăr.
— Păi, e mult mai tânăr decât tine, nu-i aşa? Care e diferenţa de vârstă dintre voi doi? Douăzeci de ani?

— Am cincizeci şi unu, spuse domnul Woodhouse, şi el are treizeci şi doi, deci ne despart nouăsprezece ani. Să ştii că eu nu mă gândesc niciodată la vârsta lui George. E unul dintre acei oameni care nu au de fapt o vârstă anume. Ştii ce vreau să spun?

— Da. Cu oamenii de genul ăsta stai de vorbă fără să te gândeşti la vârsta lor.

— Deci, când te-ai născut tu, George avea nouă sau zece ani. Domnul Woodhouse se opri s-o scruteze cu o curiozitate plină de afecţiune. Tu ai douăzeci şi doi, nu-i aşa?

— Dacă nu ştii asta, tati, atunci va trebui să te testăm ca să vedem dacă nu cumva ai pierdut contactul cu realitatea. Ştii cine e prim-ministrul ţării, sper. Ştii, da? Nu e ăsta testul pe care îl folosesc doctorii?

Domnul Woodhouse se prefăcu că încerca să-şi aducă aminte.

— Nu sunt sută la sută sigur. Dar un lucru e cert: nu e Tony Blair.

Emma izbucni în râs.

— Aşa că, vezi, avem doi invitaţi care sunt mai mult sau mai puţin contemporanii mei, şi apoi…

— Biata domnişoară Bates, completă domnul Woodhouse. Bietul James Weston. Bietul Philip Elton. Te-ai decis asupra aşezării la masă? E întotdeauna aşa de greu de stabilit.

— Voi sta eu în capul mesei, declară Emma. Ca amfitrioană, dacă nu ai nimic împotrivă.

— E casa ta, spuse tatăl ei înclinând ceremonios din cap.

— Şi lângă mine, la dreapta mea, va sta… să mă gândesc. Nu-l voi pune pe Philip Elton, n-aş suporta asta. Sunt pregătită să-mi fac datoria faţă de Anglia şi aşa mai departe, dar să stau lângă el, sinceră să fiu, e prea mult. Aşa că o să-l pun pe James Weston, care arată destul de bine pentru cincizeci şi ceva de ani, şi cel puţin nu te plictiseşte de moarte. Apoi, la dreapta lui, care va fi stânga ta, presupun, o aşezăm pe domnişoara Taylor. Aş prefera ca James să converseze cu domnişoara Taylor, cred.

Domnul Woodhouse ridică din sprânceană.

— De ce? Crezi că au multe să-şi spună unul altuia?

— Da. Sunt amândoi oameni inteligenţi. Ea poate discuta despre

orice, aşa că precis va găsi un subiect pe care să-l aibă amândoi în comun. Putem lăsa asta la latitudinea lor, cred eu. Nu avem cine ştie ce de urmărit, nu eşti de părere?

— Eu, unul, nu urmăresc nimic, o asigură domnul Woodhouse.

— După care, la dreapta ta vom fi nevoiţi să o aşezăm pe domnişoara Bates. Îmi pare rău, dar nu văd unde altundeva aş putea să o aşez, afară de cazul în care vrei să stai lângă Philip Elton, ceea ce ţi-aş dori chiar mai puţin.

— Sunt cât se poate de mulţumit să stau lângă domnişoara Bates. Cunoaşte nişte anecdote interesante, ideea este să separi grâul de neghină. Că despre Philip, nu e nimic în neregulă cu el.

— Nu, ai dreptate. Nu e nimic în neregulă cu Philip Elton – afară de personalitatea lui, de atitudinea, de conversaţia şi de vederile lui privind orice subiect posibil.

— Uneori eşti tare aspră, Emma, oftă domnul Woodhouse.

— Ştiu. Îmi pare rău, o să încerc să mă comport mai bine. Zâmbind, adăugă: Cum spunea Sfântul Augustin? I ă-mă bun şi virtuos, dar nu încă?

El o ignoră. Nu vedea ce legătură avea Sfântul Augustin cu asta.

— Domnişoara Bates va sta lângă Philip?

— Da. Şi asta înseamnă că Harriet Smith va sta lângă mine. Voi reuşi să aflu totul despre ea. Întreaga poveste. O să fie foarte interesant.

În salonul spaţios de la Hartfield, oaspeţilor li se oferiră pahare cu vin şi apetitive înaintea cinei. Emma pregătise apetitivele cu mâna ei, iar doamna Firhill trecea cu platoul printre invitaţi. Era o seară călduroasă, şi ultimele raze ale soarelui de sfârşit de mai pătrundeau pe uşile vitrate, scăldând acea parte a încăperii într-o

 lumină caldă. În timp ce sorbea din paharul ei cu vin englezesc, Emma aruncă o privire în direcţia lui Harriet Smith, care era angajată într-o discuţie cu domnişoara Bates, împreună cu care sosise, şi cu Philip Elton. Harriet fusese o surpriză plăcută; Emma se aşteptase la o persoană timidă, chiar demodată – o aşteptare care avea oarecum legătură cu sonoritatea vetustă a numelui ei. Cu toate acestea, Harriet nici c-ar fi putut să fie mai modernă, cel puţin în privinţa aspectului. Avea cam aceeaşi înălţime ca Emma – care era mai degrabă înăltuţă – şi, la fel ca aceasta, un păr de culoarea

nisipului și un ten palid, aproape translucid. Dar în vreme ce ochii Emmei erau căprui, ai lui Harriet Smith erau albaştri, cu o intensitate atât de remarcabilă încât păreau să eclipseze orice alt aspect al înfăţişării sale. Avea, decise Emma, o frumuseţe foarte specială, o calitate care necesita mai mult decât posesia trăsăturilor considerate atrăgătoare în mod convenţional. În viziunea ei, cei care satisfăceau criteriile normale de frumuseţe riscau să pice la un test mai subtil. Prin urmare, se întâmpla ca persoanele cu trăsături foarte simetrice să nu fie frumoase pentru că le lipsea vreo minusculă imperfecţiune umană, vreo neregularitate care să confere înfăţişării acel caracter tulburător. Un exemplu bun era cel al starurilor de la Hollywood, cu rotunjimile lor bine poziţionate și cu bărbiile sculptate impecabil. Inima privitorului nu se opreşte în faţa acestor creaturi desăvârşite, spre deosebire de situaţia în care un nas cârn, sau unul nu tocmai simetric, sau nişte urechi un pic cam prea mari se combină cu ochi care par să reflecte şi să amplifice lumina, sau cu buze care formează o arcuire fermecătoare, sau cu un ten perfect, imaculat. Asta era frumuseţea, se gândi Emma, amintindu-şi de băiatul din Bath care avea prea mulţi pistrui și nişte ochi mari, cu o expresie permanentă de surpriză.

Era conştientă că Harriet Smith avea un efect neaşteptat asupra ei. Fusese curioasă în privinţa acestei noi musafire, dar nu-și imaginase că această curiozitate putea da naştere unui interes atât de brusc și de intens. Această însufleţire nu era ceva complet nou; o mai trăise şi înainte, era o senzaţie familiară. Dar ceea ce o urprindea era că nutrise întotdeauna aceste sentimente pentru bărbaţi, nu pentru femei. Pentru o clipă își permise gândul, vinovat şi deloc bine-venit, că interesul ei pentru Harriet era de aceeaşi natură. Hotărî însă că nu era. Bineînţeles că nu era. Nu simţise niciodată aşa ceva pentru femei, şi nu avea să înceapă acum. Pur şi simplu se lăsase surprinsă de emoţia de a cunoaşte pe cineva nou, cineva care i-ar fi putut înveseli viaţa monotonă de la Hartfield; nu era nimic mai mult de atât.

La facultate se vădise mult mai puţin interesată de bărbaţi decât colegele ei. Avusese iubiţi în Bath, dar nimic prea serios, şi nu fusese deosebit de încântată de experienţe.

— Este o chestie supraapreciată, îi zisese unei prietene. OK, presupun, dar nu e ceva pentru care să te dai peste cap.

— Pe ce planetă trăieşti tu, Emma? o întrebase uimită prietena ei.

— Aceeaşi ca şi tine, dar poate că la un nivel mai înalt, replicase Emma.

Când îi surprinse privirea, Harriet le şopti ceva domnişoarei Bates şi lui Philip, apoi se desprinse de grup şi venij să i se alăture.

— Îţi mulţumesc pentru invitaţie. Ţi-am văzut casa de la depărtare şi eram curioasă în privinţa ei. Te-am văzut şi pe tine.

Emma făcu ochii mari.

— Erai curioasă în privinţa mea?

— Nu tocmai. Ei bine, presupun că m-am întrebat un pic. Cum eşti, şi aşa mai departe. Am auzit lumea spunând… Harriet se opri brusc.

— Continuă, o îndemnă Emma. Ce-ai auzit lumea spunând?

— Că eşti foarte deşteaptă, zise Harriet fâstâcită.

— Simple bârfe, replică Emma atingând-o uşor pe braţ. Ştii cum inventează oamenii treburi din astea.

— Dar sunt sigură că e adevărat. Am auzit şi că ai o diplomă în arte.

— Design, o corectă Emma.

— Eu n-o să ajung niciodată la universitate. N-am luat decât un examen dintre cele finale, şi am luat şapte la teatru.

— Winston Churchill nu a trecut niciun examen, o linişti Emma. Nici măcar la teatru.

— Serios.7 Credeam că trebuie să fii foarte deştept ca să ajungi prim-ministru.

Emma o privea cu o afecţiune crescândă. Naivitatea ei i se părea de-a dreptul încântătoare. Unde mai găseai oameni care să spună lucruri precum „Credeam că trebuie să fii foarte deştept ca să ajungi prim-ministru"?

— Ce faci la doamna Goddard? o întrebă. Le predai engleza studenţilor străini?

— N-aş putea să fac asta, n-am nicio calificare. Nu, sunt un fel de corepetitor. Studenţiiau de pregătit diverse scenete, iar eu le dau replica. În cea intitulată să *mergi la bancă*, eu fac pe casiera. În alta, Să *ceri informaţii la gară*, joc rolul persoanei de la ghişeul de bilete.

— Trebuie să fie interesant.

— Nu, nu e. Nu-mi displace, dar e plictisitor. Poţi să-ţi imaginezi cum e să stai acolo în timp ce un băiat de şaptesprezece ani îţi cere un bilet către Newcastle? Poţi?

— Nu, nu pot.

Era ceva care o nedumerea: de ce făcea Harriet asta dacă îi displăcea într-atât?

— Chiar trebuie să o faci?

— O fac ca să o ajut pe doamna Goddard, care a fost bună cu mine. În plus, am nevoie să stau undeva până plec în călătorie. La anul vreau să merg în Thailanda şi Indonezia, dar nu am bani. Cel puţin la doamna Goddard stau pe gratis, aşa că pot să-mi pun deoparte câştigurile. În zece luni voi avea suficiente economii ca să-mi permit să plec.

— Te plăteşte? se interesă Emma.

— Puţin. Dar primesc o mică sumă de la... din altă parte. Îi strâng pe toţi.

Emma voia să întrebe care era sursa banilor, dar tatăl ei îşi drese glasul şi arătă spre uşa sufrageriei.

— Emma, cred că e timpul.

— Ce amabil din partea dumneavoastră, spuse domnişoara Bates. Puţină lume mai dă astfel de cine festive în lua de azi. Ştii, cred că obiceiurile sociale se schimbă.

unt cu toţii aşa de ocupaţi, că pur şi simplu nu mai au îi m^2 să primească oaspeţi.

— Emmei trebuie să-i mulţumim, zise domnul Woodhouse. Ea a fost cu ideea.

— Ei bine, Emma, sunt sigură că vorbesc în numele întregii adunări când spun că suntem cu toţii foarte recunoscători. E o plăcere să ne aflăm aici într-o seară aşa de frumoasă, când soarele încă străluceşte, încălzindu-ne la ora aceasta când...

— Da, o întrerupse Emma, mulţumesc.

Intrară în sufragerie, unde fiecare îşi găsi numele – i râs cu migală pe un cartonaş în dreptul locului său.

— Ce detaliu frumos, remarcă domnişoara Bates. E de mare ajutor să ştii unde să te aşezi.

Emma surprinse privirea lui Harriet şi zâmbi.

— Sunt bucuroasă să stau lângă tine, spuse tânăra. Mulţumesc.

Emma nu ştia ce să creadă. Îşi exprimase oare uşurarea de a nu fi nevoită să stea lângă domnişoara Bates, sau era altceva în spatele

acestei remarci?

— E în regulă, zise în cele din urmă. Nu este o masă mare.

Se întoarse către James Weston, aflat la dreapta ei, şi îi complimentă modelul vestei.

— Se asortează cu una dintre canapelele de la Ranlalls, spuse el.

— Ce camuflaj ingenios! Ai putea trece neobservat la tine acasă.

El râse şi se aplecă spre domnişoara Taylor. Emma încercă să audă ce-i spunea, dar domnişoara Bates era în mijlocul unui comentariu pe un ton destul de ridicat, aşa că nu reuşi să surprindă remarca lui James. Auzi în i liimb răspunsul domnişoarei Taylor, şi anume: „Chiar mi-ar plăcea să-l cunosc pe Frank într-o bună zi”.

Presupuse că vorbeau despre Frank Churchill. La lei ca domnişoara Taylor, ea nu-l întâlnise niciodată pe frank, dar auzise vorbindu-se despre el şi îl văzuseântro

 fotografie expusă într-o ramă de argint la Randalls. Fusese uimită cât de chipeş era şi intrigată de povestea lui. Nu era de ici, de colo să fii luat în grijă de altă familie şi dus tocmai în Australia. Oare se întrevedea o vizită din partea lui Frank? Se hotărî să-l întrebe pe James.

— Nu, îi răspunse acesta. Nu sunt planuri concrete, dar e posibil să vină. Atâta tot.

Doamna Firhill aduse antreul – jambon de Parma cu tulpini de sparanghel şi ouă de prepeliţă.

— Ador ouăle de prepeliţă, spuse Flarriet, cercetându-şi farfuria. Sunt nişte păsărele aşa de adorabile! Arată de parcă ar fi făcute din porţelan pictat. Şi ouăle lor sunt aşa de dulci! *Cutissimo*.

Emma se întrebă dacă era cazul să-i dea o lecţie despre pluralul din limba italiană. La fel ca genurile substantivelor, pluralul italian era o cauză pierdută în Anglia, unde oamenii comandau *cappuccinos* fără ruşine şi strigau *bravo*! în loc de *brava*! când aplaudau o soprană. O măsură pe Flarriet din priviri… Nu, nu avea să abordeze problema.

— Da, spuse în cele din urmă, întorcându-se la teritoriul sigur ocupat de prepeliţe. Prepeliţele sunt tare drăgălaşe. Chiar sunt.

— Tare drăguţe, aprobă Harriet. Şi aşa micuţe!

Emma se gândea că această conversaţie ar fi fost imposibil de purtat cu oricine altcineva afară de Harriet, cu oricine… mai puţin frumos. Cumva, frumuseţea făcea diferenţa; o remarcă banală rostită

de o persoană frumoasă putea să sune aproape inteligent.

— Mi-ar plăcea să am prepeliţe, zise peste câteva clipe. O să vorbesc cu Sid, de la fermă, despre asta. Probabil că ştie câte ceva despre prepeliţe.

Harriet se înseninå.

— Vai, ar fi aşa de distractiv. Aş putea veni să-ţi văd prepeliţele?

— Da. Dar poate ar trebui să aştepţi ca mai întâi să le luăm.

— O, aş veni, exclamă Harriet încântată.

Emma, simţind că epuizase toate posibilităţile discuţiei despre prepeliţe, decise să schimbe subiectul.

— Te superi dacă-ţi cer detalii despre ceva ce ai spus înainte de cină?

— Sigur că nu.

— Ai spus că primeşti o mică sumă de bani pe care o strângi în vederea călătoriei de anul viitor.

Harriet străpunse cu furculiţa un ou de prepeliţă şi îl tăvăli prin grămăjoara de sare de pe marginea farfuriei.

— Da, nu e cine ştie ce, totuşi.

— Este o alocaţie?

— Într-un fel.

Emma aşteptă, dar Harriet nu părea dispusă să continue.

— De la părinţii tăi? îi sugeră. Harriet lăsă jos furculiţa. Întrebarea părea să o fi deranjat, observă Emma icgretând că i-o pusese. Îmi pare rău, nu e treaba mea. Nu trebuia să insist.

— Nu mă deranjează, spuse Harriet. Am încredere tu tine, nu mă supăr că întrebi. Nu am părinţi, sau cel puţin nu în sensul convenţional al cuvântului. Am un tată, însă. Banii vin de la el.

— Deci este o alocaţie.

— Ai putea spune asta. Dar, în realitate, nu ştiu cine este.

Emma o privea cu atenţie.

— Ah, înţeleg.

— Nu e ce crezi. E ceva diferit.

Părea agitată, aşa că Emma simţi că trebuia să schimbe subiectul. Se aplecăântro parte ca să-i poată şopti:

— Cine crezi că ar forma un cuplu evident aici?

Harriet s-a uitat în jurul mesei.

— Domnişoara Taylor şi… tatăl tău?

Emma trase aer în piept.

— Neastâmpărat-o! Nu, domnişoara Taylor şi…

— Vicarul de acolo? Cum îl cheamă? Philip…

— Elton. Nu, nu el.

— Tu şi George Knightley? întrebă Harriet chicotind.

Emma se uită de-a lungul mesei, către locul în care i. i rea George. Era jumătate întors, aşa că îi vedea doar profilul. Era o sugestie ridicolă: George Knightley era…

I a pur şi simplu George Knightley, şi-atât.

— Arată foarte bine, continuă Harriet. Mi-ar plăcea să-l pun pe poliţa căminului meu.

Emma făcu ochii mari.

— Poftim?

— Glumesc doar. Nu cred că ar încăpea pe poliţă. Ar fi destul de greu să stai pe poliţa căminului fără să cazi.

— Chiar nu eşti o observatoare bună, pufni Emma. George era ultima persoană la care mă gândeam.

— Nu, presupun că nu sunt o bună observatoare, admise Harriet. Tu eşti, însă. Pun pariu că eşti.

— Domnişoara Taylor şi James Weston, îi spuse Emma la ureche. Am impresia că nu e cu mult mai în vârstă decât ea şi – asta e doar părerea mea, fireşte – este chiar destul de sexy. Încă.

— Dar asta vrea domnişoara Taylor?

— Desigur. Uneori oamenii nu ştiu ce vor. Ducând un deget la buze într-un gest de tăcere şi complicitate, Emma adăugă: Aşa că trebuie să le arătăm noi.

— Eu, una, nu sunt sigură ce vreau, bâigui Harriet.

— Atunci permite-mi să-ţi arăt eu.

Capitolul 9

Domnişoara Taylor le dădu vestea la micul dejun, la două săptămâni după dineu. Se aflau cu toţii în camera de zi de la Hartfield – o încăpere care, mai ales pe timpul verii, atrăgea soarele de la primele ore ale dimineţii. Ca regulă generală, micul dejun se lua în tăcere, o practică agreată de domnul Woodhouse, deoarece îi dădea posibilitatea să-şi citească netulburat ziarul. Mai demult luase micul dejun la Savile Club din Londra, unde pe mesele membrilor se aflau plăcuţe pe care scria *Preferabil, fără conversaţii*. Asta îi plăcuse şi, ocazional, când lecturarea gazetei îi era întreruptă de vreo observaţie făcută de Emma sau de domnişoara Taylor, murmură „Savile Club”

înainte de a răspunde.

De această dată însă, anunţul era suficient de important pentru a suspenda orice regulă, iar descurajarea

conversaţiei după o asemenea bombă ar fi fost de-a dreptul imposibilă, chiar şi la Savile Club.

— Trebuie să vă spun ceva, începu domnişoara I aylor.

Domnul Woodhouse, pitit după gazeta sa, o dădu uşor într-o parte pentru a se putea uita la guvernantă. I mâna, care citea o revistă, ridică şi ea privirea.

— Ceva destul de important, continuă domnişoara

I aylor. Cel puţin pentru mine.

Emma avu un schimb de priviri cu tatăl ei, iar acesta lăsă jos ziarul, cam fără tragere de inimă, cu aerul unei persoane care fusese întreruptă din desfăşurarea unei minim importante. Atenţia îi fusese atrasă de un articol despre recomandarea de a se utiliza virusuri, în locul antibioticelor, pentru combaterea bacteriilor. El militase de mult timp pentru asta şi era încântat să vadă că i >piniile sale erau împărtăşite de unii specialişti în sănătate publică.

— Aţi observat, poate, că eu şi James Weston ne-am văzut destul de des în ultimele săptămâni, spuse domnişoara Taylor.

Domnul Woodhouse se încruntă. El, unul, nu bănise de seamă şi se străduia acum să-şi amintească dacă listase vreo intensificare a vizitelor din partea vecinului său. James mai trecea când şi când pe la ei – uneori în vizite de curtoazie, care erau întotdeauna apreciate, i alteori cu diverse treburi legate de fermă. Era perfect rezonabil să-şi împrumute diverse lucruri, iar atunci înd era nevoie de vreun echipament neobişnuit, dacă unul din ei îl avea, celălalt era bine-venit să-l foloseas< a şi el. Oare ce dusese Sid la Randalls de curând? Un ultivator cu axă orizontală, parcă; prindea bine când l adina de zarzavaturi era amenajată pentru vară, iar cea de la Randalls, din câte îşi amintea el, avea o suprafaţă mare. Dar fusese oare, şi domnişoara Taylor implicată în

Îl site astea? În general n-o interesau activităţile agricole, şi nu şi-ar fi imaginat-o discutând cu James despre aceste aspecte.

Domnişoara Taylor se uita acum la Emma, aşteptând parcă un sprijin din partea fetei. Emma îi zâmbi

 încurajator; ea, cel puţin, înţelesese ce urma. Şi era meritul ei, se gândi. „Eu am făcut asta”.

— Aşadar, reluă domnişoara Taylor, am decis să ne logodim. Făcu o pauză, pentru ca anunţul să fie asimilat cum trebuie, apoi rosti: James m-a cerut în căsătorie, iar eu am acceptat.

Se lăsă o tăcere desăvârşită. În cazul Emmei, asta se întâmpla dintr-o pură uimire că lucrurile merseseră atât de rapid; domnului Woodhouse, însă, nu-i venea a crede. Nu se putea întâmpla una ca asta. Domnişoara Taylor era secretara *lui*. Trăia la Hartfield de ani întregi; i se părea că fusese acolo dintotdeauna. Dintotdeauna. Şi apoi îl izbi un gând: „Ce se va întâmpla cu mine?”

Când hotărî că informaţia fusese însuşită, domnişoara Taylor începu să detalieze.

— Nu vedem niciun motiv pentru a tergiversa lucrurile. Nu ne-am decis încă asupra unei date, dar va fi cândva în această vară. Nu ne dorim o nuntă mare, ci un eveniment restrâns, cu câţiva apropiaţi. Nici măcar nu vom pleca în luna de miere, sau cel puţin nu încă. S-ar putea să plecăm în noiembrie sau chiar în decembrie într-un loc mai cald. Dar încă nu ne-am hotărât.

„Decembrie?” se gândi imediat domnul Woodhouse. „Cum rămâne cu Crăciunul?” Chiar se gândea serios să petreacă Crăciunul fără ei, când în fiecare an – absolut în fiecare an – ea se ocupase de curcan şi de acea ridicolă budincă scoţiană care-i plăcea ei, budincă cu smochine sau ce-o fi fost? Şi acum le propunea să uite de toate, aşa, pur şi simplu, şi să plece împreună cu James într-un loc exotic de fiţe, plin de tot soiul de oameni care se expun în mod cu totul inutil şi periculos arsurilor solare, lucru pe care aveau să-l regrete mai târziu, chiar dacă îşi creşteau nivelul de vitamina D…

Domnişoara Taylor trase adânc aer în piept. Pentru ea, asta era partea cea mai dificilă.

— De aceea, am hotărât să locuim împreună. Mă voi muta la Randalls de săptămâna viitoare.

În capătul său de masă, domnul Woodhouse îşi scăpă ziarul din mână. În capătul ei de masă, Emma strălucea de încântare. „Sex”. Domnişoara Taylor şi James Weston. „Ce gând savuros!” Absurdul este mereu savuros, conchise ea.

Domnul Woodhouse dădu să răspundă. La început e bâlbâi, şi nici Emma, nici domnişoara Taylor nu înţeleseră ce încerca să spună,

dar apoi își drese glasul și

O luă de la capăt.

— E totul foarte neașteptat, spuse el.

Domnișoara Taylor păru să se relaxeze, acum că încheiase partea cea mai grea.

— Într-adevăr. Pare a fi ceva neașteptat. Dar, dacă stai a te gândești, orice anunț de genul acesta este menit să fie neașteptat. Fiindcă, vedeți, presupune o tranziție. Acum nu ești logodit, iar în clipa următoare ești.

Domnul Woodhouse clătină din cap.

— Ei bine, trebuie să recunosc că, efectiv, nu știu ce să spun.

— Ai putea începe cu felicitările, interveni Emma. Fe-Iicitări, domnișoară Taylor.

— Mulțumesc. Sunt foarte fericită de cum s-au aranjat lucrurile.

— E un bărbat tare bun. Mereu mi s-a părut că ați face un cuplu tare reușit, spuse Emma, apoi șovăi, zâmbind cu înțeles către domnișoara Taylor. De fapt, chiar îmi amintesc că ți-am făcut această sugestie.

Domnișoara Taylor nu reacționă la auzul acestei dezvăluiri, spre deosebire de domnul Woodhouse.

— Tu? Vrei să spui că tu…

— Tot ce am spus a fost că, după părerea mea, James și domnișoara Taylor ar face un cuplu tare reușit. Atât. N-am fost cine știe ce Nostradamus, să prezic în vreun lei lucrurile.

— Ce are a face Nostradamus aici? izbucni domnul Woodhouse.

Cum fiica lui refuza să ofere vreo explicație, își luă. iarul de pe jos și începu să-l împăturească pentru a-și înăbuși emoția. Trebuia să-și facă de lucru; nu putea să

1 i mână acolo impasibil, văzând cum întregul lor univers se prăbușea.

— Ei, tati. Sper că ai totuși de gând să o felicitți pe lomnișoara Taylor.

Domnișoara Tayor îi sări în ajutor.

— Tatăl tău e luat prin surprindere de vești, spuse ea aruncându-i o privire plină de compasiune. Și firește că pot înțelege asta.

— Desigur că vreau să te felicit, domnişoară Taylor. Mă bucur nespus pentru dumneata, rosti el cu o infinită suferinţă în glas. Peste câteva clipe, ceva mai calm, o întrebă: Şi spui că ai să te muţi la *Randalls*?

Accentuarea ultimului cuvânt părea să sugereze că niciun om cu scaun la cap nu s-ar fi gândit serios la o asemenea mutare.

— E casa lui James, zise domnişoara Taylor. Va deveni, fără doar și poate, domiciliul nostru conjugal.

Accentul pus de ea pe ultimele cuvinte cântărea la fel de mult. Cu siguranţă, nimeni n-ar fi putut să te critice pentru că te muţi în domiciliul conjugal.

Domnul Woodhouse procesa informaţia.

— Dar Randalls, reluă el după o vreme, este într-o stare jalnică. Şi asta încă de ani buni. Tăcu şi lăsă privirea în jos spre ziar, cuprins de un nou puseu de suferinţă. Ba chiar mă miră că o asemenea casă se mai ţine în picioare.

Afirmaţia aceasta îşi atrase o replică înflăcărată din partea domnişoarei Taylor.

— O, nu! James i-a adus recent îmbunătăţiri semnificative. Acoperişul a fost reparat temeinic. A făcut multe lucrări la casă în primăvara asta.

— Dar cum rămâne cu zidurile? i-o întoarse domnul Woodhouse. La ce bun un acoperiş dacă zidurile sunt şubrede? Dacă pică zidurile, pică şi acoperişul. E doar opinia mea, dar sunt convins că mulţi ar împărtăşi-o.

— Ei, zău aşa, tată, interveni Emma. Zidurile lui James sunt destul de solide. Se ţin în picioare de vreo două sute de ani.

— Tocmai, încuviinţă domnişoara Taylor, primindu-i cu bucurie sprijinul.

— Domnişoara Taylor nu se va logodi cu un bărbat ale cărui ziduri sunt de o calitate îndoielnică, argumentă inspirată Emma. Ar fi un lucru foarte nesăbuit nu-i aşa, domnişoară Taylor?

Domnişoara Taylor nu ştia de unde să apuce întrebarea.

— Nu cred că aş judeca vreodată un om după zidurile lui.

— Ei bine, asta-i o viziune riscantă, spuse domnul Woodhouse.

— Sincer, nu cred că-i cazul să mai discutăm despre ziduri,

decise domnişoara Taylor. Zidurile sunt i relevante.

— Sigur că da, sunt ziduri chinezeşti1, punctă Emma.

Domnul Woodhouse îi aruncă o privire iritată. Nu vedea ce legătură avea China cu discuţia lor.

Se întoarse apoi către domnişoara Taylor.

— Nu prea poţi să spui că zidurile sunt irelevante. Dar I le cum zici dumneata. Cum stăm însă cu dormitoarele? C. Ăte dormitoare sunt la Randalls? Trei? Patru?

Aici, domnişoara Taylor era pe un teritoriu sigur.

— Opt. Nu e chiar o cocioabă.

— Te muţi de la unsprezece la opt dormitoare. Asta înseamnă cu trei în minus.

— Dar nu-i oricum nevoie decât de unul, sublinie domnişoara Taylor.

Domnul Woodhouse nu se lăsa însă cu una, cu două.

— Dar dacă vine cineva în vizită? Ce te faci atunci?

— Păi, o să avem încă şapte camere rămase, replică domnişoara Taylor pe un ton calm. Cu siguranţă, va fi loc în ele pentru un musafir.

Emma profită de ocazie ca să schimbe subiectul.

— Mă întrebam dacă o să redecorezi. Mi-ar plăcea să dau şi eu o mână de ajutor.

— Sigur că da, o să-ţi cer sfatul. Şi da, o să redecorăm un pic, presupun.

— Casa lui James are un aer foarte masculin, comentă limma.

În lumea afacerilor „zidul chinezesc” este o barieră informaţională menită să împiedice comunicaţiile care pot duce la conflicte de interese, (n. red.)

— Păi, James e bărbat. N-ar trebui să ne mirăm că bărbaţii locuiesc în case care au un aer masculin. Totuşi, e mereu loc de îmbunătăţiri.

Pe domnul Woodhouse nu-l interesa toată vorbăraia asta despre amenajări interioare.

— Sper că ai să vii să ne vizitezi. Emma şi cu mine vom fi aici, făcându-ne griji din pricina dumitale.

— Dar Randalls e la doar un kilometru şi jumătate distanţă, îi aminti domnişoara Taylor. O să scot capul pe fereastră şi o să vă văd.

Dacă mă uit cu binoclul, probabil că o să văd exact şi ce faceţi. S-ar putea să reuşesc să citesc şi pe buze, aşa că va trebui să aveţi grijă să nu vorbiţi despre mine.

Chiar în timp ce spunea asta, îşi dădu seama că binoclul ar fi fost complet inutil; domnul Woodhouse făcea mereu acelaşi lucru, iar Emma nu făcea mai nimic. Însă n-ar fi putut să dea glas acelei concluzii.

Domnul Woodhouse sări brusc în picioare.

— Vă rog să mă scuzaţi. Am zăbovit destul la micul dejun. Am multe de făcut.

Nu avea nimic de făcut; Emma ştia asta, la fel şi domnişoara Taylor, dar intuiau amândouă că întreg universul lui fusese cuprins de haos după anunţul din acea dimineaţă.

— Fireşte, spuse domnişoara Taylor. Nu vă mai reţin.

Când domnul Woodhouse părăsi încăperea, Emma simţi că putea vorbi pe şleau.

— Sunt foarte fericită! Aproape că renunţasem la ideea de a te vedea măritată.

— Şi eu la fel, răspunse domnişoara Taylor. Sunt foarte norocoasă.

— E înstărit? Nu m-am gândit niciodată la James în termenii ăştia, dar presupun că Randalls valorează ceva, chiar dacă are doar opt dormitoare.

— Îmi imaginez că are tot ce-i trebuie. N-am discutat niciodată cu el despre aşa ceva.

— Păi, sigur nu trăieşte cu aer. Avea o afacere la Londra, parcă, nu?

— Împreună cu fraţii lui. A vândut-o, cred.

— Ei, înseamnă că o fi investit beneficiul şi din asta trăieşte. Nu va trebui să-ţi faci griji.

Domnişoara Taylor încuviinţă din cap.

— E unul din lucrurile plăcute pe care le implică măritişul în această etapă a vieţii. Rezolvă multe probleme.

— Eu nu voi fi nevoită s-o fac, desigur, zise Emma.

— Ce să faci?

— Să mă mărit din considerente financiare. Voi avea destul cât să nu-mi fac griji.

— Dar poate că vei dori să te măriţi din alte considerente, spuse domnişoara Taylor zâmbind.

— Mă îndoiesc. De ce aş face-o? Am tot ce-mi trebuie.

„Mai puţin dragoste”, îşi zise domnişoara Taylor. Atât ea, cât şi domnul Woodhouse o iubeau enorm, dar nu era acelaşi lucru. Era alt gen de iubire – o iubire confortabilă, sigură, departe de dragostea romantică, pasională. Şi asta o făcu să se gândească: „Oare eu ştiu ce e dragostea romantică? Oare asta simt acum?”

„Da, îşi răspunse. Da. Asta simt atunci când îl văd pe l imes, când mă gândesc la el. Da. Chiar asta simt”.

— Cred că vei găsi pe cineva care să te tulbure, îi spuse I mmei privind-o cu drag.

Emma schiţă o grimasă.

— Asta nu este o metaforă deloc atrăgătoare, dacă-mi permiţi. Nu am nici cea mai mică dorinţă să fiu… tulburată.

— Poate că termenul e nefericit ales, se învoi domnişoara Taylor. Cred că bărbaţii sunt tulburaţi în mai mare măsură decât femeile.

— Bărbaţii sunt aţâţaţi, nu tulburaţi, o corectă Emma.

Remarca îi scăpase, pur şi simplu. Emma nu se gândea întotdeauna înainte de a vorbi. Se făcu roşie la faţă.

Domnişoara Taylor izbucni în râs.

Hai să trecem peste asta. Mereu am considerat că despre bărbaţi nu poţi discuta decât până la o anumită limită. Mai important, însă: am planuri cu bucătăria de la Randalls. Şi cu băile. Vrei să-ţi spun la ce mă gândeam?

Emma nu putea stabili dacă anunţul domnişoarei Taylor cu privire la plecarea sa iminentă se încadra în categoria veştilor proaste sau, pur şi simplu, în cea a veştilor dramatice. Exista o diferenţă esenţială între cele două: veştile proaste nu aveau de obicei trăsături eliberatoare, spre deosebire de cele dramatice. Până la urmă, decise că aceasta era, fără doar şi poate, o veste dramatică, mai degrabă decât una proastă, căci bucuria şi entuziasmul domnişoarei Taylor erau de necontestat. Pe deasupra, avusese şi ea o contribuţie. Era convinsă că sădise ideea în mintea domnişoarei Taylor şi că fără acea intervenţie din partea ei, guvernanta nu s-ar fi gândit niciodată să-i trimită semnale lui James cum că era receptivă la avansurile lui. Aşadar, era un

triumf şi pentru ea – o realizare care, deşi o costa tovărăşia domnişoarei Taylor, putea totuşi să-i aducă o satisfacţie considerabilă.

Chiar şi când domnişoara Taylor se mută la Randalls, Emma fu sigură că fosta ei guvernantă şi prietenă avea să apeleze la ea pentru sprijin şi sfaturi privind administrarea noii sale reşedinţe. Deja în discuţia lor despre băi, reuşise să-i trezească interesul cu privire la duşul fără cabină. Nu avea habar de această inovaţie, Edinburgh nefiind genul de loc care să se remarce prin astfel de lucruri.

— Pui faianţă peste tot, îi explicase Emma. Din podea până-n tavan. Sau mai bine pui piatră sau una din suprafeţele acelea moderne care imită piatra. Calcarul arată foarte bine. Apoi ai duşul într-un colţ şi nimic între el şi restul băii. Niciun perete de sticlă, nimic.

— Calcar? întrebase domnişoara Taylor. Ţii minte poemul acela, *în Praise of Limestone I* şi versul acela în care ne explică de ce ne place – tocmai pentru că se dizolvă în agă?

— În ziua de azi… începuse Emma, dar domnişoara Taylor o întrerupseses.

— Chiar n-aş suporta să am o baie care se dizolvă sub ochii mei. Ar fi cel puţin deconcertant.

1 Odă calcarului, *poem scris de W.H. Auden în 1948* (*n*.*tr*.)

— Băile din calcar nu se dizolvă, îi spusese Emma răbdătoare. Ar dura ani întregi. Iar acel poem se referea la *peisajele* calcaroase. Oricum, băile convenţionale sunt plicticoase. O singură cadă. O singură toaletă. O singură chiuvetă. E atât de… cum să zic? Unidimensional.

— N-aş putea suporta să fiu unidimensională, replii a se domnişoara Taylor. Dar, serios vorbind, îmi place ideea acestor camere-duş.

— Îţi conferă un sentiment de libertate. Te mişti dintr-o parte în alta, prin baia ta, într-un mod foarte fluid.

Domnişoara Taylor încuviinţase din cap. Asta, desigur, se învăţa la Bath, unde lumea se pricepe la asemenea lucruri, având în vedere tradiţia băilor termale. Unde altundeva decât la Bath înveţi să vorbeşti despre nişte obiecte atât de simple precum duşurile şi chiuvetele într-un mod care implică o extraordinară sensibilitate – o extraordinară multidimensionalitate? „îmi va lipsi Emma”, îşi zise. „Îmi va lipsi această tânără pe care eu atâta măiestrie am creat-o”. Şi la

acest gând, simţi un puseu de remuşcări. Nu e nicicând uşor să renunţi la o altă viaţă.

Câteva zile mai târziu, Emma intră în camera domnişoarei Taylor, după ce bătuse mai întâi la uşă, aşa cum făcea întotdeauna, iar domnişoara Taylor îi strigase *Entrezi*, aşa cum făcea încă din prima zi la familia Woodhouse, în urmă cu douăzeci de ani. Strigase *Enirezi* pentru că aşa trebuia să facă o guvernantă – pentru a generaţii întregi de guvernante înaintea ei strigaseră Entrez!

Emma o găsise pe domnişoara Taylor cu valizele înşii are pe podea şi uşile şifonierului larg deschise.

— Ea ci bagajele?

— Da. James vine mâine cu Land Roverul.

„Pleacă într-un Land Rover”, se gândi Emma. Se uita ţintă la valize; două erau goale, gata să fie umplute, în timp ce una era plină cu ceea ce domnişoara Taylor numise întotdeauna „lenjerie”. Îşi imagina că lenjeria respectivă avea să fie încărcată într-un vehicul destinat de obicei transportului de câini, stâlpi de gard şi alte asemenea. Privirea îi fugi spre şifonierul deschis.

Nu erau decât vreo opt sau nouă rochii acolo, băgă ea de seamă. Oare aşa puţine rochii avea domnişoara Taylor?

— Sunt de ajuns trei valize? o întrebă. Ţi le pot împrumuta pe ale mele. Am venit cu patru de la Bath.

Domnişoara Taylor clătină din cap.

— Mulţumesc foarte mult, dar cred că trei vor fi suficiente. Întotdeauna am călătorit cu trei valize după mine. Una pentru…

— Lenjerie, completă Emma.

— Da, una pentru lenjerie. Una pentru rochii. Şi încă una pentru pantofi, curele şi aşa mai departe. Am şi câteva acte, dar acelea pot sta împreună cu pantofii. Domnişoara Taylor intui întrebarea pe care ar fi vrut să i-o adreseze Emma. Aşa se întâmplă în şaptesprezece ani de viaţă comună; două minţi ajung să se înţeleagă fără cuvinte. N-ai nevoie de aşa de multe documente într-o viaţă, zise ea îndreptându-se spre şifonier pentru a scoate prima rochie.

Era din pânză topită, cu un model bizar, în linii şerpuite; foarte demodată, observă Emma, i-ar fi stat bine într-un muzeu dedicat vestimentaţiei.

— Am văzut ceva asemănător cu rochia asta la Muzeul Modei şi al Textilelor din Londra, spuse ea fără să se gândească. Băgând de seamă că domnişoara Taylor înlemnise, adăugă în grabă: Au şi articole moderne. Modă la cel mai înalt nivel. De toate. E un loc extraordinar.

Domnişoara Taylor îşi reluă activitatea. Scoase rochia de pe portmantou şi îşi lipi obrazul de material cu o anume duioşie în privire.

— Spui că n-avem nevoie de multe hârtii, zise Emma brusc, dornică să facă uitată povestea cu muzeul. Presupun că aşa e. Un certificat de naştere? Un paşaport – dacă vrem să plecăm pe undeva. Tăcu preţ de o clipă. Tata nici nu are un paşaport la zi, ştiai?

Domnişoara Taylor străbătu încăperea până în dreptul valizei şi aşeză cu grijă rochia înăuntru.

— Nu? Presupun că n-a mai fost pe nicăieri de ceva vreme.

— Nici măcar la Londra. Nici în Norwich, de fapt.

Emma

103

— Unora nu le place să călătorească. Şi e de înţeles. În ziua de azi, călătoriile pot fi enervante. Toţi oamenii 1 ia... „Noi”, se gândi domnişoara Taylor. „Noi suntem oamenii ăia”.

— Nu se duce nicăieri fiindcă este anxios, conchise Emma.

— Da, e anxios. Dar asta, să ştii, e fiindcă te iubeşte atât de mult. Îşi face griji în privinţa ta. Îşi face griji şi în privinţa mea. Îşi face griji pentru casă. Nu renunţă la lucruri. Vrea ca totul să rămână neschimbat.

— Ştiu. Îi vine foarte greu să accepte că ne părăseşti, chiar şi pentru a te mărita.

— Înţeleg asta, dar nu plec tocmai departe. Cred că ne vom vedea zilnic. Pot trece pe la voi în fiecare dimineaţă. În fond, nu-mi ia mai mult de douăzeci de minute... t ajung aici.

Era posibil, recunoscu Emma, însă nu avea să fie acelaşi lucru. Nu avea să fie acelaşi lucru seara, la culcare, ştiind că domnişoara Taylor se întindea pe patul ei, aflat în cu totul altă casă.

— O să-mi fie tare dor de tine, murmură ea. Zău că o’s; Vini fie.

Rămaseră aşa, uitându-se una la alta, peste valizele pe jumătate goale.

— Şi mie o să-mi fie dor de tine, spuse domnişoara laylor. O să-mi lipseşti, deşi o să te văd în fiecare zi.

I se pare ciudat?

— Nu. Nu mi se pare ciudat, pentru că şi eu cred că voi simţi exact acelaşi lucru.

Domnişoara Taylor făcu un pas şi se opri, neştiind >Iacă trebuia să mai înainteze. Tot rămăseseră vreo doi metri între ele. O valiză cu lenjerie le separa.

— Draga mea Emma, spuse în cele din urmă. Ai să faci i ova pentru mine? Un singur lucru?

— Sigur. Orice.

— Ai să faci un efort?

Emma se încruntă. Uneori, domnişoara Taylor vor-I va ca o profesoară scoţiană – ceea ce şi era, dacă stăteai fine să te gândeşti –, o profesoară scoţiană de modă veche, într-o clasă cu tavan înalt, din Edinburgh, un fel

 de Jean Brodie încurajându-şi elevii să-şi dea toată silinţa. Dar ce voia să spună oare prin acele cuvinte: „Ai să faci un efort”?

— Da. Am să fac un efort.

— Bine. Ai să vezi că efortul îţi va fi răsplătit. Întotdeauna – sau aproape întotdeauna.

Capitolul 10

Îi luă câteva zile Emmei să se deprindă cu absenţa domnişoarei Taylor. Micul dejun, deşi fusese întotdeauna o masă liniştită, era cufundat într-o tăcere deplină, întreruptă doar de oftatul din ce în ce mai zgomotos al domnului Woodhouse, din spatele ziarului său. Aceste oftaturi puteau fi interpretate drept comentarii asupra situaţiei mondiale – ştirile deveneau tot mai alarmante de la o pagină la alta –, dar în realitate erau expresii ale regretului profund că domnişoara Taylor plecase.

— Biata domnişoară Taylor, spuse el. N-o să reuşesc niciodată să înţeleg. Se simţea minunat aici. O fixă pe Emma cu o privire care era deopotrivă îngrijorată şi rănită. Crezi că trebuia să-i fi oferit o cameră mai bună? Crezi că ar fi făcut vreo diferenţă?

— Nu. Nu avea nicio legătură cu condiţiile de trai. Pur şi simplu l-a cunoscut pe James şi s-a îndrăgostit.

Afirmaţia stârni un oftat şi mai prelung din partea tatălui ei.

— Nu văd ce motiv ar fi avut să se îndrăgostească; nu înţeleg nici în ruptul capului. De ce s-ar îndrăgosti de bietul Weston, de ce

tocmai de el?

— Ne îndrăgostim de tot soiul de oameni, tati, zise Emma ridicând din umeri. Nouă ar putea să ni se pară ciudat, dar probabil că sunt o mulţime de persoane care îl consideră pe James atrăgător. Eu, una, cred că e acceptabil – cu greu.

— Imposibil, replică domnul Woodhouse scuturând din cap. Bietul Weston o fi având el un ritm cardiac scăzut, dar poţi să-ţi imaginezi că i-ar găsi cineva faţa atrăgătoare – cu nasul ăla? Şi cu sprâncenele lui? Nu, nu-mi

Imaginez cum ar putea să-i placă cuiva o asemenea faţă. Imaginează-ţi cum ar fi să te trezeşti în fiecare dimineaţă şi să vezi faţa aia pe perna de lângă tine. Imaginează-ţi! Ce şoc groaznic ai avea.

— Domnişoarei Taylor s-ar putea să-i placă. De fapt, bănuiesc că s-ar fi mulţumit cu orice faţă pe perna de lângă ea.

Domnul Woodhouse reluă lectura ziarului. Era un subiect prea dureros ca să mai continue discuţia, cel puţin pentru el. Domnişoara Taylor era acum pierdută, chiar dacă telefona să spună că ea şi James urmau să vină la ceai la ora patru în acea după-amiază. Pur şi simplu nu ar fi fost acelaşi lucru. Se întreba despre ce puteau să discute. Trebuia să găsească un subiect, pentru că atunci când oamenii veneau în vizită trebuia să le spui ceva, iar ei trebuiau să-ţi răspundă ceva la rândul lor; apoi, fie îţi petreceai timpul în linişte, neavând altceva nou de spus, lie spuneai ce-ţi trecea prin minte, fără să te aştepţi la vreun răspuns.

Încerca să-şi amintească ce vorbise cu domnişoara laylor în trecut, dar i se părea dificil. Bineînţeles că avuseseră conversaţii frecvente, dar nu fusese niciodată necesar să-şi amintească ceva din afirmaţiile ei, şi ea, fără îndoială, simţise acelaşi lucru despre replicile lui. Du toate acestea, îşi creaseră o atmosferă plăcută, de

O previzibilitate agreabilă, pe care domnişoara Taylor o distrusese plecând la Randalls precum o şcolăriţă încăpăţânată. Ce i-o fi venit? Să fi avut vreo legătură cu sexul? Nu-i trecuse niciodată prin minte că domnişoara Taylor putea să aibă nevoi de acea natură – de ce ar fi avut? Simţise întotdeauna că exista o vagă afectare în atitudinea ei – avea o legătură cu faptul că provenea din

1 dinburgh, desigur, dar era mai mult decât atât. Domnişoara

Taylor era asexuală, era pură, şi gândul că nu-i rea o pasiune tocmai pentru James Weston era aproape de neconceput. Weston! Ar fi fost ca şi când ar fi dormit cu un animal din grajd, numai sudoare şi mârâituri şi... se cutremură. Simplul gând la o asemenea scenă îl făcea să se înfioare.

Emma, desigur, avea alte lucruri la care să se gândească. Fusese surprinsă de plăcerea pe care o simţise aducându-i împreună pe domnişoara Taylor şi pe James Exista ceva creativ în formarea unui cuplu, ceva aproape divin. În adolescenţa ei existase o perioadă scurtă, mai mult de şase luni, când se lăsase vrăjită de un preot. Acest tânăr venise doar pentru a-i ţine locul titularului, care-şi luase anul sabatic, dar în intervalul cât predase I şcoală reuşise să cucerească un număr mare de eleve, în mare parte datorită înfăţişării sale plăcute, care nu ar fi fost nelalocul ei într-un catalog de modele masculine tipul acela care poartă jachete de golf sau pulovere *casual* cu o deplină siguranţă de sine, iar în fotografii priveşte în zare către un orizont mult mai captivant decât (zonturile noastre, ale tuturor. Interesul visător pe care manifestase Emma, împreună cu o mulţime de alte fi pentru ora de educaţie religioasă nu continuase după plecarea lui; în acea perioadă însă, pentru întâia oară în istoria şcolii, discuţiile teologice fuseseră mult ma intense decât dezbaterile pe subiecte tipic adolescentine (muzică, sexul opus, caracterul incorigibil al părinţilor, haine şi aşa mai departe).

Emma îşi amintea în mod deosebit o discuţie despre facerea lumii şi liberul arbitru.

— Nu prea înţeleg de ce Dumnezeu a creat lumea, sese ea. Şi în special nu înţeleg de ce a creat-o im pe „fectă. Nu ar fi fost mai bine să evite toată suferinţa as alegând pur şi simplu să nu o facă? Vreau să spun, de i ar fi făcut-o?

Preotul zâmbise.

— O întrebare foarte bună, Emma.

Şi apoi se lăsase liniştea în timp ce elevii aşteptau răspunsul.

— N-ar trebui să considerăm că mintea divină funcţie nează în acelaşi fel ca a noastră, spusese preotul într-un sfârşit. Dar, pentru analogie, imaginaţi-vă plăcerea simţită de cineva atunci când lasă un fenomen să-şi urmeze cursul şi apoi urmăreşte ce se întâmplă. Mie,

unuia, cred că mi-ar plăcea asta. Mi-ar plăcea să las

câteva suflete să-şi înceapă existenţa şi să văd cum fac faţă provocărilor.

Discuţia aceasta îi reveni acum în minte, pe când se gândea la domnişoara Taylor şi la James. Preotul avusese dreptate, se gândi, deşi nu ştia dacă premisa lui principală – existenţa lui Dumnezeu – era corectă. Descoperise plăcerea de a aduce doi oameni împreună şi a urmări ce avea să se întâmple; într-un fel, persoana aflată în această ipostază se simţea ca Dumnezeu – dacă El ar simţi ceva. Desigur, era posibil ca rezultatele intervenţiei să nu fie cele sperate; uneori consecinţele puteau să fie înspăimântătoare – cineva îi făcuse cunoştinţă lui Anne Boleyn cu Henric al VIII-lea, iar rezultatul fusese extrem de neplăcut. Dar merita să-ţi asumi riscul, îşi zise Emma. Oricum, James, blajin şi relaxat cum era, nu avea să o trateze nici pe departe pe domnişoara Taylor aşa Acum o tratase Henric pe Anne.

Îi trecu prin minte că putea să continue demersurile de intermediere. Harriet Smith ar fi fost clienta perfectă: o tânără naivă, dar foarte frumoasă, care-şi pierdea timpul predând engleza unor elevi confuzi în ceea ce era, în definitiv, un aerodrom scos din uz. Ce pierdere, când Harriet îşi putea trăi viaţa din plin – sau putea fi ajutată să o facă – cu o aventură romantică! îşi imagina că existau o mulţime de tineri la doamna Goddard care ar fi fost tare încântaţi de şansa unei relaţii cu o tânără atrăgătoare, ca un trandafir englezesc, aşa cum era Harriet. Apărea însă o problemă: nivelul lor de limbă engleză era probabil destul de scăzut. Ar fi fost amuzant să-i auzi pe aceşti tineri spunând ceva de genul: „Puteţi să mă îndrumaţi, vă rog, spre gară şi, apropo, ador culoarea ochilor dumneavoastră11. Nu, n-ar fi sunat deloc aşa, ci mai degrabă: „Scuzaţi-mă, vă rog, culoarea ochilor dumneavoastră este foarte albastră, nu-i aşa, şi acesta este drumul spre gară?”

Zâmbi la acest gând. Nu, Harriet trebuia adusă în atenţia unui domn cu posibilităţi mai mari – cineva care să-i rezolve toate problemele financiare la care tăcuse aluzie şi, cu o trecere a stiloului peste carnetul de cecuri, să-i sponsorizeze călătoria pentru care

 se străduia să economisească. „Trebuie

să fii realistă când vine vorba de asemenea lucruri11, îşi zise; „un prieten sărac care trăieşte într-o mansardă poate fi eroul une opere romantice, dar nu e partida ideală dacă tu însăţ te găseşti la strâmtoare”. Nu exista niciun motiv pentru care iubiţii solvabili să nu fie şi arătoşi – şi simpatici, De-ar fi reuşit să o prezinte pe Harriet unui astfel de bărbat care să o ducă departe de şcoala doamnei Goddard, într-un loc exotic... sau cel puţin să o scoată la cină în Londra din când în când, şi la petreceri unde oameni se distrau şi nu vorbeau despre mersul trenurilor...

Problema găsirii unui partener pentru Harriet Smith se acutiză mai curând decât plănuise Emma. Cam la o săptămână după plecarea domnişoarei Taylor, se duse până în sat la volanul Mini Cooperului pe care i-l dărui se tatăl ei cu ocazia celei de-a douăzeci şi una aniversări – i-o dăruise, şi apoi regretase imediat. Maşinile erau periculoase, iar informaţiile privind rata de supravieţuire în cazul accidentelor diferitelor tipuri de autovehi cule, publicate de Asociaţia Consumatorilor, nu aveau darul de a-l linişti. Nu era ca şi când Mini Cooperm chiar şi unul vopsit în culoarea cunoscută drept British Racing Green, aşa cum era cel al Emmei, ar fi fost mai periculos decât alte mărci de maşini, dar toate erau asociate cu un grad de mortalitate, şi modelul Min Cooper nu făcea excepţie. Singura maşină complet sigură, în viziunea domnului Woodhouse, era cea pe care o păstra în garaj.

Emmei îi plăcea să conducă până în sat din când în când. Nu avea prea multe de făcut acolo, în afară de a-şi cumpăra ziarul şi câteva alimente, dar era o ieşire agreabilă. După ce trecea pe la oficiul poştal, care sevea şi drept chioşc de presă, se plimba de-a lungul scurtei străzi principale până la cafeneaua nou deschisă de la intersecţie. O cafenea era ceva cu totul nou pentru Highbury, unde se bea îndeobşte ceai, dar localnici începuseră s-o aprecieze, mai ales cei care boicotau cârciuma de când se autodeclarase „gastro-pub” şi mărise preţurile cu aproape patruzeci la sută. Nici cafeneaua

nu era ieftină, dar cafeaua şi ceaiul erau bune şi exista întotdeauna o selecţie de fursecuri, brioşe şi biscuiţi pe care clienţii le puteau consuma în timp ce frunzăreau una dintre revistele puse la dispoziţie de către proprietari. Emma se aşeza la o masă de la fereastră

şi stătea acolo cam jumătate de oră, verificându-şi e-mailul şi urmărind defilarea trecătorilor de-a lungul străzii principale. Cunoştea practic pe toată lumea, desigur, iar ei îi făceau voioşi cu mâna când o vedeau prin geam.

În acea dimineaţă nu-şi dădu seama că Harriet Smith intrase în cafenea, căci era cufundată în lectura unui e-mail destul de lung şi de emoţional de la una dintre prietenele ei din Bath. Prietena aceasta se despărţise recent de iubitul cu care fusese timp de trei ani şi se văicărea că trebuia să-i găsească un înlocuitor. „Ştiu că nu re interesează câtuşi de puţin să ai un bărbat la îndemână”, îi scria. „Ca să fiu sinceră, eu am nevoie să am unul mereu în preajmă. Pur şi simplu am. Dar să găseşti unul e aşa o corvoadă, Emma! Mi-aş dori să închid pur şi simplu ochii şi puf! să mă pomenesc cu un bărbat”.

Emma îi dădu un răspuns succint. „Pune pe cineva să-ţi facă lipeala. Ori dacă nu, apelează la un site matrimonial, dar aşa rişti să te pricopseşti cu vreun tocilar groaznic. Încearcă să te călugăreşti. (Glumesc doar.)” Nu era adepta emoticoanelor, dar asta era o ocazie când mergea să adauge unul. În timp ce se străduia să-şi dea seama cum să facă semn cu ochiul, o voce din spatele ei o făcu să ridice privirea brusc.

— Dacă eşti ocupată, nu te deranjez, spuse Harriet.

Emma apăsă pe butonul de trimitere fără să se mai sinchisească de emoticon.

— Nu sunt ocupată. Citeam un e-mail de la o prietenă, atâta tot.

— Îmi place să primesc e-mailuri, dar nu primesc aşa multe. Mă întrebam dacă nu cumva filtrul antispam le oprea pe toate, dar nu el era de vină. Nici prea multe spam-uri nu primesc.

— O să-ţi trimit eu un e-mail, se oferi Emma.

— Vai, ar fi drăguţ din partea ta. Iar eu o să-ţi răspund, /i se Harriet aşezându-se vizavi de ea.

Emma o studie cu atenţie. Cu siguranţă că o tânără atât de frumoasă era agasată frecvent de bărbaţi. Era oare nevoită să-i ţină la distanţă? Oare aerul ei de fragilitate îi făcea să se teamă că dacă se apropiau prea mult de ea, dacă ajungeau să o atingă, avea să se spargă în bucăţele? Erau unii oameni care lăsau impresia aceasta; nuerau făcuţi pentru duritatea vieţii obişnuite.

În acel moment, Harriet primi ceaşca de cappuccino pe care o comandase.

— Sunteţi foarte amabil, îi spuse proprietarului cafenelei. Şi aveţi o cafea minunată. Aş putea să beau cană după cană, dacă nu m-aş teme că mă agită prea tare! Şi Dumnezeu ştie ce aş face dacă aş fi foarte agitată!

Emma o privi cu interes.

— Ai putea face ceva foarte dramatic.

— O, chiar crezi? întrebă Harriet preocupată.

— Nu chiar, râse Emma. Nu te văd făcând ceva de care să-ţi fie ruşine. Nu.

— Ei bine, asta-i o mare uşurare. Acum pot să-mi beau cafeaua fără să-mi fac griji că voi pleca fulgerător de aici şi voi face ceva ce o să regret.

Emma coborî privirea spre hainele tinerei. Nu aveau nimic special, hotărî ea; de fapt, păreau chiar ieftine. Cât despre încălţări, erau o pereche de pantofi sport care fuseseră roşii la un moment dat, dar care acum ajunseseră să aibă o culoare spălăcită, undeva între kaki şi roz. Cineva ca Harriet, cu constituţia ei de păpuşă de porţelan, nu ar trebui să poarte pantofi sport, se gândi Emma. Ar trebui să poarte pantofi delicaţi din piele moale, precum balerinii, poate cu o fundă delicată pe post de ornament. Astfel de pantofi erau scumpi, fireşte, şi dacă nu aveai bani sau dacă economiseai pentru o călătorie, pur şi simplu nu ţi i-ai fi permis. Dar pantofi sport! Ar fi fost foarte interesant de văzut cum s-ar fi transformat Harriet după o mică investiţie în haine şi încălţări, îşi zise Emma.

Harriet duse ceaşca la gură şi luă o înghiţitură mică, precautã, apoi îşi tamponă uşor gura cu un şerveţel de hârtie. Buzele ei, observă Emma, erau perfecte: un arc al lui Cupidon.

— E ceva ce voiam să-ţi spun, începu Harriet. Sper să nu te superi. De fapt e un fel de secret, dar am simţit că ţi l-aş putea împărtăşi.

— Da?

— E un băiat care locuieşte la marginea satului, a spus Harriet. E de aceeaşi vârstă cu mine, are douăzeci de ani.

— A, da?

— Robert Martin? îl cunoşti? Presupun că ştii pe toată lumea.

— Robert Martin? repetă Emma încruntată.

— Părinţii lui au un mic hotel. Oak Tree Inn.

Emma își dădu seama la cine se referea Harriet. Familia Martin deţinea hotelul de zece ani, şi da, îl cunoştea puţin pe Robert Martin – destul cât să schimbe câteva vorbe dacă se întâlneau pe stradă, dar nimic mai mult de atât.

— De fapt, e mai mult o pensiune. Nu e un hotel în idevăratul sens al cuvântului.

Harriet păru descurajată.

— E destul de drăguţ înăuntru. Au un bar şi un salon cu televizor.

Emma zâmbi. Un salon cu televizor! Era oare posibil ca Harriet să fie impresionată de un salon cu televizor, care aproape cu siguranţă avea covoare ieftine şi mirosea vag a cartofi prăjiţi şi a soluţie pentru curăţarea mobilierului? Nu se putea.

— Ce e cu el? Ce e cu acest Robert Martin? Ajută şi el la pensiune? Poate că pregăteşte micul dejun. Prăjeşte i arnaţi şi două felii de bacon. Pregăteşte pâinea prăjită. Strâmbă din nas, dar Harriet, care zâmbea mulţumită la această descriere deloc amabilă a micului dejun, nu observă.

— O, nu. Mama lui pregăteşte micul dejun. Robert duce farfuriile la mese.

— Deci e chelner, conchise Emma.

— Nu. Doar își ajută părinţii, atâta tot. Sub privirea uşor nerăbdătoare a Emmei, Harriet continuă: M-a invitat în oraş. Să luăm cina la un restaurant chinezesc. Cel din Holt Street. Trebuie să-l ştii.

— Nu mă dau în vânt după restaurantele chinezești, dar presupun că unora le plac.

— Douăzeci la sută din populaţia lumii sigur le apreciază. Atâţia oameni sunt chinezi – unul din cinci, adăugă Harriet drept explicaţie.

— Bravo lor, murmură Emma, deloc impresionată. Și ai de gând să te duci la restaurantul ăsta chinezesc cu el?

— Cred că da. Nu i-am răspuns încădar cred că o să merg. Știi, îmi place cum gătesc raţa. Îmi place oricum carnea de raţă, dar chinezii îi dau un gust delicios cu sosul acela special al lor.

— Glutamat monosodic, zise Emma.

— Nu folosesc întotdeauna chestia aia, replică Harriet, simţind nevoia să ia apărarea bucătarilor chinezi.

— Dar îţi place de ei? Toate bune şi frumoase dacă îţi place raţa

de la restaurantul chinezesc, dar îl placi pe acest Robert Martin?

— E destul de drăguţ. Vezi tu, are nişte ochi mari, şi când zâmbeşte face o gropiţă în bărbie. E tare dulce.

Emma se încruntă. Intuise că Harriet era slabă – exact genul de persoană căreia să-i sucească minţile primul tânăr care se arăta interesat de ea, dar nu-şi imaginase că era chiar atât de slabă. Să fii vrăjită de o gropiţă; chiar era posibil să nu vadă dincolo de asta? Nu, trebuia să intervină ca să oprească această aventură ce nu prevestea nimic bun. Nu era vorba de egoism sau de gelozie; pur şi simplu îşi dorea să obţină ce era mai bun pentru noua ei prietenă. Cu siguranţă, Robert Martin nu era cea mai bună partidă pentru ea, indiferent ce gropiţă ar fi avut în bărbie.

— Of, Harriet, ştii că n-ar trebui să te laşi vrăjită de asemenea lucruri. Gropiţe? Ce sunt gropiţele dacă nu nişte simple adâncituri? Eşti sigură că vrei să judeci un om pe baza adânciturilor lui?

Harriet părea confuză.

— E drăguţ, spuse ea. Foarte dulce. L-am cunoscut în pub când m-am întâlnit cu nişte elevi de la cursul de engleză. A fost amabil cu ei: l-au întrebat cum să ajungă la gară şi el a fost foarte...

— Of, Harriet, repetă Emma pe un ton exasperat, nu fi aşa de naivă. Bineînţeles că trebuia să fie amabil cu elevii tăi – cu tine acolo. La ce te aşteptai? De fapt, ar fi vrut să le spună „Dispăreţi odată de aici”.

Harriet părea să nu înţeleagă.

— Dar de ce ar spune aşa ceva?

— Pentru că asta spun oamenii când o grămadă de învăţăcei ridicoli de la cursul de engleză îi abordează şi le cer să le arate drumul către gară.

— Eu n-aş face aşa ceva.

— Bineînţeles că *tu* nu ai face-o, dar pe de altă parte pentru asta eşti plătită. Tu *trebuie* să le spui oamenilor cum să ajungă la gară.

— Exersează şi ei, murmură Harriet pe un ton sfios.

— Sigur că exersează, o repezi Emma. Dar ideea e următoarea: a fost amabil cu ei ca să te impresioneze pe tine. E interesat doar de un singur lucru.

— Care e...?

Acum exasperarea se citea pe chipul Emmei. Sperase să poată domoli interesul lui Harriet pentru Robert Martin fără să fie nevoită să intre în detalii, dar se părea că tânăra nu era sensibilă la subtilităţi.

— Serios acum! pufni ea iritată. Chiar trebuie să ţi-o spun pe şleau?

— Poate c-ar trebui.

— Bine. S… E… X. Poftim. E destul de clar?

Harriet coborî privirea spre adidaşii ei de un roz şters. În acel moment, Emma observă că şireturile albe erau destrămate, şi că unul dintre ele mai avea puţin şi se rupea.

— Nu toţi băieţii sunt aşa. Nu cred că Robert este.

Emma râse dispreţuitor.

— *Toţi* bărbaţii sunt aşa, Harriet, şi sunt surprinsă că nu ai descoperit acest adevăr al existenţei. *Cu toţii* sunt. aşa. Afară de cazul în care nu sunt interesaţi de *noi*, iar. nunei sunt aşa cu *ei*.

Nu exista nicio urmă de îndoială despre cum gândeau bărbaţii şi ce planuri aveau pentru femeile tinete, îndeosebi pentru cele cu înfăţişarea şi inocenţa lui Harriet. Tot ce făcea ea era să protejeze o tânără naivă

de un individ care urma să o folosească şi apoi să se descotorosească de ea. Aşa procedau toţi bărbaţii, o ştia prea bine.

Se întrebă dacă nu cumva părea pudică şi, mai rău chiar, dacă nu cumva *era* pudică. Dacă Robert Martin voia să aibă o relaţie cu Harriet, şi dacă lui Harriet îi plăcea ideea, atunci ce era în neregulă cu asta? Oamenii se culcau împreună; exista vreun motiv pentru ca Harriet să nu se culce cu acest băiat? Cum s-ar fi simţit ea, Emma, dacă respectivul Robert ar fi abordat-o pe ea în locul lui Harriet? I-ar fi răspuns? Dându-şi seama că ideea o făcuse să se cutremure, se întrebă: „De ce mă cutremur când mă gândesc la sex? se cutremură oare toată lumea, sau doar eu?”

— Nu ştiu… oftă Harriet încurcată.

Emma îşi dădu seama, în acel moment precis, că tânărul era ca lutul în mâinile ei.

— Nu cred că ar trebui să ieşi cu Robert Martin, spuse ea ritos. Te iroseşti. Ştii, n-o să ducă nicăieri. Nu e *calea* către gară, ca să spun aşa.

— El e…

— E un nimeni, Harriet, o întrerupse Emma. Lucrează într-o pensiune care se pretinde în hotel. Poţi să ţinteşti mult, mult mai sus de atât, să ştii. Îţi datorezi asta ţie însăţi.

— Mie însămi?

— Da. Ţine de ce fel de viaţă vrei să-ţi croieşti. Mi-ai spus că nu ai părinţi. Ezită, dar se hotărî să continue. Sau mi-ai spus că nu-ţi cunoşti cu adevărat tatăl. Asta e un mare dezavantaj în viaţă „să n-ai rădăcini.

— Tu eşti foarte norocoasă. Îl ai pe tatăl tău, şi casa aia şi Mini Cooperai.

— Şi tu ai putea avea toate astea. Ai putea să faci ceva cu viaţa ta – dacă nu sari în patul primului bărbat care apare şi ţi-o cere.

— Nu aveam de gând să sar în pat cu el, protestă Harriet. Aveam de gând să merg la un restaurant chinezesc. E o diferenţă, să ştii.

— Aha, şi cea de-a doua întâlnire ar fi tot la un restaurant chinezesc, o provocă Emma. Şi cea de-a treia?

Gândeşte-te la nivelurile tale de glutamat monosodic, Harriet Smith! Râzând, adăugă: Nu e prost deloc acel Robert Martin. Ştie el cum să obţină ce vrea.

Fără să răspundă, tânăra luă ceaşca de cafea şi sorbi delicat. Emma nu credea că depăşise măsura, dar nu era chiar sigură. În orice caz, acţionase în interesul lui Harriet.

Nu trebuia să-şi facă atâtea scrupule. Harriet lăsă jos cafeaua, îşi tamponă din nou buzele şi o privi cu seriozitate.

— Eşti foarte bună cu mine. Nu am pe nimeni care să-mi spună lucrurile astea, presupun. Pur şi simplu nu mi-aş da seama.

— Pur şi simplu nu voiam să văd cum pune mâna pe line vreun neisprăvit. Nu când poţi să te descurci mult mai bine de atât.

— Dar ce-ar trebui să fac? I-am zis că probabil o să merg cu el la întâlnire. I-am spus că trebuie doar să verific.

— Nu e nicio problemă. Ai numărul lui?

— Da, îl am în telefon.

a – Atunci trimite-i un SMS, o sfătui Emma. Spune-i: „Îmi pare rău, dar nu mai pot să ies. Trebuie să muncesc. Scuze”.

Se opri puţin. Harriet îşi scosese telefonul şi căuta numărul lui

Robert Martin.

— Şi apoi ai putea adăuga ceva de genul „Ne mai vedem cândva11. E destul de clar.

— Dar poate că n-ar trebui să mă văd cu el... Ai spus...

Emma ar fi oftat dacă nu şi-ar fi amintit că nu voia să se transforme în tatăl ei, cu oftaturile lui pline de semnificaţie.

— E doar o convenţie, îi explică. „Ne mai vedem” înseamnă, de fapt, la revedere. „Cândva” înseamnă niciodată. Dar dacă vrei să nu laşi câtuşi de puţin loc de mabiguitate, ai putea adăuga „Sau nu”. Asta, totuşi, ar fi o dovadă de cruzime, şi eu nu aş face aşa ceva.

O urmări în timp ce trimitea mesajul text. Nu şi-ar fi imaginat că avea să fie atât de uşor, şi pentru un moment simţi o înţepătură de vinovăţie. Asta o surprinse.

116

Alexander McCall Smith pentru că n-ar fi avut niciun motiv să se simtă vinovată; pur şi simplu ajutase un om care în mod clar nu se putea descurca singur.

Ridică privirea spre fereastră, moment în care îl văzu pe Philip Elton coborând dintr-o maşină mai scumpă decât te-ai fi aşteptat să deţină un vicar. Tânărul prelat încuie portiera şi se îndreptă spre chioşcul de presă. Purta blugi bine croiţi, iar sacoul îi punea în valoare umerii laţi. Se întrebă ce vârstă avea Philip Elton. Vicarii erau de obicei bătrâni de când lumea şi purtau cardigane lăbărţate. Acesta era diferit. Să se apropie de treizeci de ani? Douăzeci şi opt, poate? Nu mai mult. Potrivit zvonurilor, deţinea o clădire mare de birouri în Ipswich, precum şi un bloc de locuinţe în Norwich. Nu unul mare, dar dacă te gândeai cât era chiria pentru un singur apartament şi multiplicai asta cu numărul de apartamente din clădire – să spunem zece, pentru că majoritatea blocurilor aveau cel puţin zece apartamente – asta îţi dădea cel puţin şapte mii de lire pe lună, odată ce scădeai costurile pentru întreţinere şi aşa mai departe. Dacă apartamentele erau mai bune, desigur, sau dacă erau mai multe, atunci cifra ar fi fost chiar mai mare şi i-ar fi permis lui Philip Elton să aibă o maşină chiar mai scumpă, şi o mulţime de alte lucruri pe deasupra.

Se uită la Harriet. Era tare nedrept că existau oameni care îşi permiteau atâtea lucruri încât nici nu le apreciau cu adevărat, pe când fata asta dulce şi vulnerabilă era nevoită să strângă fiecare bănuţ ca să plece un an de zile nu într-un loc exotic precum Kenya sau Thailanda,

ci într-o destinaţie ieftină şi cu desăvârşire obscură, cum ar fi Malta, poate, unde să predea engleza oamenilor doritori să ajungă la gară, sau să muncească într-o cabană din vreo staţiune montană franceză, captivă în bucătărie, spălând şi gătind supă în timp ce schiorii avuţi se distrează afară, în zăpadă, coboară pe pârtiile dificile, beau vin fiert şi mănâncă fondue la restaurantele de la mare altitudine.

Se întoarse ca s-o mai privească o dată. Desigur, Philip Elton era candidatul evident: singur, înstărit, chipeş… Faptul că era plicticos nu avea nicio relevanţă – Emma

nu credea că trebuia să-i *asculţi* cu adevărat pe bărbaţi, şi oricum, conversaţia lui Harriet lăsa destul de mult de dorit. Chiar era posibil să se asorteze, să vorbească amândoi şi să nu fie niciunul atent la ce spune celălalt. Diferenţa de câţiva ani nu era deloc importantă, şi oricum, el nu avea să trăiască la nesfârşit. Harriet putea să-şi continue munca la şcoală câteva luni, până renunţa Philip la slujba sa de la parohie – cum nu era angajat cu plată, arhiepiscopul nu putea să-i spună ce să facă. Aveau să plece împreună în călătorie, să stea în hoteluri confortabile şi să meargă la plajă în fiecare zi, dacă Hari iet asta dorea. Ce era rău în asta? Apoi, la întoarcere, beneficiind de un pic mai multă sofisticare şi experienţă de viaţă, putea să se înscrie la o universitate şi să se descotorosească de Philip. Avea chiar o şansă să prindă un loc la Oxford, cu examenul ei la teatru. Evident, trebuia să pună accentul pe faptul că era defavorizată. La urma urmei, chiar îşi ducea traiul pe un aerodrom scos din uz; cu siguranţă era un argument convingător. Sau îşi putea găsi o slujbă la Londra, unde ar fi avut de ales între numeroşi tineri de calitate. Pantofii sport aveau să fie înlocuiţi de pantofi scumpi de designer, ţinutele de un gust îndoielnic şi remarcile naive aveau să dispară cu totul. Harriet avea să fie transformată. Cine spusese „schimbat, schimbat cu desăvârşire”? Vreun poet pe care-l studiase la Gresham’s, Yeats sau Keats: numele lor erau atât de apropiate, încât nimeni nu putea fi învinovăţit dacă le încurca1.

Capitolul 11

În acea sâmbătă, la câteva zile după întâlnirea Emmei i II Harriet Smith la cafenea, George Knightley trecu pe la Hartfield, aşa cum obişnuia s-o facă o dată sau de două ori pe săptămână. Nu-şi anunţa

sosirea, căci domnul Woodhouse nu pleca niciodată nicăieri, deci ştia că urma să-l găsească acasă. Amândoi se bucurau de aceste

I ste vorba de W.B. Yeats şi poemul său Easter *1916* (n. red.)

 vizite; în ciuda diferenţei de vârstă dintre ei, erau în stare să converseze cu aceeaşi intimitate şi dezinvoltură ca şi cum ar fi fost de-o seamă. Şi asta deoarece atât domnul Woodhouse, cât şi George aveau acel rar talent de a-şi trata interlocutorii în mod egal, indiferent de vârstă. Domnul Woodhouse putea discuta cu un copil de şapte ani cu aceeaşi seriozitate şi respect ca şi cum s-ar adresat unui bătrân de şaptezeci de ani; pentru el, pur şi simplu nu exista nicio diferenţă între cei doi şi înto deauna se simţise uşor încurcat atunci când o persoană tânără i se adresa cu deferenţă sau manifesta reţinere în cadrul unei discuţii.

— Nu văd de ce vârsta ar trebui să fie un criteriu atât de important, îi spusese el odată domnişoarei Taylor. Presupun că oamenii mai în vârstă ştiu ceva mai multe…

— Nu toţi, îl întrerupsese ea. Sunt şi unii care pornesc în viaţă ştiind foarte puţine despre lume şi sfârşesc, an mai târziu, ştiind şi mai puţin de atât. Nu subestimaţi niciodată capacitatea de ignoranţă a minţii omeneşti.

Domnul Woodhouse găsise această idee nespus de amuzantă.

— Da, poate că ai dreptate. Şi, pe lângă faptul că au o extraordinară capacitate de ignoranţă, unii oameni par încântaţi să ţină ascuns ceea ce ştiu. Se comportă de parcă ar fi mai puţin inteligenţi şi mai puţin informat decât sunt, de fapt.

— Întocmai, aprobase domnişoara Taylor. Această categorie include cu precădere politicienii. Oamenii aceia se tem să nu cumva să fie consideraţi elitişti şi par să creadă că a fi bine informat şi a vorbi corect gramatical este un semn de elitism şi ceva ce trebuie, aşadar, evitat cu orice preţ.

— Nu şi pe mine, spusese domnul Woodhouse.

Domnişoara Taylor schiţase un zâmbet.

— Voi presupune că predicatul propoziţiei pe care tocmai aţi rostit-o este subînţeles, şi că propoziţia pe care o aveaţi în minte era „Asta nu mă include…” ceea ce ar justifica, desigur, folosirea acuzativului pe m*ine, în* locul nominativului eu. Aşa presupun.

— Splendidă demonstraţie, conchisese succint domnul Woodhouse.

Domnul Woodhouse nu avusese niciodată acest «en de conversaţie cu George Knightley, care nu era câtuşi de puţin interesat de aspectele gramaticale ce o încântau într-atât pe domnişoara Taylor. Cu toate astea, abordau o gamă foarte largă de subiecte. George avea o diplomă de specialist în îmbunătăţiri funciare de la Universitatea din Exeter, dar era interesat şi de chestiunile tehnologice şi aprecia foarte mult publicaţia *Scientific American*, pe care domnul Woodhouse i-o dădea de fiecare dată după ce o termina de citit. Mai discut au şi despre artă, munca la fermă, politica naţională şi problemele locale, cu toate că domnul Woodhouse ştia relativ puţine lucruri despre acestea din urmă, de vreme ce nu ieşea niciodată din casă.

Deşi George Knightley semăna întrucâtva cu fratele său, John, fotograful londonez, cei doi bărbaţi erau diferiţi în multe privinţe. George era curtenitor şi atent; se arăta plin de tact cu cei din jur şi îşi asuma statutul de proprietar de terenuri cu modestie şi cu un puternic simţ al responsabilităţii sociale. Îi încuraja pe localnici i iasă la picnic şi să călărească pe terenurile lui, ba chiar mersese până într-acolo încât crease o pistă pentru ciclism prin pădure, pentru a le permite copiilor din împrejurimi să se ia la întrecere peste nişte mici dâmburi artificial create special pentru ei. Copiii erau nespus de bucuroşi, la fel ca şi călăreţii care galopau peste câmpurile sale sau pasionaţii care îşi înălţau zmeiele din grădinile ce înconjurau reşedinţa lui George, Donwell Abbey.

Pescarii nu fuseseră nici ei uitaţi. Un râu bogat în păstrăvi străbătea proprietatea, iar permisele de pescuit erau acordate localnicilor contra sumei de două îne, respectiv o liră pentru copii şi pensionari. Această dărnieie era apreciată până şi de cei doi braconieri locali, Ted şi Morris Worsfold, care îşi făcuseră datoria civică de a denunţa trei străini care pescuiseră fără permis.

„Nu există nicio scuză pentru a pescui ilegal în *acel* i; în”, spusese Morris. „Absolut nicio scuză.11

Generozitatea lui George nu se oprea aici. Donwell Abbey, o impunătoare clădire în stil gotic, era un cadru ideal pentru nunţi.

Dispunea de un hol amplu în care se putea oficia ceremonia, iar grădinile de pe latura vestică erau perfecte pentru a găzdui recepţia, dacă vremea o permitea. Un proprietar dornic de câştig ar fi recunoscut potenţialul şi ar fi închiriat reşedinţa în acest scop. Nu era însă şi cazul lui George Knightley, care îşi punea reşedinţa la dispoziţie gratuit, atât timp cât mirele sau mireasa locuiau în Highbury sau într-unul din cele cinci sate din imediata vecinătate. Asta însemna că doi tineri fără cine ştie ce posibilităţi financiare puteau să aibă o nuntă care în mod normal ar fi costat mii de lire, ceea ce le îngăduia să-şi păstreze fondurile pentru avansul la o ipotecă sau achiziţionarea de mobilier.

O asemenea generozitate poate trece neapreciată, căci adeseori oamenii îi dispreţuiesc pe cei care îi ajută. Localnicii din Highbury, însă, îl simpatizau pe George şi duceau vorba mai departe despre cum ajutase un cuplu sau altul de tineri; toată lumea ştia că dacă vreo cauză locală avea mare nevoie de susţinere, la el trebuia să se apeleze mai întâi, chiar dacă nu întotdeauna putea oferi o donaţie considerabilă.

Faptul că era burlac era văzut de multe femei de prin preajma locului ca o adevărată tragedie.

„Cum se poate că aşa un bărbat drăguţ să fie singur? 1 se întrebau. „De ce oare?”

Răspunsul era simplu, cu toate că nu mulţi îl cunoşteau. Într-adevăr, George era acum singur, însă nu fusese mereu aşa: timp de patru ani avusese o legătură intimă cu o femeie cu câţiva ani mai mare decât el, Caroline Throke pe numele ei, care locuia în King’s Lynn, unde practica olăritul. Pe Caroline, o roşcată atrăgătoare, George o cunoscuse la facultate, în Exeter, şi se îndrăgostise de ea. George mergea în weekend la King’s Lynn, iar ea venea, deşi nu la fel de des, să-l viziteze la Donwell Abbey. Plecau adeseori în vacanţe în Franţa sau în Italia şi făcuseră o călătorie de două luni în India şi Sri Lanka. Din câte afirmau prietenii lor, erau cuplul perfect. Nimeni nu şi-ar fi putut imagina că ea avea

să se îndrăgostească într-o bună zi de tânărul care venise să le monteze panourile solare pe acoperiş.

Montatorul de panouri solare se numea Ronnie şi era priceput în meseria lui. Avea două mari pasiuni în viaţă: energia solară şi

fotbalul. Era suporter înflăcărat al echipei Norwich United şi se mândrea cu faptul că asista la fiecare meci al lor, indiferent că jucau acasă sau în deplasare. Avea un fular galben şi un pulover galben, pe care le purta în cinstea echipei sale favorite, cunoscută pentru echipamentul de culoare galbenă. Avea şi un canar pe nume Robert, pe care-l cumpărase tot în onoarea clubului de fotbal, poreclit cu drag de suporterii săi *Canarii*. Ronnie încă locuia cu părinţii, iar Robert le umplea casa de triluri de dimineaţa până seara, când îi acopereau colivia cu un prosop pentru a-l reduce la tăcere.

Caroline îl servise pe Ronnie cu o ceaşcă de ceai, în prima zi când venise să instaleze panourile, şi îi vărsase din greşeală pe braţ nişte băutură fierbinte. Tânărul tresărise din pricina arsurii, dar, venindu-şi repede în fire, îi spusese că nu-l durea deloc şi că el oricum îşi vărsa mereu ceaiul în poală. Reacţia lui îi plăcuse lui Caroline, care îl privise apoi gânditoare cum se urca pe scară şi începea să monteze panourile pe acoperiş cu ţigle. Până să coboare, două ore mai târziu, Caroline ştia deja că îi era scris să devină iubita lui Ronnie. Nu ştia nimic despre acel bărbat, dar era atrasă de el printr-o forţă stranie i are o făcea să se simtă precum un înotător în mijlocul unui curent puternic. Nu i se putea împotrivi; trebuia să se menţină, pur şi simplu, la suprafaţă, în timp ce curentul o purta în larg. Era ceva pur fizic.

Ronnie, pe de altă parte, locuise destul timp cu părinţii şi voia să se aşeze la casa lui. Şi iat-o pe femeia aceasta dezinvoltă, care era totodată atrăgătoare şi prietenoasă, îi remarcase ocheadele şi le interpretase corect. Ştia ce înseamnă când o persoană de sex opus îţi spune ceva şi apoi te priveşte fix în ochi, înainte ca privirea să-i alunece spre pieptul tău, atrasă parcă de o gravitaţie internă a corpului. Ştia ce înseamnă asta.

Caroline fu consternată când îşi dădu seama că simţea atât de puţin pentru George, încât putea să-l abandoneze pentru un instalator de panouri solare pe care de-abia îl cunoscuse.

— Îmi pare foarte rău, George. N-aş fi crezut că se va întâmpla aşa ceva, dar s-a întâmplat. M-am îndrăgostit de altcineva. Nu mi-am propus; el a venit la mine. S-a întâmplat, pur şi simplu, şi decât să te rănesc tergiversând lucrurile, am decis că ar trebui ca drumurile noastre să se despartă aici. Îmi pare rău, George, pentru că eşti cel mai

bun şi mai drăguţ bărbat din Norfolk şi n-aş face niciodată, *niciodată*, nimic care să-ţi pricinuiască vreo suferinţă.

„În afară de a mă părăsi pentru un instalator de panouri solare”, se gândi George, însă nu spuse nimic, fireşte. Prietenii lor fură mai direcţi. „Evident, vrea ceva mai dur”, zise unul dintre ei, adăugând: „Ce fată prostuţă”. Altul se mulţumi să mormăie laconic: „D.H. Lawrence”.

George îşi ascundea amărăciunea, dar devenise prudent, cum li se întâmplă uneori oamenilor care sunt răniţi sufleteşte. Amicii săi îl găseau uşor distant, ca şi cum s-ar fi transformat din participant activ în observator; parcă ar fi privit de pe margine, pe când ceilalţi îşi vedeau mai departe de viaţă – şi de dragoste. În timpul discuţiilor, oricât de înflăcărate, George stătea deoparte, zâmbea cu subînţeles şi îşi păstra părerile pentru el.

— Hai, zău aşa, George, îl încurajau ei. Zi-ne la ce te gândeşti. Trebuie să te gândeşti la *ceva*.

— Sigur că mă gândesc la ceva, le răspundea el fără să muşte momeala. Care-i omul ăla care nu se gândeşte la nimic?

Adevărul acelei observaţii era de necontestat. Cu toţii ne gândim la ceva, tot timpul – de aşa manieră fiind alcătuit creierul omenesc –, chiar dacă nu producem neapărat idei ce ar putea avea consecinţe majore. Asta nu-i împiedică pe cei mai mulţi dintre noi să-şi împărtăşească aceste idei, chiar şi pe cele cu adevărat insignifiante.

Ieşea din rezervă, arătându-se deschis şi relaxat, doar atunci când venea la Hartfield. Nu numai că discuta pe o gamă largă de subiecte cu domnul Woodhouse, dar

vorbea liber şi cu domnişoara Taylor şi cu Emma. După întoarcerea acesteia de la Bath, distanţa care existase între ei se estompase, iar cei doi tineri se obişnuiseră să poarte conversaţii destul de lungi – şi de intime – în timpul vizitelor lui la Hartfield. Prin urmare, schimbul de opinii care avu loc între ei în acea sâmbătă, după ce George îşi luase rămas-bun de la domnul Woodhouse în biblioteca acestuia şi se îndrepta spre uşa din faţă a casei, nu fu atipic, deşi intensitatea cu care se exprimau părerile era destul de neobişnuită.

Începu inofensiv. Când ieşi din sala de muzică, unde cântase la pian, şi dădu nas în nas cu George, Emma nu se miră, deoarece ştia că el băuse un ceai şi stătuse la taclale cu tatăl ei în bibliotecă.

— Văd că Emma interpretează o partitură de Erik Satie, îi spusese George domnului Woodhouse. E una din *Gymnopedies*, nu-i aşa?

— Aşa cred, îi răspunsese domnul Woodhouse. Nu mă prea entuziasmează. Ba chiar îmi dă fiori. E ceva ce-ar cânta un păianjen dacă păianjenii ar putea cânta la pian.

Remarca îl amuzase copios pe George.

— Presupun că intervalele sunt puţin cam… cum să zic? Prelungi? Da. Parcă-s făcute să-ţi lungească mâinile. >Şi au o anumită langoare – cu siguranţă, langoare. Mă duce cu gândul la Paris într-o după-amiază ploioasă, într-o perioadă liniştită a anului. Stropi de ploaie căzând peste Sena. Pavaj cu piatră cubică. Străzile aproape pustii şi, în surdină, dinspre fereastra unei mansarde, se iulie cum cineva interpretează o partitură de Satie.

Domnul Woodhouse făcuse ochii mari.

— Păianjeni? murmurase el pe un ton ce vădea îngrijorare. Pianul este locul ideal în care un păianjen să-şi facă cuib. Toate ungherele şi spaţiile acelea dintre clape: un păianjen ar găsi un astfel de loc teribil de interesant.

— O, cu siguranţă nu e cazul, replicase George schi (and un gest de indiferenţă. Cum ar fi dacă păianjenul ar ieşi la o plimbare prin claviatură şi cineva ar începe ci cânte? Ar fi lovit de ciocănelele care lovesc coardele.

 nu-i aşa? Nu, un pian ar fi un loc fatal pentru un păianjen, te asigur.

Conştient de tendinţa prietenului său spre anxietate, George schimbase subiectul în direcţia previziunilor meteo pe termen lung, pe care ştia că domnul Woodhouse le urmărea cu interes.

— Nu sunt bune, oftase domnul Woodhouse. Sunt semne că se apropie o furtună dinspre Atlantic. Mai mult ca sigur vor fi oameni măturaţi de ape pe plajele din Cornwall. De ce s-or duce acolo? Nu ştiu că e primejdios să stai pe ţărm când marea este atât de agitată? George, oare de ce nu stau oamenii în casele lor? Poţi să-mi explici? De ce trebuie să se arunce în faţa pericolului?

Conversaţia se îmbunătăţise vizibil, cum se întâmpla de obicei după ce treceau peste rigiditatea iniţială. După o jumătate de oră de discuţii pe tema politicilor guvernamentale de subvenţionare a

agriculturii – subiect ce avea un anumit impact asupra finanţelor amândurora – George îşi luase rămas-bun, insistând că nu e nevoie să fie condus.

— Ştiu drumul. Şi nu prea are ce să mi se întâmple pe coridor.

Câteva secunde, o umbră trecuse peste chipul domnului Woodhouse.

George închise în urma lui uşa de la bibliotecă și porni pe coridor. Atunci îşi dădu seama că muzica de la pian se oprise, după ce Satie fusese înlocuit de Fur *Elise* a lui Beethoven, partitură interpretată nu tocmai excelent.

— George, exclamă Emma venind spre el. Am avut public, se pare. Şi eu care credeam că e o reprezentaţie strict privată!

— Îmi place Satie. Tatălui tău nu-i place, dar mie da.

— Mă tem că el are gusturi foarte convenţionale.

Bietul tati. Nu-i place mai nimic din secolul douăzeci. La fel e şi cu opera. El e cu Mozart și așa mai departe. Nu că ar mai merge în ultima vreme la operă.

— Poate ar trebui să-l ducem la un spectacol, sugeră George. Am putea merge la Covent Garden. Poate

chiar la Glyndebourne, dacă ne simţim dornici de-o aventură.

— E imposibil să găseşti bilete la Glyndebourne. Trebuie să faci rezervare cu ani în avans. Ştii că sunt copii de cinci ani pe listele de aşteptare? Părinţii i-au înscris pentru când vor împlini optsprezece ani. Îţi vine să crezi?

— Nu. Nu-mi vine.

— Eu nu-mi închipui cum ar fi să planific cu atâta vreme înainte. E ca şi cum ai planta un stejar. Ştii că n-ai să mai fi prin preajmă ca să te bucuri de el, dar o faci oricum.

— E foarte bine că oamenii gândesc din perspectiva aceasta. Altfel n-am avea… zise George fluturând din mână înspre Ely. Altfel n-am avea catedrale.[1]

— Poate că ai dreptate. Dar tot mi-e greu să-mi fac griji pentru lucruri care se vor întâmpla după ce eu nu voi mai fi. Cum ar fi încălzirea globală.

— Dar asta se întâmplă chiar acum. Nu e ceva din viitor, ci din prezent.

— Fie, cedă Emma. Te-a servit tata cu chec? Doamna l irhill a făcut o rețetă absolut delicioasă.

— M-a servit, mulțumesc frumos. Am mâncat două felii.

O luară împreună spre ieșire. În hol, cum stăteau Mib un tablou înfățișând un peisaj venețian cu un canal larg – „tabloul nostru non-Canaletto”, cum îi plăcea domnului Woodhouse să-l numească –, George menționă că o văzuse în sat pe Harriet Smith, împreună cu un grup de elevi de-ai doamnei Goddard.

— Le arăta pesemne drumul către gară, spuse Emma.

— Ce gară? făcu el nedumerit.

— E o metaforă, zise ea veselă. Există gări reale – și din acelea nu avem la noi în sat – și gări metaforice, din i are avem la fel de multe ca toată lumea, ba poate chiar mai multe.

— Emma, ești foarte criptică uneori!

1 îây – oraș din comitatul Cambridgeshire, care găzduiește impresion uita catedrală cu același nume (n.tr.)

— Cel puțin nu sunt transparentă. N-aș suporta să se vadă prin mine. După o clipă de tăcere, îl întrebă: Deci, ai văzut-o pe Harriet Smith?

— Da. Și apoi, când m-am dus la noua cafenea, era și ea acolo – singură, de data asta.

— Înțeleg.

— Am băut o cafea împreună. Am avut o discuție interesantă.

— Zău?

— Zău. Are o poveste ieșită din comun, fata asta.

Emma era intrigată. Sperase să afle povestea lui Harriet chiar de la ea, dar până atunci nu se ivise nicio ocazie în acest sens.

— N-am auzit-o de la ea, continuă George. Mi-a spuse doamna Goddard. Suntem colegi în Comitetul de strângere de fonduri pentru ambarcațiunile de salvare.

— E cumva orfană? se interesă Emma. Sau nu tocmai orfană, ci pe cale să devină?

— Se poate spune și așa. Dar vezi tu, asta s-ar putea spune despre oricine, nu-i așa? Cu toții suntem fie orfani, fie meniți să devenim.

— Dar Harriet? insistă Emma.

— E o poveste foarte bizară. Din câte se pare, mama ei a avut o sală de balet în Chichester – genul de loc unde vin fetiţele să ia lecţii de dans clasic. Era nemăritată şi nici n-avea vreo perspectivă în sensul ăsta, dar îşi dorea cu disperare un copil, aşa că a căutat un bărbat care să-i facă favoarea.

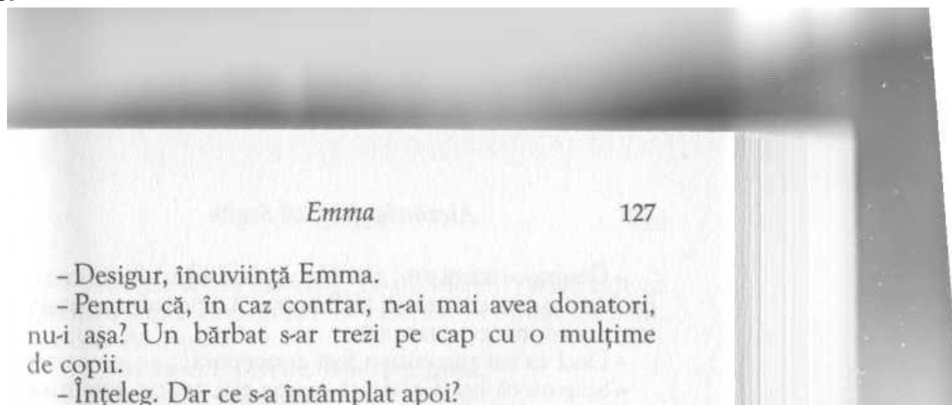
— Există şi asemenea bărbaţi, comentă Emma zâmbind, după care adăugă repede: Aşa am auzit.

— Dar nu pe cale naturală, continuă George. A fost vorba despre o inseminare artificială la domiciliu.

Emmei i se tăie răsuflarea. Harriet fusese concepută prin inseminare artificială! Ştia, desigur, că existau astfel de oameni, dar ea nu cunoscuse niciunul.

George îşi reluă povestirea.

— Tipul ăsta se pare că şi-a făcut datoria, iar rezultatul a fost Harriet. A existat însă un acord ferm, cum cred că există de obicei în astfel de situaţii, ca identitatea lui să nu fie dezvăluită. Lucru lesne de înţeles.

Emma 127

– Desigur, încuviinţă Emma.
– Pentru că, în caz contrar, n-ai mai avea donatori, nu-i aşa? Un bărbat s-ar trezi pe cap cu o mulţime de copii.
– Înţeleg. Dar ce s-a întâmplat apoi?

— Când Harriet avea optsprezece ani, mama ei s-a stins, iar ea s-a trezit…

— … singură pe lume, completă Emma.

— Da, spuse el, gândind: „Şi tu te-ai putea trezi singură pe lume, Emma”. Sala de balet a fost vândută şi fata a obţinut ceva bani de pe urma ei, dar nu îndeajuns cât să se întreţină. Doamna Goddard i-a sărit în ajutor. Ea şi mama lui Harriet fuseseră prietene prin corespondenţă în copilărie şi păstraseră legătura. Prin urmare, a luat-o pe Harriet în grija ei.

— Biata fată!

— Păi, cel puţin a avut un loc unde să stea. Şi apoi a venit marea surpriză. Harriet a fost contactată de un avocat de la Londra. Acesta i-a spus că reprezenta un client care nu dorea să-şi dezvăluie identitatea. Era, Jupă cum a explicat avocatul, un bărbat care o ajutase pe mama lui Harriet să rămână însărcinată. Despre tată era vorba.

Emma asculta fascinată continuarea poveştii lui t îeorge.

— Tot ce i-a putut dezvălui avocatul a fost că tipul în cauză era profesor. Nu avea vreo mare avere, dar voia să ontribuie la cheltuielile fiicei sale până când aceasta se angaja într-un post cu normă întreagă. A spus că urma’s; i-i vireze lunar o mică sumă în bancă. Şi-ar fi dorit să-i poată oferi mai mult, dar nu avea de unde.

— Incredibil, murmură Emma.

— Exact. Deci mai există şi oameni oneşti pe lume, o închise el.

— Dar ea ştie? Ştie că persoana care-i trimite bani e tatăl ei?

— Da.

— Dar ştie că este tatăl ei doar într-un sens biologic.

— Ce importanţă are? zise George ridicând din umeri. Biologia e una şi aceeaşi, indiferent că e pe cale naturală sau prin concepţie asistată.

— Deci ea nu ştie cum a fost concepută?

— Se pare că nu. Crede că mama ei a avut o aventură amoroasă cu bărbatul acela.

— Mă bucur. Trebuie să fie dificil să accepţi că ai venit pe lume în felul acesta.

— Eu nu văd lucrurile aşa. Ce importanţă are, în definitiv?

Peste câteva minute, când se îndrepta spre ieşire, George o rugă să-i promită că nu avea să-i spună nimic lui Harriet.

— E o fată drăguţă şi nu mi-ar plăcea s-o ştiu supărată. Bănuiesc că are şi aşa o viaţă destul de grea. Din fericire totuşi, are o mică idilă. Cu băiatul acela de la hotelul din marginea satului.

— Pensiune, se grăbi Emma să-l corecteze. E, de fapt, o pensiune.

— Mă rog. Oricum, de el e vorba: Robert Martin. Întâmplător, tatăl lui a luat în arendă un teren de-al meu. Creşte acolo nişte oi din rasa Jacob. Bătrânul mi-a spus că Robert e într-al nouălea cer pentru că urmează să ia cina cu Harriet la restaurantul chinezesc. Se pare că nu

şi-a văzut niciodată fiul atât de fericit.
Un surâs vag răsări pe chipul Emmei.
— Ba nu.
— Nu, ce?
— Dacă îşi închipuie că o să cineze cu Harriet, va avea parte de o surpriză. Ea o să contramandeze întâlnirea.
George părea hotărât să cerceteze în detaliu tabloul non-Canaletto.
— Serios? murmură el. Ţi-a spus ea, presupun.
— Mi-a spus, da. Că avea să-l înştiinţeze printr-un mesaj. Nici restaurant chinezesc. Nici întâlnire. Gata.
George se întoarse încet spre ea.
— Înţeleg. Şi tu n-ai avut nimic de-a face cu asta, Emma?
— Eu? făcu ea bătând din gene cu un aer inocent. Doar nu pe mine m-a invitat.

— Nu asta te-am întrebat. Te-am întrebat dacă ai avut vreun amestec în refuzul lui Harriet. Privind-o în ochi, insistă: Ai avut?
Tresărirea ei îi oferise deja răspunsul.
— Emma, mă dezamăgeşti.
— Chiar nu ştiu la ce te referi, Knightley, ripostă ea adoptând iarăşi o expresie de inocenţă rănită.
— Aş dori să nu-mi mai spui Knightley, se răsti el.
— Dar aşa te cheamă! Surâzând dulce, Emma adăugă. O spun cu drag, zău. Nu formal.
El se uită la ceas.
— Mă tem că trebuie să plec. Aştept un vizitator la Donwell.
— N-aş vrea să te reţin.
Cu toate acestea, George nu se clinti din loc.
— Un singur lucru mă interesează: ce ai împotriva lui Robert Martin?
Dacă Emma n-ar fi răspuns, s-ar fi despărţit în condiţii amiabile. Însă ea răspunse.
— Nu e de nasul ei. Atâta tot.
Dură câteva clipe ca George să digere acele cuvinte.
— Pur şi simplu nu-mi vine să cred ce aud. Nu e de nasul ei? De nasul lui Harriet Smith?

Pătimaşă, Emma decise să rămână fermă pe poziţii.

— Nu, nu e. E un soi de ospătar la o pensiune. O fi bine, din punctul tău de vedere, dar mie nu mi se pare. Dacă ar fi ieşit cu el – gândeşte-te o clipă. Dacă ar fi ieşit cu Robert Martin, ce s-ar fi ales de ea? îţi zic eu. Ar fi ajuns să muncească alături de el la pensiunea familiei, ci asta-i tot.

George trase adânc aer în piept.

— Dar n-a cerut-o de nevastă, pentru numele lui Dumnezeu! A invitat-o la masă, la un restaurant chinezesc! şi, oricum, care-i problema să lucrezi într-o pensiune?

Pe Emma o pufni râsul. Fu o greşeală.

— O, ţi se pare amuzant, zise George ridicând tonul. M tu ce *faci*, Emma Woodhouse? Ce contribuţie utilă. uluci tu societăţii?

Îşi regretă vorbele de cum le rosti. Constata şi el, ui surprindere, câtă durere îi pricinuia acel schimb

de replici. Era pregătit să intre într-o ceartă oricând o impunea situaţia, dar nu voia să se certe cu Emma, fiindcă… Nu ştia nici el prea bine de ce. Fiindcă ţinea la ea? Cât de mult? se întrebă.

— Dar tu? i-o întoarse ea. *Tu* ce faci?

Ceva din tonul vocii ei îl îmboldi să riposteze.

— Eu conduc o fermă, şi încă una profitabilă. Am trei angajaţi. Mai ţin şi o casă, care oferă două locuri de muncă şi mult de lucru negustorilor locali.

Ştia că suna pompos, dar nu se putea abţine.

— Iar eu ţin casa asta, replică Emma.

— Şi Robert Martin, pe care întâmplător îl şi cunosc, este un tânăr foarte de treabă. Fata aia nu are nimic special, Emma. Nu e tocmai Einstein.

Emma şovăi, nesigură dacă trebuia sau nu să menţioneze nota de şapte a lui Elarriet la examenul de teatru. Hotărî că nu era cazul.

— Einstein! Dar el?

— Ce o face pe ea aşa de specială? Haide, spune-mi; aştept. Ce o face să fie mai bună decât el?

— Ea e superbă, zise Emma. Asta în primul rând. Şi drăgălaşă. Asta în al doilea rând. Şi-ar putea face o partidă mult mai bună decât cu băiatul ăsta plicticos de la o pensiune de două stele. Asta, în al treilea

rând. Da, de două stele. Am verificat.

George se îndreptă spre uşă. Părea nervos şi era roşu la faţă.

— Ţi-a trecut prin cap că eşti snoabă?

Insulta nu păru să o deranjeze câtuşi de puţin pe Emma, însă avu un efect surprinzător asupra lui. Efectul era unul de natură erotică, îşi dădu el seama străduindu-se să-şi înăbuşe un geamăt.

Emma zâmbea, ca şi cum ar fi savurat conflictul.

— Fiindcă îmi doresc ce-i mai bun pentru prietena mea? Asta mă face snoabă, aşa e?

El deschise uşa, chinuindu-se să-şi echilibreze sentimentele contradictorii şi tulburătoare. Land Roverul lui era parcat afară. Emma observă că era stropit cu noroi pe toată partea din faţă.

— Ar trebui să-ţi speli maşina.

George îi aruncă o privire rănită pe când ieşea. La jumătatea drumului, se întoarse şi îi strigă:

— Îmi pare rău. N-ar fi trebuit să-mi pierd cumpătul, îmi pare foarte rău.

— Şi mie îmi pare rău, spuse ea grăbindu-se să-l ajungă din urmă. Nu vreau să mă cert cu tine. Chiar nu vreau asta.

El înghiţi în sec.

— Cred că uneori judeci oamenii prea aspru, atâta tot.

— Încercam doar s-o protejez pe Harriet.

— Chiar asta făceai? o întrebă el privind-o cu luare-aminte. Bine, fie. Cred doar că te înşeli în privinţa lui Robert Martin. Hai să ne oprim aici.

Sentimentul ei de uşurare era evident.

— Da, hai să ne oprim aici, îi spuse cu un zâmbet larg. Să ştii că aş putea să-ţi spăl bietul Land Rover. Sid are o chestie din aia de mare presiune. Şi îmi place s-o folosesc, îmi dă un sentiment extraordinar de putere. Aş putea scoate noroiul ăla.

— Noroiul se lipeşte, murmură domnul Knightley.

— Poftim?

— Am spus că noroiul se lipeşte.

George se sui în maşină, îi făcu politicos cu mâna şi plecă. Uimită, Emma constată că răceala lui, izvorâtă din dezamăgire, o întrista mai mult decât ar fi trebuit. De ce i-ar fi păsat ce credea el? De

ce ar fi supărat-o că nu se ridicase la înălţimea standardelor pe care George, în mintea lui, le stabilise pentru ea? își dădea seama că disputa lor o tulburase, dar nu înţelegea pe deplin motivul.

Când se întoarse în hol îl găsi pe tatăl ei în dreptul tabloului non-Canaletto.

— Arăţi ca un doge, tată.

Domnul Woodhouse se încruntă nedumerit.

— Ai avut vreo neînţelegere cu George?

— Una foarte măruntă. Nimic serios.

— Am auzit voci ridicate. M-am gândit dacă nu cumva Sid strigă la cineva. Ştii cum ţipă el uneori la oameni.

— Noi nu ţipam, îl linişti Emma. Aveam o discuţie mai aprinsă.

— Referitoare la ce?

— Un restaurant chinezesc. Nimic important, zise ea ridicând din umeri.

— Eşti o fată foarte ciudată, Emma. Dar eşti fetiţa mea, nu-i aşa? Eşti fata tatii, şi tata e foarte mândru de tine, spuse el pe un ton afectuos.

— Spre deosebire de cealaltă fiică a ta? îl tachină Emma. Spre deosebire de sora mea *fecundă*?

— Şi de ea sunt mândru, zise el, dar privirea admirativă îi pălise. Cu toate că locuieşte la Londra.

— Nu se ştie niciodată, tati. Până şi locuitorii Londrei îşi mai vin uneori în fire şi se mută în provincie. Poate i se va întâmpla şi Isabellei.

— Nu i se va întâmpla, oftă domnul Woodhouse. Şi toţi nepoţeii mei vor vorbi cu accent cockney. Toţi îşi pierd fi-urile şi înghit ultimele litere ale cuvintelor. S-a zis cu educaţia.

— N-are nimic de-a face cu educaţia, tată. E vorba despre cultură. Aşa se întâmplă. Şi Isabella îşi pierde fi-urile. Când ne vizitează în weekenduri, le găsesc împrăştiate prin toată casa după ce pleacă. O mulţime de h-uri. Aruncate aşa, cu o nonşalanţă teribilă.

— Astea-s lucruri foarte serioase, o mustră domnul Woodhouse.

— Ai dreptate, tati. Acuma, ce-ai zice să dăm o raită pe moşie? Ai nevoie să faci mai multă mişcare, să ştii. Trebuie să-ţi menţii creierul sănătos.

— Ai dreptate, zise el luând-o de braţ. O mică plimbare ne-ar

face bine amândurora. Cu toate că...

— Cu toate că ce?

— Cu toate că, dacă vorbim despre creier... Probabil că ne-am petrece mai bine timpul stând în faţa unui platou cu somon afumat.

— Ei, zău aşa, tată, credeam că astea-s poveşti din bătrâni: cum că peştele e bun pentru creier şi aşa mai departe. E o teorie demnă de doamna Firhill.

— Ar putea să aibă dreptate, să ştii. Uleiurile Omega 3. Te-ai gândit vreodată că doamna Firhill ar putea avea dreptate?

— Nu. Nu m-am gândit. „Dumnezeule, cât de arogantă pot să fiu!” îşi zise Emma. Pe un ton blând, adăugă: De fapt, poate că are dreptate.

— Doamna Firhill?

— Da, poate că are dreptate... în legătură cu peştele... şi alte lucruri.

În tăcere, domnul Woodhouse o strânse de mână.

Capitolul 12

Emma nu ştia cum să facă astfel încât să-i invite pe Philip Elton şi pe Elarriet Smith la ceai la aceeaşi oră, fără să le dea de gândit. Ar fi putut să-i propună lui Harriet să i se alăture într-un comitet filantropic restrâns şi apoi să-l roage pe Philip să le prezinte meritele diferitelor fundaţii de caritate locale. În calitate de vicar, era de aşteptat să ştie tot ce era de ştiut pe această temă, chiar dacă, după cum presupunea Emma, el însuşi nu era o fire extraordinar de caritabilă. Asta i-ar fi adus pe cei doi împreună fără să-i trezească bănuieli lui Philip. Dacă Harriet bănuia ceva, asta nu ar fi contat: Harriet nu era genul care să facă valuri.

Ratase deja o ocazie la dineul ei, la care participaseră amândoi ca oaspeţi, dar, în stadiul acela, planurile ei pentru Harriet erau în fază incipientă, aşa că nu se gândise să-i aşeze alături. Încercă fără succes să-şi aducă aminte dacă schimbaseră vreo vorbă întreaga seară. El trebuie să o fi remarcat, totuşi; niciun bărbat nu putea să stea vizavi de Harriet Smith la masă şi să nu observe că se afla în prezenţa unei frumuseţi excepţionale. Prin urmare, tot ce trebuia să facă Emma era să faciliteze o întâlnire; era de aşteptat ca natura şi instinctele să se ocupe de restul.

După ce întoarse problema pe toate părţile, hotărî să-i invite pe amândoi la ceai, nu chiar la aceeaşi oră – Hari iet urma să fie convocată puţin mai devreme, ca să i se insufle anumite idei, iar peste douăzeci de minute avea să sosească şi Philip Elton. Nu era grav dacă vreunul din ei se simţea manipulat; resentimentele aveau să fie

înlocuite de recunoştinţă pe măsură ce îşi dădeau seama la ce dusese acea manevră. Pentru Philip ar fi fost o şansă nesperată. Cu tot interesul lui pentru istoria bizantină şi înfăţişarea lui plăcută, nu era un interlocutor captivant, iar conversaţia sa plicticoasă și vederile sale iritante îi limitau oportunităţile sociale. Cât despre Harriet, i se oferea prilejul să-şi rezolve problemele financiare; dintr-odată, destinaţii precum Thailanda sau India aveau să-i fie accesibile, împreună cu haine şi pantofi de o calitate mai bună decât îşi permitea acum. Multe femei făceau târgul acesta și suportau consecinţele cu stoicism, tolerând bărbaţi plicticoși și pedanţi în schimbul confortului material. Emma nu avea să facă niciodată asta, desigur, dar ea era înstărită; atât de înstărită, de fapt, încât nu avea nevoie deloc de vreun bărbat.

— Vai, îţi mulţumesc din suflet pentru invitaţie, îi spuse Harriet încântată la telefon. E exact ce-mi trebuie. Ne-am luat adio la şcoala doamnei Goddard de la o mulţime de elevi și mă simt cam fără viaţă.

— Au pornit spre gară? Ei bine, cel puţin vor şti cum să ceară indicaţii.

— Ha! chicoti Harriet. Sper să ştie, adăugă ea după o clipă de tăcere. Unul dintre ei nu a reușit să deprindă timpul viitor şi vorbea permanent la trecut. Chiar sunt îngrijorată în privinţa lui.

— Ar putea să-i fie greu, încuviinţă Emma. Probabil că n-o să ajungă prea departe.

— Da. Nu am aflat cu adevărat mare lucru despre el. Am avut o mulţime de conversaţii, dar nu prea sunt sigură dacă vorbea despre lucruri pe care le-a făcut acum multă vreme sau dacă erau lucruri pe care voia să le facă.

— Asta e. Vrei să vin să te iau?

— În Mini Cooperul tău?

— Da, pot să vin cu el.

— Vai, ar fi tare drăguţ! N-am mai mers niciodată cu un Mini Cooper.

— Ei bine, acum ai ocazia, spuse Emma, dându-și ochii peste cap la entuziasmul naiv al prietenei sale; era

ca o școlăriță de zece ani dornică să meargă cu o mașină rapidă. Vin la doamna Goddard la trei.

— Știi unde e, nu? La fostul aerodrom. E un semn pe care scrie „Hangare” și apoi unul pe care scrie „Academia de limba engleză a doamnei Goddard”. Urmezi drumul acela. Locuim în clădirea pe care scrie „Casa directoarei”. E fosta popotă a ofițerilor.

Gânditoare, Emma așeză receptorul în furcă. Dacă ar mai fi avut vreo îndoială privind meritele intervenției șale, aceasta fusese spulberată de ultima replică a fetei. În ce condiții putea să trăiască – pe un fost aerodrom – și în ce companie! Probabil că, după plecarea unei serii de cursanți, Harriet rămânea singură cu doamna Goddard și trebuia să-i țină de urât, căci nu exista niciun domn Goddard, din câte știa Emma. Și le imagina așezate la masă, față în față, căutând subiecte de discuție în timp ce rândunici și lăstuni, asemenea unor avioane Spitfire, se năpusteau în picaj în amurgul care se lăsa peste vechea popotă a ofițerilor și peste turnul de control părăginit.

Se vădi că realitatea nu corespundea întru totul fanteziilor ei. Când ajunse la casa doamnei Goddard, descoperi că popota fusese zugrăvită într-o nuanță veselă de roz, iar în grădină, pe care ofițerii o ignoraseră cu siguranță, fuseseră plantate tufe de flori. Doamna Goddard, care o întâmpină la ușa din față, nu era genul de institutoare dură pe care și-o imaginase Emma, ci o femeie cu înfățișare simpatică, poate ușor supraponderală, îmbrăcată în ceva ce părea a fi un kimono. Părul ei, castaniu și cârlionțat, era ținut în frâu de o bentiță colorată, cu inscripția *How*! *1* și motive specifice indienilor nord-americani.

— Deci, spuse doamna Goddard în timp ce o poftea înăuntru. Deci tu ești fata lui Henry.

— Da, murmură Emma când își reveni din surprindere.

— Nu l-am mai văzut pe tatăl tău de ani de zile. S-a dat la fund, așa-i?

Emma nu era sigură ce să răspundă.

I’ormulă de salut în unele triburi amerindiene (*n*.*tr*.)

— Nu prea mai iese, îngăimă ea în cele din urmă.

— Aşa un bărbat drăguţ… Mare păcat. În orice caz, intră. Harriet e aproape gata. Ţi-a văzut maşina intrând pe alee şi s-a dus să-şi ia lucrurile din cameră. Vrei ceva de băut?

— Sunt la volan.

— A, nu, nu ceva tare. Mă refeream la şocată. Îmi place să mă laud că fac o şocată foarte bună.

Rămasă singură în sufragerie, Emma privi în jur. Încăperea era mobilată confortabil, cu pleduri în imprimeuri orientale, mormane de cărţi şi reviste pe podea şi tablouri mari, abstracte şi viu colorate pe pereţi. Nu la asta se aşteptase; în aceeaşi măsură o uimea şi doamna Goddard însăşi, care tocmai intra cu două pahare de şocată pe o tavă din alamă.

— Este delicioasă, spuse Emma după ce gustă din băutură.

— Fac şi sirop de coacăze, dar l-am terminat. Îl fierb toamna şi sper să mă ţină până anul următor, dar se termină înainte de Crăciun. Elevii noştri îl adoră.

— Trebuie să vă fie dor de ei după ce pleacă. Harriet, cel puţin, aşa simte.

Afirmaţia îi făcu plăcere doamnei Goddard.

— Sper că şi lor le e dor de noi. Ne trimit vederi de peste tot, şi de obicei sunt foarte grijulii cu gramatica. E de aşteptat, nu-i aşa?

— Le predaţi aici? vru Emma să ştie.

— A, nu. Lângă dormitoarele elevilor există o clădire cu săli de clasă. Avem un cabinet de limbi străine, două laboratoare şi o cancelarie. De obicei avem trei profesori, în cele mai multe cazuri proaspăt ieşiţi de pe băncile facultăţii. Vin la noi câteva Juni înainte să meargă să predea engleza peste hotare. În ochii mei, sunt echivalentul misionarilor pe care obişnuiam să-i trimitem în tot soiul de locuri ca să-i oprească pe localnici din dansat. Nu mai oprim pe nimeni din dansat, desigur. Un semn de mare progres, nu crezi?

Emma zâmbi. O plăcea pe doamna Goddard.

— Acum, desigur, sunt ţări care ne trimit nouă înapoi misionari, continuă doamna Goddard. Primim oameni

din alte părţi ale lumii care vin să-i reconvertească pe localnicii

de aici. Slabe şanse! Şi totuşi, ei încearcă, şi de obicei sunt destul de politicoşi. Nu încearcă să oprească dansul sau lucruri de felul acesta. Cel puţin, nu de la bun început. Nu se duc la oameni spunându-le „Nu mai dansaţi sau o să ajungeţi în iad”, ceea ce mă tem că obişnuiau să le spună unii dintre misionarii noştri acelor nefericiţi băştinaşi australieni. Nu-ţi imaginezi? Băştinaşii australieni dansau şi ei liniştiţi, când se pomeneau cu vreun misionar care spunea: „Vai, încetaţi cu dansul, păcătoşilor!” Şi bieţii băştinaşi australieni îngheţau în mijlocul mişcărilor, cu un picior ridicat, privindu-se consternaţi, iar muzica se oprea.

Doamna Goddard sorbi din şocată, apoi continuă:

— Desigur, ei credeau că dansul duce la alte lucruri, cele care îi îngrijorau cu adevărat. Dansul în sine se poate să fi fost în regulă din punctul de vedere al misionarilor mai liberali, atât timp cât nu dansau prea aproape unul de altul, dar când se porneau mai tare, ei bine, ştii şi tu care sunt consecinţele. Ne mai vin ocazional la uşă misionari americani. De obicei sunt tineri foarte politicoşi din Utah, însă poată o lenjerie de corp foarte ciudată. Ştiai asta, Emma? Eu, una, nu i-am văzut, desigur, pentru că acei băieţi nu sunt ca tinerii noştri care îşi poartă chiloţii pe jumătate ieşiţi din pantaloni. Trebuie să-i fi observat – cine i-ar putea rata? – pe tinerii aceia care îşi arată chiloţii. Nici măcar nu sunt constructori. Constructorii sunt *îndreptăţiţi* să poarte lenjerie vizibilă; merge mână-n mână cu slujba. Poate că ăsta e marele serviciu pe care ar putea să ni-l facă misionarii americani, (n loc să ne convertească, ar putea să-i facă pe tinerii noştri să-şi bage înapoi chiloţii la locul lor. Asta ar fi o mare realizare, şi le-am fi cu toţii foarte recunoscători.

În momentul acela, Harriet intră în încăpere şi îi ambi Emmei.

— Ce mă bucur că v-aţi cunoscut!

— Şi eu, spuse doamna Goddard, după care i se adresă musafirei: Trebuie să vii să iei cina cu noi într-o seară. O să fac o prăjitură specială.

Emma observă că această invitaţie o făcu pe Harriet să-i arunce doamnei Goddard ceea ce părea a fi o privire de avertizare.

— Emma e foarte ocupată, spuse tânăra. Are multe de făcut, doamnă God.

— Ei bine, poate că într-o zi o să aibă totuşi timp. Acum, însă, ar fi cazul s-o luaţi din loc şi să mergeţi să vă distraţi.

În maşină, pe când părăseau fostul aerodrom, Emma îi spuse prietenei sale că o plăcuse foarte mult pe doamna Goddard.

— Nu e deloc cum mi-o imaginasem, cu numele şi cu profesia asta. Şi am auzit că i te adresezi cu doamna God1, adăugă Emma după un moment.

— E prescurtarea pentru Goddard.

— Înţeleg, doar că sună un pic ciudat. Am citit undeva despre un tip care, auzind nişte tunete puternice deasupra capului, a spus – era niţel cam efeminat – „Vai, iar îşi face de cap domnişoara de sus!” Cum a rostit acele cuvinte l-a lovit trăsnetul, şi a căzut mort.

— Ce groaznic! Dar nu e vorba de nicio lipsă de respect. N-am râs niciodată de Dumnezeu.

— Nu. De ce să rişti?

— Este foarte amabilă, zise Harriet. A fost cea mai bună prietenă a mamei. E singura prietenă a părinţilor mei pe care o cunosc.

— Ce trist! Şi domnul Goddard?

— Nu l-am cunoscut niciodată. Mi-ar fi plăcut să-l cunosc. Tot ce mi-a spus despre el a fost „I-am redat soţului meu libertatea”. Atât.

— Mă întreb ce înseamnă asta, spuse Emma intrigată.

— Am întrebat. Nu mi-a spus decât „libertate existenţială”. Mă tem că n-am înţeles.

Emma făcu referire la invitaţia la cină.

— Păreai îngrijorată în privinţa asta. Te superi dacă te întreb de ce?

Harriet ezită câteva clipe înainte de a răspunde.

1 „Dumnezeu1

— E vorba de prăjitură. Nu cred că ar trebui să ofere oamenilor prăjitura ei. I-am mai spus asta.

Cum ajunseseră la capătul aerodromului, Emma intră pe drumul principal, înapoi spre Highbury.

— Ce e cu prăjitura?

— Pune ceva în ea, murmură Harriet privind pe geam.

— Ah, făcu Emma.

Când veneau musafiri la Hartfield, domnul Woodhouse îi primea

de obicei în biblioteca sa – o încăpere spaţioasă din aripa nordică a casei –, în timp ce Emma îi invita pe ai ei fie în bucătărie, fie în salonaş. Această încăpere, care îi aparţinuse mamei sale, fusese păstrată ca un altar închinat răposatei doamne Woodhouse, aşa cum fac adesea oamenii când nu-i lasă inima să redecineze după un apropiat care a plecat de acasă sau a murit. În copilărie, Emma şi Isabella rareori intraseră în încăperea care le amintea atât de pregnant de mama lor. Acum, însă, Emma îi insufla treptat propria-i personalitate. Rafturile începeau să se umple de cărţile ei; ne micul birou de lângă fereastră îşi făcuseră apariţia laptopul ei şi o mulţime de hârtii, iar un caiet de schiţe acea deschis pe masa din faţa canapelei.

— Nu ştiam că desenezi, exclamă Harriet. Pot să mă uit?

Emma lăsă jos ceainicul şi făcu un gest nepăsător.

— Sunt foarte slabe. Mi-ar fi plăcut să pot desena mai fine.

— Pot să mă uit? repetă musafira ei.

— Sigur. Dar, după cum spuneam, sunt foarte slabe.

Harriet dădu paginile caietului cu o băgare de seamă aproape reverenţioasă.

— Sunt foarte bune. Nu sunt deloc slabe. Sunt fantastice.

Emma veni să se uite peste umărul ei.

— Am urmat cursuri de desen la Bath, vreo doi ani. Ne încurajau să o facem dacă studiam artele decorative.

— Ai un talent indiscutabil, spuse Harriet. Îmi plac combinaţia dintre acuarelă şi cerneală. Este foarte ilelicată.

— Într-adevăr. Cerneala de una singură e foarte dificilă, nu poţi să creezi umbre cu ea. Dar merge bine cu acuarela.

Harriet mai dădu o pagină.

— El cine e? întrebă, arătând cu degetul o schiţă în creion ce înfăţişa un tânăr aşezat într-o bucătărie.

— E Mark. Era prietenul iubitului meu.

— Arată bine. Are ochi mari. Îmi plac oamenii cu ochi mari.

— Ce ochi mari ai, bunicuţo! râse Emma.

— Poftim? 1

— Mă gândeam la Scufiţa Roşie. Ştii tu, cum lupul e îmbrăcat în hainele bunicii şi Scufiţa Roşie îi vede colţii mari şi ascuţiţi… Ca să te mănân*c mai* bine, draga mea! 1

— Oprește-te! strigă Harriet înfiorată. Mă sperii foarte repede, Emma.

— Bine, a spus Emma. Fără povești pentru copii. Majoritatea sunt destul de înspăimântătoare, nu-i așa? Sunt pline de cruzime. Domnișoara Taylor obișnuia să ne citească dintr-o carte pe nume *Struwwelpeter*. Ai dat vreodată peste ea?

Harriet lăsă jos caietul de schițe și își luă ceașca de ceai.

— Nu, nu cred.

— Dacă ai impresia că Scufița Roșie e înspăimântătoare, ar trebui să te uiți peste Struwwelpeter. E o poveste acolo despre un băiețel care-și sugea degetul. Ei bine, degetul respectiv i-a fost tăiat de Croitorul cu foarfec* Avea o pereche de foarfece mari cu care tăia degetele copiilor. În ilustrație se arăta sângele.

— Mă bucur că n-am citit așa ceva, îngăimă Harriet cutremurându-se.

— De fapt, continuă Emma, am citit undeva că povestea Croitorului cu foarfece se referă, de fapt, la castrare. Băiețeii înțeleg lucrul acesta, chiar dacă nu le-o spune nimeni pe șleau; fetițele nu înțeleg. Ele cred că e vorbn despre degete.

— O, fu tot ce reuși să bâiguie Harriet înainte de a se așeza moale pe canapea.

Emma o privi peste marginea ceștii. „Botticelli 1, își zise. „E exact ca una dintre acele femei din *Primăvara*. Sau să fie însăși Venus, plutind peste scoica ei?” Avea să

O deseneze. Trebuia.

Harriet spusese ceva ce Emma nu auzise pentru că se gândea la Botticelli.

— Poftim?

— Mă întrebam când o să-ți deschizi firma. Mai știi? Mi-ai spus că ai de gând să faci design sau decorare, sau cum se numește.

— În toamnă. Lucrez deja la site. Trebuie să fac rost de carnete de mostre – materiale și tapet și așa mai departe. Sunt multe de făcut.

— Ești foarte curajoasă! Să-ți începi propria afacere e o dovadă de curaj.

— Nu e un risc mare pentru mine, spuse Emma ridicând din umeri. Sunt norocoasă. Am unde să locuiesc, și tati plătește facturile.

— Chiar că eşti norocoasă.

Emma îşi studia prietena. Nu îi trecuse oare prin gând că se putea găsi şi ea într-o poziţie similară?

— E greu pentru noi în vremurile astea. Trebuie să…

— Noi? o întrerupse Harriet.

— Noi, fetele. Femeile. Trebuie să muncim. Bărbaţii. În fost întotdeauna nevoiţi să o facă, dar acum asta ni se aplică şi nouă. Afară de cazul în care ai o situaţie bună.

— Vrei să spui, afară de cazul în care eşti măritată?

— O, nu este chiar aşa de simplu. Majoritatea femeilor trebuie să ţină casă, să aibă grijă de copii şi să muncească.

— Ştiu, zise Harriet. E tare nedrept.

— Dreptatea n-are nicio legătură aici, spuse Emma imuzată. Lumea a fost dintotdeauna nedreaptă. Era aştept şi pe vremuri, când femeile nu puteau să munceas

1 Pe atunci, dacă nu-ţi găseai un soţ, erai ca şi pierdută. Ai ungeai să ai o slujbă oarecare în gospodăria cuiva – ca mitoare sau ceva de genul acesta. Dacă proveneai din Lisa de mijloc, puteai ajunge guvernantă sau domnişoai i de companie a unei lady. Era dificil.

Se gândi la domnişoara Taylor. Nu o întrebase niciodată de ce se făcuse guvernantă; i se păruse întotdeauna că pur şi simplu acesta fusese destinul domnişoarei Taylor, aşa cum unii oameni par meniţi să facă ceea ce fac sau să fie ceea ce sunt. Ea era menită să fie Emma; tatăl ei era menit să fie Taţi – bietul Taţi, cel generos şi pururi îngrijorat; Sid era menit să fie Sid, cu motocultorul şi cu remorca lui în care transporta lemne de foc şi bălegar.

— Păi, este mai bine acum, spuse Harriet. Avem posibilităţi.

— Avem? Cum ar fi?

— Putem alege slujbele pe care le vrem. Ne putem califica să facem diverse lucruri. Putem să avem o carieră.

Emma încuviinţă în silă.

— Poate, într-o anumită măsură. Dar mai e o opţiune pe care ai omis-o. E opţiunea de a lăsa totul în seama bărbatului.

— Ce vrei să spui cu asta?

Emma se uită pe fereastră. Îi trecu prin minte gândul că nu trebuia să se amestece, dar îl alungă imediat.

— Vreau să spun că bărbaţii pot fi lăsaţi să plătească facturile. Se opri o clipă, apoi continuă: Se mai găsesc bărbaţi care sunt dornici să aibă grijă de femei. Mai există încă femei care nu sunt nevoite să muncească.

— Stau acasă? Bărbaţii fac munca?

— E un mod simplist de a descrie lucrurile. Ai putea spune că e vorba de un schimb. Bărbaţii au banii, iar femeile le oferă în schimb… prietenia lor. Au grijă de ei din punct de vedere emoţional, le gătesc şi aşa mai departe. În schimb, bărbaţii se preocupă de facturi. Nu crezi că pare un schimb corect?

— Ba da, răspunse Harriet fără să stea pe gânduri.

— Nu e ca şi când ai fi legată de tipul respectiv pentru totdeauna. Bărbaţii pot fi o soluţie temporară.

Zâmbi, şi observă că şi prietena ei zâmbea. Îşi dădu seama însă că nu mai avea parte de atenţia lui Harriet, căci tânăra se uita pe geam.

Îi urmări privirea. O femeie într-o salopetă albaştrii săpa în straturile de flori.

— E doamna Sid, îi explica Emma. Ea se ocupă de grădina noastră. Se pricepe foarte bine la flori – le ştie toate denumirile botanice. Eu, una, nu pot să le ţin minte, îmi intră pe-o ureche şi-mi ies pe alta.

— Pare puternică, remarcă Harriet.

— Este. Şi e şi drăguţă. E măritată cu Sid. El e un dulce, lucrează la fermă.

Harriet urmărea cum femeia arunca buruieni într-un coş de grădinărit.

— Cum o cheamă?

— Nu sunt sigură, zise Emma încruntată. Presupun că are un nume. Noi o numim pur şi simplu doamna Sid pentru că e măritată cu Sid. Nu o deranjează. Dintotdeauna i-am spus aşa. Pe doamna Firhill o cheamă Betty, adăugă ea după un moment. Asta ştiu. Betty Firhill, nu că aş visa vreodată la o asemenea familiaritate. Ar leşina dacă aş numi-o Betty – şi eu la fel. Am cădea amândouă late.

Harriet mai observase ceva.

— Vine cineva pe alee. E o maşină.

Emma afişă o expresie surprinsă.

— Serios? O, e maşina lui Philip Elton. E un BMW nu ştiu ce model. Habar n-am de care, dar e foarte scump.

— Dar credeam că e vicar!

— Doar cu jumătate de normă. Şi e un fel de vicar voluntar. Se numesc nestipendiaţi sau ceva de genul ăsta. Înseamnă că nu e plătit.

— Dar e tânăr. Cum își permite să conducă un BMW nu ştiu ce model dacă nu primeşte salariu?

Emma îi povesti despre clădirea de birouri din Ipswich şi despre apartamentele din Norwich.

— E destul de înstărit, conchise ea. Şi simpatic. Dacă nu te deranjează discuţiile lungi despre Bizanţ, poate fi destul de plăcut.

Îşi dădu seama că Harriet nu ştia unde era Bizanţul. De altfel, aşa inteligentă şi bine informată cum era, ea însăşi avea unele nelămuriri în privinţa subiectului. Iustinian, Constantinopol şi… şi…

Adevărul era că Philip Elton, deşi avea un venit decent, nu era nici pe departe atât de bogat cum îl credea lumea. Deţinea într-adevăr o clădire de birouri în Ipswich şi nişte apartamente în Norwich. Aceste proprietăţi îi aduceau chirii, dar nu atât de mari pe cât îşi imaginase Emma. În plus, întreţinerea lor presupunea nişte cheltuieli considerabile, aşa că se întreba adesea dacă nu era mai bine să se descotorosească de ele.

Problema cu clădirea de birouri era că, până să ajungă în proprietatea lui, beneficiase de foarte puţine lucrări de întreţinere. Dacă ar fi fost construită bine de la început, această deficienţă n-ar fi fost atât de gravă, dar designul şi construcţia originale fuseseră tipice pentru standardele slabe ale vremii; drept rezultat, prin panourile exterioare de beton se infiltrase apa. Ici şi colo, porţiuni de tencuială căzuseră deja, lăsând la iveală bucăţi de zidărie umedă şi urâtă. Acest lucru dădea clădirii un aspect părăginit care descuraja chiriaşii; cine ar dori să fie văzut de clienţi într-un sediu atât de dărăpănat? Pe măsură ce scădeau chiriile, devenea din ce în ce mai nerentabil să cheltuiască bani pe reparaţii; în consecinţă, chiriile scăzură şi mai mult – un cerc vicios în care proprietăţile imobiliare cad foarte uşor. Chiriaşii nu păreau doritori să semneze contracte pentru mai mult de şase luni, în speranţa că, odată cu puţin noroc în afaceri, aveau să se poată muta în birouri mai impresionante şi mai salubre. Oricâte asigurări le-ar fi

oferit Philip, nu se lăsau convinşi că urmau să se efectueze lucrări de întreţinere, chiar şi când aceste afirmaţii erau făcute în veşminte preoţeşti.

— Îmi pare rău, domnule vicar, nu v-aş acuza niciodată că aţi minţi – dat fiind că sunteţi preot şi aşa mai departe –, dar pur şi simplu nu vă cred.

Problema cu apartamentele din Norwich era asemănătoare. Deşi era situat într-o zonă respectabilă a oraşului, blocul fusese ridicat într-o vreme când autorităţile erau dornice să încurajeze construcţiile noi şi dispuse să închidă ochii la neglijenţele antreprenorilor care promiteau să finalizeze proiectele rapid. Clădirea arăta bine

din exterior, dar era foarte prost izolată. Drept rezultat, chiriaşii trebuiau să cheltuiască sume considerabile pentru încălzire, iar căldura scăpa imediat prin ferestrele de slabă calitate şi pereţii subţiri.

Philip solicitase un audit, însă lectura raportului îi strică total dispoziţia. Costul izolării fiecărui apartament la standardele contemporane era estimat la cel puţin cincisprezece mii de lire şi, cu toate că urma să existe şi un ajutor din partea consiliului local, grosul sumei trebuia să vină din buzunarul proprietarului. Şi în cazul acesta, defectele proprietăţii duseseră la deprecierea chiriilor.

Clădirea de birouri şi blocul de locuinţe nu erau singurele bunuri din posesia lui Philip, dar formau o mare parte din averea lui. Dacă nu putea găsi cele cinci sute de mii de lire pentru reparaţiile necesare, proprietatea lui avea să se deprecieze pur şi simplu până ce îşi pierdea complet valoarea.

După o îndelungată chibzuinţă, stabili că cea mai uşoară cale de a obţine bani era prin căsătorie. Unul dintre colegii săi de la universitate făcuse asta, însurându-se cu fiica unui magnat din domeniul transporturilor, şi acum locuia la Monaco. Philip mai primea veşti din când în când de la el şi era fermecat de descrierea traiului său hedonist. „Să mă însor a fost cea mai inteligentă mişcare pe care am făcut-o vreodată. Acum sunt nespus de fericit şi, din întâmplare, şi bogat. Îţi recomand cu căldură. Ambele situaţii sunt cât se poate de dezirabile”.

Philip nu credea că avea să întâmpine dificultăţi în a-şi găsi o candidată potrivită. Avea o idee foarte clară privind calităţile sale fizice

– fusese întotdeauna conştient de faptul că femeile îl găseau atrăgător, şi pur şi simplu acceptase asta ca pe ceva ce i se cuvenea. Nu era în mod deosebit interesat de sexul opus, deşi era departe de a fi un misogin. Oamenii în general nu-l interesau prea tare, afară de propria persoană, un subiect de fascinaţie considerabilă pentru Philip.

Nu credea că viaţa lui avea să se schimbe prea mult dacă se însura. Putea să facă în continuare exact ce făcea în prezent – să lucreze la teza lui despre istoria bizantină în timp ce soţia lui avea să ţină casă, să gătească şi, în general, să aibă grijă de el. Tot ce i se cerea ei era să aducă în căsnicie o zestre potrivită – nu că ar mai fi numit-o cineva aşa – şi, dacă se putea, o casă destul de mare.

Precum Hartfield.

Acum, după ce doamna Firhill îl poftise înăuntru, privea totul cu alţi ochi. Din moment ce luase o decizie cu privire la viitorul său, interiorul casei îi stârnea brusc interesul. În realitate, Philip era destul de bine informat în domeniul artei; vizita cu regularitate Colecţia Wallace şi Academia Regală de la Londra, şi ocazional frunzărea cataloagele caselor de licitaţii. Deţinea la rândul său câteva lucrări de seamă, fără a mai pune la socoteală şi o mică schiţă cu Tobias şi îngerul, semnată de Stanley Spencer, şi portretul unui tânăr citind o carte, aparţinând lui Romney. Acum, privind în jur, îşi dădu seama că se pripise atunci când considerase că tablourile din Casa Woodhouse nu erau cu nimic mai mult decât te-ai aştepta să găseşti într-o reşedinţă tipică de ţară. Ştia că tabloul după Canaletto purta doar semnătura unui discipol, un pictor veneţian obscur, aşa că valora cel mult douăsprezece mii de lire, dar nu avusese idee că acuarela de pe peretele opus era un Nash, iar cea de alături părea să fie un Ravilious.

— Frumoase tablouri, spuse doamna Firhill. Atrag ceva praf, totuși.

— Ha! exclamă Philip. Praful nu are niciun respect pentru artă, nu-i aşa, doamnă Firhill? Nu, nu cred că are.

Doamna Firhill îi aruncă o privire piezişă. Nu-l simpatizase de la bun început şi nu avea să meargă niciodată la slujbele sale de duminică. Niciodată. Era mult prea tânăr şi mult prea pedant pentru gustul ei. Şi dacă era să moară, spera ca asta să se întâmple cât timp se afla în altă parte, ca Philip să nu aibă privilegiul de a o îngropa.

— Îl găsiţi pe domnul Woodhouse în biblioteca dânsului, zise ea pe un ton tăios, făcând un semn în direcţia coridorului care ducea spre bibliotecă. Acolo stă întotdeauna.

— De fapt, am venit să o văd pe domnişoara Woodhouse. M-a invitat la ceai.

— E acolo, în salonul ei, îl informă doamna Firhill arătând spre celălalt coridor.

— Ştiu drumul. „Odată ce mă instalez aici, băbătia asta o să dispară", se gândi el, după care i se adresă mieros: Mulţumesc mult. Şi sper să vă văd într-o bună zi la biserică.

— Poate, spuse ea fără convingere.

— Ei bine, n-aş forţa pe nimeni să asculte vreuna dintre predicile *mele*.

— Nu într-o ţară liberă, murmură doamna Firhill.

— Păi da, presupun că e o ţară liberă. Nu că guvernul nostru drag n-ar încerca să limiteze unele dintre libertăţile de care ne bucurăm astăzi.

— Există prea multe libertăţi, afirmă ritos doamna Firhill. Unii oameni cred că pot să facă exact ce le place.

Philip dădu din deget în semn de dezaprobare.

— Ei, ei! Doamnă Firhill! Milostenie. Milostenie. „Băbătie", adăugă în gând.

Începu să străbată coridorul, dar se opri după câţiva paşi. Lumina era foarte slabă, altfel nu-şi putea explica de ce nu observase tabloul de Stubbs până atunci?

Tema era tipică pentru artist – un cal de curse începându-şi exerciţiul pe o câmpie; copaci înfrunziţi; un cer plin de nori cumulus. Şi, pe latura inferioară a ramei, inscripţia gravată pe o plăcuţă din alamă: *Stubbs, Galop matinal*.

Philip trase aer în piept. Un Stubbs de mărimea asta valora cel puţin două milioane, poate mult mai mult. Recent, unul fusese vândut la licitaţie pentru mai bine de douăsprezece milioane de lire; văzuse o poză a tabloului în ziare şi citise despre încercările de a-l păstra în ţară, în condiţiile în care australienii se arătaseră foarte interesaţi să pună mâna pe el. Pentru un scurt moment îşi permise să-şi imagineze interviul pe care l-ar fi dat:

„Sunt dornic să-l păstrez în Marea Britanie, chiar sunt, şi voi face tot ce pot pentru a mă asigura de acest rezultat”. Avea să i se atribuie meritul de a fi salvat tabloul, permiţând Galeriei Naţionale să-l achiziţioneze la un preţ redus. „Care e diferenţa dintre un milion sau două când e în joc patrimoniul artistic al naţiunii?” Şi ei ar fi spus: „E dificil să ne găsim cuvintele pentru a ne exprima recunoştinţa – foarte dificil”.

„E o nimica toată”, ar fi răspuns el. „O nimica toată. Un gest aşa de mărunt”.

„Dar foarte bine ţintit”.

„Ei, face şi omul ce poate”.

Desigur că nu putea face asta decât *după* ce îmbunătăţea izolarea proprietăţilor de închiriat. „Nu pot lăsa oamenii să sufere de frig”.

Firul gândirii sale fu întrerupt de nişte hohote de râs ascuţite ce răzbăteau dinspre salonul Emmei. Se apropie de uşă şi ciocăni.

— Philip! exclamă Emma. Ai sosit la ţanc. Pusesem ochii pe ultimul biscuit şi mă luptam cu tentaţia.

— Unor asemenea tentaţii nu ar trebui niciodată să li se reziste, spuse el, zâmbind mai întâi spre Emma, apoi spre Harriet. Şi dacă se mai întâmplă să cazi pradă tentaţiei, nu e nevoie să regreţi.

— Ce afirmaţie neobişnuită pentru un preot, remarcă Emma. Dar, pe de altă parte, eşti nestipendiat.

— Asta nu schimbă lucrurile, râse Philip. Ordinele sfinte sunt ordine sfinte.

Emma îi făcu semn să ia loc lângă Harriet pe canapea. În timp ce se aşeza, observă caietul de schiţe.

— Am uitat că-ţi place să desenezi. Aş da orice să pot desena sau picta. Dar unora dintre noi, din păcate, le lipseşte talentul.

— Nici eu nu mă pricep prea bine, dar îmi place. Important e că…

— E foarte talentată, interveni Harriet.

— Sunt convins.

— Mă gândesc să pictez mai multe portrete, spuse Emma. De-aş putea găsi un model potrivit. Se uită

la prietena ei, care lăsase privirea în podea, şi exclamă: Harriet! Aş putea să-ţi fac ţie portretul! Ce zici de asta?

Harriet deschise gura să protesteze, dar Philip i-o luă înainte.

— Ar fi minunat. Un portret al lui Harriet Smith semnat de Emma Woodhouse! Mi-ar plăcea să-l văd.

— Nu ştiu ce să spun, îngăimă Harriet. Nu reuşesc deloc să stau nemişcată.

— Prostii, zise Emma. Artistul nu se aşteaptă ca modelul să stea complet nemişcat. Un portret nu este o natură moartă.

— Exact, întări Philip. Un portret n-ar trebui să fie… să fie…

Se străduia să găsească cuvântul potrivit.

— Static, îl ajută Emma.

Philip îi mai aruncă un zâmbet.

„Are ceva între dinţii din faţă”, se gândi Emma. „O bucăţică de spanac? Spanacul rămâne uneori între dinţi”. Se cutremură fără să vrea.

— Dacă vrei neapărat, cedă Harriet. Aş putea să-ţi pozez dacă vrei neapărat.

— Atunci, am stabilit. Şi tu, Philip, vei fi prima persoană care vede desenul. Ţi-l pot şi împrumuta, dacă vrei.

— Ar fi o onoare, zise vicarul.

— Sigur, va fi dificil să o desenez pe Harriet. Nu e niciodată uşor să surprinzi frumuseţea.

— Ei, acum! murmură Harriet fâstâcită.

— Nu, zise Philip. Emma are dreptate. Îi va fi *foarte* dificil să surprindă înfăţişarea excepţională a lui Harriet pe hârtie. Niciun creion, niciun pastel, nicio vopsea n-ar fi la înălţimea provocării.

Emma observă cu satisfacţie zâmbetul larg pe care i-l adresă lui Harriet. În mod clar era vrăjit, aşa cum plănuise.

— Voi face tot posibilul, spuse ea cu modestie.

— În cazul tău, „tot posibilul” va fi fără îndoială excepţional. La standardele Academiei Regale, aş zice.

După ce oaspeţii săi plecară, Emma îşi luă caietul de schiţe şi îl frunzări gânditoare. Harriet consimţise să-i pozeze a doua zi, dar mai rămânea să se decidă asupra fundalului.

— Nu vreau să fie prea simandicos, spusese tânăra.

— Nu, sigur că nu, ceva natural.

— O, natural… da.

Jocul de cuvinte o făcuse pe Emma să zâmbească. Au *naturii*. Harriet însăşi făcuse sugestia, fără să aibă habar. Ce poate fi mai natural decât un nud? Dar nu ştia cum să-i propună asta, şi nu era sigură dacă prietena ei avea să fie de acord.

— Dar ai sugerat-o chiar tu, avea să susţină.

Şi Harriet avea să se uite la ea cu acea privire uşor confuză care era deopotrivă agasantă şi teribil de atrăgătoare.

Capitolul 13

Cam tot pe atunci, Jane Fairfax venise să locuiască la mătuşa ei, nefericita domnişoară Bates, şi la bunica ei, şi mai nefericita doamnă Bates. Doamna şi domnişoara Bates locuiau în centrul satului, la strâmtoare atât fizic, cât şi financiar. Gura lumii spunea că amândouă suferiseră pierderi financiare semnificative – pierderi care le obligaseră să treacă de la o existenţă confortabilă la o viaţă la limita sărăciei. Se zvonea că femeile se lăsaseră convinse de o rudă iresponsabilă să devină subscriptori Lloyds – persoane care investeau în nume propriu în consorţii de asigurări şi care, în schimbul garantării contractelor, primeau o cotă parte din profiturile adeseori considerabile. Primul an de investiţii le adusese câştiguri impresionante, doar pentru ca, anul următor, să li se amintească în mod brutal de răspunderea personală nelimitată pe care o presupunea sistemul respectiv. Reasigurările amortizau majoritatea pierderilor, însă, din când în când, situaţia scăpa de sub control, iar subscriptorii Lloyds trebuiau să acopere deficitul. Lumea spunea că dispariţia unui vapor în apropiere de Cornul Africii, urmată la scurt timp de eşuarea unei nave-cisternă într-un recif de lângă Kochi, ar fi înghiţit cea mai

mare parte din capitalul doamnei Bates. O serie de furtuni nimicitoare în Taiwan şi Japonia ar fi avut un efect similar în cazul fiicei ei.

Reacţia doamnei Bates la această răsturnare a situaţiei sale materiale fusese să-şi piardă, mai mult sau mai puţin, uzul vorbirii. De unde fusese o vorbăreaţă entuziastă, acum se retrăsese într-o lume apăsată de tăcere, deschizând rareori gura ca să spună câte ceva, şi atunci se limita să formuleze câte o solicitare pentru fiica sa. Deşi ar fi

avut motive, domnişoara Bates nu părea a fi la fel de traumatizată ca mama ei. Îşi păstrase dispoziţia veselă şi optimistă, făcând foarte rar referire la situaţia lor precară şi îndurând umilinţele sărăciei – nevoia de a întoarce gulerele bluzelor pentru a le refolosi, de pildă – cu o remarcabilă tărie de caracter.

Nici situaţia lui Jane Fairfax nu era mai bună. Jane era orfană, iar nenorocul ei era de două ori mai mare decât al Emmei sau al lui Frank Churchill, care îşi pierduseră doar unul dintre părinţi. Totuşi, fusese susţinută material de o familie generoasă şi înţelegătoare, familia Campbell, care îi oferise o educaţie generală bună şi, cel mai important, lecţii de pian. Însă atât îi putuseră asigura, aşa că Jane era la fel de sărmană ca şi Harriet Smith, ba poate chiar mai sărmană, pentru că, spre deosebire de Harriet, ea nu lucrase niciodată. Din câte se părea, destinul ei era să predea engleza ca limbă străină, şi spre sfârşitul verii intenţiona să-şi caute o slujbă potrivită în acest domeniu.

Emma nu o mai întâlnise pe Jane Fairfax, dar auzise multe despre ea de la mătuşa lui Jane. Domnişoara Bates discuta pe orice subiect cu la fel de multă plăcere, dar când venea vorba despre Jane, entuziasmul ei părea să nu mai cunoască limite. Aparent, talentele lui Jane, cu precădere cele muzicale, erau infinite.

— Nu spun că e Mozart, se grăbi să lămurească domnişoara Bates. Nu spun deloc aşa ceva.

„Şi totuşi, asta spui”, bombăni Emma pentru sine. „Exact asta spui”.

— Gândeşte-te în felul următor, reluă domnişoara Bates. Are acelaşi gen de ureche muzicală pe care ha avut şi Mozart. Şi urechea contează, să ştii.

Domnişoara Bates nu intenţiona să sugereze că Emma nu s-ar fi putut apropia niciodată de gradul de desăvârşire al lui Jane, dar toţi cei care o auziseră îi interpretaseră astfel remarca.

— Şi ştii ceva? continuă domnişoara Bates. E o bucătăreasă uimitoare. Da, Jane a noastră. După cum bine ştii, eu şi mama mai mult ciugulim.

„Mai puţin când veniţi la noi la cină”, se gândi Emma. „Atunci recuperaţi”.

— Dar ea e genul de bucătar *artistic*, zise domnişoara Bates.

Transformă cu totul o farfurie – efectiv, o transformă. Şi nu doar aspectul mâncării este impresionant – cu toate acele şerpuieli ale sosului şi aşa mai departe –, dar aromele… Ah, aromele! Îţi place uleiul de trufe? Eu mă dau în vânt după el, cu toate că mama e cam circumspectă în privinţa lui – spune că miroase ca ciorapii pe care-i purta la şcoală. Înţeleg ce vrea să zică, deşi noi purtam nailon, care nu e tocmai confortabil, însă nici nu miroase aşa de rău, cu toate că, zic eu, ţine şi de tipul de piele pe care-l ai. Dar Jane face minuni cu el. Ia o feliuţă subţire de tot de trufă – o bucăţică, practic – şi o infuzează în ulei de măsline, transferându-i o aromă incredibil de delicată. Habar n-am de unde a învăţat asta, căci, din câte am înţeles, doamna Campbell găteşte foarte simplu, la fel ca şi mine şi mama.

— Poate a făcut un curs, sugeră Emma. Sau poate că petrece o grămadă de timp urmărind la televizor emisiunile acelea culinare. Unii oameni se uită-n neştire la aşa ceva.

Dacă afirmaţia ei conţinea o critică la adresa celor care urmăresc prea multe emisiuni culinare la televizor – şi conţinea –, domnişoara Bates nu o percepu.

— O, dar cred că a şi *participat* la una dintre ele. Era un gen de concurs, iar Jane a câştigat, ceea ce nu-i deloc surprinzător, presupun. Eu şi mama am urmărit-o la televizor. „Uite-o pe Jane”, am strigat eu, pentru că Jane e prea modestă ca să ne fi anunţat că avea

să participe. „Mamă, uite-o pe Jane!” Şi mama, care vede foarte prost, a încercat din răsputeri s-o zărească pe Jane, dar cred că au ameţit-o toate luminile acelea din platou – luminile din studiourile de televiziune sunt atât de strălucitoare! –, trebuie să fie cald ca-n Sahara acolo, cu toate becurile alea. Biata mama a confundat-o pe Jane cu o oală, şi cu toate că acum, când te gândeşti, îţi vine să râzi, presupun că a fost o greşeală uşor de făcut, cu toată strălucirea aia din jur şi ţinând cont că forma capului omenesc – nu al lui Jane în mod deosebit, ci al oricărui om – e destul de asemănătoare cu cea a unei oale.

Avuseseră loc multe astfel de conversaţii şi, în repetate rânduri, Emma trebuise să-şi muşte limba ca să nu cumva să dea glas gândurilor sale cu privire la remarcabila Jane Fairfax. Dacă era, într-adevăr, atât de talentată, atunci de ce-şi petrecea trei luni de vară încuiată cu două rude în vârstă, în cocioaba lor cu două dormitoare din

Highbury? De ce nu era la Londra sau chiar la New York, impresionând lumea cu aptitudinile sale muzicale și gastronomice? Și dacă era atât de strălucită din punct de vedere academic pe cât susținea domnișoara Bates – „Jane nu a considerat necesar să-și dea examenele pregătitoare, cu mult peste așa ceva, să știi” –, atunci de ce nu se dădeau universitățile peste cap ca să-i ofere un loc, cu bursă completă, desigur? „Nu”, se gândea Emma, „această Jane Fairfax este un personaj neverosimil – pur și simplu nu *poate exista*[11].

Abia după câteva zile de la sosirea lui Jane la Highbury, Emma decise că era momentul să-i facă o vizită domnișoarei Bates. Nu pe mătușă voia să o vadă, desigur, ci pe nepoată, despre a cărei apariție se aflase imediat prin partea locului.

Pe Emma o informase domnișoara Taylor.

— Am întâlnit-o, îi spusese ea când se văzuseră pe strada principală. A fost o întâlnire scurtă, dar…

Emma ardea de nerăbdare să afle noutățile.

— Zi-mi tot, o îndemnă. Tot.

Domnișoara Taylor, care își cunoștea prea bine fosta pupilă, o privi cu luare-aminte.

— E destul de atrăgătoare. Brunetă. Pomeți înalți. Are un aer ușor exotic – într-un mod rafinat.

— Aha, făcu Emma.

Curiozitatea îi fusese stârnită mai mult ca oricând. Fata aceasta cu pomeți înalți ar fi putut să mai însuflețească puțin atmosfera în Highbury.

— Dar pare – cum să spun? – mistuită, într-un fel.

— Mă întreb de ce se mistuie. Sau după cine. Emma își aduse aminte că se afla în prezența guvernantei sale, care punea mare preț pe corectitudinea exprimării. Sau chiar de dorul cui. Sau crezi că poți să te mistui așa, în general, fără vreun obiect anume al mistuirii?

— E posibil, spuse domnișoara Taylor amuzată de acel gând. Poate că a avut vreo dezamăgire – sau mai multe.

— Poate, încuviință Emma. Biata fată, trebuie să fie destul de dezamăgitor să fii nepoata domnișoarei Bates. Poți avea sentimentul că meritai să-ți fi fost repartizată o mătușă mai interesantă.

— Sunt convinsă că ține foarte mult la mătușa ei – și la bunica ei.

— Posibil.

— Nu posibil, ci foarte probabil, afirmă cu tărie domnişoara Taylor. După o clipă de tăcere adăugă: E util să-ţi aminteşti din când în când că doar din pură întâmplare suntem ceea ce suntem. Tu ai putea fi Jane Fairfax, de pildă. Din întâmplare, nu eşti, dar acesta e o chestiune de şansă, atât şi nimic mai mult. Nu ne alegem patul în care ne naştem.

Emma nu făcu niciun comentariu. Înduioşată, fosta ei guvernantă îşi domoli asprimea din glas.

— Mai e ceva, spuse ea pe un ton aproape conspirativ, acel ton care însoţeşte dezvăluirea unor informaţii confidenţiale sau surprinzătoare. Ieri, mai precis ieri după-amiază, o furgonetă a tras în faţa casei domnişoarei Bates.

— Lucrurile lui Jane? sugeră Emma. Catrafusele ei?

Zâmbiră amândouă. Când erau mici, domnişoara

Taylor le învăţase pe Emma şi pe Isabella cuvântul „catrafuse”. „Camera de joacă e plină de toate catrafusele tale, te rog să faci ordine”. Le plăcuse aşa de mult

rezonanţa acelui cuvânt, încât îşi botezaseră pisoiul Catrafus.

— Nu, zise domnişoara Taylor. Nu erau catrafusele ei. Îmi imaginez că nici n-a adus prea multe – n-ar fi loc în căsuţa mătuşii. Nu, era un pian.

Emma făcu ochii mari.

— Au făcut rost de un pian doar pentru vizita ei?

— Nu. Aşa m-am gândit şi eu la început. Dar a doua zi, când m-am întâlnit din întâmplare cu domnişoara Bates la băcănie, am întrebat-o. Mi-a spus că era un cadou pe care i-l trimisese cineva lui Jane. Atât. Am întrebat-o de la cine era, dar a deviat de la subiect şi a început să vorbească despre cultivarea de kiwi în Cornwall sau o tâmpenie de genul ăsta.

— Ce fel de pian era?

— Yamaha. Am văzut pentru că tocmai treceam pe acolo când îl descărcau. Doi tineri plini de tatuaje. L-au coborât într-un fel de căruţ – un pian poate fi extrem de greu, chiar şi pentru bărbaţii cu tatuaje. Era un Yamaha nou-nouţ.

— Un Yamaha, murmură Emma. Pianină?

— Nu le-ar încăpea acolo unul cu coadă. Nici măcar unul cu coadă scurtă.

— Nu contează. O pianină Yamaha nouă sună nemaipomenit. Serios. Are un sunet limpede, diferit de vechiul meu Collard & Collard.

— Nu e nimic în neregulă cu pianele englezeşti, spuse domnişoara Taylor. Au un ton reţinut, e adevărat, la fel ca posesorii lor. Dar întrebarea esenţială este următoarea: cine să-i fi cumpărat lui Jane Fairfax un pian?

Aşa cum se întâmplă uneori cu întrebările esenţiale, aceasta pluti în atmosferă timp de aproape un minut, până când ambele femei se recunoscură învinse. Dintre luate lucrurile cadourile care le puteai oferi cuiva, un pian era, poate, cel mai puţin evident.

În cele din urmă, domnişoara Taylor veni cu o aigestie care avea meritul de a elimina una dintre posibilităţi.

— Oamenii aceia care i-au purtat de grijă? Cum îi cheamă? Familia Campbell? Sunt ei genul care să cumpere piane? Pe post de cadouri? Nu, bănuiesc că sunt genul de oameni care nu au oferit nimănui un pian.

Emma era de acord; familia Campbell îi părea a fi foarte pragmatică.

— Poate e de la un bărbat. Vreun protector – genul de bărbat care cumpără piane femeilor, spuse ea, apoi tăcu pentru o clipă. Citeşti despre asemenea lucruri. Nu e şi un cântec? *Have a piano*, *my dear*, *my dear*…

— Piane, Madeira… se ajunge la acelaşi lucru, nu? zise domnişoara Taylor. Dar nu cred că ar trebui să ne dăm cu presupusul în privinţa protectorilor.

— De ce nu? Dacă e o presupunere logică, atunci de ce să n-o formulăm?

— Pentru că nu e frumos, spuse domnişoara Taylor.

— Ca să fie frumos, trebuie să fii orb în faţa evidenţei? o provocă Emma.

— Poate.

Domnişoara Bates o întâmpină călduros pe Emma.

— Mă bucur tare mult să te revăd, draga mea. Mă bucur când treci pe la mine, cu toate că, în cazul de faţă, chiar n-am cu ce să te servesc. Am copt nişte tarte ieri şi mai erau cel puţin şapte în tavă, dar acum… Mă tem că e vorba de mama; când vede o tartă cu brânză, ceva

parcă pune stăpânire pe ea şi nu mai reuşeşte să se controleze. Parcă ar fi posedată; e ca o fiară sălbatică, îndrăznesc să spun. Așa că nu mai sunt tarte, din păcate. Nici măcar una.

— Nu vă faceţi probleme, domnişoară Bates, n-am venit pentru tarte. Am venit să vă văd. Tartele au fost ultimul lucru la care m-am gândit.

Domnişoara Bates părea mulţumită.

— Mă bucur să aud, mai ales că astăzi am o surpriză specială pentru tine.

Din casă, din spatele uşii care dădea în sufragerie, se auzea sunet de pian. Emma ştia ce să spună.

— E pornit radioul. Classic FM?

— Classic FM! chicoti domnişoara Bates. O, Jane se va simţi foarte flatată când am să-i spun. Nu e însă deloc su r prinzător să confunzi interpretarea ei cu cele de la radio.

— Nu, este nepoata mea, Jane – cred că ţi-am povestit despre ea.

— De multe ori.

— Păi, Jane ni s-a alăturat pentru trei luni. Trei luni! Eu şi mama suntem într-al nouălea cer. Putem face atâtea lucruri împreună! Am putea chiar să mergem la Londra într-o zi – evident, mama nu poate merge la Londra, dar eu şi Jane am putea. Ne gândeam că am putea să-i dăm mamei somniferul dimineaţa în loc să i-l dăm seara, ca să doarmă cât suntem plecate şi să nu-şi facă griji. Poate chiar ar fi mai bine să-i dăm două pastile, ca să fim sigure.

Emma fu cât pe ce să pufnească-n râs la gândul că domnişoara Bates voia să-şi drogheze mama, dar se abţinu.

— Nu ştiam că aveţi un pian, domnişoară Bates. Sună minunat.

— E pianul lui Jane. Nici eu, nici mama nu cântăm la pian.

— A, deci l-a adus cu ea?

— Nu chiar, zise domnişoara Bates cu o undă de ezitare în glas. Pianul a sosit la o zi sau două după ea. A tot cântat la el de atunci – nu că ar fi cazul să exerseze prea mult, fireşte. Trebuie să spun că…

— Deci, a cumpărat pianul de curând? o întrerupse Emma.

Domnişoara Bates clipi.

— E un Yamaha. Cunoști marca? Eu credeam că astea-s motociclete, dar se pare că fac şi piane. Japonezii ăştia sunt un popor foarte ingenios. E remarcabil cum iruşesc să facă motociclete şi piane în aceeaşi fabrică, nu-i aşa? Sper doar să nu le încurce din când în când

– ar fi de înţeles, în fond, să mai încurci borcanele. Doamne, de câte ori n-am păţit şi eu aşa în bucătărie. Cunoşti „prea Mikado, domnişoară Woodhouse? îmi plac Gilfort şi Sullivan, iar *Mikado* e una din preferatele mele.

I, i şcoală am jucat şi eu într-o punere în scenă – eu «m fost Yum-Yum, care, după cum ştii, era logodită cu Ko-Ko. E aşa o operetă plină de culoare, zic eu, şi mai ied şi că ne învaţă o mulţime de lucruri despre Japonia.

Poate Jane ne va cânta ceva din Mikado la pianul ei Yamaha, ar fi foarte nimerit, nu crezi?

— De unde-l are? se grăbi Emma să întrebe. De unde?

Domnişoara Bates închise din nou ochii. Parcă nici n-ar fi auzit întrebarea.

— Cred c-ar trebui să intrăm acum, s-o vedem pe Jane. Nu-i aşa?

Dându-şi seama că n-avea nicio şansă de a primi un răspuns, Emma spuse că abia aştepta s-o cunoască pe Jane. Domnişoara Bates zâmbi conspirativ şi porni spre sufragerie.

Jane era aşezată la pian, cu nişte partituri în faţă. Când se deschise uşa, se opri în mijlocul frazei muzicale şi se întoarse pe scaun.

— Uite cine a venit să te vadă, spuse domnişoara Bates cu un aer triumfător. Însăşi Emma Woodhouse!

— N-am vrut să te întrerup. Cânţi foarte bine, spuse Emma.

— O, nu, nu cânt deloc bine, zise Jane roşind. N-am pic de talent.

— Nu! exclamă domnişoara Bates. Eşti foarte, foarte bună. Uite, Emma a crezut că se aude muzică de la Classic FM. Serios, nu-i aşa, Emma? Astea au fost cuvintele tale: Classic FM.

— Sunt convinsă că ai fi destul de bună pentru asta, întări Emma, băgând de seamă că Jane se simţea stânjenită.

O măsură dintr-o singură privire cuprinzătoare. Avea cam aceeaşi înălţime cu ea, dar o siluetă mai băieţoasă. Purta o pereche de jeanşi albaştri şi un gen de le încreţită, cum găseşti la magazinele cu specific etnic. De glezna dreaptă avea prinse nişte brăţări argintii, grele – indiene, se gândi Emma. Afişa un aer rezervat, cumva distant. Asta să fi fost mistuirea de care vorbise domni şoara Taylor?

Domnişoara Bates le invită la un ceai.

— Mama a mâncat toate turtele, o informă pe Jane. Va trebui să începem să le ascundem.

— Bunica adoră tartele cu brânză, îi explică Jane Emmei. Ne

cerem scuze.

— Nu face nimic. Ca din întâmplare, Emma adăugă: îmi place la nebunie noul tău pian. Sunt un pic geloasă. De fapt, sunt verde de invidie. Verde fosforescent.

Jane apăsă cu degetul pe o clapă.

— Are un sunet minunat.

— Noi avem un Collard & Collard antic şi de demult. Rămâne acordat ani întregi, dar are o sonoritate mult mai slabă decât Yahama.

— Sunt sigură că e foarte bun.

Emma făcu un pas înainte pentru a atinge carcasa din lemn a pianului.

— Nu ştiu cum de le dau un asemenea lustru. Este extraordinar.

— Da, încuviinţă Jane.

— De unde bai cumpărat? Dacă nu te superi că te întreb?

Observă schimbul de priviri dintre Jane şi mătuşa ei.

— E un cadou.

— Un cadou! Dar asta e minunat! Ce mi-aş dori să-mi facă şi *mie* cineva cadou un pian!

— Poate c-o să-ţi facă, spuse Jane zâmbind.

— Mă îndoiesc. Oricum, trebuie să fie un prieten destul de generos.

— Da, a fost foarte generos, zise Jane în timp ce închidea Jane capacul peste claviatură.

Emma izbucni în râs.

— Mă întreb, unde se găsesc prieteni din ăştia. Neprimind răspuns, continuă pe acelaşi ton glumeţ: Poate pe Iaci cunoştinţă. Pianul meu e atât de vechi.

Jane şovăia. Îşi întorsese privirea de la Emma, dar acum se uită drept în ochii ei.

— De fapt, e foarte bizar, şopti ea. Nu ştiu cine mi l-a dăruit. A fost… cum se spune? Un cadou anonim, cred. l ăcu pentru o clipă, apoi zise: Eu merg să fac ceaiul.

— Mă ocup eu de asta, draga mea, se oferi domnişoara Bates.

— Nu, merg eu, stărui Jane.

Emma îşi dădu seama că Jane voia să evite orice alte discuţii despre pian şi se întreba dacă nu cumva fusese prea insistentă. Dar i se

părea perfect rezonabil
 să te interesezi de unde provenea norocul altuia. Asta nu era o dovadă de curiozitate exagerată, ci una de simpatie.

O ascultă pe domnişoara Bates cât timp Jane lipsi din cameră, deşi nu putu să urmărească atent toate întorsăturile poveştilor ei. Când Jane îşi făcu apariţia, domnişoara Bates vorbea despre coşenile, dar Emma habar n-avea cum ajunsese la acest subiect.

— E interesant cum au dezvoltat aztecii creşterea coşenilelor. Ei creşteau gândacii pe cactuşi. Aşa au pus spaniolii mâna pe coşenile, pentru carminul lor minunat. Vezi tu, carminul era îngrozitor de scump, de aceea roşul este culoarea asociată puterii. Cardinalii purtau roşu. Regii şi prinţii la fel. Carol Quintul, care a fost şi rege al Spaniei, se dădea în vânt după roşu – efectiv, îl adora –, cu toate că avea maxilarul acela habsburgic ridicol. Din câte se pare, cu greu reuşea să-şi ţină gura închisă, din cauză că avea fălcile prea grele, bietul om.

— Da, unii au dificultăţi în sensul ăsta, murmură Emma.

— Cu ce? Cu fălcile grele? Da, să ştii, chestiunile astea ereditare pot fi foarte neplăcute. Sau pot fi bune, dacă e transmisă o trăsătură pozitivă, cum ar fi memoria. Mountbatten avea, din câte se pare, o memorie fantastică, şi cred că şi Maiestatea Sa reţine cu uşurinţă diverse lucruri. Trebuie să reţină toţi prim-miniştrii – din toate ţările – şi se pare că reuşeşte. Îţi vine să crezi? îi ascultă pe toţi oamenii ăia şi nu-şi pierde cumpătul cu ei, când cei mai mulţi dintre noi am fi tentaţi să spunem: „Of, mai taci odată din gură”. Eu, una, n-aş fi bună de politician fiindcă până la urmă i-aş spune vreunuia „Of, mai taci odată din gură” şi toată presa ar scrie despre asta şi apoi ar trebui să-mi prezint public scuzele. Îmi pare rău pentru politicieni, că trebuie să se stăpânească şi n-au niciodată voie să le spună oamenilor să tacă din gură, oricât de mare ar fi provocarea. Sunt nevoiţi să spună lucruri de genul „Mulţumesc pentru că ne-aţi împărtăşit această idee”, când, de fapt, nu vor să spună decât „Of, mai taci odată din gură”. Jane, iată-te, ce rapidă ai fost!

Jane începu să toarne ceaiul în ceşti.

— Trebuie să vii să-mi faci o vizită la Hartfield, îi zise Emma.

Observă că marginea cănii era uşor ciobită într-un loc, iar farfurioara fusese lipită cu stângăcie. Asta se întâmpla dacă erai subscriptor Lloyds; poate că mai erau şi alţi foşti subscriptori Lloyds, pe tot cuprinsul ţării, care se chinuiau cu farfuriuţele sparte.

— Mi-ar plăcea să vin, răspunse Jane. Am auzit multe despre Hartfield.

— Joci tenis? Avem un teren de tenis. Ar avea nevoie de ceva îngrijiri, din păcate, dar e încă practicabil.

— Mulţumesc, zise Jane politicoasă, dar lipsită de entuziasm.

— Şi mă gândeam să ofer un dineu, continuă Emma, îmi place să gătesc.

— Ar fi minunat.

Emma îi aruncă o privire domnişoarei Bates, care, pentru prima oară, nu avea nimic de spus. Un ticăit lent se auzea dinspre ceasul de pe poliţă. În cele din urmă hotărî să mai facă o încercare de a relua conversaţia.

— Îmi plac ceasurile care au sunetul lor specific. Tic-tac. Asta ar trebui să spună un ceas, nu-i aşa? Poţi avea *încredere* într-un ceas care face tic-tac.

Era o remarcă disperată; în mod normal ar fi atras un comentariu din partea domnişoarei Bates, în mintea căreia ar fi declanşat, fără doar şi poate, vreo asociere orologieră, însă de această dată gazda se mulţumi să dea aprobator din cap.

Tăcerea devenea copleşitoare. Apoi Jane spuse:

— Mătuşa mi-a spus că ai studiat la Universitatea din Bath.

Emma răsuflă uşurată. Ar fi vrut să afle mai multe despre fata aceea, însă Jane avea ceva ce-i îngreuna ifemersul. Să fi fost o anumită răceală? Un aer de superioritate? Acum, cel puţin aveau despre ce discuta.

— Da, am studiat designul.

— Aşa am auzit. Sună… sună interesant.

— O, este, într-adevăr. Am învăţat tot felul de lucruri. Istoria arhitecturii, de pildă.

— Fascinant.

— Chiar a fost, da. Emma aşteptă o vreme, apoi întrebă: Cunoşti

orașul Bath?

— Am trecut o dată pe acolo. Eram într-un cor. Cântam muzică sacră. Byrd, Tallis, genul ăsta de compozitori. Am ţinut un concert la Bath, apoi am plecat la Wells să cântăm în catedrala de acolo.

— Îmi place tare mult la Wells. Îmi place că…

Emma încercă să identifice aspectele care îi plăceau la orașul Wells, dar îi venea greu să fie concretă. Îi plăcea fiindcă era atât de englezesc.

Jane era mai puţin entuziastă.

— Da, presupun că are ceva special.

— Mai vrei niște ceai, domnișoară Woodhouse? se interesă domnișoara Bates.

Emma abia dacă băuse jumătate de ceașcă. I se părea că laptele era ușor acrit și nu era sigură dacă putea să termine nici ce-i mai rămăsese. Îi trecu prin minte că poate domnișoara Bates nu avea frigider sau că avea, dar se stricase și îi lipseau banii să-l repare. Așa că refuză politicos o nouă porţie de ceai.

— Și corul acesta? se interesă ea.

— Nimic special. Erau vreo doi interpreţi care aveau voci foarte bune, dar eu nu mă număram printre ei, din păcate.

— Dar cum poţi spune așa ceva? interveni revoltată domnișoara Bates. Domnul W'hitehead afirma mereu că ai o voce minunată. Dacă nici el nu se pricepea…

— Era amabil. Chiar nu sunt prea talentată.

— Era un cor bisericesc? o întrebă Emma.

Jane clătină din cap, dar nu dădu mai multe explicaţii. Apoi, după câteva momente, spuse:

— Era în timpul facultăţii.

Emma presupusese că Jane nu avea studii universitare. Domnișoara Bates spusese că nu susţinuse examenele pregătitoare fiindcă erau sub nivelul ei, dar examenele respective erau obligatorii pentru admiterea la facultate.

— Nu știam… începu ea, apoi vocea i se stinse.

— Ce anume?

— Nu știam că ai fost la facultate.

— Am fost. Nu că ar conta prea mult. Cunosc o mulţime de oameni care n-au pus în viaţa lor piciorul într-o universitate şi totuşi s-au descurcat excelent.

— Ca mine, de pildă, spuse domnişoara Bates.

— Da, fireşte, încuviinţă Jane.

Emma îi aruncă o privire domnişoarei Bates. Nu numai că nu se descurcase excelent; nu se descurcase deloc, din câte-şi dădea ea seama, ba înrăutăţise lucrurile pierzându-şi toţi banii pe piaţa asigurărilor. Cum putea să aibă o părere atât de bună despre sine?

— Şi unde ai studiat? o întrebă pe Jane, convinsă că era vorba de o universitate fără pretenţii: poate Nottingham, sau chiar Durham.

— Nu departe de aici.

Nu părea dornică să dezvolte subiectul, iar Emma îşi dădu seama că reticenţa celeilalte tinere nu făcea decât să-i aţâţe curiozitatea. Proximitatea sugera că era vorba despre Universitatea East Anglia din Norwich sau, poate, Universitatea Essex din Colchester, situată puţin mai departe.

— La Norwich? sugeră ea. Ştiu mai multe persoane care au fost acolo.

— Nu. Nu la Norwich.

Când Emma înţelese că nu avea de gând să-i mai ofere alte informaţii, hotărî să fie directă. În definitiv, Jane n-avea niciun motiv să fie aşa de ruşinoasă.

— Şi atunci unde?

— La Cambridge.

Emma nu se aşteptase la asta; îi luă câteva secunde ca să digere informaţia. Apoi se încruntă. Trebuia să-ţi fi luat examenele pregătitoare ca să intri la Cambridge – şi încă cu rezultate impresionante; şi totuşi Jane, după spusele domnişoarei Bates, era mai bună de atât.

— Aveam impresia că îţi trebuie patru examene pregătitoare pentru Cambridge.

— Da, în general, murmură Jane lăsând ochii în podea.

Emma se răsuci spre domnişoara Bates, care afişa un zâmbet nevinovat.

— Parcă spuneaţi că Jane nu şi-a dat examenele pregătitoare.

Domnişoara Bates continua să zâmbească.

— Serios, aşa am zis? Mai încurc şi eu lucrurile. Sunt convinsă că Jane a făcut tot ce trebuia pentru un loc la Cambridge – deşi Dumnezeu ştie despre ce e vorba. Eu credeam că te primesc dacă eşti bun la vâslit sau la ceva asemănător, dar poate că asta e valabil doar pentru băieţi. Presupun că trebuie să se asigure şi că ai ceva în cap.

Să ştii cum să vâsleşti e foarte important, dar tre' să ai şi o oareşce idee *încotro* să vâsleşti. N-ar ajuta la nimic să ai o mulţime de băieţi care vâslesc în cerc, nu zic bine?

Emma se întoarse spre Jane.

— Şi ce ai studiat?

— Muzica. Mai degrabă istoria muzicii, dar şi destul de multă teorie.

— Bach şi dintr-ăştia, interveni domnişoara Bates. Jane ştie o groază de lucruri despre Bach. Eu nu ştiu decât că au fost mai mulţi Bach. A existat un singur Mozart, desigur, dar Bach au fost mai mulţi. Nu ştiu sigur care-i care; după mine, sună cam la fel.

— La ce colegiu ai fost? insistă Emma, ignorând pălăvrăgelile mătuşii.

— St. John's.

Emma înghiţi în sec. Universitatea din Bath era cu mult mai jos decât Cambridge în ierarhia academică, iar această dezvăluire, cum că Jane fusese la St. John's, studiindu-l pe Bach şi cântând într-un cor, o făcea să simtă că propria ei experienţă la secţia de design a Universităţii din Bath era de-o inferioritate jalnică. Nu era obişnuită cu inferioritatea intelectuală, şi acum o resimţea din plin. Desigur, Jane nu intrase la Cambridge numai pe baza rezultatelor de la examinări; era orfană, şi asta contează mult în procesul de admitere. Colegiile de la Cambridge se dădeau în vânt după orfani, îşi închipuia. Mulţi oameni merituoşi, dar cu ghinionul de a avea ambii părinţi în viaţă, şi deci privaţi de eticheta de orfan, cu greu se puteau aştepta să prindă un loc

la Cambridge. Poate că erau şi oameni care se descotoroseau de părinţi doar ca să prindă un loc la o universitate de prestigiu; ar fi însemnat însă să meargă puţin cam departe cu raţionamentul. Jane, cu aerul ei profund integru, aşa cum stătea acolo, îmbrăcată în ia aceea

din pânză, cu siguranţă n-ar fi făcut aşa ceva ca să devină orfană şi să intre la St. John's. Nu, fără doar şi poate, Jane n-avea un asemenea trecut...

Emma şovăia. Cineva îi dăruise totuşi un pian, şi încă unul scump, şi asta nu putea însemna decât că avea un secret; oamenii care primesc în dar un pian au aproape întotdeauna ceva de ascuns. Exista un secret la mijloc, iar Emma decise pe loc că avea să-l descopere. Avea să-i ia ceva timp, însă Jane Fairfax urma să rămână acolo trei luni, timp destul ca să descopere adevărul, indiferent care ar fi fost acesta.

Capitolul 14

În zilele care urmară, Emma se gândi destul de mult la Jane Fairfax. Era nerăbdătoare să o vadă din nou, ceea ce o surprindea oarecum, dat fiind că atitudinea ei reţinută, la limita politeţii, i se păruse extrem de enervantă. De câte ori o întrebase ceva – şi nu credea că întrebările ei despre pian fuseseră prea iscoditoare – fusese întâmpinată cu o replică evazivă şi enigmatică. Conversaţia lor despre Cambridge decursese la fel; ea însăşi îi mărturisise din proprie iniţiativă că studiase la Bath, dar fusese nevoită să smulgă cu cleştele informaţia că Jane fusese la St. John's. Să fi fost vorba doar despre modestie? Poate că nu voia să atragă atenţia asupra faptului că mersese la Cambridge, închipuindu-şi – cu totul nejustificat – că oricine absolvent de la Bath ar fi fost invidios pe cei care frecventaseră Cambridge-ul. Dacă aşa stăteau lucrurile, reticenţa ei putea fi interpretată drept consideraţie, şi îi făcea cinste.

Era însă la fel de posibil ca Jane pur şi simplu să nu fi dorit să se angajeze într-o discuţie cu o persoană pe care o considera inferioară. E foarte limpede că asta era

 o explicaţie mai puţin binevoitoare, dar putea foarte bine să fie adevărată: unii pur şi simplu nu se deranjează să interacţioneze cu oameni cu care simt că nu au nimic în comun. Poate că Jane asta credea despre ea; o catalogase drept o fetişcană tipică de la ţară care avea să decoreze saloanele provinciale cu creton până ce se mărita cu un tânăr cam şters, un administrator de moşie sau poate un supraveghetor, şi ducea o viaţă tihnită alături de cei câţiva copii şi nişte labradori. Simplul gând la această posibilitate o înfuria. Cum îndrăznea? Cum îndrăznea să-şi imagineze că ea, o fată care provenea... de nicăieri, putea să o privească de sus pe Emma

Woodhouse din Hartfield? „Mi se taie răsuflarea doar la gândul că mă consideră lipsită de importanţă1, îşi zise.

Cu toate acestea, orice jignire ar fi suferit era cu mult eclipsată de interesul pe care-l simţea pentru Jane. Se surprindea gândindu-se la felul în care cântase tânăra la pian, şi la cât de încrezătoare fusese. Se surprindea gândindu-se din nou la bluza albă din pânză şi se întreba dacă nu ar fi trebuit să-şi cumpere şi ea una. Poate că ar fi trebuit să caute şi nişte brăţări indiene ca acelea care arătau atât de bine la încheietura lui Jane. Imaginea siluetei băieţoase a lui Jane o făcu să se întrebe dacă trebuia să urmeze o dietă pentru a obţine acel efect sau dacă era ceva natural. Unii oameni puteau mânca orice pentru că sistemul lor ardea caloriile înainte să poată fi stocate ca grăsimi. Să fi fost Jane aşa, să fi avut un metabolism eficient? Putea oricând să o întrebe, desigur, şi să vadă ce reacţie avea. „Ai un metabolism eficient, Jane?” Fără îndoială ar fi primit un răspuns evaziv, se gândi ea amuzată.

Treptat, Jane dispăru din prim-planul gândurilor ei, fiind înlocuită mai întâi de Harriet, pe care Emma o cam neglijase în ultimul timp, şi apoi de Frank Churchill. Prima o informase despre sosirea iminentă a celui de-al doilea.

Emma nu o invitase pe Harriet la Hartfield în acea zi, şi fusese uşor surprinsă s-o vadă de la fereastră vorbind cu Sid lângă intrarea în grădina cu legume. Se descălţă

rapid de pantofii de interior, îşi puse o pereche de cizme verzi, rezistente la apă, şi fugi afară.

Harriet o văzu în timp ce se apropia dinspre partea laterală a casei.

— Bună, am trecut şi eu pe aici. Doamna God pleca la Londra şi m-am hotărât să profit de ocazie ca să vin cu ea. Şi-a lăsat maşina la gară.

— Pesemne ştie deja drumul până acolo, spuse Emma.

— Poftim.7 întrebă nedumerită Harriet.

— Nimic. Ce voiam să spun e că sunt foarte încântată să te văd.

— A, mulţumesc. În mod normal nu pic aşa pe la oameni fără niciun avertisment. Îmi fac întotdeauna griji că ar putea fi la toaletă sau ceva de genul ăsta.

Emma râse la remarca stângace, aproape juvenilă.

— Nu cred că oamenii sunt prea jenaţi de aşa ceva.

Sid, care ascultase schimbul de cuvinte, rânjea.

— Pe vremuri lucram pentru un tip – era ditamai contele, nu aşa – care obişnuia să le telefoneze oamenilor de pe toaletă. Ei nu aveau nicio idee unde era, bineînţeles, şi purtau o conversaţie cât se poate de normală.

— Nu văd de ce pare atât de neobişnuit, zise Emma. Nu-şi conduceau regii curtea din baie?

— Da, spuse Sid. Aşa cred. Am văzut o emisiune la televizor acum câţiva ani. Arătau cum unul dintre regii aceia conducea totul de la el din dormitor.

Când cele două fete intrară în casă, Emma spuse:

— Mă bucur că ai venit. Voiam să te întreb când ai fi liberă să luăm împreună masa de prânz. M-am gândit să-l invit şi pe Philip Elton. Am fi doar noi trei.

— O, dar el m-a invitat deja! Sau mai degrabă pe noi două. Ne-a invitat pe amândouă să luăm prânzul cu el la pub. M-a rugat să te întreb când ţi-ar conveni.

Pentru un moment, Emma fu atât de surprinsă, încât nu ştiu cum să reacţioneze. Înţelegea de ce Philip ar fi invitat-o pe Harriet la pub, dar de ce ar fi invitat-o şi ne ea? îşi reveni însă repede din confuzie. Fără îndoială, Philip, în ciuda înfăţişării sale plăcute şi a elocvenţei, trebuie să se fi simţit neliniştit să invite pe cineva

 în oraş la ceea ce ar fi fost evident o întâlnire amoroasă: bărbaţii ca el sufereau adesea de lipsă de încredere. Să le invite pe amândouă era felul lui de a netezi calea către următoarea invitaţie, care, îşi imagina ea, avea să-i fie adresată doar lui Harriet.

— Este o veste foarte bună, draga mea. Mi-am dat seama că te place, să ştii. Era cât se poate de clar, încă de la bun început. Bărbaţii sunt aşa de transparenţi! Sunt ca o carte deschisă.

— E foarte cumsecade, spuse Harriet.

Emma nu ar fi ales descrierea aceasta pentru Philip, dar hotărî să nu comenteze. 11 considera cam egoist, însă acest defect putea fi ignorat atât timp cât o trata pe Harriet cum se cuvine. Ce bărbat nu ar fi fericit să aibă parte de atenţia unei femei uimitor de frumoase, şi ce

bărbat nu ar avea grijă să o răsfeţe financiar? Oricum, nu se punea problema unei relaţii permanente; ideea era ca Harriet să-şi obţină călătoria şi un pic de răsfăţ, iar Philip era fără îndoială destul de drăguţ să-i pună asta la dispoziţie.

— Ce zici de marţea viitoare?

— Eu sunt liberă, iar Philip a spus că nu are nimic plănuit toată săptămâna.

Emma îşi propuse să reţină asta. Philip i se plânsese tatălui ei cu mai multe ocazii că era suprasolicitat la muncă; se părea că adevărul era cu totul altul. Observase că oamenii se pretind adesea mai ocupaţi decât sunt în realitate; la Bath cunoscuse un lector al cărui nume i se potrivea de minune, dr. Snai11, care avea foarte puţine de făcut, asta dacă avea ceva, şi totuşi se tânguia că nu-şi vedea capul de muncă.

O conduse pe Harriet în bucătărie, unde se pregăti să pună de ceai.

— Eşti genul care preferă Earl Grey? o întrebă. Cu trăsăturile ei delicate, Harriet putea foarte bine să fie o băutoare de Earl Grey.

1 „Melc

Emma

— Nu tocmai. Nu mă dau în vânt după Early Grey. Ştiu că sună teribil de nesofisticat, dar mie, una, îmi place…

— Ceaiul muncitoresc, sugeră Emma.

Early Grey, se gândi. Oare era o simplă greşeală sau un alt exemplu al caracterului copilăresc al lui Harriet? Early Grey… Doamna God… „Imatură11, decise Emma. „Biata Harriet e pur şi simplu imatură.11

— Da. Dar de ce se numeşte ceai muncitoresc1? Muncitorii chiar beau aşa ceva?

— Presupun că beau. Nu cunosc mulţi muncitori, dar cât a lucrat unul aici, la seră, a băut o grămadă de ceai indian. Îi plăcea ceaiul negru cu trei linguri de zahăr.

— Trei! exclamă Harriet surprinsă.

— Trebuie să fi avut un gust înfiorător, dar lui îi plăcea. Era un bărbat destul de drăguţ. Avea un ciobănesc german care stătea în camioneta lui toată ziua, afară de momentele în care îl scotea la plimbare în pauza de prânz. Avea grijă să-l ţină în lesă pentru că spunea că e periculos. Spunea că era căutat de poliţie după ce muşcase

pe cineva.

Își luară ceaiul în sufragerie, unde se așezară pe canapeaua de lângă fereastră.

— Nu ai uita, nu-i așa? zise Emma.

— Ce? Ce să uit?

— Asta arată că ai uitat, o mustră Emma. Portretul tău.

— Nu am uitat, murmură Harriet îmbujorată. Voiam să te întreb…

— Când o să-l fac?

— Da.

— Bine. Am putea începe acum. Sau nu chiar în momentul ăsta, ci după ce ne terminăm ceaiul. N-ar trebui să dureze prea mult. Jumătate de oră poate.

— Nu mă deranjează, spuse Harriet. N-am nimic de făcut toată ziua. Elevii sunt în vacanță, așa că asta e zi de studiu. Zilele de studiu sunt cele în care doamna God vrea să meargă la Londra.

1 în original *builder's tea*, sintagmă ce desemnează un ceai tare, ieftin.

I Aut de muncitori în pauzele de masă (n.tr.)

Emma zâmbi. Viața o învățase că oamenii fac întotdeauna ceea ce e mai avantajos pentru ei.

— Ai vreo preferință? o întrebă.

— Pentru?

— Pentru cum ți-ar plăcea să pozezi.

— Nu vreau să fie prea formal, spuse Harriet după o clipă de gândire.

— Nu. Un portret foarte formal spune toarte puțin despre cel care pozează. Cu cât mai informai cu atât mai bine, cred eu. Făcu o pauză, apoi adăugă: Ai spus ieri *au* naturii.

— Așa am spus?

Emma se strădui să-și păstreze expresia serioasă când încuviință din cap.

— Ei bine, oi fi zis.

— Asta înseamnă nud, o lămuri Emma.

Harriet părea să nu înțeleagă. „Nu se poate să nu cunoască cuvântul, își zise Emma. „Poate doar se preface.

— Nud, repetă ea. În pielea goală, un studiu nud.

Harriet căscă gura, surprinsă.

— Dar eu nu…

— Am urmat cursuri de desen, o întrerupse Emma. Am lucrat cu modele. Nu e nimic neobişnuit.

— Da, e un loc la fel de bun ca oricare altul. Afară de cazul în care vrei la baie. Ştii tablourile acelea pe care i le-a făcut Bonnard iubitei lui în baie?

Harriet îşi lăsă jos ceaşca de ceai.

— N-am mai făcut niciodată aşa ceva.

— E cazul celor mai mulţi oameni. Nu e nimic neobişnuit. La facultate, modelele purtau la începutul orei un halat, apoi îl dădeau jos pentru poza propriu-zisă.

— Erau doar femei? vru Harriet să ştie. Sau și bărbaţi?

— Ambele.

— A, făcu Harriet după o clipă de gândire.

Emma zâmbi cu subînţeles.

— Era totul foarte deschis. Nimeni nu părea mirat.

— N-aş şti unde să mă uit, chicoti Harriet.

— Te uiţi la ceea ce faci. Continui cu desenul.

— Tu eşti mai experimentată decât mine.

Emma nu era sigură cum să interpreteze asta. Să fi fost o înţepătură? îi aruncă o privire cercetătoare, dar, ca de obicei, decise că nu exista nici sarcasm, nici ironie în cuvintele ei. Parcă ar fi vorbit cu un copil: totul era exprimat fără ascunzişuri.

Reveni la povestea ei de la universitate.

— Nu ştiam niciodată ce model urma să desenăm. Putea fi un bărbat sau o femeie. Pur şi simplu îşi făceau apariţia. Erau foarte obişnuiţi.

Harriet îşi încruntă sprâncenele.

— În ce sens?

— Felul în care arătau. Erau de toate vârstele. Unii erau graşi, alţii, slabi. Era un model masculin care era culturist şi aveau tot soiul de muşchi despre care nici nu ştiai că existau, şi apoi mai era unul care era foarte slăbănog. Mi-amintesc genunchii lui. Erau foarte ciolănoşi.

Cred că nu mânca suficient.

— Ai un halat? o întrebă Harriet pe un ton nervos.

— Îţi aduc unul, spuse Emma, ridicându-se în grabă.

Pe când intra în camera ei să-şi ia halatul de baie japonez, se opri să se gândească la enormitatea gestului pe care urma să-l facă. Nu era cu nimic cu adevărat greşit în realizarea unui studiu nud – artiştii făceau asemenea lucruri tot timpul, şi ea era, într-un sens, o artistă. Nu, mai mult decât atât: avea tot dreptul să se considere o artistă. Studiase desenul după model şi era absolventa unui program de artă, nu era o amatoare neşcolită. Totuşi, o tulbura faptul că îi cerea unei persoane pe care o cunoştea să-şi scoată hainele; mai mult, îi cerea asta unei fete asupra căreia părea să aibă un grad de influenţă. Nu exista niciun motiv pentru care Harriet să se simtă îndatorată faţă de ea, dar era limpede că o admira. Şi iată că ea îşi folosea influenţa pentru a o convinge să-i pozeze pentru un nud. Privindu-se în oglindă, se întrebă: „Emma Woodhouse, e ceva sexual în toată povestea asta?"

Întrebarea, brutală în caracterul ei direct, părea să vină de nicăieri. Ea o pusese, desigur, dar o făcuse fără să vrea.

„Nu, nu e", îşi spuse. „Nu sunt interesată de fete. Pur şi simplu nu sunt".

„Prostii, bineînţeles că eşti. Toată lumea este interesată de frumuseţe, iar Harriet este frumoasă.

Aceste răspunsuri conflictuale veneau de undeva din interiorul ei, din vreun centru ascuns al cunoaşterii de sine.

Se întinse să-şi ia kimonoul din cuier. Era prea târziu să se răzgândească, şi oricum nu voia să o facă.

Odată ajunsă în salonaş, îi întinse halatul lui Harriet.

— Te las să te dezbraci, mă întorc în câteva minute.

— Nu trebuie să pleci. Nu mă deranjează.

Cu toate astea, rămase cu ochii la fereastră, întorcându-se abia când Harriet o anunţă că era pregătită.

— Ţi se potriveşte modelul japonez. Adevărul e că ai putea purta orice. Eşti foarte norocoasă. Arătând spre o mică sofa din cealaltă parte a încăperii, Emma îi sugeră: Ai putea să stai acolo. Stai pur şi simplu normal.

— Fără halat?

Emma ezită. Nu era prea târziu să dea înapoi. Dar în cele din urmă spuse:

— *Da*. *B*

Îşi deschise caietul de schiţe. „Da, se gândi. „Harriet Smith este cu desăvârşire frumoasă”. Apucase o bucată de pastel, dar observă că o ţinea atât de strâns, încât i se fărâmiţase între degete.

— E bine aşa, o asigură. Da, e bine. Exact aşa.

— Nu ştiu la ce să mă gândesc, mărturisi Harriet.

— De fapt, nu cred că modelele gândesc prea mult, spuse Emma expirând zgomotos.

— Cu siguranţă nu mi-am imaginat, Bert, îi spuse doamna Firhill soţului său în acea noapte. Doar mă cunoşti: îmi imaginez eu lucruri? Nu mi-am imaginat pentru că în primul rând nu aveam niciun motiv să-mi imaginez aşa ceva, dacă înţelegi ce vreau să spun.

Bert Firhill nu era sigur că înţelegea.

— Zici că le-ai văzut... Coborî vocea. Zbenguindu-se prin casă dezbrăcate.

— Nu, doar pe una dintre ele. Pe fata aceea, Harriet Smith. Pe Emma nu am văzut-o, căci eram pe coridor, de unde poţi să vezi în cameră printr-o fereastră laterală; e dificil de explicat. N-am văzut-o complet.

— Deci ceva tot făceau ele.

Doamna Firhill ridică din umeri.

— Exista nuditate, asta-i tot ce spun. Şi n-ai decât să mă crezi demodată, dar nu mă aştept să văd nuditate la unsprezece jumătate dimineaţa, nu eşti de părere?

Bert era de acord.

— Ai de gând să-i spui domnului Woodhouse?

— E treaba lor, nu a altcuiva, zise doamna Firhill fără să şovăie vreo clipă.

— Ai dreptate.

— Orice e posibil zilele astea, după cum ştii. Dar tot te pune pe gânduri, nu-i aşa? Fata aia aduce necazuri, întotdeauna am zis asta. Nu ţi-am zis eu, Bert? Numai necazuri.

Bert dădu din cap. Era de acord că Emma provoca necazuri, dar

îi cam plăcea ideea ca două fete să se zbenguie dezbrăcate. Asta mai anima atmosfera, se gândi el, dar bineînţeles că nu putea să o spună; erau multe lucruri pe care Bert Firhill ştia că nu le putea spune, şi acesta era unul dintre ele.

Capitolul 15

Domnişoara Taylor abia se mutase la Randalls când află că domnul Frank Churchill urma să vină pentru câteva săptămâni – poate şi mai mult – în vizită la tatăl său, James Weston. Această informaţie i-o dezvălui într-o dimineaţă de vineri însuşi James, care tocmai primise un e-mail de la fiul său.

„Ascultă, tată. De data asta vin sigur. Ştii cât de dificil e… în fine, e greu. Oricum, soţii C. au spus că Londra e în plan, aşa că nu mă mai reţine nimic acum. La Londra vor sta la un club, apoi vor închiria o casă în Cheltenham pentru vreo două luni – au nişte veri pe-acolo, iar unul dintre ei nu se simte prea bine. Eu vin direct la tine.

 la Highbury. Pune berea la rece! Cu drag, Frank (Churchill, dar de fapt Weston!)”.

Domnişoara Taylor împărtăşi numaidecât bucuria logodnicului ei; ştia cât de mult îşi dorise acesta să-şi revadă fiul, iar ea se simţise uşor mâhnită că Frankâşi anulase de mai multe ori vizitele anunţate. La început se gândise că era o dovadă de nesăbuinţă din partea tânărului, şi se pregătise să fie supărată pe el pentru acele anulări egoiste. Până la urmă înţelesese că, dacă avea cineva vreo vină pentru vizitele ratate, persoana respectivă era doamna Churchill.

Doamna Churchill nu era o figură populară în Highbury. Deşi puţini oameni o cunoscuseră efectiv, se ştia că era afurisită şi ţinea întotdeauna să aibă ultimul cuvânt. Nimeni nu avea vreo vorbă bună de spus la adresa ei.

Domnişoara Taylor găsea acest lucru nedrept. Fără îndoială, doamna Churchill trebuie să fi avut şi nişte calităţi, chiar dacă acestea treceau în general neremarcate. În fond, ea şi domnul Churchill îi oferiseră lui Frank un cămin, şi cu toate că la mijloc existau şi interese personale, să ai grijă de copilul altuia era, fără doar şi poate, un act de vădită generozitate. Iar dacă se dovedise a fi o mamă vitregă posesivă, asta se întâmpla mai degrabă din cauza propriei nesiguranţe decât din egoism. Educaţia scoţiană pe care o primise domnişoara Taylor o învăţase că vina presupune liber-arbitru şi luarea de decizii;

răspundem pentru ceea ce alegem să facem, un concept destul de simplu de înţeles. Slăbiciunea de caracter sau problemele de personalitate – cum ar fi nesiguranţa – nu constituiau tocmai o alegere. Aşadar, dacă posesivitatea inoportună a doamnei Chuchill îşi găsea originea în nesiguranţă, şi dacă nesiguranţa aceea nu reprezenta o alegere a doamnei Churchill, atunci posesivitatea nu reprezenta un defect pentru care să poată fi învinuită. Aşa gândea domnişoara Taylor. Toţi ceilalţi, însă, gândeau altfel.

Frank Churchill sosi direct de la aeroport, cu puţin timp înainte de ora prânzului. Lăsându-i pe soţii Churchill să se descurce singuri prin Londra, se dusese să-şi

ridice maşina sport germană pe care o rezervase la un preţ considerabil şi plecase în trombă spre Highbury.

Doamna Churchill îşi exprimase îndoielile.

— Nu ştiu de ce ai nevoie de o asemenea maşină, Frank. Ştii că nu poţi conduce cu viteză pe drumurile astea englezeşti.

— Nicăieri nu poţi conduce cu viteză, îi răspunsese Frank. Şi în Australia e la fel de rău. Cu atâţia poliţişti în trafic…

— Viteza nu este esenţială, insistase doamna Churchill. În fine, când te vom revedea? Când te întorci la Londra?

Frank se arătase evaziv.

— Nu ştiu sigur. Cred că e greu să găseşti loc de parcare în Londra. Voi mergeţi şi vedeţi-vă de planurile voastre, mamă. Nu vă faceţi griji pentru mine.

— Nu e vorba că ne facem griji. Doar că… ne gândeam că ar fi drăguţ să facem nişte activităţi împreună.

— Enid, lasă-l pe Frank să-şi vadă de treburile lui, spusese domnul Churchill. E băiat mare acum.

Doamna Churchill îi aruncase soţului ei o privire tăioasă. Intervenţia aceea avea să fie abordată într-o discuţie ulterioară.

— Ne dai telefon? îl întrebase pe Frank. O să am grijă să ţin telefonul deschis.

Frank încuviinţase din cap, apoi se uitase la ceas.

— Să nu pierdeţi trenul. Heathrow Express nu pare genul de tren care stă să aştepte.

Cei doi soţi plecaseră, iar Frank, liber să fie stăpânul propriului

destin, chiar dacă numai pentru o scurtă perioadă, își încărcase bagajele în portbagajul minuscul al mașinii sport de înaltă performanță. După care o pornise spre Highbury, unde tatăl său urmărea nerăbdător deplasarea circulară a acelor pe cadranul ceasului.

Întâlnirea lor, deși încărcată de emoție, nu presupuse mai mult de câteva cuvinte.

— Mă bucur așa de mult că ai venit, zise James, străduindu-se din răsputeri să-și rețină lacrimile care aproape că-l podideau.

— Și eu mă bucur să fiu aici, a spus Frank. Știi că am vrut să vin de mult, nu?

James dădu din cap. Știa din cauza cui picaseră brusc planurile precedente ale lui Frank de a vizita Anglia. Tânărul nu vorbise pe șleau, dar era evident pentru toată lumea că îmbolnăvirile subite ale doamnei Churchill, chiar atunci când își cumpăra el bilet de avion, erau pe cât de suspecte, pe atât de convenabile. Doar George Knightley sugerase că poate Frank însuși nu se deranja să vină.

— Nu pot să înțeleg cum un bărbat de douăzeci și ceva de ani nu e în stare să-i explice că e viața lui, îi spuse domnului Woodhouse. Nu, boala ei ar putea fi doar un pretext scornit de el pentru a-și justifica propriul egoism.

— Dar de ce? De ce n-ar vrea Frank Churchill să-și vadă tatăl?

— Probabil că are prea multe angajamente sociale. Lucruri mai bune de făcut. Ăsta-i de obicei motivul pentru care copiii nu-și fac timp să-și vadă părinții.

— Posibil să nu aflăm niciodată, zise domnul Woodhouse. Dar ar trebui să ținem seama și de context. Poate că tânărul Frank Churchill își pedepsește tatăl. În fond și la urma urmei, el l-a dat pe mâna soților Churchill. Poate că Frank nu suportă lucrul ăsta.

— Dar a avut parte de o viață mult mai bună în Australia, îi aminti George. Din câte înțeleg, ei dețin unul dintre cele mai bune domenii viticole din Australia de Vest. N-ar fi avut parte de așa ceva aici.

Domnul Woodhouse cugeta asupra acestor aspecte. Nu era genul de om care să încerce să se pună în locul altuia, însă de data aceasta o făcu.

— S-ar putea ca oamenii să nu judece întotdeauna lucrurile doar din punct de vedere material. E ca în problema aceasta a adopţiilor internaţionale despre care se tot vorbeşte în *The economist*.

George nu citea The economist. Asta îl punea uneori în încurcătură în discuţiile sale cu domnul Woodhouse, care era un cititor fervent al respectivei publicaţii

şi căruia nu-i plăcea nimic mai mult decât să lanseze informaţii obscure extrase din paginile ei.

— Parcă am văzut ceva în *The Times*, spuse George.

Domnul Woodhouse se îndoia de asta. Nimeni nu părea să citească *The economist* – în afară de el – şi nu le şedea deloc bine oamenilor să pretindă că ar fi citit în alte ziare sau reviste lucruri care, în mod evident, nu s-ar fi putut găsi decât în *The economist*.

— Uite despre ce e vorba. Unele ţări spun că nu vor mai permite străinilor să adopte copii de la ei. Rusia începe să vocifereze în sensul ăsta, din câte se pare. Şi alte ţări. Susţin că un copil este privat de dreptul său cultural din naştere, dacă este adoptat de o altă ţară – deşi condiţiile sunt cu mult mai bune acolo.

— Deci, preferă ca un copil să rămână orfan în ţara lor decât să aibă părinţi peste hotare?

— Aşa se pare, spuse domnul Woodhouse schiţând un gest menit să indice toleranţa sa vizavi de încăpăţânarea ruşilor.

George căzuse pe gânduri. Îşi închipuia cum era să fii orfan. Te simţeai singur, îşi imagina – asta dacă nu cumva aveai fraţi şi surori de care să ştii, ceea ce nu se prea întâmpla. El, cel puţin, îl avea pe fratele său, John, chiar dacă relaţia lor nu fusese niciodată prea strânsă. John îi mai telefona din când în când de la Londra, dar nu s-ar fi deranjat să se mai întoarcă vreodată la Highbury dacă n-ar fi fost Isabella, care ţinea ca cei mici să-l vadă pe domnul Woodhouse. Îşi imagina că avea să piardă în cele din urmă orice contact cu John sau că aveau să se mai vadă numai o dată sau de două ori pe an, dacă el nu ar fi făcut un efort pentru a păstra legătura.

Se simţea singuratic. John nu avea să-i fie niciodată un suflet-pereche, şi niciunul dintre prietenii lui n-ar fi putut candida pentru acel rol. Ajunsese să se ştie mai bine cu vreo doi tipi de la pub, dar aceştia abia îşi întemeiaseră familii şi aveau cariere solicitante şi

dispuneau de puţin timp pentru genul de conversaţii pe care ar fi dorit el să le poarte. Putea discuta cu domnul Woodhouse, desigur, şi chiar petreceau ore întregi prinşi în dezbateri pe o gamă variată de subiecte, dar acestea

deviau la un moment dat, când domnul Woodhouse aducea în atenţie vreo chestiune legată de virusuri sau de siguranţa alimentară sau vreo idee obscură despre metoda ştiinţifică. Şi mai era Emma…

În ultimele luni îşi dăduse seama că aştepta cu tot mai multă nerăbdare discuţiile lor. Fusese surprins să constate cât de mult dorea să-şi împărtăşească gândurile cu ea; dacă auzea vreo piesă muzicală pe gustul lui sau dacă citea ceva care-l punea pe gânduri, îşi spunea: „Oare Emma ce părere ar avea despre asta?" Iar apoi, dacă îi aducea la cunoştinţă chestiunea respectivă, Emma îi oferea mereu o perspectivă interesantă asupra subiectului şi făcea câte un comentariu amuzant. Îi aprecia mult umorul sec şi remarcile sarcastice. Uneori prea sarcastice, desigur; dacă ar fi învăţat şi ea să fie mai amabilă şi să-i lase pe oameni să-şi vadă de vieţile lor, fără să dea mereu impresia că ar fi vrut să intervină…

Nu prea înţelegea de ce făcea ea asta. Reflectase îndelung şi ajunsese la concluzia că Emma pur şi simplu nu avea nimic mai bun de făcut. Dacă ar fi avut un serviciu normal, atunci energia ei ar fi fost canalizată într-acolo şi nu ar mai fi simţit nevoia să se bage în vieţile altora. Se gândi la Harriet Smith. În mod clar, o fascina pe Emma. De ce oare? Pentru că Harriet era aproape ca o păpuşă căreia să-i organizeze viaţa, pe care s-o îmbrace frumos şi s-o pună să facă diverse lucruri, însufleţindu-şi astfel traiul lipsit de evenimente?

Erau multe lucruri la care să cugeţi atunci când venea vorba de Emma, dar acum, îşi zise George, nu era momentul potrivit. Domnul Woodhouse începuse să vorbească despre adopţiile din Rusia, şi el trebuia să-i răspundă.

— Poţi să înţelegi reticenţa ruşilor în a permite adopţiile străine – până la un anumit punct. În cazul în care consideri că a fi rus e un lucru bun, desigur.

— Şi este? dori să ştie domnul Woodhouse.

— Depinde, presupun, de ce fel de viaţă duci. Dacă viaţa ta este intolerabilă, atunci ţi-ai dori să ai altă naţionalitate. Şi s-ar putea să

mai depindă şi de modul în care te raportezi la concetăţenii tăi. Dacă aceştia se comportă

urât, probabil că ţi-ai dori să aparţii altui popor, ca să nu fii socotit vinovat şi tu, prin asociere.

Domnul Woodhouse reveni la subiectul ce-l viza pe Frank Churchill.

— Bănuiesc că el preferă să fie australian decât britanic. Când eşti australian, porţi pe umeri mai puţină istorie.

— Cu toţii avem o istorie de purtat pe umeri şi pe care o regretăm. Australienii se pare că şi-au cerut scuze unora dintre populaţiile lor pentru persecuţiile din trecut. George tăcu o clipă, apoi adăugă: Poate că ar trebui şi noi să facem la fel.

Domnul Woodhouse părea neliniştit.

— Să ne cerem scuze pentru ce?

— Nu că n-am avea de ales. Pentru sclavie, de pildă. Am putea începe de acolo.

— Dar asta a fost acum mult timp.

— Nu chiar aşa de mult, de fapt. Iar consecinţele sociale se simt încă în Indiile de Vest. Întreabă-i, şi-ţi vor spune că aşa e. Am creat o societate în care viaţa de familie era practic imposibilă. Societăţile supuse acestui tratament erau afectate iremediabil, în timp ce noi ne îmbogăţeam de zor. Să ne amintim cum s-au făcut averile din trestia-de-zahăr.

— Dar asta s-a petrecut în urmă cu multă vreme. Nu ne priveşte în niciun fel.

— Dispunem încă de capitalul strâns pe seama sclaviei. E încă acolo.

Se cufundară apoi în tăcere, ruşinaţi, parcă, amândoi de greaua povară a vinovăţiei postimperiale. Pentru un scurt moment, domnul Woodhouse închise ochii şi văzu perindându-se prin faţa lui imagini vii cu plantaţii exotice, vase spaniole scufundate, un vicerege călare pe un elefant, în cadrul unei ceremonii oficiale, un tigru mort, târât cu faţa-n jos pe o lectică din bambus. Şi îşi spuse în sinea lui: „Dacă nu putem găsi în noi înşine tăria de a le cere iertare descendenţilor victimelor noastre, vom avea mereu mâinile pătate”. Îşi privi propriile mâini, iar în minte îi răsări următoarea întrebare: „Cum se simte la atingere vina

istorică?”

*

Discuţia dintre Emma şi Harriet Smith pe tema lui Frank Churchill era complet lipsită de astfel de reflecţii. Această conversaţie avu loc când Harriet Smith veni pentru a doua şi ultima oară ca să pozeze pentru portretul în cărbune. Emma se răzgândise şi decisese s-o deseneze pe Harriet purtând veşmântul japonez, mai degrabă decât nud. Harriet păruse uşurată; cum ar fi putut să arate cuiva desenul dacă ar fi înfăţişat-o în pielea goală?

— Ar fi fost un secret – l-am fi ţinut încuiat undeva, cum fac colecţionarii cu tablourile furate. Şi ar fi fost aşa păcat, Emma, când ştiu că va ieşi atât de bine.

— Ai dreptate. În plus, Philip Elton voia să-l vadă. Poate că ar fi fost cam stânjenitor pentru voi, amândoi.

— O, n-aş fi suportat una ca asta. N-aş vrea ca Philip să mă vadă goală! Roşind, se corectă: Adică, să vadă un desen cu mine goală.

— Înţeleg, zâmbi Emma. Atunci, ce-ar fi să te desenez mai degrabă în costumul japonez? îţi vine aşa de bine.

Acum, după ce Harriet îşi reluase poziţia pe canapea, Emma începu să adauge veşmântul, schiţând pur şi simplu peste original, cu mai mult pastel. Nu era foarte dificil şi îi amintea întrucâtva de copilăria timpurie, când îşi îmbrăca păpuşile decupate din carton cu rochiţe decupate şi ele tot din carton. În fond, Harriet avea acelaşi aer nostim şi cochet ca acele păpuşele.

— N-o să-ţi vină să crezi ce-am văzut, zise Harriet în timp ce îşi relua poziţia.

— Pune-mă la încercare.

Pastelul se unduia de-a lungul colii; lumină, umbră, pete de culoare.

— Eram în Highbury cu doamna God, vreau să spun Goddard…

— Nu, cu doamna God, o întrerupse Emma. Parcă i se potriveşte.

— Mergeam să cumpărăm gin, continuă Harriet. Doamnei God îi place tare mult ginul.

— Iar mie începe să-mi placă tot mai mult de ea. Şi?

— Şi am văzut o maşină foarte luxoasă mergând pe strada principală. Era o maşină sport argintie, o marcă germană.

— Şi?

— A oprit în faţa casei doamnei Bates.

Emma deveni mai atentă acum.

— Serios? De ce ar opri acolo cineva într-o maşină germană argintie? După o scurtă pauză găsi şi răspunsul: Doar din întâmplare, desigur. Presupun că poţi *să faci pană* în faţa casei doamnei Bates. Nu că maşinile germane te-ar lăsa vreodată în pană.

— Tipul a coborât, continuă Harriet. Un tânăr.

— Cât de tânăr?

— Cam de-o seamă cu noi. Poate cu un an-doi mai mare. Îţi tăia răsuflarea, nu alta, spuse Harriet coborând glasul.

Emma se opri din desenat ca s-o privească fix. „Îţi tăia răsuflarea, nu alta". Nimeni nu mai vorbea aşa.

— Adică arăta bine?

— Îţi tăia răsuflarea, nu alta.

— Şi apoi ce s-a întâmplat?

Harriet îşi adună gândurile înainte de a trece la următorul episod al povestirii sale.

— A sunat la sonerie şi a intrat. Noi am mers, ne-am făcut cumpărăturile şi ne-am întors după cel puţin jumătate de oră. Maşina era încă acolo. M-am gândit că poate s-a oprit să ceară indicaţii, dar trebuie să fi fost o vizită de curtoazie. Oricum, noi stăteam pe trotuar când el a ieşit, iar eu i-am spus doamnei God: „Îl vezi pe tipul ăla? Am putea să vedem unde se duce?" „Adică, să-l urmărim?" m-a întrebat doamna God. I-a plăcut ideea. Vezi tu, se dă în vânt după serialele poliţiste de la televizor şi i se părea amuzant să urmărească o maşină sport germană cu Fiatul ei 500. Aşa că am pornit.

Emma lăsă creionul din mână; sincer, era un subiect prea ridicol ca să poată fi exprimat în cuvinte.

— Deci l-aţi urmărit?

— Da. S-a oprit la Randalls. Ştii casa aceea chiar lângă Holt Road? E destul de aproape de tine. Îi aparţine lui lames Weston.

— Bineînţeles că o ştiu, spuse Emma cu o vagă iritare în glas.

Oare Harriet chiar îşi imagina că putea să nu-şi cunoască

vecinii?

— Păi, când a văzut asta, doamna God a exclamat: „Evident, evident! E Frank Churchill!”

— Frank Churchill, murmură Emma. Deci a sosit, în sfârşit.

— 11 cunoşti?

Emma nu stătu mult pe gânduri. Interesul pe care tânăra ei prietenă îl manifesta faţă de Frank Churchill o nelinişte a. Nu-i plăcea ideea ca Harriet să se îndrăgostească brusc de el. Nu făcea parte din scenariu.

— L-am întâlnit cu ocazia altor vizite, spuse ea. Este fiul lui James Weston. Când mama lui a murit, a fost trimis în Australia – nişte rude, soţii Churchill, l-au adoptat. Sunt putred de bogaţi.

Harriet asculta cu luare-aminte.

— E aşa de drăguţ! Are o figură foarte plăcută, ştii, cu trăsături foarte regulate, iar umerii lui…

— Ghinion, mormăi Emma.

— Nu, nu era nicio problemă cu umerii lui, de fapt… îngăimă Harriet nedumerită, însă nu apucă să-şi termine ideea.

— Draga mea, îmi pare rău că trebuie să-ţi spun asta, dar nu cred că Frank Churchill va fi interesat.

Harriet o privea fix.

— Vrei să spui că…

Emma o aşteptă să-şi termine fraza, ceea ce nu se întâmplă. Aşa că a înclinat uşor din cap; atât şi nimic mai mult – doar o uşoară înclinare a capului. Nu avea de gând să spună minciuni; Frank Churchill putea sau nu să fie interesat de Harriet – cine era să ştie? Ea nu făcea decât să-şi exprime propria opinie în acea privinţă, şi anume dacă el avea sau nu să o remarce. Nu era nimic în neregulă cu asta. Nu avea de gând să-i spună lui Harriet că Frank era homosexual, dar dacă Harriet aşa îi interpreta vorbele, era ea oare obligată să o corecteze? Doar nu era dădaca lui Harriet şi nu era răspunderea ei să o protejeze de orice neînţelegere.

Şi totuşi, conştiinţa o îmboldi să clarifice.

— Tot ce am vrut să spun a fost că, după părerea mea, s-ar putea ca el să nu fie interesat. Atâta tot.

— E aşa de nedrept, oftă Harriet.

— Ce e nedrept?

— Toţi bărbaţii ăştia drăguţi – toţi bărbaţii ăştia atât de drăguţi sunt… neinteresaţi.

v – Sunt convinsă că el e perfect mulţumit de sine, conchise Emma.

Mai departe, desenă în tăcere. Un ceas mai târziu, se dădu înapoi ca să admire portretul. Era reuşit, se gândi; nu doar acceptabil, ci chiar reuşit.

Id arătă lui Harriet, care se declară mulţumită.

— Îmi plac desenele în pastel. Şi acesta mă face să par atât de…

— De misterioasă, sugeră Emma.

— Da, poate. Doamne, eu nu sunt aşa de inteligentă, şi totuşi aici ai zice că gândesc profund!

Emma desprinse portretul din caietul de desen. Se bucura că îl terminase, întrucât compania fetei începea s-o plictisească. Erau atât de multe lucruri mai interesante la care să te gândeşti, şi biata Harriet era atât de superficială! Destinul ei era să ajungă în braţele lui Philip cât mai curând posibil şi apoi să plece într-o călătorie bine finanţată. Asta se contura la orizont pentru ea. Cât priveşte propria-i viaţă, Emma se gândea că existau o mulţime de posibilităţi. Mai întâi, era Frank Churchill: putea să iasă ceva cu el. Iar să-l vadă era lucru uşor. Ea şi tatăl ei puteau foarte bine să-i invite la cină pe James şi pe domnişoara Taylor şi să adauge: „Şi dacă aveţi musafiri, aduceţi-i şi pe ei”. Nu era sigură dacă trebuia s-o invite şi pe Harriet, deoarece ultimul lucru pe care şi-l dorea era ca frumuseţea ei să-i sucească minţile lui Frank Churchill. N-ar fi fost bine deloc. Nu prea putea însă nici s-o ignore, întrucât Harriet avea să afle de dineu şi să se întrebe de ce nu fusese şi ea invitată. Emma avea atât de multe în viaţă, iar Harriet, atât de puţine; ar fi fost drăguţ să facă un gest simbolic pentru ea. Aşadar, Harriet avea să primească invitaţia, dar nu avea să ajungă în preajma lui Frank Churchill.

Alexander McCall Smith în acea seară, Emma căzu pe gânduri în atelierul ei. De ce oare se dusese Frank se vadă pe domnişoara Bates? Părea atât de bizar; doar dacă nu cumva îi făcea o vizită din obligaţie unei vechi prietene de-a tatălui său. Era întru totul posibil: domnişoara Bates şi James se cunoşteau de ani buni, iar Frank ar fi putut să treacă pe la ea să se intereseze ce mai face, de vreme ce no mai văzuse de atât

timp. Era cea mai logică explicaţie; era sigură de asta şi nu vedea niciun motiv pentru care să se gândească la altceva. *Cădit quaestio*, cum ar spune unii.

Capitolul 16

Lista pentru dineul festiv ajunsese să includă mai multe nume decât prevăzuse Emma la început, printre care şi doamna Goddard, care nu fusese pe lista originală, dar care fusese invitată de domnul Woodhouse.

— Am adăugat pe cineva la dineul nostru, o anunţă el. Floss Goddard. M-am întâlnit întâmplător cu ea în sat şi am invitato. No mai văzusem de multă vreme.

— Femeia cu engleza pentru străini?

— Ea, da.

Emma îşi muşcă buza.

— Mi-aş dori să nu o fi făcut. Dineul se măreşte pe minut ce trece. Ai mai invitat pe altcineva?

— Pe domnişoara Bates, spuse el.

— O să fie distractiv.

Sarcasmul din spatele afirmaţiei sale nu fusese voalat.

— E o femeie cumsecade, Emma. Şi nepoata ei la fel.

Emma oftă, deşi în secret era încântată că Jane Fain fax avea să fie acolo. Jane nu ameninţa să-i capteze atenţia lui Frank Churchill, atât timp cât se asigura că nu avea să cânte la pian; unii bărbaţi admirau talentul, deşi cei mai mulţi dintre ei erau prea grosolani ca să facă asta. Avea s-o aşeze pe Jane lângă ea, pentru că mai erau o mulţime de întrebări pe care voia să i le pună.

Cu toate acestea, tatăl ei nu putea fi lăsat să scape aşa uşor.

— Ai putea la fel de bine să inviţi tot satul. Oricum, de unde o cunoşti pe doamna Goddard.7

— O cunosc de ceva vreme. Eram în consiliul parohiei când a cumpărat vechiul aerodrom şi ea ne-a prezentat planurile de amenajare. Asta se întâmpla acum cincisprezece ani.

— Ei bine, presupun că asta e, ai comis-o. Oamenii nu se pot dezinvita, tati. Doamna Firhill va fi nevoită să prepare cantităţi duble de mâncare, de vreme ce hrănim întreaga comunitate, mai mult sau mai puţin.

— A, şi l-am invitat pe Philip Elton, spuse domnul Woodhouse. Uitasem de el.

Asta nu o deranjă pe Emma. Fusese la vicariat în ajun, când Philip nu era acasă, şi strecurase desenul pe care i-l făcuse lui Harriet în cutia lui de scrisori. Se lăudase cândva că ştia un meşter care înrăma tablouri la un preţ convenabil. Dorea să-i afle părerea despre schiţă, iar dineul era o ocazie perfectă, chiar dacă asta însemna să-i suporte compania o seară întreagă.

— Şi George Knightley? întrebă ea.

— Desigur.

Domnul Woodhouse deveni tăcut. Se uita încruntat pe fereastră, de parcă acolo s-ar fi găsit ceva ce-l îngrijora.

— E vreo problemă? voi ea să ştie.

— Toţi oaspeţii ăştia, oftă el. Mă simt bine la astfel de ocazii, după cum bine ştii. Dar m-am gândit brusc la ceva. Crezi că toţi oamenii ăştia au… Se opri, părând uşor jenat.

— Ce? Ce să aibă?

— Au sistemele imunitare la zi? Crezi că ai putea să-i întrebi?

Emma îl privi cu o uimire sinceră.

— Fii serios, tată!

Tati dispărea în momentele de stres, îşi dădu ea seama.

— Poţi să râzi, dar era numai un gând. Ştii doar că te poţi molipsi de tuse convulsivă la vârsta adultă. E foarte neplăcut. Durează luni întregi.

Emma ştia că nimic din ce i-ar putea spune nu avea să-l liniştească, dar încercă.

— Poţi să foloseşti dezinfectant după ce ai dat mâna cu ei. Discret, desigur.

— Poate.

Domnul Woodhouse nu fusese în totalitate convins după ce citise textul scris cu litere mici pe flaconul de dezinfectant. „Omoară 99, 9% dintre bacteriile cunoscute”, susţineau ei. Şi cum rămânea cu celelalte 1%? se întrebase în sinea lui. Cum rămânea cu ele? Oricum 99, 9% dintre bacteriile dintr-o gospodărie erau probabil destul de inofensive; cu toate acestea, 1% dintre ele nu erau. Şi-apoi mai rămâneau bacteriile necunoscute; nu se spunea nimic despre ele şi, aşa

cum ştie toată lumea, ceea ce nu ne spun producătorii şi cei din publicitate este adesea mult mai important decât ceea ce ne spun.

În ziua dineului, Emma era gata cu mult înainte de sosirea oaspeţilor. Ea însăşi nu ajutase la pregătiri, lăsându-le în seama doamnei Firhill care, la vremea cuvenită, le ceruse ajutorul atât soţului ei, cât şi doamnei Sid. Lui Bert Firhill îi fusese încredinţată sarcina de a pune masa şi de a lustrui paharele, urmând apoi să le aşeze în ordinea corectă. Curăţenia paharelor era extrem de importantă pentru domnul Woodhouse. „Nu există nimic, dar nimic mai rău decât un pahar cu urme de degete sau pete pe el”, îi plăcea să repete, ceea ce nu era adevărat, desigur, căci erau nenumărate lucruri pe care le considera mult mai rele decât pericolul minor reprezentat de paharele murdare. Igiena băuturilor începuse să-l preocupe de când citise în *The economist* despre un restaurant în care resturile de vin rămase în paharele clienţilor erau turnate în sticle goale şi sigilate cu dop de plută pentru a fi servite ulterior. Informaţia aceasta nu-i dăduse pace, şi decisese să nu mai bea niciodată vin într-un restaurant; ceea ce nu făcea mare diferenţă în viaţa lui, dat fiind că oricum nu lua niciodată cina în oraş – afară de ocaziile când mergea la Randalls sau la Donwell Abbey. Era sigur că James Weston nu ar fi recurs niciodată la asemenea practici, deşi îi rămăsese

În minte o îndoială supărătoare că domnişoara Taylor, fiind scoţiancă, ar fi putut obiecta faţă de irosirea vinului, şi dacă i-ar fi intrat ideea în minte, exact asta era posibil să facă. Ştia că era chibzuită, şi-şi amintea că povestise, cu oarecare mândrie în voce, de un unchi de-al ei din Aberdeen care folosise un dispozitiv de reparare a camerelor de bicicletă pentru a petici o buiotă după optsprezece ani de folosire. Provenind dintr-un asemenea mediu, se prea putea ca domnişoara Taylor să fie tentată să golească paharele de vin şi să recicleze sticlele; trebuia să o urmărească atent, să vadă dacă sticlele de vin erau sigilate cum se cuvine înainte de a fi deschise. Dar dacă sticlele erau deschise la bucătărie înainte să fie aduse la masă? Această întrebare rămasă fără răspuns îl îngrijorase şi avea să-l îngrijoreze în continuare. Poate că ar fi fost mai bine să discute făţiş cu James şi să-l întrebe direct dacă în sticlele lui fusese turnat vin vechi. Dar puteai să pui o asemenea întrebare? Vechiul lui prieten avea să se simtă jignit?

Ar fi fost foarte trist să se întâmple aşa ceva.

Bert era obişnuit cu ciudăţeniile domnul Woodhouse, aşa că nu obiectă la cererea acestuia de a purta mănuşi albe, de majordom, în timp ce lustruia paharele de vin.

— Bună idee, domnule Woodhouse. Nu ştii niciodată pe ce s-a pus mâna. Sau dumneata poate că ştii.

Domnul Woodhouse se încruntă. Ce putea să însemne o asemenea remarcă?

— Glumeam doar, zise Bert vesel. Mâinile mele sunt curate ca zăpada proaspăt aşternută. Săpun carbolic – bătrânul meu tată obişnuia să scape cu el de funingine când se întorcea acasă după o zi de muncă, şi eu fac acelaşi lucru de când mă ştiu.

Asta îl mai linişti pe domnul Woodhouse.

— E foarte bine, domnule Firhill. Dar te rog să foloseşti o cârpă curată. Găseşti o mulţime de cârpe albastre în cămară, lângă sacii de gunoi.

Bert se puse pe muncă. În timp ce lustruia, doamna Sid intră cu un vraf de farfurii.

— Ai băgat de seamă? Nici nu a apărut pe aici. Ce fel de gazdă mai e şi asta?

— Este o puştoaică răsfăţată, murmură Bert. Prea mulţi bani. Prea mult timp la dispoziţie. Şi prea puţine reguli.

Doamna Sid încuviinţă.

— Sid e prea blând cu ea. Spune că nu e aşa de rea în comparaţie cu unele care i-au ieşit în cale de-a lungul timpului.

— A, da? făcu Bert, ridicând un pahar greu de cristal Stuart pe care depistase o amprentă rătăcită. Ei bine, Sid nu a văzut ce am văzut eu. Să ţopăie în pielea goală cu…

Se opri, dar era prea târziu. Nu văzuse cu adevărat, nu cu ochii lui, dar văzuse nevasta lui, şi asta era ca şi când ar fi fost martor el însuşi. Oricum în cea mai mare parte vedeau aceleaşi lucruri; prin urmare, ce diferenţă era?

— Poftim? întrebă doamna Sid, coborând vocea până la un nivel conspirativ.

— Nimic, mormăi Bert.

— Haide, Bert. N-oi fi vrut tu să spui ceva, dar a scăpat mâţa din

sac, cum se spune. Ce în pielea goală?

Cine țopăie?!

Bert nu intenţionase să vorbească despre ceea ce văzuse nevasta lui, dar acum nu mai avea de ales. Îi povesti doamnei Sid că o văzuse pe Harriet Smith fără haine, deşi de data asta nu menţionă că nu o văzuse şi pe Emma. Cum era de aşteptat, doamna Sid deduse că şi Emma era goală. Lăsă să-i scape un fluierat lung.

— Ce neruşinare! șopti ea. Fără haine!

— Eu nu zic nimic, dar poţi să tragi şi singură concluziile.

— Nu văd cum o să ridice Sid din umeri la așa ceva. O s-o lase mai moale.

La bucătărie, doamna Firhill termină supa, apoi se ocupă de felul principal, de budincă şi de platoul cu brânză. Emma îşi făcu apariţia cu un sfert de ceas înainte de ora la care trebuiau să ajungă invitaţii şi se grăbi să guste din supă.

— E foarte bună, doamnă Firhill, spuse ea încântată. O să le placă. Şi vânatul? Să nu-l faceţi prea uscat. Nu pot să suport carnea de vânat atunci când este prea uscată.

— Iese cum trebuie, o asigură doamna Firhill strângând din buze.

Din colţul bucătăriei, domnul Firhill o privi pieziş pe Emma în timp ce-şi scotea mănuşile de majordom. Privirea lui fu surprinsă de doamna Sid, care tăia felii de pâine uscată în pătrate mici, pentru crutoane. Nu avea să afle, desigur, la ce se gândea Bert, și poate că era mai bine.

Philip Elton sosi cel dintâi.

— A, bun, spuse domnul Woodhouse, care se uita pe fereastra salonului. A venit Philip.

Emma ridică din sprânceană.

— Am considerat mereu că se cade să ajungi cu cel puţin zece minute întârziere.

— Dar așa a și făcut. Am spus șapte și jumătate, și acum e șapte și patruzeci. Cineva tot trebuie să ajungă primul.

— Cu cincisprezece minute e mai bine. Doar ştii, inflaţia.

Domnul Woodhouse flutură din deget spre ea, în semn de

reproş.

— Philip e vicar, Emma. Ar putea să-i fie foame, din câte ştim noi.

Emma nici nu voia să audă.

— Pfui! Deţine o clădire de birouri în Ipswich şi toate apartamentele alea în Norwich. *Şi* conduce un BMW nu ştiu ce model. Nu conduci un BMW nu ştiu ce model dacă n-ai după ce bea apă.

— Am auzit că are igrasie…

— Mda, are un aer cam mucegăit, bombăni Emma.

— La plăcile de protecţie. Mă refer la plăcile de protecţie de la clădirea de birouri. Ploaia se infiltrează pe după laţadă, vezi tu, şi după aceea nu se mai usucă pentru că apa rămâne în spatele acelor plăci prefabricate. E o problemă serioasă.

— Ar putea să o vândă. Ar putea să-i facă reclamă pe motiv că are apă curentă.

— Nu ţi place de Philip, draga mea – cred că pot să-mi dau seama de asta. Încearcă să mo arăţi, da?

Bert Firhill fusese delegat să le deschidă uşa oaspeţilor şi să-i aducă în salon. Îşi pusese mănuşile de majordom pentru această misiune – era întrucâtva mândru de ele, chiar dacă nu mergeau cu blazerul şi cravata pe care le purta. Acum, îl conduse pe Philip înăuntru şi îl anunţă protocolar: „Domnul vicar”.

— Mă bucur să te văd, Philip, spuse domnul Woodhouse. Asta e doar o mică petrecere cât de cât spontană, dar ne-am gândit că ar fi drăguţ să invităm câteva persoane la cină. Oamenii ar trebui să încerce să revină la obiceiul de a organiza dineuri festive.

— Într-adevăr, ar trebui. Este o practică foarte civilizată care pare pe cale de dispariţie zilele acestea. Eu susţin cât se poate de mult dineurile festive.

— Şi totuşi nu le organizezi, remarcă Emma. Din câte ştiu, adăugă ea.

Domnul Woodhouse îi aruncă o privire de avertizare. Nu era un început bun.

— Philip e foarte ocupat, Emma. Are munca de la parohie şi… Flutură din mână. Şi…

— Doctoratul, completă Philip, zâmbind spre Emma. Dar ai

dreptate, Emma. Ar trebui să dau o cină, şi o s-o fac în curând. Şi sper – sper din toată inima – că tu vei fi în fruntea listei de invitaţi. Tu şi tatăl tău, desigur.

Domnul Woodhouse părea uşor nervos.

— Eu nu ies prea mult, aşa că nu-ţi face griji în privuv

— Atunci te rog să vii singură, îi spuse Philip Emmei.

— Mulţumesc. Emma tocmai observase că Bert Firhill o fixa cu privirea. De ce oare? Cred că se aude soneria, zise ea.

— Nu cred, îi răspunse Bert. Eu n-am auzit-o.

— Ei bine, dacă nu a sunat, sunt sigură că va suna curând, aşa că ar fi bine să rămâi pe poziţii. Te superi?

După ce Bert părăsi încăperea, Emma îi turnă lui Philip un gin tonic cu o măsură triplă de alcool.

Îi înmână paharul, apoi îi pregăti un whisky cu apă minerală tatălui ei.

— A fost foarte drăguţ din partea ta să-mi strecori desenul acela pe sub uşă, spuse Philip în timp ce sorbea din băutură. Îmi pare rău că nu eram acasă când ai venit. Treburi la parohie, înţelegi tu.

— Sper că ţi-a plăcut. E doar o schiţă fără pretenţii.

— Dar e minunată, zise el după ce mai luă o înghiţitură de gin. Chiar e. Ai surprins perfect înfăţişarea lui Harriet, dacă pot să-mi dau cu părerea. Nasul ei uşor cârn…

— Retrousse, preciză Emma.

— Da, nasul acela *retrousse*. Şi mâinile ei – le-ai reprezentat cu mare delicateţe.

— Chiar sunt delicate. Mâinile sunt adesea greu de pictat.

— N-am nicio îndoială, dar ţi-au ieşit perfect.

— Drăguţ din partea ta.

Philip duse paharul la buze. Emma observă că nivelul băuturii cobora destul de rapid. Dacă se îmbăta, ar fi putut să spună ceva foarte distractiv, nu se ştia niciodată. Dar cu siguranţă avea să fie în starea de spirit potrivită pentru a-i face avansuri lui Harriet; inhibiţiile nu au ajutat niciodată romantismul să înflorească.

— Ai dus deja tabloul la înrămat? îl întrebă.

— Nu încă, nu. Poate că ar trebui să te răzgândeşti în privinţa asta.

— Să mă răzgândesc în privinţa înrămării? De ce?

Philip se muta de pe un picior pe altul. Era jenat, constată Emma. Oare se lăudase degeaba cu meşterul acela care înrăma bine şi ieftin? Să fi fost asta problema?

— Nu ştiu dacă se cade, murmură Philip privind nervos către domnul Woodhouse, care urmărea conversaţia, clar nu li se alătura.

Emma era pe punctul de a-i cere detalii, dar fu întreruptă de sosirea următorilor oaspeţi. Aceştia erau James Weston, domnişoara Taylor şi Frank Churchill.

— Ultima oară te-am văzut când aveai doisprezece ani, îi spuse acesta din urmă. Nu-mi amintesc prea bine, dar am impresia că m-ai ignorat cu desăvârşire.

— Copiii sunt tare nepoliticoşi unii cu alţii, nu-i aşa?

— Foarte adevărat. Dar nu mai avem doisprezece ani.

— Promit să nu fiu nepoliticoasă cu tine, spuse Emma.

— Bun. N-aş putea suporta dacă ai face-o. Noi, australienii, suntem foarte sensibili, să ştii.

Toată lumea râse. Fusese o remarcă foarte spirituală.

— Tu şi Frank ar trebui să aveţi multe să vă povestiţi, îi spuse domnul Woodhouse lui James Weston.

— Da, zise James privindu-şi fiul cu mândrie. Avem. Dar Frank va sta la noi câteva luni bune, aşa că vom avea timp berechet.

— Au fost câteva zile fericite pentru noi toţi, completă domnişoara Taylor.

Emma profită de ocazie pentru a-l studia pe Frank. Flarriet spusese că „îţi tăia răsuflarea, nu alta, şi avusese dreptate. Conform idealului clasic de frumuseţe, nasul şi ochii trebuiau să aibă o anumită relaţie proporţională cu sprâncenele; oricare ar fi fost acea proporţie – poate că era numărul de aur, *phi* – Frank Churchill o avea cu siguranţă. În plus, părul castaniu-deschis devenise bălai spre vârful capului, ca urmare a expunerii la soare. Era pur şi simplu întruchiparea perfecţiunii masculine. Şi lumea spunea că era şi deştept. Asta schimba lucrurile. Un Adonis bătut în cap ar fi fost anost; unul care gândea şi era capabil să folosească propoziţii întregi – cu subiecte şi predicate – era infinit mai atrăgător.

Odată consumate apetitivele, Emma îşi conduse oaspeţii în sala

de mese.

— O micuţă amfitrioană, îi şopti domnişoara Taylor lui James.

— Mulţumită ţie. Eleva ta.

— Lutul se modelează singur. N-aş fi putut să o schimb pe Emma nici dacă aş fi vrut. Şi mi-e teamă să spun că-mi fac griji pentru ea.

James se uită la Emma, care-şi ocupa locul în fruntea mesei.

— Crezi că o să aibă de suferit?

— Nu ştiu, poate că da, poate că nu. Dar există pericolul să întreacă limita cu cineva.

James dădu din cap. În calitate de prieten vechi al familiei, nu dorea ca Emma să sufere; în acelaşi timp însă, considera că o zdruncinătură scurtă, dar puternică era singurul mod de a o pune la punct. Asta era, se gândi el; trebuia să fie pusă niţel la punct.

Când se aşeză toată lumea, Emma privi de-a lungul mesei, la invitaţii ei. Îl aşezase pe Philip lângă Harriet Smith, şi observă cu oarecare satisfacţie că erau deja implicaţi într-o conversaţie animată. Ginul triplu îşi făcuse efectul, acum nu mai era nevoie decât de un răspuns din partea lui Harriet, şi planul avea să se concretizeze. „Excelent11, se gândi ea. „Şi *eu* am creat asta. Totul a fost ideea *mea*”.

Atenţia i se îndreptă spre domnişoara Taylor şi James. Cu toate că nu erau aşezaţi împreună, remarcase privirile de afecţiune pe care şi le aruncaseră în timp ce-şi ocupau locurile la masă. O astfel de afecţiune putea fi simţită la cuplurile care petrecuseră ani de zile împreună, nu câteva săptămâni; o privire de prietenie, o privire de plăcere, de satisfacţie, poate, că se găsiseră unul pe celălalt. „Dar eu sunt cea care v-a găsit unul pentru celălalt 1, îşi spuse. „Mie îmi revine meritul pentru fericirea voastră”.

Şi-apoi era domnişoara Bates. Emma simţi o împunsătură bruscă a conştiinţei. Trebuia să facă un efort mai mare cu domnişoara Bates; trebuia să-i acorde un pic mai mult timp. Era destul de uşor, tot ce trebuia să facă era să o viziteze din când în când – domnişoara Bates era întotdeauna acasă – şi să-i ofere bomboanele acelea cu cremă de violete care-i plăceau atât de mult, dar pe care era limpede că nu şi le mai permitea. Domnişoara Bates, presupunea ea, îşi împărţea viaţa între vremurile în care avusese parte de bomboane cu cremă de violete – înainte de a deveni un subscriptor ghinionist la Lloyds – şi vremurile în care acestea erau doar o amintire îndepărtată. Acum, biata

domnişoară Bates stătea lângă James, care era foarte drăguţ cu ea, aşa cum era cu oricine, indiferent le-ar fi fost defectele sau neajunsurile.

Nu mai avea timp să studieze şi restul mesei, căci era nerăbdătoare să discute cu Frank Churchill.

— Locul de onoare, remarcă el. La dreapta gazdei.

— Da. Am despărţit grupul de la Randalls. Am presupus că nu vrei să stai lângă tatăl tău şi lângă... era cât pe ce să spună „mamă vitregă", dar şi-a amintit că asta ar fi fost prematur. Domnişoara Taylor, a încheiat ea.

— Sunt flexibil.

Emma îl privi, observându-i tenul bronzat de soare, îi observă, de asemenea, şi ceasul, un Patek-Philipe. Cei mai mulţi oameni nu-l băgau probabil în seamă, însă ea îi cunoştea valoarea.

— Trebuie să fie pentru prima oară când o întâlneşti pe domnişoara Taylor.

— Da.

El îi zâmbi într-un fel care sugera că n-avea să-i mai smulgă şi alte informaţii. Îi dădea impresia că, la rândul lui, o cântărea cu atenţie.

— Va fi o parteneră minunată pentru tatăl tău. Era aşa de singur.

— Serios?

— A, da.

— Păcat.

Doamna Firhill servea supa, şi acum zăbovea în spatele lui Frank cu supiera. El se întoarse pe jumătate şi zâmbi în timp ce ea îi punea cu polonicul consomme-ul în farfurie. „Îi acordă atenţie. De ce?" se miră Emma. Îl aşteptă să se întoarcă la loc ca să-l întrebe:

— Ce ai de gând să faci după ce pleci de la Randalls. Ai de gând să călătoreşti?

— Nu sunt sigur. Poate. Am pe cineva care e în Franţa acum. Aveam un aranjament vag să mergem în Thailanda pentru câteva luni. Aş putea să fac asta când mă întorc la Perth.

Emma îşi afundă lingura în consommé. Exista cineva. Simţi o anumită iritare la gândul că Frank Churchill avea deja pe cineva; primele seminţe ale invidiei.

— E franţuzoaică?

— E un el. Nu, e australian.

Cuvântul „el” pică în conversaţie ca o pietricică într-un iaz. Primul ei gând fu: „Am avut dreptate, din nou! Cu totul întâmplător, dar am avut dreptate. Nu este interesat!”

— Ne ştim de foarte multă vreme, spuse Frank după ce-şi şterse buzele cu şervetul.

— Cu cine? întrebă Emma distrată.

— Cu Geoff, prietenul meu din Franţa. Am fost colegi de şcoală.

Poate că trăsese ea concluzii greşite; de fapt, acum era convinsă că aşa făcuse. Prietenii vechi puteau să meargă în Thailanda împreună fără să fie ceva mai mult decât atât.

— Eşti norocos să păstrezi încă legătura cu prietenii din şcoală. Eu de-abia dacă le mai văd pe amicele mele. Afară de una sau două de la care mai primesc veşti uneori.

— E diferit pentru mine şi Geoff, zise el privind-o cu atenţie.

Emma nu ştia cum să-i interpreteze cuvintele.

Situaţia era acum cât se poate de clară.

— N-am nicio problemă cu asta, zise ea.

— Să-ţi spun ceva, totuşi – îmi place să flirtez, spuse Frank pe un ton coborât.

Emma nu era pregătită pentru asta.

— Să flirtezi?

— Da, ca acoperire. Sunt sătul să mi se sugereze că trebuie să-mi găsesc o prietenă şi să mă însor. Mi se întâmplă tot timpul. N-ai idee.

— Nu poţi să-ţi asumi situaţia? Recunoaşterea nu te-ar scăpa de bătăi de cap?

— Nu, nu pot. Pentru cei mai mulţi oameni nu este o problemă, dar eu trebuie să mă gândesc la familia Churchill. Ei n-ar înţelege – pur şi simplu nu ar înţelege. Mătuşa mea mai e şi bolnavă. Mai târziu, când ea nu o să mai fie, o să mă mai gândesc. Şi nu sunt sigur că vreau să-i rănesc sentimentele tatii. Ştii, se simte vinovat.

— Eşti sigur?

— Da, fără doar şi poate. Şi cred că dacă aş mărturisi adevărul, s-ar simţi şi mai vinovat. Nu are niciun motiv, bineînţeles, pentru că felul în care sunt nu are nicio legătură cu faptul că tata m-a dat în grija unchiului şi mătuşii mele. Nicio legătură. Dar el s-ar gândi: «Vai, Doamne, e vina mea pentru că am fost un tată absent, şi aşa mai departe. Crede-mă, e mai simplu. Cel puţin pentru moment.

— Dacă spui tu.

— Spun. Tăcu o clipă şi o privi direct în ochi. Te-ai supăra dacă aş flirta cu tine? Doar puţin?

Prima reacţie fu să-l respingă. Nu vedea niciun motiv pentru care să fie implicată în problemele lui Frank, mai ales că acestea i se păreau a fi în mare parte opera lui. Nu era convinsă că James s-ar fi supărat la această dezvăluire – era un om tolerant, iar vederile lui era destul de moderne pentru cineva trecut de cincizeci de ani. De ce să nu-i spună? De ce să încerce să ascundă ceva ce majoritatea oamenilor considerau perfect normal – doar una dintre posibilităţile condiţiei umane?

Zâmbetul lui Frank îi slăbi însă hotărârea. De ce nu? O măgulea să aibă parte de atenţia unui bărbat care era atât de atrăgător încât te lăsa cu răsuflarea tăiată. Putea chiar să-şi imagineze că atunci când flirta era sincer, în vreme ce ar fi avut în acelaşi timp siguranţa că nu era, căci Emma era precautã când venea vorba de legăturile cu bărbaţii.

— Bine.

Chiar în acel moment, Frank se aplecă spre ea – tocmai pe când doamna Firhill începea să strângă farfuriile de supă în capătul opus al mesei – şi îi şopti la ureche:

— Sex.

Perfect. Sincer surprinsă, Emma reacţionă aşa cum te-ai fi aşteptat să reacţioneze orice persoană căreia i s-ar fi fost şoptit la ureche cuvântul „sex". Tresări, apoi, revenind la rolul convenit, se îmbufnă. Aplecându-se la rândul ei spre el, îi şopti la ureche „Consommé!

Asta îl făcu să chicotească, atrăgând atenţia comesenilor. Sprânceana lui James se ridică brusc, după care

cobor! la loc. Sprâncenele domnişoarei Taylor se încruntară, apoi reveniră la forma anterioară. Gura lui Jane Fairfax se deschise foarte uşor, după care se închise la loc. Doamna Firhill îşi dădu ochii peste cap, apoi îşi reluă expresia politicoasă.

Cina continuă. Zarva conversaţiei spori în timpul celui de-al doilea fel de mâncare, iar la al treilea – o spumă de ciocolată de care doamna Firhill era deosebit de mândră – nivelul zgomotului era

aproape asurzitor. Cu toate acestea, la scurt timp după ora unsprezece, domnul Woodhouse începu să caşte şi mai mulţi oaspeţi, observând asta, sugerară că era momentul să plece. Ca la un semnal, se ridicară cu toţii şi se îndreptară spre hol. Emma intenţionase să încheie seara în salon, unde aştepta cafeaua, cu sau fără cofeină, dar oboseala evidentă a stăpânului casei pusese capăt petrecerii mai devreme.

O întâlni pe Harriet în camera unde îşi lăsaseră doamnele hainele. Profită de ocazie ca să afle cum se înţelesese prietena ei cu Philip.

— Lucrurile păreau să meargă bine în partea aceea a mesei, remarcă Emma.

— Foarte bine. Am tot vorbit întreaga seară. Aproape că nu i-a spus o vorbă persoanei din dreapta lui. Are o voce aşa plăcută, Emma. Chiar are. L-aş putea asculta ore în şir.

„Eu, una, n-aş putea", se gândi Emma fără s-o şi spună cu glas tare.

— Da, ai dreptate. E plăcută. Şi?

— Cred că mă place, mărturisi Flarriet zâmbind sfios.

— Bun.

— Cred că o să mă invite în oraş. A spus ceva cum că ne vedem curând.

— Şi asta e bine.

Harriet îşi luă haina şi ieşiră amândouă pe coridor. Mai rămăseseră doar câţiva oaspeţi: doamna Goddard, Harriet şi Philip. Doamna Goddard îl îmbrăţişă pe domnul Woodhouse şi îl sărută pe obraji.

— Dragul meu Woody, a fost aşa o plăcere! Şi promite-mi c-o să ţii minte.

— Da, desigur, desigur, murmură el aruncându-i o privire neliniştită fiicei sale.

— Acum Harriet, draga mea, spuse doamna Goddard când îl eliberă pe domnul Woodhouse. Pe cai.

Emma zâmbi. „Pe cai"!

— Şi tu, dragă Emma, continuă doamna Goddard. Trebuie să vii pe la noi. Promite-mi c-o să vii. Hai, promite.

— Oricând, cu plăcere.

— Oricând *curând*, completă entuziasmată doamna Goddard. Hai să mergem, Harriet, e vremea s-o întindem.

Acum mai rămăseseră doar Philip, domnul Woodhouse şi Emma.

— Şi eu trebuie să plec, spuse vicarul.

O urmărise pe doamna Goddard cu o oarecare fascinaţie morbidă. Ei bine, nu era surprinzător, îşi zise Emma. Aşa e când un individ rece întâlneşte o persoană caldă, expansivă. Şi, în ciuda vocabularului excentric, o plăcea instinctiv pe doamna Goddard, sau pe doamna God, aşa cum o numea acum în gând. Dacă Dumnezeu chiar semăna cu ea şi era relaxat, cu un apetit pentru cânepa indiană – pe care, la urma urmei, o crease chiar el – şi cu un fel de a fi blajin, fără fasoane? Dacă Dumnezeu ura în realitate psalmii gregorieni şi liturghia anglicană, dacă îi displăcea mirosul tămâii pe care catolicii o tot bălăngăneau în direcţia lui, şi simţea o simpatie puternică pentru hipioţii bătrâni care predau engleza ca limbă străină? Dacă Dumnezeu cunoştea de fapt drumul spre gară, dar înţelegea că trebuiau să-l afle

— Dumnezeule, îmi pare rău, zise domnul Woodhouse înăbuşindu-şi un căscat. Condu-l tu pe Philip, Emma. Mi-e teamă că trebuie să mă bag în pat înainte să mă prăbuşesc.

Îi strânse mâna lui Philip şi dispăru de-a lungul coridorului.

— Oboseşte, spuse Emma oftând. Se trezeşte întotdeauna devreme, asta e problema. În cele mai multe zile e treaz de la cinci.

— Emma. Putem vorbi?

— Desigur, replică ea surprinsă. Dar despre ce? Am acoperit toate subiectele de pe lumea asta la cină. Politică?

Philip se foia de pe un picior pe altul.

— Am putea merge afară? E o noapte superbă.

— Stă să plouă, observă ea aruncând o privire pe geam.

— N-o să plouă. E perfect. Am putea ieşi să stăm pe peluză câteva minute?

— E aşa târziu…

Philip o luă de braţ şi o îndrumă spre uşa de intrare. Ea nu opuse rezistenţă; probabil că urma o discuţie despre Harriet. „Pot să-l tolerez pe bărbatul ăsta *înfiorător* de dragul lui Harriet”, îşi zise.

Afară, luna aproape plină scălda grădina într-un argintiu diafan.

— Uită-te la lună, spuse ea. Aşa de strălucitoare! Aşa de selenară!

Doar trebuia să spună ceva.

— Nu vreau să stau pe iarbă, îl avertiză peste câteva clipe. E tare umezeală noaptea.

Philip îşi aminti de clădirea lui de birouri din Ipswich şi de igrasia ei cronică.

— Emma, trebuie să-ţi spun ceva.

Probabil voia să discute despre portret. Asta era.

— Cum ţi s-a părut portretul lui Harriet? îl întrebă ea. Fii cât se poate de sincer, te rog.

Desigur, sinceritatea era ultimul lucru pe care Emma şi-l dorea; prefera laudele.

— Ah, portretul, exclamă el distrat. Păi…

— Da?

— L-ai făcut în pastel.

— Da, este un desen în pastel. Am crezut că i s-ar potrivi lui Harriet. Vezi tu, coloritul ei se pretează oarecum la pastel, nu eşti de părere? Nu e nimic rău în a desena în pastel, să ştii. Vuillard îl folosea frecvent. Arată ca pictura în ulei până ce te apropii, şi-apoi îţi dai seama că e vorba de pastel.

— Nu l-ai fixat, oftă el.

Despre ce vorbea? îşi fixa întotdeauna desenele.

— Ba da. L-am dat cu fixativ. Întotdeauna le dau.

Philip clătină din cap. Cum avea luna în spate, Emma nu-i putea observa expresia.

— Ai fixat primul desen, cel de dedesubt. Ai uitat să fixezi ce ai făcut deasupra. Şi când am dat cu degetul, fără să vreau, l-am văzut pe cel dintâi.

Emmei i se tăie răsuflarea. Abia după câteva clipe lungi reuşi să îngaime:

— Super jenant.

— Aşa aş zice şi eu.

Tânăra femeie hotărî să înfrunte situaţia cu curaj.

— Îmi pare foarte rău. Îmi pare rău că ai văzut-o pe Harriet nud, dar… Ezită. Nu lăsa asta să te demoralizeze. Te rog. Nu trebuie să spunem nimic. Ar trebui să-i dai înainte oricum.

— Să-i dau înainte cu ce?

— Cu Harriet. Să ieşi cu ea.

Această remarcă fu întâmpinată cu o tăcere desăvârşită. Apoi Philip scoase un sunet ce semăna a mârâit.

— Doar nu crezi că sunt interesat de *ea*, nu?

— Ba da.

— Nu, Emma, nu, nu, nu. Ai înţeles complet greşit. Pe *tine* te plac. Te plac mult. De fapt, cred că sunt îndrăgostit de tine.

Ea rămase nemişcată. Îl auzea respirând. Îi simţi mâna pe braţul ei.

— Spune ceva, Emma. Te rog, spune ceva.

Ar fi făcut no, dar grozăvia situaţiei părea să-i fi contractat gâtul. Îi venea greu să şi respire, darămite să mai vorbească.

— Nu prea cred, zise fata în cele din urmă.

— Te rog să cumpăneşti atent avantajele şi dezavantajele. Te rog să reexaminezi lucrurile.

Ea simţi cum îi sporea încrederea; individul se exprima ca într-o scrisoare de afaceri.

— Nu, ar trebui să rămâi la Harriet.

— Ea! mârâi el din nou.

— Şi ce e în neregulă cu ea? E o tânără atrăgătoare.

— E o netoată.

Asta fusese prea mult pentru Emma. Avea dreptate, dar nu-i dădea voie să spună aşa ceva.

— De când îi fac vicarii netoţi pe oamenii de rând? Ar trebui să-ţi fie ruşine, Philip. Acum mă întorc în casă; cât despre tine, n-ar trebui să conduci. Ai băut trei ginuri înainte de cină şi apoi…

Se opri, dar era prea târziu.

— Mi-ai dat intenţionat un gin triplu?

— Nu erai nevoit să-l bei, răspunse ea nu foarte inspirat.

— Sunt cât se poate de treaz, mulţumesc. O discuţie cu tine e suficientă ca să trezească pe oricine, se răsti Philip.

Emma îl urmări cu privirea. Când ajunse BMW-ul lui nu ştiu ce model, lumina din interior se aprinse automat, aşa că putu să-l vadă lăsându-se pe scaunul şoferului şi trântind uşa. Apoi motorul prinse

viaţă; maşina se roti într-un cerc strâns, iar farurile măturară peluza şi o orbiră pe Emma câteva secunde înainte să se îndepărteze.

Se întoarse în casă cu mintea plină de gânduri contradictorii, dar un gând părea mai puternic decât toate celelalte: „Eu am creat încurcătura asta. Eu".

Capitolul 17

Emma se hotărî să-i facă a doua zi o vizită lui Harriet. Se gândise iniţial că putea lăsa lucrurile să-şi urmeze cursul firesc, dar i se păruse preferabil s-o abordeze înainte ca fata să afle că vicarul nu era câtuşi de puţin interesat de ea. Harriet se dovedise foarte maleabilă, iar câteva sfaturi bine ţintite aveau să fie de ajuns pentru a pune capăt întregii poveşti.

Încă nu ştia prea bine cum să pună problema. Îi trecuse prin minte să-i spună că Philip era deja implicat într-o altă relaţie, poate chiar că era însurat, însă ea nu umbla cu minciuni. Cu mult mai bine ar fi fost să-i spună adevărul despre Philip, şi anume că avea un caracter

 găunos. Harriet ar fi putut s-o întrebe de ce se răzgândise atât de brusc, dar acest lucru putea fi explicat ca o cădere a vălului ce-i acoperise ochii, aşa cum se întâmplă uneori, chiar şi în cazul celor mai fini cunoscători ai caracterului omenesc.

Îi telefonă lui Harriet ca să-şi anunţe vizita. Tânăra îi spuse că avea ore de dimineaţă, dar era liberă după unsprezece şi jumătate.

— Vii cu Mini Cooperul?

Emma îşi muşcă limba. Of, ce fată prostuţă!

— Da, îi răspunse, cu toată răbdarea de care era capabilă.

— Mi-ar plăcea să dăm o tură împreună. Mi-ar plăcea tare mult.

— Cum să nu, dacă nu astăzi, atunci într-o altă zi.

— Mulţumesc.

Când Emma îşi parcă Mini Cooperul în faţa casei doamnei Goddard, avea replicile deja pregătite. Aşteptă înăuntru până o văzu pe Harriet ieşind de la ore, apoi coborî şi se duse în întâmpinarea prietenei sale.

— Ziceai că vrei să dăm o tură cu maşina. Mergem acum?

— O, mi-ar plăcea tare mult! chicoti Harriet bucuroasă. Stai să-mi iau pălăria.

Incapabilă să explice de ce avea nevoie de pălărie pentru a da o tură cu Mini Cooperul, Emma se întoarse la maşină şi luă diversele

ziare şi scrisori nedesfăcute care se adunaseră pe scaunul pasagerului. La scurt timp, Harriet îşi făcu apariţia etalând o pălărie de pai cu boruri largi, pe care fusese prinsă de jur-împrejur o ghirlandă de flori de primăvară dintr-un material colorat. Erau mai multe feluri de flori: frezii, margarete, boboci de trandafiri.

Emma se hotărâse să-i dea vestea în timpul mersului, profitând de autoritatea pe care o avea ca şofer. Harriet trebuia să asculte tot ce avea ea de spus.

— Mă bucur că toată lumea s-a simţit bine aseară, începu ea. Sau aproape toată lumea.

— O, cred că toată lumea s-a simţit bine, fără excepţie, rosti Harriet cu hotărâre. N-am văzut pe nimeni să se simtă abătut.

— De unde stăteai tu nu se vedea.

Harriet, care privise până atunci pe geamul maşinii, se întoarse cu faţa spre Emma.

— Dar nu cred că a fost cineva nemulţumit. Chiar nu cred. Petrecerea s-a încheiat doar pentru că tatăl tău, sărmanul, nu mai putea de oboseală. Asta a fost tot. Altfel, cred că ar fi putut să ţină la nesfârşit.

— Nu sunt sigură că ar fi fost un lucru bun. Atunci, musafirii care au o problemă cu băutura ar fi avut ocazia să bea şi mai mult.

De data asta îi luă ceva timp lui Harriet să răspundă. Chibzuia, sfâşiată între curiozitate şi discreţie. În cele din urmă învinse curiozitatea.

— O problemă cu băutura? Cu siguranţă niciunul dintre oaspeţii tăi nu…

— O, ba da. Ai fi surprinsă, o asigură Emma.

— Doamnei God îi place să mai bea câte un păhărel, dar nu cred să aibă efectiv o problemă. Şi are multe alte însuşiri extraordinare. E generoasă; a fost foarte amabilă cu mine şi cu o mulţime de alţi oameni. I-a cumpărat bilet de avion spre Portugalia unei cursante care trebuia să ajungă acasă fiindcă mama ei era bolnavă. Şi nu i-a cerut banii înapoi.

— Nu mă gândeam la doamna God, o lămuri Emma.

— Aha, făcu Harriet. Dar la cine, atunci?

— Nu sunt convinsă că ar trebui să-ţi spun. Nu e vorba că n-aş

avea încredere în tine să păstrezi secretul, pentru că am, doar că… Of, bine. Mai ghiceşte o dată.

— Domnişoara Bates?

— Domnişoara Bates!

— Păi, uneori e cam roşie la faţă.

— Acela, Harriet, este suliman, cum se spunea în tinereţea domnişoarei Bates. Era folosit de doamne ca să-şi facă bujori în obraji. Suliman şi apă de colonie… Nu, nu e vorba de domnişoara Bates.

Emma luă o curbă cam în viteză, iar Mini Cooperul se înclină pe-o parte.

— Uups! icni Harriet.

— E Philip Elton, îmi pare rău să ţi-o spun.

Emma intră într-o parcare neamenajată, care fusese folosită drept loc temporar de campare. Erau mai multe frigidere vechi şi munţi de gunoaie.

— Uită-te cât gunoi, pufni ea. Nu spun asta ca să-i critic pe nomazi, ci doar aşa: uită-te cât gunoi.

— Philip? întrebă Harriet abătută.

— Ştiu că sună incredibil, zise Emma oprind motorul. În fond, e vicar şi expert în istoria bizantină. Niciunul din lucrurile acestea nu este asociat de obicei cu consumul exagerat de alcool, ştiu, dar, de fapt, sunt oameni de toate felurile care beau peste măsură. Ai fi surprinsă să afli.

— Dar nu a băut foarte mult, obiectă Harriet. Trei pahare de vin, poate patru. Atât.

Emma oftă.

— Dar ce a băut înainte să ajungem cu toţii în sufragerie? îţi spun eu: trei pahare de gin. Trei pahare muri de gin. L-am văzut cu ochii mei. Nu inventez – ba chiar te asigur: trei pahare mari de gin. Unul după altul.

Harriet părea să digere informaţia. Emma îşi reluă atacul.

— Acum, dacă începi cu trei ginuri şi apoi îţi mai torni în sânge patru pahare generoase de vin… Ce se întâmplă în cazul ăsta? Eşti beat. Cu siguranţă nu eşti în stare să conduci, ceea ce mă tem că el a făcut.

— Presupun…

— Da, Harriet. Eşti beat. Şi să şofezi în starea asta e un act

criminal. Ai putea face un rău teribil altor oameni. Oricine ştie asta – mai puţin Philip, din câte se pare. Sau poate că ştie şi nu-i pasă. Emma aşteptă un moment. Când hotărî că vorbele ei îşi atinseseră ţinta, urmă: Când ştii că ai putea răni pe altcineva şi pur şi simplu nu-ţi pasă – ştii ce eşti, în cazul ăsta? Eşti un psihopat.

Se opri, uimită de propria insolenţă.

— Doar nu vrei să spui…

Era prea târziu pentru a-şi mai retrage cuvintele.

— Ba chiar asta vreau să spun. Psihopaţii sunt indivizi care suferă de o tulburare de personalitate, şi nu le pasă ce impact vor avea acţiunile lor. Sunt pregătiţi să le facă rău celorlalţi doar ca să-şi satisfacă propriile plăceri. Sunt pregătiţi să ucidă într-o clipă. Mulţi dintre naziştii de rang înalt erau psihopaţi, Harriet. Göring, Goebbels. Ştii, e ciudat – şi probabil n-are nicio legătură –, e doar o pură coincidenţă, dar întototdeauna mi s-a părut că Philip seamănă extraordinar de bine cu Joseph Goebbels. Foarte bizar.

Nu-i venea să creadă ce spusese. Era ridicol. Era scandalos – dar era ceva atât de uşor de spus; atât de uşor, încât cuvintele ieşiseră de la sine.

Harriet îşi dăduse jos pălăria şi o răsucea în mâini neliniştită. Una dintre flori, o margaretă micuţă din pânză, se desprinse şi căzu pe podeaua maşinii.

— Şi mai e ceva, Harriet. N-am vrut să-ţi zic, dar fiind prietena ta – prietena ta de suflet – nu te pot lăsa în ignoranţă. Așa că m-am hotărât să-ţi zic. Eşti pregătită?

Tânăra încuviinţă cu un aer profund nefericit.

— În starea aceea de ebrietate, chiar înainte să plece – cu maşina, deşi nu era în stare să conducă –, Philip m-a dus cu forţa în grădină. M-a apucat de braţ şi m-a îmbrâncit.

— Nu se poate! icni Harriet.

Emma închise ochii pentru o clipă, de parcă ar fi încercat să se elibereze de amintirea aceea dureroasă.

— Apoi a încercat să mă pună la pământ. Am strigat „Nu, nu, nu e bine ce faci!” sau ceva asemănător şi am reuşit să-l resping. Dar efectiv s-a dat la mine, Harriet. Deşi ştim amândouă că te curtează, a fost totuşi în stare să-mi spună că are o pasiune pentru mine, Harriet –

pentru mine, prietena ta! Chiar… chiar nu ţine cont de nimic!

— Sper că nu te-a rănit, gemu Harriet.

— Doar o uşoară vânătaie pe braţ. Nu e mare lucru.

— Ce s-a întâmplat mai departe?

— După ce i-am refuzat avansurile, a plecat teribil de furios. A bombănit ceva cum că oricine s-ar trezi din beţie dacă ar trebui să stea de vorbă cu mine – o remarcă foarte urâtă apoi s-a suit în BMW-ul lui nu ştiu ce model şi a demarat într-o ploaie de pietricele. Dimineaţă, am văzut urmele pe alee şi le-am acoperit cu una din greblele doamnei Sid, pentru ca tata să nu le vadă şi să întrebe „Ce-i cu astea?”, iar eu să fiu nevoită să-i răspund – pentru că eu nu mint, Harriet – „Aici a demarat în trombă vicarul, după ce mi-a făcut avansuri”. Îmi pare rău că am fost de o sinceritate atât de brutală, dar există situaţii în care chiar trebuie să spui adevărul.

Harriet se întinse şi o luă de braţ cu tandreţe.

— Vai, sărmana de tine. Bine măcar că eşti teafără şi nevătămată. Putea fi mult, mult mai rău.

— Ajută, oricum, să ai sprijinul unei prietene. Îţi mulţumesc, draga mea.

— Şi când mă gândesc că ar fi putut să-mi vadă portretul, suspină Harriet.

— Ei, asta e, se grăbi Emma s-o întrerupă. Hai să ne alungăm toată povestea asta din minte. Aşezându-şi mâna peste cea a prietenei sale, îi propuse: Pune-ţi din nou pălăria aceea minunată de paie şi hai să ne continuăm mica noastră excursie fără să ne mai gândim la ceva – sau la cineva – atât de neplăcut precum Philip Elton.

— Ai dreptate, murmură Harriet aşezându-şi pălăria pe creştet.

— Îţi stă atât de bine! Are exact forma potrivită. Chiar te prinde.

— Doamna God mi-a dat-o.

— Un dar divin, spuse Emma zâmbind. Cât de norocoasă eşti s-o ai pe doamna God alături de tine!

Harriet luase o decizie.

— Philip Elton e istorie.

— Istorie bizantină, completă Emma.

Izbucniră amândouă în râs.

Pe când străbătea cu Mini Cooperul o alee mărginită de ambele

părţi de garduri vii, Emma se gândi că nu spusese nicio minciună. Nici măcar una. Philip chiar

băuse trei pahare de gin; faptul că ea i le concentrase într-o singură porţie nu ştirbea în niciun fel adevărul acelei afirmaţii. Apoi, era incontestabil că el se urcase la volan după ce consumase toată acea cantitate de alcool. Şi încercase s-o facă să se aşeze pe iarbă şi îşi declarase pasiunea pentru ea. Tot ceea ce spusese era perfect adevărat.

Şi totuşi, nu era. Deodată, simţi cum o mustra conştiinţa; trăia sentimentul acela pe care-l ai când înţelegi că ai comis o gafă sau ai adus cuiva o ofensă gravă. „Am spus nişte lucruri îngrozitoare11, se gândi. „Ba nu, n-am spus decât adevărul.11 Toate acele eforturi de a-şi pune vorbele în cea mai bună lumină cu putinţă erau sortite eşecului. *Psihopat* – îl făcuse psihopat, iar Harriet, naiva, credula de Hariet, o crezuse. Ea îl îndopase cu alcool, iar apoi îl numise beţiv. Ea fusese de vină fiindcă şofase în stare de ebrietate. Era vina ei. *Vina ei*. Dar nu voise nimic altceva decât s-o protejeze pe Harriet, iar asta justifica totul, nu-i aşa? Era o mare diferenţă între a denatura adevărul pentru a face rău cuiva şi a proceda la fel pentru a proteja o anumită persoană. Toată lumea ştia asta, nu? Gândul acesta o făcu să se simtă ceva mai bine.

Evaluarea anotimpului varia considerabil de la persoană la persoană. Doamna Sid spunea că e „o vară acceptabilă11. Vrejurilor de fasole le mergea foarte bine, iar răsadurile de salată creşteau şi ele, în schimb nu era deloc mulţumită de prunele Victoria (bune de aruncat) şi nici de mere (puţine, foarte puţine). Din perspectiva domnului Woodhouse, era o vară bună, mai bună oricum decât cea din anul precedent. El judeca anotimpurile după incidenţa, pe glob, a dezastrelor naturale de proporţii. Era un observator atent al uraganelor din Caraibe, urmărind buletinele zilnice ale serviciului american de depistare a uraganelor. Orice semn de activitate suspectă – un taifun neaşteptat, o întârziere în sosirea ploilor, un tipar neobişnuit al incendiilor de vegetaţie din Australia, răspândite rapid de caniculă – era

 interpretat drept dovadă incontestabilă

a încălzirii globale, subiect asupra căruia manifesta un puternic interes. Vara aceea fusese săracă în evenimente: vremea pe mapamond păruse neobişnuit de stabilă, cu zone de presiune înaltă instalate confortabil deasupra Atlanticului și deasupra Europei, aducând soare şi brize uşoare în Norfolk şi, mai ales, la Highbury şi Hartfield. Singurii nori de pe cer erau inofensivi şi prietenoşi: petice mititele de nori cumulus, ca de bumbac, se mişcau agale pe bolta albastră; din când în când se mai ivea și câte un mănunchi de nori stratus la altitudine, dar nici urmă de ameninţătorii cirrus uncinus; nimic care ar putea să-i tulbure pe excursionişti sau înotători.

Philip Elton nu găsea niciun motiv de satisfacţie în zilele calme şi însorite, care nu-i reflectau nicicum dispoziţia marcată de furie şi ruşine. Principala cauză a ruşinii sale o constituiau evenimentele ce urmaseră dineului organizat de Emma. Era deja grav că se făcuse de râs în grădină, dar această gafă pălea în importanţă faţă de ce se petrecuse în continuare. Acela era adevăratul dezastru al serii.

După ce demarase în trombă pe Hartfield Drive, cu BMW-ul său, parcursese drumul spre casă cu o viteză considerabilă. Limita de viteză pentru cea mai mare parte a traseului era fie de 65 de kilometri pe oră, acolo unde drumul şerpuia şi se îngusta, fie, ocazional, de 100 de kilometri pe oră, acolo unde devenea mai lat. Philip depășise limitele în ambele situaţii, însă n-ar fi fost foarte grav dacă n-ar fi ratat o curbă, ajungând într-un şanţ. Nici el, nici maşina nu păţiseră nimic. Dacă i s-ar fi dat ocazia, ar fi ieşit din şanţ şi şi-ar fi reluat călătoria fără ca nimeni să fi băgat de seamă ce se petrecuse. Nu se bucură însă de această şansă, întrucât prima maşină care ajunse la faţa locului – la numai un minut sau două după incident – fu un autovehicul aparţinând secţiei de poliţie din Holt, la volanul căruia se afla sergentul Tom Mayfield, întorcându-se de la o tentativă de jaf, raportatăântr-un sat învecinat. Pe locul pasagerului

stătea agentul Martin Horsely, care nu era doar obosit, ci suferea şi de o durere cumplită de dinţi.

— Ia uite, spuse sergentul Mayfield pe când luau curba. Ce avem noi aici?

— Un BMW nu ştiu ce model, replică agentul Horsely. Şi nu cred că pleacă nicăieri. Ah, Doamne, dintele meu!

— Să te duci la dentist mâine la prima oră, izbucni sergentul Mayfield. Şi nu vreau să mai aud nimic despre dintele tău preţios. Opresc aici. Farurile de la maşina aia sunt încă aprinse.

Cei doi poliţişti coborâră din maşină şi se apropiară de vehiculul avariat. În timpul acesta, Philip, care îi văzuse venind, deschise portiera şi trase adânc aer în piept.

— Slavă Cerului că aţi apărut! Se pare că am alunecat în şanţul ăsta. E o curbă dificilă.

Agentul Horsely îşi aţinti lanterna spre faţa lui.

— O, dumneavoastră sunteţi, părinte!

Îl recunoscuse deoarece Philip oficiase slujba funerară a unchiului său. Şi sergentul Mayfield îl ştia, căci conversaseră mai demult, la o şcoală din apropiere, cu ocazia unei festivităţi dedicate responsabilităţii sociale.

— Îmi pare rău că trebuie să fac asta, spuse sergentul. Aţi fost pe undeva, părinte?

Uşurat că fusese recunoscut, Philip se lansă în explicaţii.

— Da, din întâmplare chiar am fost la un dineu. La Hartfield, dacă ştiţi, casa domnului Woodhouse. O cină foarte plăcută. Bucătăreasa lor e doamna Firhill, iar spuma ei de ciocolată… începu el, însă tăcu brusc.

Sergentul Mayfield luase lanterna din mâna agentului Horsely şi plimba acum lumina pe corpul lui, din cap până-n picioare, de parcă ar fi căutat ceva.

— Aţi băut ceva, părinte?

Philip se holba la poliţist.

— Dac-am băut ceva?

— Da. Alcool, adică. De pildă, vin. Sunt convins că domnul Woodhouse are o pivniţă pe cinste în casa aia mare a lui.

— O înghiţitură sau două, murmură Philip. La masă, desigur.

Sergentul Mayfield îi aruncă o privire agentului Horsely.

— Desigur. Îmi pare rău, părinte, dar regulamentul ne obligă să măsurăm alcoolemia şoferilor implicaţi în accidente. Aşa prevede legea.

— Dar acesta nu-i un accident, îngăimă Philip. Nu am accidentat nimic. Doar am cam… alunecat de pe drum. N-a fost vina mea.

Agentul Horsely scosese deja etilotestul din maşină.

— Trebuie numai să suflaţi în tubul ăsta micuţ, părinte. Nu doare absolut deloc.

Cu mâinile tremurându-i, Philip se supuse. Apoi rămase deoparte, stânjenit, pe când cei doi poliţişti analizau rezultatul.

— Vai, vai, exclamă sergentul Mayfield. Mă tem c-aţi depăşit bine de tot limita admisă, părinte.

— Mi se pare greu de crezut. Chiar mi se pare greu de crezut.

— Oricum ar fi, trebuie să veniţi cu noi la secţie pentru un alt test, zise sergentul Mayfield pe un ton hotărât.

Philip scoase un geamăt straniu.

— Vă simţiţi bine? îl întrebă agentul Horsely.

— Maşina mea, se tângui vicarul. Nu pot să-mi las maşina în şanţ.

— Nu puteţi şofa, părinte. Nu sunteţi în stare. Rezolvăm mai târziu cu maşina.

Cufundat în tăcere şi suferinţă, Philip merse împreună cu cei doi ofiţeri până la maşina de poliţie. Se aşeză abătut pe bancheta din spate, împreună cu agentul Horsely, cu mâinile strâns împreunate şi ochii plecaţi.

— Ce se va întâmpla cu mine dacă sunt găsit vinovat?

— Vă pierdeţi permisul, îi răspunse agentul. Mă tem că nu veţi mai şofa timp de un an.

— Ce ghinion, adăugă sergentul Mayfield de la volan. Că mai sunteţi şi vicar. Mare ghinion.

Şi chiar era un mare ghinion. Două săptămâni mai târziu, după ce îşi recunoscuse vinovăţia, Philip compăru în faţa judecătorului, care îl amendă corespunzător şi îi interzise să mai şofeze timp de un an. Cazul fu relatat pe larg în presa locală, cu titlul: „Vicarul vitezoman şi cherchelit ajunge în şanţ”. Umilit şi ruşinat, Philip hotărî să-şi ia trei săptămâni de concediu, până când episcopul lua o decizie cu privire la viitorul său. Cum un văr din Londra îi propusese să stea în apartamentul său cât timp el se afla în Insulele Virgine Britanice, acceptă oferta cu uşurare şi se refugie în fericita anonimitate londoneză. Treptat, începu să-şi revină, lăsându-se prins în vârtejul evenimentelor sociale organizate de vecinii săi prietenoşi din

Kensington Park Road. Prin intermediul lor ajunse să cunoască, în cea de-a doua săptămână petrecută la Londra, o femeie care-i fusese prezentată drept o îndrăgită concurentă într-un show de televiziune intitulat *Look At Me*! Era dansatoare şi imitatoare a lui Edith Piaf, cu toate că era blondă şi durdulie şi nu semăna în nicio privinţă cu cântăreaţa franceză. Îşi cunoştea însă limitele foarte înguste ale propriului talent: nu era, de fapt, în stare să cânte, cel puţin nu în franceză, căci pronunţa cuvintele cu accentul tipic american pe care interpreţii englezi slab pregătiţi simt nevoia, nu se ştie de ce, să-l adopte. Nu înţelegea nici cuvintele, crezând că Non, *je ne regret te rien* era un cântec despre o persoană care-şi cere scuze pentru că nu poate accepta o invitaţie; înţelegea însă foarte bine că trebuia să-şi exploateze statutul de vedetă de mâna a şaptea găsindu-şi un bărbat care să fie capabil să o întreţină şi să-i ofere stilul de viaţă la care aspira. În conversaţia cu Philip, acesta menţionase întâmplător clădirea de birouri din Ipswich, precum şi apartamentele din Norfolk, fără să aducă vorba despre problemele cu igrasia sau izolaţia. Ea devenise imediat interesată.

Pentru Emma, vremea frumoasă de vară însemna o ocazie pentru un picnic. Când îi adusese în vedere această posibilitate domnului Woodhouse, tatăl ei o ascultase cu atenţie înainte de a întreba pe un ton grav, care vădea o reflecţie profundă: „De ce?”

Răspunsul Emmei fusese la fel de chibzuit.

— Pentru că asta face lumea când vremea e frumoasă. Întreabă pe oricine „Ce faci într-o zi frumoasă?” şi-ţi va răspunde „Un picnic, desigur”. De asta am venit cu această propunere.

Sarcasmul de la final trecu neobservat.

— Dar de ce, Emma? De ce? Nu e suficient, draga mea, să spui că asta fac oamenii. Oamenii fac tot soiul de lucruri. Adevărata întrebare e de ce? Poţi mânca aceeaşi mâncare – de fapt, mâncare chiar mai bună – în propria sufragerie. În sufragerie nu-ţi intră furnicile. Nu eşti la mâna capriciilor vremii.

— Vremea e cât se poate de stabilă, îl întrerupse Emma. Uită-te la cer.

— Cerul ne spune foarte puţine. Harta barometrică dezvăluie adevărul. Şi, dacă vrei să ştii, arată că se pregăteşte ceva deasupra

Islandei. N-o să se ţină picnicuri în Islanda, de asta pot să te asigur.

Emma oftă. N-avea niciun rost să se certe cu tatăl ei, care întotdeauna născocea câte un motiv ca să nu facă nimic. Singura soluţie ca să meargă înainte era să meargă înainte.

— Ei bine, e mare păcat, dar am invitat deja lumea. Ne-am asumat angajamentul.

Nu era o minciună în adevăratul sens al cuvântului. Emma o invitase pe Harriet, dar pe nimeni altcineva. Problema era dacă invitarea unei singure persoane putea justifica afirmaţia de a fi invitat „lumea". După o clipă de gândire, hotărî că distincţia gramaticală dintre singular şi plural a devenit aproape insesizabilă în ultimul timp, aşa că e destul de acceptabil

să te referi la o persoană ca la „lume". Şi cu asta, basta; spusese adevărul.

Domnul Woodhouse păru iritat, însă doar pentru moment. Stările sale de anxietate se puteau schimba foarte repede, şi ceea ce fusese o problemă copleşitoare putea, în câteva minute, chiar în câteva secunde, să devină simplul fundal pentru o chestiune mai presantă.

— Dar ce facem cu sandvişurile? Se înmoaie aşa de repede. Te-ai gândit deja la asta, Emma? Ai discutat cu doamna Firhill?

— Nu trebuie să mâncăm sandvişuri, tati. Sunt o mulţime de alte posibilităţi, de pildă plăcintele acelea bune cu carne de porc, după reţeta din Melton Mowbray. Lumea le adoră la picnicuri.

Fusese inspirată să orienteze conversaţia spre problemele legate de nutriţie.

— Plăcintele acelea, rosti el cu gravitate, sunt pline de sare. Şi de carne de porc.

— Păi, sunt plăcinte cu carne de porc.

— Ştiu că-ţi place baconul, Emma, dar ar trebui să mănânci mai puţin. Am citit ieri că fiecare felie de bacon pe care o mănânci îţi scade câteva minute din viaţă.

— Şi porcului îi scade ani din viaţă, remarcă Emma.

— Nu văd ce legătură are viaţa porcului cu asta, mormăi încruntat domnul Woodhouse.

Emma trase aer în piept, apoi spuse:

— Mă ocup eu de toate aranjamentele. Tu doar îţi faci apariţia,

atâta tot. Vii la picnic şi te porţi firesc şi vesel ca de obicei. Asta vor dori oamenii.

— Cine vine?

— Păi, suspecţii de serviciu, zise ea chiar în timp ce alcătuia lista în minte. Familia Weston-Taylor, Frank Churchill, la *veuve* Bates, domnişoara Bates (căscat), Jane Fairfax (iceberg), George Knightley, domnul Perry – dacă ţi-ar plăcea să vină…

— Da, trebuie să-l inviţi. Se pricepe de minune la plantele sălbatice. Le cunoaşte toate proprietăţile tămăduitoare şi poate identifica orice ciuperci am găsi…

— Asta o să fie foarte util. Şi-apoi mai sunt Harriet Smith şi doamna Goddard.

Urmări cu atenţie reacţia tatălui ei.

— Doamna Goddard? Crezi că o să vină?

— Cred că s-a simţit bine la dineu. Şi-mi place de ea. După o pauză îl întrebă: Şi ţie îţi place de ea, n-am dreptate?

— Da, îmi place de ea, spuse el ferindu-şi privirea. E… e neobişnuită, nu-i aşa? Nu avem prea mulţi oameni de felul acesta pe aici.

— Ai cunoscut-o bine?

— Rezonabil de bine.

Subiectul doamnei Goddard era încheiat, îşi dădu seama Emma.

Dintr-odată, domnul Woodhouse îşi aduse aminte de altcineva.

— Cum rămâne cu Philip Elton?

— Nu prea cred. Şi oricum, e plecat.

— Era, o corectă domnul Woodhouse. S-a întors acum. Şi mi-ar plăcea să vină şi el, Emma, mi-ar plăcea foarte mult.

Prezenţa lui Philip ar fi creat unele complicaţii, se gândi Emma, care nu dorea ca Harriet să-şi aducă aminte de tentativa ei de intermediere şi eventual să afle mai multe detalii. Încerca, de asemenea, o trăire neaşteptată – un sentiment supărător de vinovăţie. Îi măsluise băutura, şi după aceea el îşi pierduse carnetul şi fusese umilit public. O considera oare vinovată pentru asta?

Domnul Woodhouse îi explica acum de ce era atât de dornic ca Philip să fie invitat.

— Îmi pare rău pentru bietul om. Poate că nu e pe gustul tuturor

– trebuie să recunosc, şi mie mi se pare cam încrezut –, dar e bine intenţionat. Când Sid s-a operat de prostată, Philip l-a vizitat în spital şi s-a oferit să-l ducă acasă când a fost externat. Sid spunea că ceilalţi pacienţi din salon nu au primit vizite de la vicarii lor. E limpede că erau destul de indiferenţi faţă de prostatele sărmanilor enoriaşi.

— Asta e slujba lui, spuse Emma.

— Da, se prea poate, dar ţine minte că nu e plătit pentru asta. O face din bunătate, declară domnul Woodhouse plin de căldură. Şi apoi trebuie să ne amintim că în seara cu pricina – seara în care a intrat în şanţ – fusese în casa noastră, Emma. Fusese sub acoperişul nostru. Eu nu prea ştiu ce s-a întâmplat, pentru că domnul Firhill spune că are grijă întotdeauna să nu le dea oaspeţilor noştri prea mult vin dacă ştie că sunt la volan. Şi totuşi bietul Philip depăşise niţel limita când l-au testat. Cum e posibil, mă întreb?

Emma privea pe fereastră.

— Ţi-aduci aminte ce a băut înainte? insistă domnul Woodhouse. I-ai dat o băutură când eram în salon. Ce era?

— Gin, murmură ea.

— Doar unul?

— Un pahar. I l-am dat eu. N-a mai cerut altul.

— Foarte ciudat. Dar, fie cum o fi, cel mai important lucru este acela că Philip a fost umilit public. A fost făcut de ruşine. Şi-a recunoscut greşeala – a pledat vinovat, cum bine ştii – şi şi-a primit pedeapsa. Trebuie să presupunem că este chinuit de remuşcări, şi în asemenea circumstanţe ne revine sarcina să-i arătăm că nu va fi ostracizat.

— Poate eu… începu ea fără convingere.

— Când cineva greşeşte, trebuie să ne amintim că este tot om până la urmă, ca noi restul. Nu trebuie să ne grăbim să aruncăm prima piatră. Trebuie să ne aducem aminte că mai greşim cu toţii din când în când, afară de cazul în care suntem sfinţi, ceea ce nu suntem.

— Şi ceea ce nu erau din jumătate dintre sfinţi, interveni Emma.

— Posibil. Dar nu trebuie să ne alăturăm mulţimii de exaltaţi care practică vânătoarea de vrăjitoare. Trebuie să arătăm că Philip a plătit pentru ceea ce a făcut şi că nu i se va întoarce spatele. Trebuie să dăm un exemplu aici.

Părea să aştepte un răspuns, aşa că Emma încuviinţă pe un ton lipsit de entuziasm.

— Şi am impresia că are o iubită în oraş, continuă domnul Woodhouse. O fată pe care a întâlnit-o la Londra. Sunt sigur că e foarte drăguţă. Ar trebui să o invităm şi pe ea.

Vestea era excelentă. Faptul că Philip avea o nouă iubită însemna că nu avea să o mai stânjenească pe Emma cu noi declaraţii de amor.

— Bun. Mă bucur să aud că şi-a găsit pe cineva – în sfârşit.

După tot acel ocol, domnul Woodhouse ajunsese să se implice cu entuziasm în organizarea picnicului.

— Ar trebui să luăm legătura cu Isabella ca să vină şi ea cu John, împreună cu toţi copiii ăia ai ei. Le-ar face bine nişte aer de ţară. Toţi oamenii ăia din Londra care inspiră şi expiră fără încetare; gândeşte-te numai, Emma. Gândeşte-te numai la câţi oameni respiră la Londra – e de mirare că ne mai rămâne şi nouă, celorlalţi, nişte aer cât să ne ducem traiul.

Nimeni nu refuză invitaţia. Mai mult, unii se oferiră să ajute: Harriet era gata să îndeplinească instrucţiunile Emmei, iar doamna Goddard urma să aducă două prăjituri, poate chiar trei pe care urma să le pregătească special pentru acea ocazie. Această ofertă i-o făcu direct domnului Woodhouse, prin telefon, în loc s-o transmită prin intermediul lui Harriet, care ar fi descurajat-o. Şi fu acceptată de domnul Woodhouse, în locul Emmei, care, fiind la curent cu avertismentul lui Harriet, ar fi refuzat-o.

Domnişoara Bates fu deosebit de încântată.

— Vai, Doamne, un picnic! Ştii, chiar mă gândeam zilele trecute: când am fost eu ultima oară la un picnic? Şi ştii ce, nu mi-am putut aminti pe loc. Mi-a venit în cap niţel mai târziu, când o ascultam pe Jane cântând adaptarea aceea după Verdi. A fost acum mulţi ani, în Toscana, unde eram cu o prietenă care se recupera după o operaţie la braţ, parcă – ba nu, s-ar putea să fi fost la mână. Cred că suferea de sindromul de tunel carpian şi că a trebuit să se opereze de mai multe ori; o dată

la mâna stângă şi după aia la mâna dreaptă, sau poate că se operase de două ori la stânga. Ştii, nici în ruptul capului nu reuşesc să-mi aduc aminte care era. Bineînţeles că nu putea să care coşul de picnic, aşa că l-am cărat eu. Duceam şi pătura, şi-apoi am alunecat – eram pe o potecă ce cobora către o vale micuţă şi foarte plăcută – şi m-am rostogolit şi-am ajuns într-un crâng de măslini. N-am păţit nimic, dar prietena mea a fost tulburată. Asta mi-amintesc foarte bine.

Chiar şi doamna Bates, care fusese inclusă în invitaţie, părea încântată; suficient cât să spună: „Picnic".

— Ia te uită! zise domnişoara Bates. Mama se gândeşte la picnicuri. Sună mult mai bine decât să stăm aici şi să ne facem gânduri negre despre Lloyds.

Asta fusese o greşeală. Auzind de Lloyds, doamna Bates se încruntă şi se retrase la loc în tăcerea ei.

Isabella şi John Knightley răspunseră la rândul lor călduros invitaţiei şi sosiră de la Londra în maşina lor Volvo, însoţiţi de cei patru copii, chiar în ziua prevăzută pentru picnic. Li se puse la dispoziţie aripa de la Hartfield rezervată musafirilor, unde existau coridoare pe care copiii puteau să alerge fără să-l tulbure excesiv pe domnul Woodhouse în biroul său ori pe doamna Firhill la bucătărie. Copiii nu vorbeau decât despre picnic de când plecaseră de la Londra. Avea să fie un tort? Puteau să înoate? Care erau şansele să întâlnească un taur cât se plimbau pe câmp, şi era oare tati pregătit să-i distragă taurului atenţia cu haina lui cât se căţărau ei peste un gard ca să se pună la adăpost?

— Orice-aţi face, îi avertiză Isabella, nu-i pomeniţi bunicului de tauri. Pur şi simplu, să nu aduceţi vorba.

Şi avea dreptate. Deşi domnul Woodhouse se implicase activ în planificarea picnicului şi era nerăbdător să participe, grijile lui se intensificau pe măsură ce se apropia ora plecării. Prima dintre acestea era posibilitatea ploii.

— Dacă plouă, şi mă tem că trebuie să acceptăm asta aproape ca pe o certitudine, trebuie ca toată lumea să aibă la dispoziţie un adăpost.

— Am putea oricând să ne urcăm în maşini şi să venim acasă, sugeră Emma. Asta ar fi soluţia evidentă.

Dar domnul Woodhouse clătină din cap.

— Şi cum rămâne cu drumul de la locul picnicului până la maşini? Cum rămâne cu asta, Emma? Ar putea să ne ia cincisprezece minute bune; l-am măsurat pe harta Ordnance Survey. Şi în acele cincisprezece minute ar putea să ne ude până la piele.

— N-o să fie sfârşitul lumii. La urma urmei, e doar ploaie.

— Of, Emma, tu te gândeşti la tine. Tu şi Isabella şi Harriet şi acel Frank Churchill o să fiţi cu toţii bine pentru că sunteţi tineri şi sănătoşi. Dar cum rămâne cu biata doamnă Bates? Ar putea face pneumonie. Şi dacă se îmbolnăveşte de pneumonie, am putea să o pierdem, şi ar fi o adevărată tragedie.

— Doamna Bates trebuie să moară şi ea cândva. Nu vreau să se îmbolnăvească nimeni, dar trebuie să recunoşti că unele lucruri sunt inevitabile.

— Fată fără suflet! o dojeni domnul Woodhouse.

— Dar nu sunt lipsită de suflet. Spun pur şi simplu că nu putem trăi cu toţii pentru totdeauna, şi eu, una, nici nu vreau. Cine vrea să ajungă să zacă într-un pat de spital, neputincios şi plin de tuburi? Pentru ce? Pentru mai multe zile şi luni de zăcut în pat, simţindu-te groaznic? Ar fi mult mai bine, cu siguranţă, să mergi la un picnic şi…

— Ajunge! ţipă domnul Woodhouse.

— Încerc să…

— Nu, n-am de gând să mai ascult părerile tale crude. Destul! Problema ta e că tu nu poţi să vezi lucrurile din perspectiva celor care sunt bătrâni şi înspăimântaţi şi incapabili să vorbească din cauza celor întâmplate la Lloyds.

După ce încheiară discuţia, domnul Woodhouse plasă o comandă de ponchouri din plastic – câte unul pentru fiecare musafir –, uşor de transportat şi de folosit. Era, se gândi el, un gest mic, dar semnificativ împotriva mişcării proeutanasiere care vorbea atât de abil despre

dreptul de a alege fără să conştientizeze faptul că tabuurile împotriva uciderii sunt fragile şi nu trebuie atacate. Poate că viaţa doamnei Bates nu era cine ştie ce, dar era tot ce avea ea.

Locul pe care-l aleseseră pentru picnic era la vreo cinci kilometri de Hartfield, pe proprietatea lui George Knightley. Donwell

Abbey fusese pe vremuri una dintre cele mai mari moşii din acea parte a Angliei, dar fusese redusă considerabil de entuziasmul stră-străbun icului lui George pentru investiţii riscante. Cu toate acestea, după vânzarea mai multor parcele de pământ în anii ’20 şi apoi în 50, rămăsese de departe cea mai întinsă proprietate din regiune. Şi tocmai la un capăt al acestei proprietăţi, unde o pajişte lină era mărginită de un teren uşor mai înalt, împădurit cu stejari, urma să aibă loc picnicul. Cei patru copii ai Isabellei aveau ocazia să se joace de-a v-aţi ascunselea şi să se fugărească printre copaci, iar adulţii puteau să se plimbe după ce mâncau.

Cei care aveau maşină s-au oferit să-i ducă pe cei care nu aveau, sau cărora le fusese suspendat permisul. Domnişoara Bates şi mama ei călătoriră cu George Knightley în breakul său, în timp ce Jane Fairfax, Philip şi noua sa iubită fură duşi de Sid în vechiul său Land Rover. Emma o invitase pe Harriet să o însoţească în Mini Cooper, iar doamna Goddard, împreună cu James Weston şi domnişoara Taylor, i se alăturară domnului Woodhouse în bătrâna sa Lea-Francis care fusese scoasă din garaj pentru această ocazie. Frank Churchill, care spusese că dorea să facă puţin exerciţiu fizic, veni pe bicicletă şi ajunse cu câteva minute înaintea tuturor celorlalţi.

Lui Sid i se încredinţase sarcina de a întinde pledurile pentru picnic şi de a despacheta coşurile. Până să se reunească toată lumea, fusese întinsă o frumoasă masă de prânz – destul pentru a hrăni de două ori mai mulţi oameni, întrucât doamna Firhill pregătea întotdeauna mai multă mâncare decât era nevoie.

— N-o să reuşim niciodată să terminăm toate astea, remarcă Emma. Uitaţi doar câţi cârnăciori şi câte ciocănele de pui.

— Nu se ştie niciodată, spuse Harriet. Bărbaţii mănâncă o grămadă, să ştii. Au un apetit…

Emma strânse din dinţi. Harriet spunea lucruri aşa de stupide! „Bărbaţii mănâncă o grămadă. „Bineînţeles că mănâncă o grămadă. Bărbaţii fac tot soiul de… căută un adjectiv potrivit… de lucruri grosolan*e. Ridică* privirea spre cer. Nu era sigură că putea să facă faţă unei întregi după-amiezi în compania lui Harriet. Trebuia să creeze o zonă-tampon între ea şi prietena ei, aşezând-o lângă oameni care să o ţină ocupată. Nu lângă Philip, desigur, şi nici lângă Frank Churchill. Ar

fi putut să stea lângă James şi domnişoara Taylor – acolo era cert că discuţia urma să decurgă frumos, fără să se ajungă la vreun subiect dificil.

Bătu din palme pentru a atrage atenţia tuturor. Murmurul conversaţiei se stinse.

— Ar trebui să ne aşezăm cu toţii. Găsiţi-vă un loc şi apoi putem începe cu somonul afumat. După cum veţi vedea, avem o mulţime de pungi cu somon, aşa că nu vă sfiiţi.

Se aşezară. Emma se asigură că-l avea de-o parte pe Frank Churchill şi de cealaltă parte pe Isabella. Dacă Frank decidea să flirteze cu ea din nou – şi erau toate şansele să o facă –, atunci voia ca sora sa mai mare să o vadă bucurându-se de atenţia unui bărbat atât de chipeş. Isabella o privise întotdeauna cam de sus, aşa că ar fi meritat o mică lecţie.

Îi zâmbi lui Frank, iar acesta îi răspunse tot printr-un zâmbet.

— Deci, ce-ai mai făcut în ultima vreme?

— Am plănuit asta, îi răspunse Emma. Şi tu?

— M-am relaxat, zise el ridicând din umeri. Am vorbit cu bătrânu'. Mai nimic.

Emma, care îl urmărea cu atenţie, observă ceva ce nu remarcase până atunci: o mică gropiţă în mijlocul

bărbiei lui, perfect poziţionată. Harriet spusese ceva despre asta, dar n-o băgase de seamă.

Mâncau somon afumat în linişte, dar comunicau abundent din priviri, se gândi Emma. Întinse mâna după o sticlă de vin alb aşezată în răcitor lângă o farfurie cusandviş uri.

— Îţi torn puţin?

— Mulţumesc.

În timp ce turna, observă că răcitorul din plastic, umflat precum haina unei mici mascote Michelin, ascundea complet eticheta sticlei.

— Trebuie să ştii câte ceva despre vin, ţinând cont că locuieşti într-o podgorie.

— Da, presupun că ştiu.

— Bine, zise ea când termină de turnat. Spune-mi ce e ăsta.

Frank îşi ridică paharul şi îi privi conţinutul. Lichidul galben pai reflecta razele soarelui. Duse paharul la nas şi îl mirosi apreciativ

înainte să ia prima înghiţitură.

— Ce vrei să ştii? Regiunea, soiul de struguri sau podgoria?

— Poţi să mi le spui pe toate trei? îl întrebă Emma. Sau poate doar două. Mă mulţumesc cu regiunea și cu soiul.

El gustă iarăşi din vin.

— Este cu siguranţă italienesc. Din Veneto, poate. Da, cred că o să spun Veneto şi Chardonnay.

După ce dădu verdictul, se întinse după sticlă şi, fără să o scoată din răcitor, își mai turnă un pahar.

— E foarte bun, zise ea. Îmi place.

— E în regulă. Nu i-aş da o notă chiar atât de mare, dar e în regulă pentru un picnic.

— Unde ai învăţat toate astea? dori ea să ştie.

— Acasă, în cea mai mare parte. Dar am luat cursuri. Am făcut cel mai recent cupaj al nostru.

— Trebuie să fie complicat.

— Trebuie să știi ce faci, replică Frank. Dar hai să aruncăm o privire. Dă-mi sticla şi o scot din răcitor.

Totul va fi dezvăluit. Cred că am dreptate, dar e nevoie de o confirmare.

Se întinse după sticlă şi i-o dădu. Frank începu s-o scoată din răcitor, dar se opri la jumătate ca s-o fixeze pe Emma cu privirea.

— Asta înţelegi tu prin glume?

— Poftim?

— Haide, spune-mi: Asta înţelegi tu?

— Nu ştiu ce vrei să spui, îngăimă ea complet năucită.

— E vinul nostru, zise Frank arătând spre sticlă. Ai ştiut de la bun început şi ai încercat să mă faci de râs.

Ea îi smulse sticla din mână și o scoase în întregime din răcitor. *Podgoria Churchill*, Western Australian *Riesling*.

I se tăie răsuflarea.

— E vinul vos…

— Bineînţeles că e, se răsti Frank. Acum eşti mulţumită? Mulţumită că ai demonstrat că nu pot să-mi identific nici măcar propriul vin?

— N-am ştiut, murmură ea printre dinţi; nu voia să audă cineva

că se certau. Nu eu am ales vinul. Domnul Firhill se ocupă de asta – sau tata. Habar n-aveam.

Se simţea demoralizată că picnicul începuse aşa. Nu asta intenţionase ea; iar acum nu avea să mai existe niciun flirt.

Frank nu se lăsă îmbunat. Stacojiu la faţă de ruşine, o privi cu vădită ostilitate, apoi, luându-şi farfuria, se ridică în picioare şi se mută pe o pătură din apropiere. Emma se uită în jur îngrozită. Isabella urmărise toată scena, la fel şi George. Îşi dădu seama că nu puteau să fi interpretat greşit situaţia, şi că privirile de admiraţie şi de invidie la care se aşteptase erau acum înlocuite cu priviri de compătimire.

— Dragă, ce Dumnezeu i-ai spus lui Frankie? o întrebă Isabella în şoaptă.

Emmei îi venea să plângă, dar era hotărâtă să nu o facă. Era vina lui Frank; el fusese cel grosolan; el fusese cel care se simţise ofensat absolut fără motiv. Ea nu avusese nicio legătură cu alegerea vinului pentru picnic; şi dacă Frank nu-şi putea identifica nici măcar propriul

vin, atunci se lăuda cam tare cu cunoştinţele lui în materie de oenologie.

— A încercat să identifice vinul, îi spuse într-un final surorii sale. N-a nimerit-o, şi apoi a plecat supărat.

— Bărbaţii sunt aşa de fragili, zise Isabella compătimitoare. Adesea ne surprinde să constatăm asta, dar aşa sunt.

— Nu-mi pasă de el, bombăni Emma. Oricum, are impresia că e buricul pământului.

— Aşa se întâmplă de obicei cu bărbaţii care arată bine. Se întâmplă pentru că noi le-o permitem, spuse Isabella atingând-o pe umăr. Ascultă, nu-ţi face griji în privinţa asta. Nu lăsa o mică ceartă să-ţi strice picnicul.

— N-o să las.

— Foarte bine. Acum, hai să vedem ce fac copiii. Ultima oară când i-am văzut, se îndreptau spre pădure. John trebuia să stea cu ochii pe ei, dar deseori uită s-o facă.

În timp ce ele înaintau spre marginea pădurii, Philip şi noua sa prietenă, Hazel, li se alăturaseră domnului Woodhouse, lui James şi domnişoarei Taylor pe pătură. Părând bine dispus, Philip purta o pălărie Panamá cu boruri largi, aşezată elegant; cine nu era la curent

cu recentele sale dificultăţi nu ar fi putut bănui că în urmă cu puţin timp fusese judecat şi lăsat fără permisul de conducere. Hazel purta nişte jeanşi strâmţi şi un top decoltat. Cu o ţigară într-o mână şi un pahar de vin în cealaltă, când lua o gură de vin, când trăgea un fum; dacă n-ai fi ştiut cine era Philip, nu ţi-ai fi imaginat niciodată că aceasta era iubita unui vicar (non-stipendiat), ca să nu mai vorbim de un istoric specializat în Bizanţ.

— Cunoşti regiunea Norfolk, Hazel? o întrebă domnişoara Taylor.

— N-aş putea spune că da. Ştiu unde e – da, vag. E aici, nu-i aşa? Mai mult de atât, nicio şansă. În cea mai mare parte a timpului abia dacă ies din Londra, deşi acum că... Se uită la Philip, care îi zâmbi blajin.

— Am auzit că eşti cântăreaţă, spuse domnişoara Taylor.

— Destul de cunoscută, interveni Philip. Hazel a cântat la televizor. Şi nu doar o dată.

Domnişoara Taylor ridică o sprânceană.

— La televizor?

— Da, confirmă Hazel. La o emisiune care se numeşte Look *at* Me!

— Mă tem că n-am auzit de ea.

— Este un show de talente bine-cunoscut, explică Philip. Hazel a avut mare succes. Sunt surprins că nu ai auzit de ea.

— E pentru o grupă de vârstă un pic mai tânără, spuse Hazel. Fără supărare, desigur.

Domnişoara Taylor se uită la James, care închise ochii doar pentru o clipă şi apoi îi redeschise.

— Înţeleg. Şi ce anume cânţi?

— Cât de înalt e cerul? răspunse Hazel ridicând din umeri.

— Nu l-am auzit pe ăsta, recunoscu domnul Woodhouse.

Philip zâmbi.

— Vrea să spună că ea cântă tot felul de lucruri. Dar e cel mai cunoscută pentru...

— Piff, completă Hazel în timp ce-şi sufla fumul de la ţigară în atmosferă.

Domnul Woodhouse, James şi domnişoara Taylor păreau cu toţii

confuzi.

— Poftim? întrebă James.

— Piff.

Philip îşi flutură mâna dreaptă a nepăsare. Era mâna în care-şi ţinea paharul, aşa că o cantitate mică de vin dădu pe dinafară.

— Edith Piaf, explică el. Ştiţi voi, vrăbiuţa1.

— Ah, făcu domnişoara Taylor. Înţeleg ce vrei să spui.

— Creează o ambianţă aparte, remarcă James. Când ascult Piaf, aproape că simt aroma ţigărilor Gauloises. A străzilor pietruite. Mirosul baghetei proaspăt scoase din cuptor.

Mai erau multe de spus despre Piaf, iar domnul Woodhouse tocmai se pregătea să le spună, când îi întrerupse

1 în franceză, *praf* este denumirea populară pentru „vrabie”, (n. red.)

Doamna Goddard, care venise de pe una dintre celelalte pături cu o cutie mare în mână.

— Ce petrecere drăguţă! Ce ziceţi să gustaţi din prăjitura mea specială? Dincolo am avut parte de evaluări foarte favorabile. Făcu semn cu capul în direcţia păturii de pe care tocmai venise, unde domnişoara Bates putea fi văzută sporovăind, pe când invitaţii aşezaţi în jurul ei priveau înspre cer cu un aer visător.

Luară cu toţii din prăjitură în timp ce cutia era trecută din mână în mână.

— Foarte bună, spuse domnul Woodhouse mestecând cu poftă. Eşti o minune, Goddy.

James zâmbi la auzul poreclei. Lui i se spusese Westy pe vremea când era la şcoală, dar, din fericire, porecla nu prinsese. Prefera de departe să fie James Weston.

Isabella şi Emma îi găsiră pe copii chiar la intrarea în pădure. Dăduseră peste un stejar cu o scorbură largă chiar la bază. Acolo îşi creaseră un festin numai al lor, după ce aduseseră prăjiturele şi sandvişuri de la picnic. Cele două surori verificară că totul era bine, după care se întoarseră la restul invitaţilor.

Când ajunseră, Isabella şi Emma descoperiră că oamenii îşi schimbaseră locurile. George se alăturase grupului care stătea pe aceeaşi pătură cu domnişoara Bates, în timp ce Frank stătea cu Jane şi

cu bunica ei. Emma se aşeză lângă George, care îi făcu loc.

— Merge foarte bine, Emma. Ştiu că ai muncit mult la organizare. Bravo!

— Vremea a ţinut cu noi, spuse ea. De asta mă temeam cel mai mult, că va ploua.

— Ei bine, n-a plouat. Şi uite cât de fericită pare toată lumea.

Domnişoara Bates vorbea despre muzică.

— Nu sunt sigură ce instrument mi-ar fi plăcut dacă aş fi cântat într-o orchestră. Cred că ceva…

— Ceva foarte strident, sugeră Emma. Cred că v-aţi pricepe foarte bine, domnişoară Bates.

— Vai, ce drăguţ din partea ta, Emma. Nu sunt foarte sigură, totuşi. Pe vremuri eram capabilă să citesc partituri destul de bine, dar nu m-am mai ocupat de asta.

Am învăţat o mulţime de teorie muzicală – într-adevăr, am făcut şase clase de istorie muzicală. N-am cântat niciodată într-o orchestră, nici măcar la şcoală, deşi odată m-am întâlnit întâmplător cu Benjamin Britten în Aldeburgh. S-a întâmplat când eram foarte tânără, doar o fetişcană, şi stăteam cu o verişoară şi eram amândouă într-o măcelărie când a intrat domnul Britten şi a cerut un kilogram de cârnaţi. Măcelarul l-a servit pur şi simplu, fără să facă vreo remarcă despre muzică sau ceva de soiul acesta. A spus pur şi simplu: „Poftiţi, domnule Britten”. Şi domnul Britten a spus: „Mulţumesc, Tom” şi asta a fost tot. M-am simţit foarte tulburată.

În acel moment, două persoane de pe pătură aţipiră simultan. Unul dintre aceştia era John Knightley, iar, celălalt domnul Woodhouse, care venise de pe o altă pătură împreună cu doamna Goddard. John se lăsase pe spate şi-şi odihnea capul pe puloverul pe care şi-l dăduse jos când după-amiaza devenise mai călduroasă; doamna Goddard stătea încă în capul oaselor, dar din cauza; somnolenţei capul îi tot pica în faţă.

— Fratele meu pare să fi adormit, remarcă George.

— Şi doamna Goddard, spuse domnişoara Bates. Trebuie să fie de la căldură.

— Sau de la companie, murmură Emma.

Remarca ei, deşi rostită în surdină, fusese auzită. Domnişoara

Bates, care era pe punctul de a mai spune ceva, amuţi şi îşi lăsă privirea pe pătură, măturând cu mâna firimiturile, fie ele reale sau imaginare. Părea demoralizată.

— Poate că uneori mă ia niţel valul pe un anumit su (biect, oftă ea. Ştiu că e un defect, şi voi încerca să fac ceva în privinţa asta.

George îi puse mâna pe umăr într-un gest încurajator, f

— Nu cred că Emma se referea la dumneata, domnişoară Bates. Mi-e foarte limpede că la mine făcea aluzie.

— Nu cred, protestă domnişoara Bates. Nimeni nu ar putea să te acuze că eşti plictisitor, George. Cum ar putea? Nu, cred că era o aluzie blândă la faptul că vorbesc prea mult.

— Trebuie să-mi întind picioarele, spuse George ridicându-se în picioare. Există întotdeauna pericolul să ţi se pună cârcei.

Părea să evite cu obstinaţie privirea Emmei, care încerca să-i atragă atenţia.

Emma nu spuse nimic. Avea senzaţia că se întâmplase ceva foarte important, deşi nu ştia prea bine ce anume. Îi era ruşine. La propriul ei picnic fusese umilită de Frank, iar acum ea însăşi o insultase pe biata domnişoară Bates. Nu mai putea să iasă nimic bun din această ocazie, se gândi ea descurajată; nimic, nimic.

Se uită în jur. Nici Frank, nici Jane nu se zăreau pe nicăieri. Şi unde erau tatăl ei şi doamna Goddard? „în ritmul ăsta o să fiu lăsată aici de una singură, să reflectez la greşelile pe care le-am făcut”, îşi zise.

Capitolul 19

Isabella şi John Knightley rămaseră la Hartfield mai multe zile după picnic. Domnul Woodhouse le sugerase să-şi prelungească şederea, subliniind că nişte zile în plus la ţară i-ar fi ajutat pe cei mici să-şi cureţe plămânii după luni întregi petrecute la Londra.

— Poate că vor redescoperi şi existenţa literei *h*, bombăni el, remarca sa trecând, din fericire, neobservată de John Knightley.

Acesta din urmă se arătase mereu dispreţuitor faţă de manierele provinciale atât ale socrului, cât şi ale fratelui său şi reuşise să adopte masca lingvistică a unui accent descris drept Chelsea Cockney. Beneficiase în acest scop de ajutorul unui instructor vocal, expert în stăpânirea ocluziunii glotale. Ore întregi, John fusese

Alexander McCall Smith instruit cum să pronunţe corect cuvântul *butter*, şi reuşise până la urmă să-l pronunţe *buer*, eludând cu măiestrie consoana dublă t de la mijlocul cuvântului. Copiii săi însă, constatase el cu satisfacţie, nu avuseseră nevoie de lecţii speciale pentru a scăpa de acele t-uri inutile; ei pronunţau *buer* firesc şi cu degajare.

Cât timp dură sejurul londonezilor la Hartfield, George fu invitat să ia fiecare masă împreună cu ei, în afară de micul dejun. George se descurca de minune cu nepoţii şi nepoatele sale. Cu abilitatea înnăscută pe care

O au copiii în a detecta adulţii care-i tratează de la egal la egal, micuţii Knightley nu-l mai lăsau o clipă în pace pe unchiul lor, căţărându-se pe picioarele lui, trăgându-l de păr, atacându-l din ambuscadă pe coridoarele casei şi pregătindu-i capcane pe aleea din grădină. George primea toate acestea cu voie bună şi le acorda copiilor o parte consistentă din timpul său, citindu-le din Winnie *The Pooh* sau *Orlando*, *the Marmalade Cât* ceasuri în şir, fără să se plângă.

Uşurinţa cu care George îşi găsise locul în sânul familiei extinse de la Hartfield nu putea ascunde atmosfera tensionată care se instalase între el şi Emma după picnicul dezastruos. Nu discutară nimic despre asta când George sosi la ora zece, şi în tot restul zilei el şi Emma vorbiră doar de două ori. O dată la masa de prânz, când Emma făcu o remarcă în cadrul unei discuţii cu privire la insule. Discuţia pornise de la un articol din *The Times* despre identificarea unei şopârle până atunci necunoscute, pe o insulă îndepărtată din Polinezia. Descoperirea aceasta le stârnise interesul copiilor, care se lansaseră în tot soiul de speculaţii – oare şopârla se căţăra în copaci, se hrănea cu şerpi sau putea să fie domesticită?

În acest punct al discuţiei, Emma intervenise: 1

1 „Unt” în limba engleză, în original. Cuvântul *butter* se pronunţă cu „t” în engleza standard şi fără „t” în dialect cockney, acesta fiind un exemplu clasic de ocluziune glotală în engleza britanică, (n.tr.)

— Trebuie să fie ciudat să trăieşti într-o insulă îndepărtată din Pacific – ca Tristan da Cunha, de pildă chiar dacă nu eşti şopârlă.

— Poţi să-mi dai, te rog, untu11? spuse unul dintre copii.

— Tristan da Cunha se află în Atlantic, punctă sec

George. Sau cel puţin acolo se afla ultima oară când m-am uitat eu pe o hartă.

Emma îi aruncă o privire urâtă şi îl evită pentru tot restul zilei. Nu-şi vorbiră nici în timpul cinei, când li se alăturară – la invitaţia domnului Woodhouse – şi domnul Perry, care ţinu o prelegere despre proprietăţile echinaceei, şi Philip, care n-avea ochi decât pentru Hazel, precum şi doamna Goddard şi Harriet Smith. După cină, însă, când toată lumea bea cafea în bibliotecă, George o luă pe Emma deoparte, pe coridor.

— Îmi cer scuze, Emma. Am fost nepoliticos la prânz şi n-ar fi trebuit. N-am vrut să te fac să te simţi prost în faţa copiilor.

Emma îşi întoarse privirea, dar George nu se dădu bătut în faţa ostilităţii ei.

— Doar că insula Tristan da Cunha chiar se află în Atlantic.

— Crezi că-mi pasă mie de Tristan da Cunha? izbucni ea. Crezi că-mi pasă dacă e în Pacific sau în Atlantic? Nu este nicio diferenţă.

— Şi totuşi este, protestă George. Ar fi o mare diferenţă dacă ai trăi acolo.

— O, nu fi ridicol! Eşti atât de… de pedant.

George simţi că i se tăia răsuflarea.

— Eu, pedant?

— Da, tu. Tot explici mereu unde se află fiecare lucru.

Era o acuzaţie absurdă; o ştia şi ea.

— Ei bine, tu eşti ridicolă. Din câte îmi dau eu seama, nu explic mereu unde se află fiecare lucru. De fapt, nu ţin minte să mai fi discutat vreodată despre amplasarea vreunui lucru, în afară de insula asta din Atlantic. Tu ţii minte?

1 Pronunţat *buer*, în orig., în dialect cockney (n.tr.)

— Este foarte târziu, murmură ea uitându-se la ceas. Trebuie să merg la culcare.

El o prinse de încheietura mâinii. O ţinea uşor, dar nu-i dădu drumul când ea încercă să scape din strânsoare.

— Nu poţi să fugi mereu, Emma.

— Dă-mi drumul.

— Trebuie să discutăm despre ce s-a întâmplat ieri. Ştiu că nu vrei, dar nu putem lăsa chestiunea asta să supureze aşa.

— Nu ştiu despre ce vorbeşti.

— Ba ştii prea bine. Ştii că te-ai purtat înfiorător. Cum ea nu se

clinti, George continuă: Ştii asta, nu? Ştii foarte bine că ai umilit-o în mod nedrept şi crud pe domnişoara Bates. Nu era nevoie s-o faci. Nu trebuia să insulţi o femeie amărâtă, vulnerabilă, care a văzut cum întreaga lume s-a prăbuşit în jurul ei, care trebuie să aibă grijă de o mamă practic catatonică şi care depinde de ajutoare pentru a se descurca de pe o zi pe alta. Şi tu, cu tot ce ai – casa asta, banii, frumuseţea, inteligenţa sclipitoare – tot ai considerat necesar s-o înjoseşti pe biata femeie. Toată lumea ştie că uneori ne plictiseşte de moarte pe toţi, dar e vecina noastră, Emma, vecina noastră, în toate sensurile posibile.

Tăcu pentru o clipă. Emma îşi pironise privirea în podea. George îşi coborî glasul.

— Foarte urât din partea ta, Emma. Foarte urât.

Îl lăsă să termine ce avea de spus, apoi plecă fără să se întoarcă pentru a-i ura noapte bună, căci nu voia ca el să vadă că avea ochii în lacrimi. Întotdeauna îl plăcuse pe George, ba chiar îl admirase, iar acum îl jignise îngrozitor. Habar n-avea de ce îşi bătuse joc de domnişoara Bates. George avea dreptate: fusese un gest meschin şi urât. Ce fel de persoană era? Nu-şi pusese niciodată acea întrebare – acea întrebare tulburătoare –, dar acum o făcea: „Ce fel de persoană sunt?”

Urcă scările până-n camera ei şi se trânti pe pat fără să aprindă lumina şi fără să se dezbrace, neclintită în infamia ei. Cuvintele lui îi stăruiau în minte; nu se lăsau alungate. Se mai întâmplă. În vieţile noastre, ale tuturor.

există momente, uneori prea puţin frapante, când cineva face o afirmaţie ce ne poate schimba destinul într-o măsură cu adevărat surprinzătoare. Acesta era un astfel de moment pentru Emma Woodhouse.

În dimineaţa următoare, Emma se opri în Holt înainte de a merge la Highbury. Îşi parcă Mini Cooperul în faţa casei Bates şi o porni pe aleea din faţă, cu pavajul ei crăpat şi plin de spărturi. Privi casa cu alţi ochi; dacă până atunci nu văzuse vopseaua care se cojea de pe pervazuri, acum o vedea; dacă până atunci nu observase mortarul fărâmiţat ce ieşea dintre cărămizi, acum se întreba cum de putuse să-l treacă cu vederea. Când sună la uşă zări preşul uzat. Până atunci ar fi

pufnit dispreţuitor la vederea mesajului ce stătea scris pe el: „Bine aţi venit la noi acasă”, acum însă îi simţea amărăciunea. Era nedumerită şi uşor ruşinată. Ştiuse că domnişoara Bates o ducea greu, dar nu se gândise efectiv ce însemna asta. Ceva înăuntrul ei o îndemna acum să-şi schimbe perspectiva.

Dinăuntru răzbătu un foşnet, urmat de sunetul unui lanţ care se desprindea. Şi apoi uşa se deschise, iar domnişoara Bates apăru în prag, purtând o fustă gri din lână şi o bluză subţire şi ştearsă din pânză. Bluza avea un imprimeu cu rândunele în zbor, iar pe fundal se vedea încă, dar cu greu, un şir de dealuri; materialul era extrem de ponosit.

Chipul domnişoarei Bates se lumină pe dată.

— Emma! Ce plăcere. Te rog… intră.

Emma simţi că roşise; ceafa i se încinsese.

— Mă scuzaţi că n-am telefonat ca să vă spun că trec pe aici. Sper că nu vă supăraţi.

— Dar de ce m-aş supăra? Noi ne bucurăm mereu de oaspeţi. Uneori stăm aşa, fără să facem mare lucru, şi ne dorim să mai pice câte-un musafir. Şi atunci se întâmplă cel mai adesea să sosească cineva, trimis parcă de Cel de Sus, după cum probabil că se şi întâmplă.

O pofti în vestibulul înghesuit de unde porneau scările către etaj. Emma băgă de seamă că una dintre balustrade se rupsese şi fusese prinsă stângaci cu o sfoară verde. Pe perete observă o ilustraţie tipică pentru

Edward Lear[1]: acea siluetă singuratică, Yonghy Bonghy Bo, schiţată de poet cu cerneală şi extrasă probabil din vreo carte veche pentru a fi pusă într-o ramă cam ponosită. Se opri în dreptul imaginii.

— Lear, nu-i aşa?

— Da, spuse domnişoara Bates. Mamei îi plăcea foarte mult. Acum nu-l mai citeşte, din păcate. Nu mai citeşte nimic, din păcate.

Emma privi mai îndeaproape desenul. Domnişoara Taylor îi citea poezia asta când era mică; era una dintre primele amintiri pe care le avea cu guvernanta ei. O auzea acum din nou, recitând, cu accentul tipic locuitorilor din Edinburgh, Pe *coasta* Coromandel… Se uită la domnişoara Bates.

— Ştiţi poezia, nu? Yongy Bonghy Bo?

Domnişoara Bates atinse geamul tabloului cu reverenţă, aproape ca un credincios care atinge o relicvă sfântă.

— Pe *mândra coastă* Coromandel, începu ea.

Unde un ou e cât un dovlecel.

Într-un codru trist ca un cavou Trăia Yongy Bonghy Bo.

Emma continuă recitarea:

— Un *jilţ vechi, un muc de lumânare*.

Un *urcior cu toarta lipsă din dotare*.

Doar atât avea el păn la moarte

În acel codru negru foarte…

— E nespus de trist, nu-i aşa? oftă domnişoara Bates. Yongy Bonghy Bo se îndrăgosteşte de Lady Jingly Jones, care nu se poate căsători cu el, căci şi-a dăruit mâna bărbatului care-i aduce găinuşe. E atât de trist. Ea îl alungă, nu-i aşa?

— Da.

1 Edward Lear (1812 – 1888) – poet, ilustrator şi muzician englez, cunoscut pentru poeziile sale absurde (n. red.)

Pe lina pajişte cu muşeţel.

Unde un ou e cât un dovlecel.

Până la marea amintind de un cavou Fugi Yonghy-Bonghy-Bo.

Acolo, în Golful Marii Treceri.

Trăia o ţestoasă pusă pe petreceri.

Tu o să-mi fii bărcuţă, zise el.

Pe spinare, peste-această mare.

O să mă duci până-n albastra zare.

Grăi Yonghy-Bonghy-Bo.

Grăi Yonghy-Bonghy-Bo.

— Plângeam când citeam asta, mărturisi domnişoara Bates. Lear era foarte amuzant, dar şi foarte trist. Cred că era un om tare singuratic.

Se uitau amândouă la ilustraţia înfăţişându-l pe Yongy Bonghy Bo, o siluetă mărunţică, sferică, cu o pălărie îngustă cocoţată-n vârful capului său enorm. Stătea călare pe o ţestoasă care avea să-l poarte peste mări, în exilul său.

— Haideţi să ne aşezăm, spuse domnişoara Bates. Jane e plecată, din păcate.

— Dar eu la dumneavoastră am venit, zise Emma.
Domnişoara Bates părea surprinsă.
— La mine?
Emma avea o sacoşă din pânză, imprimată pe ambele părţi cu imaginea unei pieţe din Covent Garden.
— V-am adus un cadou.
Domnişoara Bates se uită uimită la sacoşă.
— Dar de ce, Emma? N-am făcut nimic ca să merit un cadou.
Emma vârî mâna în sacoşă şi scoase patru cutii mari de bomboane cu cremă din petale de violete.
— Mi-am amintit că vă plac astea, spuse ea oferindu-i darul. Vă plac bomboanele cu cremă de violete, nu-i aşa?
Domnişoara Bates scoase un sunet uşor, gâtuit de emoţie.

— Le ador! îmi plac mai mult decât orice altceva. Sunt preferatele mele.
— Atunci astea o să vă ţină o vreme. Poftă bună!
Domnişoara Bates făcu un semn spre uşa din spatele ei.
— Putem merge să stăm în salonul mic. E confortabil acolo.
Intrară amândouă în încăpere. Era foarte îngustă şi de-abia reuşea să adăpostească două scaune şi o măsuţă joasă. Emma se gândi la Yongy Bonghy Bo; într-un asemenea salon ar fi putut şi ei să-şi petreacă timpul, pe coasta Coromandel, respins de toată lumea şi singur. *Două scaune străvechi şi un vârf de lumânare*…
Îndată ce luară loc, Emma se lansă într-o serie de scuze.
— Am venit să-mi cer iertare pentru impoliteţea stupidă de care am dat dovadă la picnic. Am spus o mare prostie şi n-aş vrea să credeţi că am vorbit serios.
Domnişoara Bates se uită în jos, la mâinile ei împreunate.
— Nu cred că a fost o prostie. Mi-a amintit să nu mă mai las purtată de val. Vezi tu, am atâtea lucruri de spus – sau cred că am. Nu-i vorba c-aş vrea să impresionez pe cineva, nimic de genul ăsta. Doar că mă cuprinde aşa o dorinţă să-mi împărtăşesc gândurile cu alţii. Mă aprind şi, din păcate, asta se vede. Am tras învăţămintele.
— Nu, nu, protestă Emma. Eu sunt cea care a avut nişte învăţăminte de tras. Şi le-am tras.
— Nu cred că tu ai ce învăţăminte să tragi. Nimeni nu consideră

că *tu* ai vorbi prea mult.

— Nu e vorba despre asta.

— Păi, orice ar fi, nu e cazul să-ţi ceri scuze, Emma. Eu sunt oricum fericită că suntem prietene – dacă nu cumva e prea mult spus.

— Nicidecum. E chiar prea puţin, domnişoară Bates. Mă bucur foarte mult că mă vedeţi ca pe o prietenă, zise Emma, apoi tăcu pentru o clipă, cu privirile aţintite asupra gazdei sale. Aşadar, îmi acceptaţi scuzele?

Domnişoara Bates ridică mâinile, ca şi cum ar fi încercat să se apere de ceva nedorit.

— Cum să nu le accept? Dar, după cum am zis, nu cred că erau necesare. Aşa că hai să lăsăm lucrurile cum sunt şi s-o luăm de la capăt. Te servesc cu un ceai? Cred că mai avem şi un strop de cafea, că ne-a adus Jane. Aş putea să-ţi fac o cafea, dacă preferi. Şi… da, cred că mai avem şi vreo două turte cu brânză, dacă nu cumva mama…

— Un ceai şi o turtă cu brânză ar fi perfect, spuse Emma.

Domnişoara Bates se întoarse câteva minute mai târziu cu o tavă pe care aşezase serviciul de ceai şi o farfurie cu o singură turtă. În timp ce-şi beau ceaiul, Emma încercă de mai multe ori să înfiripe o conversaţie, însă domnişoara Bates nu părea dornică să spună prea multe. Zâmbea foarte mult şi dădea aprobator din cap la tot ce afirma musafira ei, dar îi lipsea orice elan. După toate aparenţele, se străduia din răsputeri să nu confirme acuzaţiile Emmei de la picnic, şi anume să vorbească prea mult. Cincisprezece minute mai târziu, când se ridică să plece, Emma se gândi: „Am distrus ceva. Am stins veselia unui om”.

Pe când străbătea aleea din grădina domnişoarei Bates, observă un automobil familiar, marca Land Rover, parcat chiar după Mini Cooperul ei. Şi silueta de pe scaunul şoferului era la fel de familiară. Era George.

Se opri din drum. Se simţea încă ruşinată din pricina vorbelor lui din seara precedentă şi îşi amintea fiecare critică pe care i-o adusese. Nu avea nicio tragere de inimă să-şi înfrunte atât de curând acuzatorul, dar nici nu putea face cale-ntoarsă spre casa domnişoarei Bates. La fel cum nu putea nici să se suie în maşina ei, prefăcându-se că nu-l observase.

Se hotărî să-şi continue drumul spre Mini Cooper şi să-l lase pe

el să facă următorul pas. Poate că parcase acolo dintr-un alt motiv decât acela de a-i cere ei socoteală; dacă aşa stăteau lucrurile, putea să-i facă pur şi simplu cu mâna şi să plece. Dar, pe când se apropia de maşină.

 portiera Land Roverului se deschise, şi George îi ieşi în întâmpinare.

— Emma, o strigă. Pot vorbi puţin cu tine? Când ea încuviinţă din cap, adăugă: Eram la prăvălie, în Holt. Stăteam de vorbă cu doamna Edwards şi mi-a spus că ai trecut şi tu pe-acolo şi i-ai cumpărat tot stocul de bomboane cu cremă de violete.

— Aşa, şi? zise ea ridicând din umeri.

— Ştiu de ce ai făcut asta. Am dreptate că erau pentru doamna Bates?

— Poate.

Îi venea să se răstească: „Şi de ce te-ar privi asta pe

7.

Ime!

— În cazul ăsta, vreau să ştii cât de mult admir ce ai făcut. A fost un gest plin de bunătate. O privea, aşteptând o reacţie din partea ei, dar Emma nu ştia ce să zică. Îmi pare rău, spuse el într-un târziu. M-am băgat unde nu-mi fierbea oala, dar vreau să ştii cât de mândru sunt de tine.

Emma se încruntă. „Cum ar putea fi mândru de mine? Ce însemn eu pentru el?”

George răspunse întrebării ei nerostite.

— Am dreptul să fiu mândru de tine pentru că te consider printre cei mai apropiaţi prieteni ai mei. Avem o relaţie veche, şi asta înseamnă ceva pentru mine. Nu ştiu dacă tu îţi dai seama, dar aşa este.

Emma şovăi. Cu câteva zile în urmă, poate că ar fi rostit o remarcă spirituală despre relaţiile vechi, comparându-le de pildă cu brânza mucegăită, dar acum nu era momentul pentru acel gen de vorbe de duh superficiale, înţelese brusc că George era o persoană cu o existenţă cu totul independentă de a ei, şi acest lucru o făcu să-şi dea seama că dacă ar fi fost ştearsă de pe faţa pământului în acea zi, lumea ar fi mers mai departe, cu grijile şi ţelurile sale; ea nu însemna, efectiv, nimic. Nu avea o slujbă, nu avea pe nimeni care să depindă de ea, nu făcea mai nimic ca să le uşureze viaţa celor din jurul ei, în afară, poate,

de a dărui bomboane cu cremă de violete.

— Nu te împotrivi, Emma, îi mai spuse George înainte de a intra în Land Rover.

Ea pornise deja motorul Mini Cooperului când începu să se gândească la cuvintele lui. „Nu te împotrivi”. În ce sens, mai exact? Să nu se împotrivească naturii ei mai bune? Oare chiar avea așa ceva?

Drumul către casă trecea pe lângă cotitura spre Randalls. Chiar acolo, la intersecţie, o zări pe Jane Fairfax străbătând câmpul de pe marginea șoselei. Emma opri maşina şi aşteptă ca Jane să sară pârleazul vechi şi şubred de la marginea terenului. Când o strigă, tânăra se întoarse spre ea surprinsă.

— Te întorci în sat? o întrebă, scoţând capul pe geam.

Pentru o clipă, Jane păru confuză. Apoi, netezindu-şi părul ciufulit de vânt, se apropie.

— Da. Am fost… începu ea cu glas şovăielnic. Am fost la o plimbare. Pe-acolo, zise, făcând un semn vag în spatele ei.

— O zi potrivită pentru așa ceva.

— Pare că stă să plouă, totuşi.

Jane vorbea pe un ton mai degrabă formal, de parcă ar fi vrut să păstreze distanţa faţă de Emma.

— Dă-mi voie să te duc până-n sat.

— Păi mergi în direcţia opusă. Se grăbi să adauge, aproape în ciudă: Mulţumesc, oricum.

— Dar ai spus că stă să plouă, insistă Emma.

— Mă descurc eu.

— Nu te pot lăsa aici să te facă ciuciulete.

j Am spus că mă descurc.

Însă Emma nu se dădea bătută.

— Hai, vino. Nu mă deranjează să mă întorc. N-am nimic de făcut. Te rog.

Cu un oftat, Jane se îndreptă spre cealaltă parte a maşinii. Emma se întinse şi îi deschise portiera.

— Nu e prea mult loc, din păcate. Poţi să mai laşi scaunul pe spate.

Într-o tăcere deplină, Jane îşi puse centura de siguranţă. Emma opri motorul; trăsese pe dreapta şi era loc de manevre dacă mai venea cineva.

— Trebuie să-ţi spun ceva. Tocmai am fost s-o văd pe mătuşa ta. Am mers să-mi cer scuze.

Jane privea drept înainte.

— Ştiu ce părere ai, probabil, despre asta, continuă Emma. A fost o prostie din partea mea – şi un gest foarte urât. Nu ştiu de ce am spus ce am spus.

Apoi tăcu. Poate că domnişoara Bates nu-i povestise nepoatei ei incidentul; nu toată lumea aflase ce se petrecuse. Dar dacă Jane nu ştia, atunci de ce se comporta cu atâta ostilitate? Nu, sigur prinsese de veste.

— În mod evident, ţi-am ofensat întreaga familie. Îmi pare nespus de rău. N-am vrut.

— Trebuie să ai grijă ce spui, vorbi Jane deodată.

— Ştiu. De-asta îmi cer scuze.

— Oricum, nu e vorba de asta. N-are nicio legătură cu mătuşa mea.

Emma se gândi rapid.

— Ţi-am spus şi ţie ceva? Dacă ţi-am spus, chiar nu-mi amintesc.

— E vorba de felul în care flirtezi, murmură Jane. Ai flirtat cu Frank atunci, la masă. Te-am văzut. Parcă nu poţi să laşi bărbaţii în pace.

Emma îngheţă. Deci despre asta era vorba. Competiţie: fireşte că Jane Fairfax pusese şi ea ochii pe Frank Churchill; ce tânără n-ar fi făcut la fel?

— Ascultă, Jane. Nu flirtam pe bune cu Frank Churchill. Doar ne prefăceam, atâta tot.

— Nu zău? Era doar o prefăcătorie?

Emma începea să se enerveze. Fusese sinceră cu Jane Fairfax, şi în schimbul sincerităţii ei nu primea decât batjocură.

— Da, zise ea pe un ton mai ascuţit. Exact asta era.

— Mă îndoiesc.

Emma nu era obişnuită ca vorbele să-i fie puse la îndoială. A tulburat-o profund.

— Dar aşa a fost, protestă ea. A fost o prefăcătorie din partea lui Frank.

— Şi de ce s-ar fi prefăcut?

Ezită. N-ar fi vrut să-i spună lui Jane ce-i mărturisise Frank, dar acum, că era acuzată pe nedrept că ar fi flirtat cu el, nu avea de ales.

— Pentru că Frank nu e interesat de fete. Mi-a spus-o chiar el. Însă nu vrea ca lumea să ştie.

— A spus el una ca asta, se bâlbâi Jane. Ţi-a spus… Dar nu mai fu în stare să-şi încheie fraza.

— Da. A vrut să-mi facă o confesiune.

— Care au fost, exact, cuvintele lui? întrebă Jane, pe un ton încordat.

Emma ridică din umeri.

— Mi-a spus că are un iubit cu care urmează să călătorească. Nu mi-a spus cine e – vreun fost coleg de şcoală, cred. A zis că se ştiu de mult. Nu e mare lucru. Chiar nu-i mare chestie, mulţi oameni sunt aşa. Cui îi pasă?

— Mie, îngăimă Jane.

— Păi, n-ar trebui să-ţi pese. E o chestiune personală. Nimeni nu se mai sinchiseşte de sexualitatea celor din jur. Şi de ce s-ar sinchisi?

Începuse ploaia. Le împresurase încet, iar acum cădea în stropi mari pe parbrizul automobilului Mini Cooper.

— Du-mă, te rog, acasă, spuse Jane. Du-mă acasă şi atât, te rog.

Capitolul 20

Harriet Smith o sună pe Emma a doua zi de dimineaţă pentru a o invita să o însoţească într-o excursie la Cambridge. Nu aveau să fie singure, îi explică ea, căci ieşirea era de fapt pentru un grup de studenţi italieni de la şcoala de limbă engleză.

— Doamna God a închiriat un autobuz mic. Sunt douăzeci de locuri şi doar doisprezece studenţi, aşa că va fi loc

berechet pentru tine. Doamna God nu vine. Noi vom răspunde de grup.

Emma ezita. Nu era sigură dacă îi plăcea ideea de a-şi petrece ziua la Cambridge cu un grup de adolescenţi, dar exista ceva în dispoziţia ei care o determină să accepte oferta lui Harriet. Întâlnirea cu Jane Fairfax nu fusese una plăcută, şi i se părea acum că era puţin probabil ca relaţia ei cu orice membru al familiei Bates să fie vreodată

mulţumitoare, chiar dacă ea făcuse tot posibilul să-i ceară scuze domnişoarei Bates pentru ofensa pe care i-o adusese. Jane afişa aceeaşi atitudine rece, distantă, şi toate încercările de a o îmblânzi păreau sortite eşecului – ceea ce o făcea pe Emma cu atât mai doritoare să-i intre în graţii. Dar dacă asta nu avea să se întâmple, putea măcar să petreacă mai mult timp cu Harriet, care nu o respinsese niciodată şi nici nu avea să o facă vreodată.

Îşi lăsă maşina la şcoală şi li se alătură lui Harriet şi studenţilor în autobuz.

— Sunt foarte încântaţi, zise Harriet. Au sosit în Anglia doar cu câteva zile în urmă; au venit direct de la aeroportul Stansted. Abia aşteaptă să viziteze Cambridge-ul.

Unul dintre studenţi, care stătea pe scaunul din spatele lor, le auzi conversaţia.

— Şi gara, spuse el. Sperăm, vă rog, să vedem gara.

— Da, îl asigură Harriet întorcându-se spre el. Vă vom arăta şi o gară la un moment dat.

— Contract? insistă studentul.

— Promisiune, îl corectă Harriet cu un oftat. Când spui că o să faci ceva, atunci promiţi ceva. Îţi dai cuvântul.

— Promiţi? o întrebă studentul.

— Da. Îţi promit că vei vedea o gară.

Emma era intrigată.

— De ce sunt aşa de interesaţi de gări? Poate pentru că vorbeşti atât de mult cu ei despre ele?

Harriet zâmbi.

— Eu nu. Doamna God vorbeşte. Este primul lucru pe care îl predă, şi se axează destul de mult timp pe asta.

„Puteţi să-mi indicaţi, vă rog, drumul spre gară?" Tot vorbesc şi vorbesc despre asta, şi îmi imaginez că devin destul de mândri de faptul că reuşesc să o spună.

— Ce ciudat. Îşi închipuie probabil că despre asta vorbesc tot timpul oamenii din Anglia. Despre gări. Conversaţia naţională.

— Dar despre ce vorbesc oamenii din Anglia? o întrebă Harriet.

Emma se gândi o clipă.

— În cea mai mare parte despre vreme. Este un subiect foarte

important de conversaţie. A, şi despre fotbal. Oamenii vorbesc despre fotbal, mai ales bărbaţii.

— Noi despre ce vorbim când ei vorbesc despre fotbal?

— Vorbim despre ei. Ei n-o ştiu, dar vorbim despre ei.

Harriet scoase ceea ce i se păru Emmei a fi un mic guiţat, pe jumătate înăbuşit, de încântare.

— O, cred că aşa e. Cred că exact despre asta ne place să vorbim. Discuţii între fete. Discuţii între fete despre bărbaţi. O, da!

Emma se uită la prietena ei şi apoi întoarse privirea. „Ce fac eu aici, să plec la Cambridge cu Ioan…" S-a oprit. Îşi aminti de ceva ce-i spusese George Knightley; ceva despre avantajele în viaţă. O privi din nou pe Harriet: ce viaţă avea ea? Doamna God şi şcoala de limbă engleză? Studenţi străini care vorbeau despre drumul către gară? Un tată pe care nu-l cunoscuse niciodată, care nu era nimic mai mult decât o rudă biologică şi care nici măcar nu ar fi recunoscut-o dacă ar fi văzut-o? O speranţă vagă pentru o călătorie care probabil nu avea să se materializeze niciodată?

— Nu, ai dreptate, Harriet, îi spuse cu blândeţe. Bărbaţii sunt un subiect foarte interesant.

Harriet se lăsă pe spătar în timp ce autobuzul lua o curbă pe drum.

— Dar tu eşti mult mai experimentată decât mine! Eu cunosc foarte puţini bărbaţi, şi nu sunt foarte sigură că ştiu prea multe nici despre cei pe care-i cunosc.

— Asta mă surprinde. Eşti foarte frumoasă, Harriet, şi bărbaţilor le plac fetele frumoase. Aşa sunt ei. Ai crede că tu cunoşti o tonă de bărbaţi.

Tânăra fu mulţumită de compliment, dar îndoielile o năpădiră în scurt timp.

— Da, observ cum mă privesc uneori, dar nu ştiu niciodată ce să vorbesc cu ei.

— Nu le spune nimic. Oricum, ce e de spus?

— De exemplu, eram în Holt zilele trecute şi a venit un bărbat la mine şi mi-a spus ceva ce pur şi simplu n-am putut să înţeleg.

— Poate că întreba care e drumul către gară.

— Nu cred.

— Şi ce-ai făcut?

Harriet părea jenată.

— Am ţipat. Nu foarte tare. Doar un mic ţipăt.

— Şi ce s-a întâmplat? o întrebă Emma uimită.

— S-a întors pe călcâie şi a rupt-o la fugă.

— Cred şi eu. Ai procedat bine, Harriet.

— Dar dacă era cât se poate de inofensiv? Dacă întreba într-adevăr de drumul spre gară? Dacă era un biet turist suedez sau mai ştiu eu de unde care se rătăcise şi-mi cerea pur şi simplu ajutorul?

— E posibil să fi fost şi asta. Unii bărbaţi sunt destul de inofensivi, spuse Emma cu prefăcută seriozitate. Foarte puţini, cred eu, dar ei există. Şi da, ar fi fost foarte descurajator dacă omul nu făcea decât să-şi exerseze engleza şi drept răspuns s-a ales cu un ţipăt. Foarte descurajator.

Aproape că nu-i venea să creadă ce conversaţie ridicolă purta; îşi dădu seama că, de câte ori se afla în compania lui Harriet, cumva regresa. Cu toate astea, nu era neplăcut. Harriet nu o stimula absolut deloc; nu spunea niciodată ceva ce necesita prea multă gândire; nu spunea niciodată nimic care s-o tulbure. Şi ce era rău în a-ţi petrece timpul cu o prietenă care nu pretindea niciun efort? Nu era cu mult diferit de a-şi petrece după-amiaza cuibărită pe canapea cu o revistă – o plăcere inocentă, şi una cu care se putea răsfăţa din când în când.

Autobuzul le lăsă cât putu de aproape de centrul Cambridge-ului, care era dincolo de Backs. De cealaltă parte a râului, pe fundalul cerului de un albastru palid, se zăreau turnurile de la King’s College. Pe râul Cam, care curgea somnolent în căldura de iulie, o barcă a colegiului, vâslită de un tânăr în jeanşi şi un blazer de culoarea prunei, se mişca leneşă în aval, înconjurată de o familie de raţe.

Harriet li se adresă studenţilor, care se învârteau de colo, colo sporovăind încântaţi în italiană. Aveau trei ore la dispoziţie şi nu trebuiau să întârzie, pentru a nu face autobuzul să-i aştepte. Italienii se împrăştiară imediat în grupuleţe şi începură să studieze hărţile oraşului pe care le primiseră la plecare. Cele două tinere merseră în spatele lor în timp ce traversau podul şi se îndreptau spre King’s, dar în scurt timp rămaseră în urmă şi îi pierdură din vedere.

— Sper să se întoarcă toţi, oftă Harriet. Nu ştiu ce aş spune dacă ar trebui s-o anunţ pe doamna God că am rămas fără unul sau doi dintre ei.

— M-aş aştepta să fie destul de relaxată în privinţa asta, zise Emma. Cu prăjitura aia a ei… Abandonă subiectul când observă grimasa lui Harriet. Putem să ne oprim la una dintre ceainăriile de pe King's Parade.

— Şi să facem nişte cumpărături, sugeră Harriet.

— Desigur.

— Nu că aş putea cumpăra ceva. Mă tem că n-am niciun ban. Dar îmi place să mă uit. Şi poţi să te distrezi la fel de mult la cumpărături chiar dacă nu cumperi nimic. Poţi să probezi diverse.

Emma lăsă privirea în pământ. „N-am niciun ban”. Cum ar fi fost să fie lefteră? Destui oameni erau în situaţia asta, agonisind fiecare bănuţ pentru nevoile de bază; o ştia însă doar la nivel intelectual, nu în modul esenţial, empatic, necesar unei asemenea cunoaşteri. Nu trecuse niciodată prin aşa ceva. Nici măcar o singură dată. Cât timp fusese la universitate, administratorii averii sale – o firmă de avocatură din Norwich – îi dăduseră o alocaţie de două mii de lire pe lună, şi suma

aceasta urcase recent la trei. Nu plătea nicio taxă la suma aceasta; nu plătea chirie; nu era nevoită niciodată să cumpere mâncare sau benzină pentru Mini Cooperul ei. Nu trebuia decât să-şi cumpere haine. Acceptase asta ca pe datoria ei. La urma urmei, erau banii ei.

— Aş putea să-ţi fac cinste cu ceva, îi spuse lui Harriet.

— O, nu. N-aş vrea să faci asta. E foarte drăguţ din partea ta, dar n-aş putea.

— De ce nu?

— Pentru că sunt banii tăi. Nu vreau să-ţi cheltuieşti banii pe mine.

— Dar vreau să o fac. Vreau să-ţi cumpăr un cadou. După o pauză, adăugă: Şi ştii ceva, Harriet? Când cineva îţi oferă un cadou, ar trebui să accepţi.

— Nu vreau să-ţi fie milă de mine, Emma, murmură Harriet stânjenită. Sunt în regulă, să ştii.

Observaţia o luă pe Emma prin surprindere. Avea dreptate: îi fusese milă de ea, şi desigur că nimeni nu dorea să fie compătimit.

Avea să nege asta... ba nu, n-avea să nege.

— Da, mi-era milă de tine. Dar văd acum că nu vrei asta.

— Sigur că nu vreau. Nimeni nu vrea asta.

— În regulă. Nu-mi mai este milă de tine.

— Bun.

— Dar asta înseamnă că nu pot să-ți cumpăr un cadou?

Harriet tăcu un moment.

— Am spus că nu trebuie. Dar dacă asta te face fericită, sigur. Adică, dacă vrei cu adevărat.

— Vreau, spuse Emma. Vreau.

Încercă să-și aducă aminte când cumpărase ultima oară un cadou pentru cineva. Tatălui ei, cu ocazia aniversării, care avusese loc cu câteva luni în urmă, îi luase un abonament la *Country Life* – același lucru pe care i-l oferise la fiecare aniversare din ultimii patru ani –, dar, în afară de asta, nu-și amintea altceva. Era posibil să fi fost așa de egoistă? Da, se gândi ea. Dar apoi își aminti de bomboanele cu cremă de violete pe care i le oferise

domnișoarei Bates, și asta o făcu să se simtă mai bine; nu dură mult, deoarece își dădu seama că acele bomboane nu fuseseră un dar în adevăratul sens al cuvântului, ci o compensație – și o compensație insuficientă – pentru răutatea extraordinară pe care o făcuse.

*

Emma era cât de cât familiarizată cu magazinele din Cambridge și știa unul unde era posibil să găsească darul potrivit pentru Harriet. Era un magazin de îmbrăcăminte numit *Summer Nights* care se găsea pe o străduță de lângă King's Parade, înghesuit între un magazin de bijuterii și o prăvălie de modă veche care vindea brânzeturi. *Summer Nights* furniza servicii pentru vizitatorii înstăriți și pentru studenții cu dare de mână, fiind unul dintre acele magazine care nu catadicseau să afișeze prețurile pe articolele expuse în vitrină. Pentru cei cu buget restrâns, acesta este întotdeauna un indiciu clar că nu au niciun motiv să intre; pentru cei cu dare de mână era o reamintire a faptului că prețul nu reprezenta o problemă. Emma cumpărase în mai multe rânduri rochii de acolo, și era o clientă obișnuită și apreciată.

Harriet înțelegea foarte bine lucrurile acestea.

— Nu putem să intrăm acolo. O să fie mult prea scump.

Observaţia ei nu făcu decât să o încurajeze şi mai mult pe Emma.

— Ba da, putem. Am intrat acolo de o mulţime de ori. Ştiu cât costă hainele lor.

— Nu putem.

Emma îşi apucă prietena de braţ şi o împinse uşor pe uşă.

— Ba da, putem.

Vânzătoare stătea în spatele tejghelei, dar se ridică în picioare când le văzu intrând.

— Emma, exclamă ea zâmbitoare. Mă bucur să te văd.

Emma făcu prezentările.

— Sally, ea e prietena mea, Harriet. Harriet, ea este Sally, care vinde cele mai bune haine din Cambridge. E oficial.

— N-o să te contrazic, râse Sally. Evaluă rapid ţinuta lui Harriet şi apoi, discret, se uită înapoi la Emma.

Emma îşi dădu seama că nu mai era nevoie să-i dea vreo explicaţie.

— Aruncă o privire, o invită Sally. Se uită din nou la Harriet înainte să adauge: Mărimile 38 sunt în cea mai mare parte pe umeraşe, dar mai am şi câteva lucruri aici, şi câteva în sertare.

— Porţi 38, nu-i aşa? întrebă Emma. Toată lumea poartă mărimea 38, nu? Chiar şi cele care nu poartă.

— Serios acum, murmură Harriet. Chiar nu trebuie.

— Dar vreau eu, şopti Emma. Te rog să mă laşi. E pur şi simplu ceva ce vreau să fac.

— Dar totul e foarte scump. Şi, oricum, nu mă pot hotărî. Niciodată nu pot.

Sally, vădind un tact desăvârşit, avusese capul întors în timpul acestui schimb de replici, dar auzise fiecare cuvânt. Mâna ei se întinse către umeraşele cu rochii.

— Ştii, avem aici ceva special. Tocmai am primit-o. Caşmir italienesc. Scoase rochia de pe umeraş şi o întinse pentru a fi privită mai bine. O rochie din tricot de caşmir. De obicei le avem iarna, dar merge atât timp când vremea nu e caniculară. În definitiv, când e vremea caniculară aici?

— Niciodată, spuse Emma.

Sally întinse rochia spre Harriet.

— Te prinde culoarea. Poţi purta albastru. Nu-i aşa, Emma?
— Da, poate. Oricum arată de milioane, indiferent ce ar purta.
— Nu pot, protestă Harriet. Rochia asta e minunată, dar nu cred că pot.
— Probeaz-o, îi ceru Emma ignorându-i obiecţiile.
— Da, o îndemnă Sally. Doar o probezi, nimic rău în asta. Şi pantofi? Am o pereche fabuloasă de botine din piele de căprioară. Îţi promit, parcă ar fi făcute special pentru rochia asta. Sunt amândouă italieneşti.
— N-am nevoie de pantofi. Am pantofi.

— Niciodată nu poţi avea suficienţi pantofi, rosti Emma cu hotărâre.
— Emma are dreptate, adăugă Sally. Trebuie să ai o mulţime de pantofi.
O conduseră în cabina de probă şi traseră perdeaua după ea. Sally dădu din cap spre Emma.
— Ar putea să poarte orice. Ai dreptate.
— Găseşte botinele acelea, îi spuse Emma.
— Ai fost atât de bună cu mine, exclamă Harriet pe când părăseau magazinul. Cum Emma îi răspunse la mulţumiri printr-un zâmbet, adăugă: Nimeni nu a mai făcut aşa ceva pentru mine. Nu ştiu ce să spun.
— Nu trebuie să spui nimic.
Harriet se întoarse brusc şi o îmbrăţişă, strângând-o tare la piept, astfel că Emma simţi apăsarea inconfortabilă a pungii care conţinea rochia şi botinele.
— În regulă, murmură ea stânjenită. E în regulă.
Doi tineri trecură pe lângă ele. Unul din ei i se adresă cu glas răsunător celuilalt:
— Tare. Îmi plac genul ăsta de lucruri.
Celălalt începu să râdă. Harriet îi dădu drumul Emmei.
— Îmi pare rău, m-a luat valul. Doar că sunt… ei bine, sunt pur şi simplu copleşită.
Emma se simţea uşor ameţită de demonstraţia exuberantă de recunoştinţă a lui Harriet.
— Hai să mergem pur şi simplu pe King’s Parade. Mai sunt

magazine.

— Nu trebuie să-mi mai cumperi altceva. Niciodată.

— Nu, dar aş putea să-mi cumpăr eu nişte pantofi. Ce-a spus Sally? Nu poţi avea niciodată suficienţi pantofi.

— Nu, tu ai spus asta.

— Da? Ei bine, înseamnă că aşa este.

Merseră mai departe, croindu-şi drum prin mulţimile de vizitatori de după-amiază. Cambridge este aglomerat vara, chiar şi când studenţii obişnuiţi sunt plecaţi; cum pleacă un grup, e înlocuit de un altul: australieni, americani, coreeni: un ghiveci de naţionalităţi doritoare

 să experimenteze binecuvântarea străvechiului oraş academic. Pe King's Parade, mai mulţi bărbaţi tineri, purtând pălării de paie, îşi făceau reclamă, încercând să-i convingă pe oameni să închirieze o barcă pe râu. Câteva japoneze chicoteau la auzul invitaţiilor insistente; în altă parte, un grup se adunase în jurul unui artist stradal care scotea batiste colorate dintr-un joben; localnicii, indiferenţi, treceau mai departe ocupaţi cu treburile lor.

— Ce rost are să iei batiste… a început Emma.

Nu mai ajunse să termine. Harriet o apucase de braţ.

— Acolo. Nu e el?

— Cine?

— Tipul acela.

— Care tip?

— Frank nu mai ştiu cum.

Emma privi în direcţia în care arăta Harriet cu degetul. Mulţimile de oameni deveniseră mai dense, şi nu era sigură pe cine trebuia să vadă.

— Te referi la Frank Churchill?

— Da, a spus Harriet. Sunt sigură că l-am văzut. Cu fata aceea, Jane.

— Jane Fairfax?

— Da, sunt sigură că ei erau.

Emma scruta mulţimea cu privirea, uitându-se după părul blond al lui Frank. Era înalt, ar fi trebuit să se vadă. Nu se zărea nimeni care să semene cu el. Se întoarse spre Harriet şi o întrebă dacă era sigură.

— Cred că da. Nu prea poţi să-l ratezi. Şi era şi ea – are o

înfăţişare destul de distinctivă.

— Încotro se îndreptau?

— Încolo, zise Harriet, arătând strada care ducea spre colegiul St. John's şi spre librăria Heffers.

— Hai să-i găsim, rosti Emma pe un ton hotărât.

— Şi să vorbim cu ei?

— Nu. Sunt doar uşor curioasă să aflu unde se duc.

— Nu există niciun motiv pentru care n-ar trebui să fie în Cambridge, spuse Harriet. Probabil că fac cumpărături.

— Poate, murmură Emma mărind ritmul de mers.

Era intrigată. Mai devreme, detectase interesul lui Jane pentru Frank, dar presupusese că destăinuirea ei o făcuse să-şi piardă iluziile. Poate că Jane se hotărâse să aibă o simplă prietenie cu Frank; asta nu era treaba ei, doar că... îşi muşcă buza, simţind o împunsătură de invidie. Frank Churchill îi aparţinea ei, nu lui Jane. Jane era un nimeni; era o simplă vizitatoare pe perioada verii, care nici nu-l mai cunoscuse pe Frank înainte. Ea, Emma, îl cunoştea de ani de zile – sau, mai bine zis, chiar dacă de-abia îl cunoştea, îl cunoscuse cu ani înainte, iar James aproape că făcea parte din familie; în consecinţă, ea, şi nu Jane, ar fi trebuit să se plimbe prin Cambridge cu el. Asta nu însemna, desigur, că îi plăcea de el. Era extrem de atrăgător şi avea şi zâmbetul acela pe care îl observase deja, şi mai era şi gropiţa aceea din bărbie – dar nu despre asta era vorba; ştia că nu avea absolut niciun rost să se îndrăgostească de cineva care nu avea să fie interesat; nu asta era ideea: ideea era că Frank ar fi preferat cu mult mai mult să-i arate ea C*am*bridge-ul în locul iceberg-ului neprietenos pe nume Jane Fairfax.

Cei doi nu se zăreau pe nicăieri pe stradă. La Heffers, Emma se uită înăuntru prin uşa deschisă de la intrare, dar fără rezultat. Harriet sugeră că ar fi putut să se afle la subsol ori la etaj.

— Nu cred. Nu prea îl văd pe Frank într-o librărie.

— Ei bine, poate că m-am înşelat. Poate că nu era el.

— Nu, zise Emma. Nu cred că te-ai înşelat.

— Păi, nu e musai să-i găsim, nu-i aşa? Ai spus că voiai să-ţi iei nişte pantofi. Am trecut mai devreme pe lângă un magazin interesant.

Emma ridică privirea către poarta colegiului St. John's, cu blazonul elaborat, cioplit în piatră. Dintr-odată, îşi aduse aminte de

prima conversaţie pe care o avusese cu Jane. Menţionase că era absolventă de Cambridge – Emma îi smulsese cu cleştele mărturisirea –, iar colegiul ei fusese St. John’s. Desigur! Asta era: Jane îi arăta lui Frank Churchill şcoala unde învăţase.

— Hai să mergem înăuntru, spuse Emma.

— În colegiu? Avem voie?

— Sigur că da. Noi plătim instituţiile astea. Funcţionează datorită taxelor contribuabililor.

— Eu nu plătesc taxe, murmură Harriet.

— Plătesc eu, zise Emma. Hai.

Se întâmpla ceva la capela din First Court. Un grup de oameni aşteptau în faţa uşii principale, iar când aceasta se deschise, intrară grăbiţi înăuntru. Emma recunoscu un chip în mulţime.

— Frank, şopti ea.

— Unde?

— Acolo, intră în capelă.

— Eşti sigură? o întrebă Harriet ridicându-se pe vârfuri.

— Da, a intrat înăuntru.

— Şi Jane? Ai văzut-o şi pe ea?

— Cred că da. Dar nu mi-am dat seama sigur.

Un mic afiş anunţa pentru acea zi un concert special al corului în sprijinul unei organizaţii care susţinea prizonierii de conştiinţă. Din acest motiv se adunase mulţimea aceea.

La uşă stătea o studentă care vindea bilete. Emma plăti pentru amândouă şi puse restul în cutia pentru colectă. Studenta îi mulţumi.

— Vă puteţi aşeza oriunde. Începe în vreo cinci minute.

Unii vizitatori nu se aşezaseră, ci se plimbau cu privirea ridicată către ferestrele cu vitralii. Emma voia un loc de unde să poată vedea bine, aşa că arătă cu degetul către un rând de bănci din spate. Încet, încet, capela aproape se umpluse.

— Îi vezi? şopti Harriet când se aşezară.

Emma cercetă şirurile de capete.

— Da, îi răspunse, tot în şoaptă. Sunt acolo. Chiar în faţă.

Un bărbat îşi făcu apariţia din lateralul capelei şi se postă în faţa unui microfon din apropierea stranei corului. Bătu microfonul cu degetul pentru a atrage atenţia.

— Doamnelor şi domnilor, dragi prieteni. Coriştii colegiului au avut bunăvoinţa de a accepta să ţină acest concert în după-amiaza aceasta pentru că susţin munca organizaţiei noastre. După cum ştiţi, suntem îngrijoraţi în privinţa prizonierilor de conştiinţă – oameni care au fost arestaţi nu pentru că au comis fărădelegi, sau ceea ce am înţelege noi prin fărădelegi, ci pentru că au exprimat vederi care nu sunt acceptate de cei aflaţi la putere. În cele mai multe cazuri asta se întâmplă pur şi simplu pentru că au spus adevărul, sau pentru că au muncit în slujba adevărului aşa cum îl văd ei.

Nu trebuie să vă mai spun despre suferinţele acestor oameni şi despre cât de mult înseamnă susţinerea voastră pentru ei. Am convingerea că sunteţi cât se poate de conştienţi de asta. Aici, în acest loc frumos, acest sanctuar paşnic în calea răutăţii lumii, ar putea fi greu să ne imaginăm chinurile celor care sunt închişi în condiţii menite să frângă atât trupul, cât şi spiritul. E un calvar pe care-l îndură zi după zi, zi după zi. Ne putem întoarce privirea dinspre suferinţa altora – ne-o putem scoate din minte. Putem spune că nu are nicio legătură cu noi. Dar această alegere este întotdeauna greşită, doamnelor şi domnilor, pentru că suferinţa altora este ceva ce nu dispare niciodată dacă ne întoarcem pur şi simplu privirea, dacă o ignorăm. Ea e încă acolo.

Emma, care admira vitraliile, coborî privirea spre public. Un bărbat luase mâna femeii de alături şi o strângea într-un gest reconfortant, tăcut. Femeia se întoarse spre el şi îi zâmbi recunoscătoare pentru gest. „Tocmai a primit veşti proaste”, se gândi Emma mutându-şi din nou privirea spre fereastră când corul începu să cânte. „Marea nu poate stinge dragostea”. 1 închise ochii. Uitase de Frank şi Jane. „Nu putem întoarce privirea de la suferinţa altora”.

Corul se cufundă în tăcere pentru o clipă, înainte de a-şi începe a doua piesă. Era despre o turturea şi despre dragoste. „O mie de mile de-aş avea de mers, draga mea, O mie de mile de-aş avea de mers”. Îi amintea de

1 Cântarea *Cântărilor*, 8: 7 (n. red.)

 un cântec pe care-l mai auzise cândva.

Brusc, deschise ochii. Harriet o fixa cu privirea.

— Eşti bine?

— Da, sigur.

— Pari tristă.

— Nu sunt. Mă gândesc. Vreau să plecăm acum, spuse Emma. Te superi?

— Dar abia au început.

— Ştiu, dar vreau să plec.

Harriet nu era omul care să se opună. Profitară de o pauză ca să se strecoare afară, în lumina intensă a după-amiezii.

— Ei erau, zise Harriet. Sigur ei erau.

— Da, încuviinţă absentă Emma.

Nu mai era interesată de Frank şi Jane. Nu contau.

— Şi acum? vru Harriet să ştie.

— N-am chef să fac ceva anume.

— Atunci se luăm spre locul unde trebuie să ne întâlnim cu studenţii, sugeră Harriet. Mai avem o oră.

— Da. Am putea s-o luăm pe malul râului.

Pe drumul de întoarcere, Harriet o întrebă:

— Eşti tristă?

— Da.

— De ce?

Emma ridică din umeri. Nu înţelegea de ce fusese lovită atât de brusc de acel sentiment. Poate că fusese o durere adâncă; putea să fi fost amărăciune; putea să fi fost regretul pentru ceva ce făcuse, pentru ceva ce nu făcuse; pentru timpul pierdut, pentru aroganţă şi lipsă de bunătate; pentru tot.

În autobuz, studenţii sporovăiau gălăgioşi, în italiană, despre experienţele lor de la Cambridge.

— Ideea e să vorbească în engleză cât sunt aici, zise Harriet. Dar nu pot să-i forţez. Cu toate astea, doamna God poate. Dacă-i aude vorbind în italiană, ţipă la ei „*English*!” îi sperie teribil.

Emma privea pe fereastră. Nu-i păsa ce făceau studenţii sau ce gândea doamna God despre asta, sau ce spunea Harriet. Dar apoi Harriet făcu o remarcă:

— O să port rochia de la tine săptămâna viitoare.

— Bine.

— Am primit o invitaţie simpatică. Merg la Donwell Abbey. Am fost invitată la masa de prânz.

Emma îngheţă.

— Donwell.7 Acasă la George Knightley?

— Da. E aşa drăguţ. M-a invitat chiar el. O să mă ducă doamna God până acolo – n-o să rămână, fireşte, o să se întoarcă şi o să vină să mă ia mai târziu. Voi purta noua mea rochie din caşmir şi botinele noi din piele de căprioară. Cele pe care mi le-ai cumpărat cu atâta generozitate.

Emma nu spuse nimic. Indiferent de sentimentele care o copleşiseră în timp ce admira vitraliile colegiului St. John's, nu avea să permită să se întâmple aşa ceva. Asta nu avea nicio legătură cu vitraliile sau cu lumina, sau cu ritmul pătrunzător al cântecului *Turtureaua*, aşa cum fusese el cântat de corul colegiului; pur şi simplu nu putea să ignore afrontul.

Se uită la Harriet, şi pentru un scurt moment privirile li se întâlniră în ceea ce Emma consideră a fi o înţelegere perfectă.

Capitolul 21

Domnul Woodhouse îşi dădea seama că ceva nu era în regulă.

— N-oi fi eu cel mai perspicace om din Norfolk, îi spuse Emmei la micul dejun, dar n-am cum să nu remarc că ceva te… frământă. Sper că nu din pricina mea.

Emma încercă să ia observaţia în glumă.

— Ei, tată, tu n-ai făcut niciodată pe nimeni să se frământe, din câte ştiu eu. Sigur, părinţii oricui ar putea să aibă o viaţă secretă şi să-i facă pe oameni să se frământe pe toate părţile din pricina lor, dar în cazul tău, mă îndoiesc.

Domnul Woodhouse se întinse după marmeladă.

— Cuvintele tale meşteşugite sunt, într-adevăr, foarte meşteşugite, însă nu reuşesc să-mi ascundă faptul că ceva te supără. Dintr-odată, un gând tulburător îi trecu prin minte. Nu eşti bolnavă, nu? Uneori, temperatura crecută poate cauza tulburări de dispoziţie, să ştii. Sigur eşti bine?

— Evident. N-am nimic.

— Mi-ai spune dac-ai avea? Sper că mi-ai spune dacă ai avea

febră sau ceva asemănător.

Emma i-a zâmbit drăgăstos tatălui ei.

— Sigur că ţi-aş spune. Nu, pur şi simplu mă tot gândesc la firma pe care urmează s-o deschid. Trebuie să încep de undeva. Am nevoie de mai multe mostre.

Era adevărat, până la un punct. Emma începuse să se sature de vara ei searbădă şi plasase deja un anunţ publicitar în *East Anglian Living*, oferindu-şi serviciile ca „decorator interior şi consultant în design: bucătării, băi, sufragerii, dormitoare11. Era un anunţ de mari dimensiuni, ocupând jumătate de pagină a revistei, şi unele afirmaţii – ca, de pildă, aceea în care se descria pe ea însăşi ca fiind un „designer premiat” – erau cam prea ambiţioase, sau chiar înşelătoare, deşi nu întru totul neadevărate, în cazul în care ai considerai premiul cursului de design de la Universitatea din Bath drept un premiu în adevăratul sens al cuvântului. Era un premiu la fel de important ca oricare altul, hotărâse Emma, ba poate chiar mai bun deoarece era academic, şi nu comercial.

Anunţul nu apăruse încă, dar Emma îşi făcea deja griji. În cele mai pesimiste momente, îşi imagina conversaţia care ar fi urmat dacă vreun client ar fi întrebat-o despre experienţa ei în amenajarea bucătăriilor, experienţă complet inexistentă.

— Sunt convins că aţi amenajat o mulţime de bucătării până acum. Cunoaşteţi problemele care ar putea apărea.

— O, probleme. Da, desigur că le cunosc.

— Aveţi fotografii ale lucrărilor dumneavoastră anterioare?

— Nu am la mine, dar mai bine haideţi să vedem la ce v-aţi gândit. Îmi plac foarte mult bucătăriile insulare, dar depinde unde plasaţi insulele.

— Fotografii.7

— Cu insule? Vă pot aduce.

— Nu, cu lucrările dumneavoastră – cu bucătăriile pe care le-aţi amenajat.

Numai gândul acesta era de ajuns se neliniştească. Sigur că ar fi putut oricând să spună adevărul şi să mărturisească faptul că nu mai existaseră alte bucătării. Ar fi putut chiar să-şi pună cumva în valoare lipsa de experienţă. „Ştiţi, e prima mea bucătărie, şi debordez de idei”.

Iar apoi ar fi putut să treacă pe terenul mai sigur al materialelor destinate salonului: „Aş sugera un roşu subtil – sunteţi cu faţa spre nord, ştiţi, şi v-ar avantaja o culoare caldă”. „Cred că aveţi dreptate”. „Mulţumesc”. Da, soluţia era să spună adevărul, caz în care putea să fluture nonşalant din mână dacă i se amintea despre anunţ: „O, anunţul… publicitarii ăştia au cam exagerat, ştiţi cum sunt – m-au făcut să par atât de experimentată, şi de fapt nu sunt, dar cel puţin onorariul meu n-o să vă lase cu conturile golite11.

Pe lângă debutul în carieră mai era ceva ce o îngrijora, ceva ce nu i-ar fi mărturisit niciodată tatălui ei. Era vorba despre neliniştea – ca să nu spună furia – pricinuită de comportamentul lui Harriet. Ea şi Harriet se despărţiseră glacial la sfârşitul călătoriei cu autobuzul, la întoarcerea de la Cambridge. Odată ajunsă acasă cu Mini Cooperul ei, Emma se gândise cât de perfidă fusese atitudinea fetei. O ridicase pe Harriet din nimic şi o prezentase unor oameni pe care nu ar fi avut niciodată şansa de a-i cunoaşte pe cont propriu. Se străduise să-i facă intrarea la Philip Elton, chiar dacă lucrurile nu merseseră prea bine; o invitase la Hartfield; îi făcuse un portret în pastel şi fusese dispusă să plătească înrămarea; îi cumpărase o rochie scumpă din caşmir şi o pereche de botine până la gleznă, din piele de căprioară; o ajutase cu amărâţii ei de studenţi străini şi cu pălăvrăgeala lor continuă despre drumul către gară – şi toate

astea pentru ce? Pentru ca Harriet să se folosească de intrarea – şi de hainele – pe care ea i le oferise ca să încerce să-l cucerească pe unul dintre cei mai vechi prieteni ai ei, George Knightley, un om mult prea vulnerabil şi cu bun-simţ pentru a se apăra împotriva unei astfel de manevre. Cum îndrăznea! Cum îndrăznea să stea pe… pe aerodromul acela scos din uz şi să-şi plănuiască de acolo atacul asupra domeniului Donwell Abbey!

Încercă să-şi imagineze consecinţele dacă demersul lui Harriet era încununat de succes. George nu era chiar atât de bătrân, iar o diferenţă de doisprezece ani, sau cam pe acolo, între ei era o nimica toată. Harriet putea să-l convingă s-o ia de nevastă, iar în acest caz ar fi devenit doamna George Knightley, de la Donwell Abbey – cea mai mare şi mai importantă reşedinţă pe o rază de mai mulţi kilometri. Într-adevăr, Donwell Abbey îşi menţinea supremaţia faţă de oricare dintre conacele din ţinut, chiar şi faţă de Sandringham. Emma era

sigură că asta îşi dorea Harriet; era evident. Înverşunată, Emma îşi imagina fiecare detaliu, inclusiv anunţul din ziar despre logodna lor.

Se *anunţă logodna dintre domnul George Knightley de la Donwell Abbey, fiul cel mai mare al răposaţilor Basii şi* Patriciu *Knightley, şi domnişoara Harriet* Smith, *de pe un aerodrom scos din uz, fiica răposatei domnişoare Smith şi a unui necunoscut, dar mult iubit, donator de spermă*.

Ha! Lumea s-ar fi amuzat copios, dar apoi s-ar fi gândit: Iată cât de departe poţi ajunge dacă eşti suficient de ambiţios în viaţă.

„Nu de asta sunt supărată”, îşi zise Emma în cele din urmă. „Puţin îmi pasă de proprietăţi şi de bani, pentru că am destule din amândouă. De el îmi pasă, de fapt. Doar de el”.

Prima comandă nu-i veni datorită anunţului din revistă, ci de mult mai aproape, practic de la vecinii

de peste drum – domnişoara Taylor şi James. De când se mutase cu James, domnişoara Taylor chibzuise la posibilităţile de renovare a domeniului Randalls. Hambarele şi anexele erau păstrate în stare bună, desigur, căci James era un fermier destoinic, însă când venea vorba despre casă, el arăta indiferenţa tipică burlacilor faţă de mediul lor înconjurător. Casa nu fusese zugrăvită de aproape cincisprezece ani, între timp scaunele nu fuseseră nici ele reparate, covoarele nu fuseseră curăţate sau cârpite, iar ţevăraia din camerele reci şi incomode şi-ar fi găsit cu uşurinţă locul într-un muzeu.

— Trebuie să aducem pe cineva, îi spuse domnişoara Taylor. Nu ne descurcăm singuri.

James nu vedea de ce nu s-ar fi descurcat.

— Nu cred că e nevoie de un decorator. Adu un zugrav să vină să mai împrospăteze lucrurile şi, desigur, un instalator. Şi instalatorii ăştia se mai pricep şi să recondiţioneze obiectele vechi. În două zile, cel mult, e totul gata.

— Nu e chiar atât de simplu. Trebuie să înlocuim toate draperiile. Trebuie să schimbăm pardoseala în băi, ne trebuie căzi noi şi câte şi mai câte. Bucătăria trebuie refăcută din temelii.

James oftă, dar nu i-ar fi refuzat nimic domnişoarei Taylor.

— Ei bine, tu eşti cea cu bunul gust.

— Ba nici ţie nu-ţi lipseşte. E nevoie de mult bun gust pentru a

locui printre dărâmături.

— Nobilimea în mizerie? râse el.

— Poate.

James îşi făcea însă griji în privinţa costurilor, căci nu stătea pe roze cu banii.

— Presupun că o să vrei să chemi nişte designeri de interior cu nasul pe sus, care o să se fâţâie un pic pe aici şi o să ne lase lefteri.

— Nu, îi răspunse domnişoara Taylor. Mi-a venit o idee. Emma. E exact ce-şi doreşte ea să facă. Şi are un ochi foarte bun, mereu a avut.

James stătu puţin pe gânduri.

— Şi n-o să ne lase lefteri?

— Sunt convinsă că onorariul ei va fi unul foarte modest – şi am ţine lucrurile în familie, ca să zic aşa.

— În cazul ăsta…

— Bun. Îi dau un telefon.

Nu avu nevoie de muncă de convingere cu Emma. Avea să facă totul gratuit, insista ea, refuzând cu fermitate oferta unui onorariu. „În fond, nu sunt *realmente* decoratoare. Nu încă”. Îşi burduşise portbagajul Mini Cooperului cu mostre de la companiile producătoare de tapet şi ţesături, grafice de culoare, broşuri cu modele de pardoseli şi toate celelalte accesorii care funcţionau drept instrumente de lucru în noua ei carieră. O entuziasma perspectiva de a redecora Randallsul – o casă pe care o admira dintotdeauna, dar despre care credea că fusese profund neglijată. Din păcate, nu putea evita reîntâlnirea cu Frank, pe care nu-l mai văzuse de la picnicul acela dezastruos. El nu-i ceruse scuze pentru accesul de furie pe care-l avusese fiindcă nu reuşise să-şi recunoască propriul sortiment de vin. În ceea ce o privea, nu avea niciun motiv să se scuze: incidentul nu se produsese nicidecum din vina ei. Indiferent de partea cui te-ai fi situat în acea dispută, rămânea o problemă faptul că ea şi Frank nu-şi vorbeau la acel moment şi că orice întâlnire dintre ei la Randalls ar fi fost, probabil, una tensionată.

Domnişoara Taylor îi ieşi în întâmpinare.

— O să facem nişte lucruri minunate noi două. Casa asta veche, biata de ea, o să fie complet transformată.

— Sunt şi. entuziasmată, o asigură Emma, recurgând la

abrevierea pe care o folosea în copilărie pentru *foarte, foarte*.

— Ai grijă însă să nu sperii departamentul masculin, îi spuse domnişoara Taylor pe un ton jos, conspirativ. Trebuie schimbat totul, de sus până jos, dar ştii cum sunt bărbaţii – renunţă greu la lucruri.

— Am să fiu fi. plină de tact.

— Sunt convinsă, zise domnişoara Taylor, deşi în realitate nu era chiar foarte convinsă.

Pietrişul de pe alee scârţâia sub picioarele lor într-un mod plăcut.

— Văd tonuri de ocru, spuse Emma. Am un sentiment foarte puternic legat de ocru.

— Interesant.

— Mai puţin în privinţa băilor, a continuat Emma. Acolo văd alb şi bleu. Poate un bej deschis.

— Nimeni n-ar vrea ocru în baie, mă gândesc, zise domnişoara Taylor pe când intrau în casă. Toate astea trebuie să dispară, decretă ea arătând spre reproducerile după tablouri înfăţişând scene vânătoreşti, înşirate pe pereţii vestibulului. Şi alea, adăugă, referindu-se de această dată la cuierul masiv, la suportul pentru umbrele, la masa proeminentă, cu picioarele ei victoriene greoaie, şi la scaunul din lemn de stejar, care părea foarte incomod şi pe care era depozitat un maldăr de ziare.

Emma aruncă o privire în jur.

— Văd un verde din acela Farrow and Ball. După ce aruncăm totul, desigur.

— Fi. bine.

Domnişoara Taylor puse de ceai. Urmă o discuţie despre dulapurile din bucătărie, în privinţa cărora conveniră că trebuiau să dispară, şi a podelei din bucătărie, care trebuia să fie înlocuită. Dintr-odată sună telefonul. Domnişoara Taylor răspunse, iar Emma făcu semn spre uşă cum că avea să-şi bea ceaiul în seră.

— Ia-o înainte, îi spuse domnişoara Taylor, acoperind receptorul cu mâna. Vin şi eu cam în cinci minute.

În seră, Emma privi cu luare-aminte cârceii de viţă-de-vie. Mobilierul, remarcă ea, era şubred şi avea nevoie să fie înlocuit. Apoi se opri. Nu-l văzuse din primul moment, dar Frank Churchill stătea pe

un scaun în capătul opus, citind o carte.

Pentru un minut lung, niciunul dintre ei nu spuse nimic. Apoi amândoi vorbiră dintr-odată.

— O, făcu Emma, și apoi din nou: O!

— Hm, spuse Frank. Deci…

— Păi, presupun că aici locuiești. Remarca Emmei păru să-i ia pe amândoi prin surprindere.

— Aici stau, zise Frank ridicând din umeri.

— Desigur.

Se lăsă din nou tăcerea, întreruptă în cele din urmă de Frank.

— Cred că ar trebui să-mi cer scuze. Am înţeles de la tata că el adusese cele două sticle de vin la picnic. Acum ştiu că nu încercai să-mi dai peste nas.

— Nu încercam! Emma se grăbi să-şi asume din nou rolul părţii vătămate. Asta ţi-am spus și eu.

— Da, ştiu. Dar… în fine, cred că tot sunt un pic supărat pe tine.

— Dar n-am știut că e vinul tău.

— Nu, nu de asta – de altceva.

— De ce anume? întrebă ea prudentă.

Frank se ridicase în picioare şi, cu spatele la ea, privea pe fereastră.

— N-ar fi trebuit să vorbeşti cu Jane. Cum Emma rămăsese cu gura căscată, se întoarse spre ea şi adăugă: Da, chiar n-ar fi trebuit. Eu îţi făcusem o confidenţă. Nu m-am aşteptat să trâmbiţezi peste tot.

Emma se înroşi la faţă. Simţea că îi arde ceafa.

— I-ai spus că nu sunt interesat de femei.

— Păi, tu mi-ai spus asta.

— Ei bine, nu e adevărat. Întâmplător.

— Atunci de ce mi-ai spus ce mi-ai spus? se răsti ea indignată.

Frank şovăi preţ de câteva clipe.

— Am vrut să flirtez cu tine fără ca tu… fără… fără niciun fel de neînţelegeri.

— A, înţeleg. Ai vrut să te foloseşti de mine?

— Într-un fel. Îmi pare rău.

— Dar de ce?

— Pentru că voiam ca Jane să vadă că am trecere şi la altă fată.

După un moment de tăcere, oftă. Văd că nu mă crezi.

— Nu.

— Păi, ăsta-i adevărul. Am vrut s-o fac geloasă pe Jane pentru că... vezi tu, eu şi ea ne ştim de vreo doi ani.

— Dar cum...?

— Ne-am cunoscut în Australia. Ea venise cu o prietenă, aveau viză cu drept de muncă şi lucrau la un hotel din Fremantle. Acolo am cunoscut-o. Am păstrat legătura când ea s-a întors în Anglia. În orice caz, eram destul de apropiaţi, însă ea a hotărât că ar trebui să luăm o pauză.

— Şi tu ai vrut să-i bagi minţile-n cap?

— Da. Am vrut să-i demonstrez că nu e singurul peşte din mare.

— Din baltă, îl corectă Emma. Expresia e: „Are balta peşte".

— Mă rog.

— Şi a funcţionat? Strategia asta a ta?

— Da. Ne-am împăcat. După o ceartă teribilă legată de ce i-ai spus tu.

Emma înţelegea acum, dar nu ştia cum să reacţioneze. Poate Frank avea dreptate când o acuza că-i trădase încrederea, dar apoi îşi aminti că el o indusese în eroare şi se folosise de ea. Amândoi aveau motive să se simtă prost.

— Da, continuă Frank. Poţi să-ţi imaginezi? M-a acuzat că i-am înşelat încrederea. A spus că ar fi trebuit să-i zic de la bun început. M-a întrebat de ce m-am mai încurcat cu ea dacă nu mă interesează femeile. A început să plângă. Dar până la urmă am reuşit s-o fac să mă asculte şi i-am explicat. A durat o veşnicie. Trei zile. Dar am scos-o la capăt.

— Îmi pare foarte rău. N-am ştiut că situaţia avea să degenereze.

— Mai e ceva.

Emma îşi muşcă buza. Îi părea deodată că lumea ei era asemenea unui pulover din care un fir fusese tras, ceea ce ducea la destrămarea rapidă a întregului articol vestimentar.

— Da?

— Ea îl ştie pe prietenul meu, Geoff – cel despre care ţi-am zis că

vom călători împreună. Ei bine, Jane i-a spus că eu aş fi zis că sunt homosexual şi că-mi place de el.

— Ol

— Da. Asta chiar ajută la consolidarea unei prietenii, pufni Frank ironic.

Emma schiţă un gest de neputinţă.

— Nu cred că mă poţi învinui pe mine pentru asta.

— Ce rost are să învinuiesc pe cineva? Totul este un haos.

— Şi Jane? Presupun că mă urăşte.

— Da. Îmi pare rău.

Emma nu răspunse. „Mă urăşte”. Nu-i trecuse niciodată prin minte că cineva ar fi putut să n-o placă.

Frank oftă adânc.

— În fond, pot să-ţi spun: eu şi Jane suntem logodiţi.

— Asta e o veste foarte bună, zise ea, încercând să pară încântată.

Atunci a intrat şi domnişoara Taylor. Emma observă privirea întrebătoare pe care i-o aruncă lui Frank; probabil voia să afle dacă tânărul îi spusese despre logodnă.

— I-am spus Emmei, confirmă Frank.

Emma simţi că o podideau lacrimile. Jane o detesta: i se spusese acest lucru fără ocolişuri. Frank era de părere că ea îi complicase enorm viaţa prin indiscreţia ei. Harriet o privea ca pe o rivală, iar Philip o învinuia pentru situaţia jenantă în care fusese pus. I se părea că nimeni n-o plăcea – în afară de tatăl ei şi poate de George, dar chiar şi el se supărase pe ea pentru necuviinţa arătată domnişoarei Bates, cu toate că mai târziu îi recunoscuse meritul de a fi încercat să-şi răscumpere greşeala.

„Toţi aceşti oameni m-ar putea privi cu uşurinţă ca pe un duşman”. îşi aminti ceva ce citise dimineaţă într-un ziar – necrologul unui brutar polonez care fondase un lanţ de patiserii şi devenise filantrop. „Nu a avut duşmani**, spunea autorul necrologului. Propoziţia, devenită un clişeu în anunţurile funebre, îi rămăsese întipărită în minte. „Nu s-ar putea spune asta despre mine.

Eu am o grămadă de duşmani – şi asta numai din vina mea”, se gândi.

Domnişoara Taylor îşi dădu seama că Emma era prea distrasă pentru a mai putea continua cu sfaturile privind redecorarea caseai Randalls. Cât despre Frank Churchill, acesta mormăi în barbă nişte scuze cum că trebuia să ajungă la sală şi plecă.

— Ce sală? o întrebă Emma pe domnişoara Taylor când râmaseră singure.

— Nu merge la nicio sală. E o sală cu totul metafizică, aşa cum sunt multe săli. O mulţime de oameni care spun că se duc la sală habar n-au unde e sala. Este aspiraţional – ceea ce prea iubiţii şi greşit îndrumaţii noştri veri romano-catolici ar numi o *intenţie*.

— Deci, voia pur şi simplu să plece?

— Cred că e supărat pe tine dintr-o neînţelegere. Nu pune prea mult la suflet.

— Toată lumea e supărată pe mine. Sau aşa pare.

— Nu cred. Eu nu sunt. N-am să fiu niciodată.

Emma simţea liniştea plină de căldură pe care i-o oferea prezenţa guvernantei sale. Nimic nu se schimbase; avea din nou opt ani şi o asculta pe domnişoara Taylor explicându-i mersul lumii, spunându-i că n-avea de ce să se teamă.

— O să încerc să fiu mai bună, murmură ea. Chiar o să mă străduiesc de data asta.

— Nu e vorba despre o îmbunătăţire, draga mea, ci despre maturizare. Toţi trecem prin asta – sau, mă rog, cei mai mulţi dintre noi, poate nu chiar toţi. Unii nu se maturizează niciodată. Îi reperezi dacă te uiţi atent în jur.

Pentru o clipă, Emma şi-o imagină privind în zare spre peisajul rural, căutând, cu ochi de vultur, să repereze personalităţile imature. Acum însă privirea domnişoarei Taylor era aţintită asupra ei.

— Micuţa mea Emma, îi spuse ea plină de afecţiune. Nu te lăsa descurajată. Viaţa nu-i uşoară pentru nimeni, să ştii. Răzbim prin ea şi ne găsim calea, iar pe parcurs

facem o mulţime de greşeli. Şi când spun *greşeli*, nu folosesc acest cuvânt cu acelaşi sens ca politicienii. Ei îşi numesc ticăloşiile – ticăloşii clare, vechi de când lumea – greşeli. Nu sunt greşeli. E o mare diferenţă între o greşeală, care presupune un rău neintenţionat, şi o ticăloşie, care înseamnă un rău pe care *ţi-ai propus* să-l faci. O mare diferenţă.

Emma o asculta cu luare-aminte.

— Greşeala ta, continuă domnişoara Taylor, a fost că te-ai amestecat în vieţile altora. E o greşeală frecventă, poate cea mai frecventă dintre toate, pentru că şi mulţi părinţi o comit. Ei încearcă să-şi transforme copilul în ceva ce el nu vrea să fie. Încearcă să se agaţe de el. Îi vor binele, desigur, dar este o greşeală. Tu ai făcut aceeaşi greşeală, dar de altă manieră, bănuiesc. Te-am urmărit cu Harriet Smith, să ştii.

— Harriet s-a agăţat de mine.

— Bineînţeles, pentru că tu ai lăsat-o. Ea e o fire mult mai slabă decât tine. Ar fi trebuit să te gândeşti la asta... îmi pare rău, nu vreau să-ţi ţin morală, chiar nu vreau, dar asta s-a întâmplat, nu-i aşa? Nu-i aşa? insistă domnişoara Taylor când Emma scoase un sunet gâtuit de resemnare.

— Ba da.

Nu avea de gând s-o contrazică. Domnişoara Taylor avea întotdeauna dreptate. După cum observase odată domnul Woodhouse, „Când domnişoara Taylor rosteşte ceva, trebuie să ţinem cont că e de fapt glasul oraşului Edinburgh şi glasul întregii autorităţi a Iluminismului scoţian, a lui Hume, a lui Adam Smith. Nu ne putem contrazice cu Edinburgh”.

Cu toate astea, nu putea lăsa lucrurile nelămurite.

— Harriet spune că George a invitat-o la Donwell, la prânz. Doar pe ea. Pe mine nu. Doar pe ea.

Domnişoara Taylor digeră această informaţie.

— Am înţeles. La Donwell. La prânz?

— La prânz. Singură. Şi ea va purta o rochie din caşmir pe care *eu* i-am cumpărat-o din Cambridge. Şi botine din piele de căprioară.

„Ah, câtă nedreptate!” se gândi Emma. „Nedreptate pură, revoltătoare!”

Domnişoara Taylor îşi retrase braţul pe care-l trecuse peste umărul ei; apropierea fizică dispăruse, dar lăsase loc pentru ceva mult mai puternic – o complicitate, o înţelegere profundă.

— Ţie întotdeauna ţi-a plăcut de George, nu-i aşa?

— Da.

Domnişoara Taylor făcu un pas în spate şi privi în sus, la cârceii

de viţă, de parcă şi-ar fi căutat acolo inspiraţia. Strugurii mai avea mult până să se coacă, dar erau deja formaţi, în ciorchini frumoşi.

— Dar Harriet nu era prietenă cu băiatul acela de la hotel?

— E doar o pensiune, preciză Emma.

Domnişoara Taylor îi aruncă o privire tăioasă.

— Ei consideră că e un hotel. Asta vor ei să fie. Poate că asta înseamnă ceva *pentru ei*.

— Îmi pare rău. Da, era prietenă cu tânărul de la hotel. Robert Martin îl cheamă.

— Şi ce s-a întâmplat? Neprimind răspuns, domnişoara Taylor repetă întrebarea. Ce s-a întâmplat, Emma?

— Am stricat eu totul, murmură Emma cu un oftat din rărunchi. Am făcut-o să nu mai fie interesată de el.

O privea sfidător pe domnişoara Taylor, provocând-o parcă să o mustre, însă aceasta se mulţumi să clatine din cap.

— Bănuiesc că ştii ce ai de făcut. N-am de gând să-ţi spun pe litere. Nu mai sunt guvernanta ta. Va trebui să iei propriile tale decizii de data asta şi să acţionezi în consecinţă.

— Te rog…

– Nu. Cu siguranţă nu. Şi nu cred că ar trebui să luăm nici un fel de decizii astăzi privind redecorarea.

În timp ce Emma se îndrepta spre maşină, domnişoara Taylor o privi prin fereastra salonului. James Weston era şi el acolo.

— Vrei să-mi cânţi ceva la pian? o rugă.

— Sigur că da. Ce ţi-ar plăcea?

— *Take a pair of sparkling eyes*.

La Oak Tree Inn se servea prânzul. Preparatele zilei, scrise cu cretă pe o tablă în formă de peşte, erau creveţi la tigaie, friptură şi plăcintă cu rinichi de porc şi budincă de caramel. Mai mulţi clienţi mâncau deja când intră Emma, cu toate că era abia ora douăsprezece. Ei nu-i era prea foame, căci luase un mic dejun târziu, dar se aşeză la una dintre mesele micuţe şi începu să studieze meniul. Pentru un mic hotel oferea o gamă variată de preparate, dar ei îi făcură cu ochiul doar

friptura, plăcinta cu rinichi de porc şi budinca de caramel.

La bar nu era nimeni, dar după vreo două minute se auzi o uşă dată de perete, şi un tânăr intră vijelios în sală. Emma îl recunoscu pe Robert Martin, care, observând-o, se apropie zâmbitor de masa ei. Purta un şorţ alb, cum poartă uneori ospătarii francezi, şi avea un carneţel în mână.

— Emma?

Ea îi întoarse zâmbetul.

— Mi s-a părut că tu eşti. Doar că nu mă aşteptam să te văd aici.

— Tot voiam să vin de ceva vreme. Iar acum mi-era foame şi m-am gândit: de ce nu?

— Nu te-am văzut de-o veşnicie, spuse el deschizându-şi carneţelul.

— Eu te-am văzut în sat ieri, însă tu nu m-ai văzut. Evident.

— Nu te-am văzut, aşa e. Ai terminat studiile la Bath?

— Da. Gata. Acum voi intra în rândurile clasei muncitoare. Şi tu?

— Am urmat un curs de turism în Norwich. Pentru locul ăsta, zise el făcând un gest amplu, menit să cuprindă barul şi hotelul.

Emma încuviinţă. Era destul de chipeş, se gândi ea; fusese un pic cam prea slab, dar acum se dezvoltase foarte frumos – aşa spunea domnişoara Taylor: „O să te dezvolţi foarte frumos[11]. Nici ea, nici Isabella nu ştiuseră exact ce voia să zică, dar se simţiseră liniştite de acele vorbe, ca şi cum ar fi primit o asigurare că totul avea să fie bine. „Dar eu m-am dezvoltat foarte frumos?” se întrebă în sinea ei. Oare?

— Tre' s-o iau din loc, spuse Robert făcând semn cu capul înspre bucătărie. Prea puţin personal. Avem o fată poloneză care lucrează pentru noi, şi atât.

— Fetele astea muncesc pe brânci, remarcă Emma, şi-apoi îi veni în minte: „Spre deosebire de mine”.

— E extraordinară, confirmă Robert.

Emma dădu comanda, care se şi materializă la scurt timp pe masa ei. La sfârşit, pe când Robert îi luă farfuria, îi spuse ceea ce voia să-i spună de fapt de când venise:

— Ai vreun pic de timp liber? După-amiază?

Întrebarea îl luă prin surprindere.

— Da, un pic. Însă trebuie să mă întorc să ajut la cină.

— Bineînţeles.

— De ce întrebi?

— Mă întrebam dacă nu vrei să treci pe la mine. Poate la un ceai, spuse Emma cu un aer cât mai degajat cu putinţă.

Robert se uită la ceas.

— Aş putea să vin pe la patru, sau poate puţin mai devreme.

— Tenis joci?

— Am jucat – un pic.

— Adu nişte pantofi de sport cu tine.

Apoi se ridică şi îi dădu cardul de credit ca să achite nota. Robert se purta curtenitor, dar în tonul voii lui se furişase o anumită distanţă, cum se întâmplă atunci când accepţi o invitaţie de care nu eşti sigur, pe care o bănuieşti a fi fost adresată cu un scop ascuns.

De acasă, Emma o sună pe Harriet şi îi lansă şi ei invitaţia.

— Dacă nu ai nimic de făcut, vino pe la mine. Poate mai invit o persoană sau două. La ceai, ceva de genul ăsta. Poate facem şi o partidă de tenis – adu-ţi şi pantofi de sport, că rachete avem.

— Nu ştiam că ai teren de tenis.

— Avem, da. Este în spatele casei, lângă unul dintre hambare. Nu e folosit aproape niciodată. Eu joc foarte prost.

Harriet spuse că venea cu bicicleta. Unul dintre studenţi îi împrumutase o bicicletă electrică şi avea de gând s-o testeze.

— Sunt aşa distractive chestiile astea! Te las şi pe tine să dai o tură, dacă vrei. Tu dai o tură şi eu stau pe margine să mă uit la tine.

Era o invitaţie înfiorător de puerilă, se gândi Emma. Cu toate astea, îi răspunse:

— Mersi, Harriet, mi-ar plăcea. Trebuie să-mi arăţi ce am de făcut.

— O, e uşor. Ca mersul pe bicicletă.

— Păi, e o bicicletă.

— Că bine zici, ce prostuţă sunt.

— Eu ies. Tu ce ai de gând? spuse domnul Woodhouse.

— Am invitat nişte prieteni. Poate facem o partidă de tenis mai încolo.

Se priviră cu interes; el se întreba cine erau oaspeţii Emmei, iar Emma nu ştia ce îl făcuse pe ursuzul ei tată să abandoneze confortul

căminului.

— Cu cine? o întrebă el în cele din urmă.

— Cu Harriet.

— Şi mai cine?

— Robert Martin – îl ştii, părinţii lui deţin Oak Tree Inn. Sunt…

— Ştiu foarte bine cine sunt, o întrerupse domnul Woodhouse. Le-au venit inspectorii sanitari anul trecut. Au cercetat foarte atent bucătăria.

— Sunt convinsă că e destul de curată. Pare bine îngrijit locul.

— O, nu sugeram că n-ar fi îngrijit, dar te întrebi de ce ar veni inspectorii sanitari.[7] Pesemne că i-a chemat cineva.

— Poate mai fac şi controale spontane. Eu, una, dacă aş fi inspector sanitar, aş veni pe nepusă masă.

— După mine, trebuie că cineva a avut vreo problemă cu stomacul şi le-a făcut reclamaţie. Diaree. Am citit o carte despre ce se întâmplă prin bucătăriile restaurantelor şi ale hotelurilor. Da, ştiu totul despre asta. Ţi se ridică părul pe ceafă. Se pare că douăzeci la sută dintre cei care mănâncă la restaurant se procopsesc cu diaree. Douăzeci la sută, Emma! Domnul Woodhouse tăcu o clipă, pentru ca statistica să producă efectul scontat. Iar ăsta e procentul pe toată ţara, închipuie-ţi numai care o fi pentru Londra. Cu mult, mult mai ridicat. Probabil ajunge undeva la cincizeci-șaizeci la sută, spuse el, clătinând din cap la acel gând. La Londra mănânci pe propria răspundere.

Emma îşi reţinu un zâmbet; ştia că dacă ar fi zâmbit, tatăl ei i-ar fi spus: „Diareea nu e lucru de glumă".

— Dar şi Isabella locuieşte la Londra, tată. Şi nu-şi petrece tot timpul pe toaletă. Am fi auzit noi ceva până acum. Şi nici John Knightley, nici copiii – nici ei nu par să sufere de diaree.

— Diareea nu-i lucru de şagă, Emma. Te poate ucide, să ştii. Uite ce ravagii a produs în India, în timpul epidemiei de holeră din secolul al nouăsprezecelea. Atunci a inventat doctorul Collis Brown medicamentul lui, Chlorodyne. Un om care ştia cum să trateze diareea.

Emma se uită la ceas.

— Dar tu unde te duci?

— La o plimbare cu maşina, zise el fluturând din mână înspre Holt. S-ar putea să mă opresc la un ceai. Cine ştie?

— Ai grijă. Ţine minte ce-a păţit Philip. Stai departe de şanţuri.

Vorbele ei stârniră o reacţie de compasiune din partea domnului Woodhouse.

— Bietul Philip. Mă gândesc că i-o fi tare dor să stea la volanul BMW-ului său nu ştiu ce model. Sid mi-a zis că a văzut-o pe noua lui amică, Hazel, conducând BMW-ul prin sat. Dintr-un motiv necunoscut a mers în marşarier pe strada principală, de la un capăt la altul, în timp ce Philip îi dădea indicaţii de pe bancheta din spate.

— Important e să fie fericiţi, spuse Emma.

— Foarte drăguţ din partea ta. Asta e o nouă Emma?

Remarca, făcută fără vreo intenţie critică, îşi atinse ţinta şi îi rămase în minte. O nouă Emma, nu una răutăcioasă, ca cea veche.

După cum plănuise Emma, Elarriet sosi prima şi se opri la uşa din faţă după ce făcu un viraj strâns cu bicicleta.

— Aproape că nici n-a trebuit să dau din pedale. Stai pur şi simplu, iar chestia asta electrică face toată treaba în locul tău.

— Am întins fileul, spuse Emma când intrară în casă. Şi am găsit o rachetă pentru tine şi una pentru Robert.

Elarriet se opri brusc.

— Robert?

— Robert Martin, zise Emma privind-o cu un aer nevinovat. Îl ştii, doar.

— Da, da… Robert.

— Nu ştiu sigur dacă joacă tenis – nu cred că joacă, dar l-am invitat oricum.

Harriet se schimbase la faţă. Era roşie ca para focului. Când ajunseră în salon, tânăra murmură:

— Trebuie să vorbesc cu tine. Trebuie să-ţi fac o mărturisire, Emma. Tu eşti cea mai apropiată prietenă a mea, şi ţi-am înşelat încrederea. Mă simt îngrozitor, dar trebuie să-ţi spun.

Emma îi făcu semn să se aşeze şi apoi luă şi ea loc pe canapea.

— Deci?

— Nu suport să înşel încrederea cuiva.

— Nimănui nu-i place.

— Dar vezi, tu ai fost foarte bună cu mine!

Emma ar fi vrut s-o îndemne să treacă la subiect, dar nu o făcu.

— Şi apoi te-am răsplătit făcând exact ceea ce tu m-ai sfătuit să nu fac, gemu Harriet cu lacrimi în glas.

— Ce te-am sfătuit?

— Ce m-ai sfătuit în privinţa lui Robert. Eu m-am văzut tot timpul ăsta cu el.

Reacţia imediată a Emmei fu să răsufle uşurată. Întregul scop al jocului de tenis era să-i aducă pe ei doi împreună, deoarece i se părea că se potriveau foarte bine.

— Minunat. Dar asta-i minunat!

— Crezi că-i o idee bună? o întrebă Harriet surprinsă.

Emma o mângâie uşor pe braţ.

— Fireşte. E chiar un băiat drăguţ. Cred că vă potriviţi de minune. E perfect.

— Dar e aşa o veste bună! Aşa o veste bună!

— Mă bucur că eşti fericită.

— Eu şi Robert o să ne luăm un an liber împreună – peste un an. O să mergem în New Jersey pentru câteva luni şi apoi în Canada. Unchiul lui Robert are un motel în New Jersey – s-ar putea să stăm la el o vreme şi să-i dăm o mână de ajutor. Apoi o să mergem la Banff, unde are Robert nişte veri. Şi ei au stat la părinţii lui Robert şi sunt dornici să întoarcă favoarea. E plăcut să-i răsplăteşti pe oameni, nu-i aşa?

— O, da, spuse Emma. Este plăcut să-i răsplăteşti pe oameni.

Dintr-odată, zâmbetul lui Harriet păli.

— Mai e ceva.

— Da?

— George Knightley.

Emma înlemni. Harriet se văzuse şi cu George pe la spatele ei? Asta ar fi o cu totul altă chestiune.

— Am vorbit cu el, zise Harriet. Şi ne vom întâlni peste vreo două zile.

— Ştiu asta, şopti Emma. „O să te vezi cu el purtând rochia din caşmir cumpărată *de mine* – şi botinele din piele de căprioară cumpărate tot de mine”, adăugă ea în gând.

— George te place, spuse Harriet. Iar eu l-am încurajat.

— Îmi pare rău, nu înţeleg.

— I-am spus că ar trebui să-ţi mărturisească ce simte. Voiam să aranjez în aşa fel încât să vă invit pe amândoi la cină la doamna God.

— Tu ne peţeai pe noi? întrebă Emma stupefiată.

— Da, presupun că se poate spune şi aşa, chicoti

Harriet.

— Credeai că am nevoie de ajutorul tău?

— N-aş zice că aveai nevoie, dar m-am gândit că ţi-ar fi de folos. Harriet tăcu o clipă, după care zise: La fel şi cu doamna God şi tatăl tău. Am făcut tot ce-am putut să-i aduc împreună. El e acum acolo.

— E cu doamna God?

— Sunt ca doi porumbei. Harriet se întinse apoi spre Emma. Nu eşti supărată pe mine, nu? Te rog, spune că nu eşti supărată pe mine.

Emma Woodhouse, frumoasă, inteligentă şi bogată, era supărată pe prietena ei, Harriet Smith, dar îşi aduse apoi aminte că Harriet avea atât de puţin în viaţă, chiar dacă se bucura de afecţiunea loială a lui Robert Martin, de prietenia doamnei God şi de toată atenţia pe care o aduce cu sine frumuseţea excepţională. Era şi asta ceva, dar cu mult mai puţin decât avea ea, Emma, şi era aşadar un bun temei ca să-şi potolească mânia.

Fusese o vară importantă pentru ea, căci în acel anotimp îşi căpătase conştiinţa morală – ceva ce ni se poate întâmpla tuturor, dacă ni se întâmplă, în diferite etape ale vieţii. Iar asta i se întâmplase Emmei fiindcă fusese în stare să facă acel salt imaginativ care se regăseşte în adâncul existenţelor noastre morale – abilitatea de a vedea, chiar şi pentru un scurt moment, lumea prin ochii unei alte persoane. Această înţelegere stă la baza oricărui gest de bunăvoinţă, de alinare a situaţiei celui care suferă, oricărui moment în care facem din vieţile noastre ceva mai mult decât o simplă urmărire a ţelurilor impertinentului ego.

Emma

273

George veni s-o vadă pe Emma. Se plimbau prin grădină când îi spuse:

— N-am ştiut niciodată prea bine cum să-mi exprim sentimentele. Alţii se pricep mult mai bine la asta. Dar vreau să ştii, Emma, că sunt îndrăgostit de ţine de mult timp. N-a trecut nicio zi, nici măcar una, în care să nu mă gândesc la tine.

Cuvintele lui pluteau în jurul ei. Rămăsese nemişcată, oprită, parcă, de un zid nevăzut. Îi luă o vreme până să-i răspundă:

— Mă bucur că mi-ai spus, pentru că şi eu am ţinut mereu la tine.

— Ai ţinut, doar atât?

— Am ţinut mult, completă ea zâmbind.

— Speram să aud altceva de la tine, oftă el pradă unei dezamăgiri imense.

— Dar vreau s-o spun, șopti ea. Sunt îndrăgostită de tine. Da, şi eu sunt îndrăgostită.

Se gândi: îndrăgostit, înăuntru. Era o stare existenţială; o stare de imersiune, ca atunci când eşti în apele mării. Iar dragostea e la fel de puternică precum un ocean, la fel de atotcuprinzătoare, de puternică, precum marea. Dragostea. Emma era ca un copil fascinat de un cuvânt pe care abia îl învăţase; trăia același sentiment de încântare, de descoperire. Era uimită de forţa lui și fascinată de perspectiva pe care părea să o poarte cu sine. Era ca și cum un reflector ar fi fost aprins dintr-odată în beznă şi ar fi scăldat totul în lumina sa, în căldura sa. Acum lumea avea sens pentru că ea o putea vedea. Acum ştia de ce trebuia să preţuiască ceea ce vedea în jurul ei: pe ceilalţi oameni, lumea în sine, totul. Ruşinea o împiedicase s-o spună, dar acum vedea ruşinea ca pe ceea ce era, aşa cum stătea destrămată în faţa ei: ruinele egoismului, mândriei, insensibilităţii.

De parcă ar fi simţit ce se petrecea în sufletul ei, George nu spuse nimic. Oâm brăţişă cu tandreţe şi o ţinu aşa o vreme, înainte de a se desprinde din îmbrăţişare şi a se privi unul pe celălalt ca doi oameni care fuseseră împreună martori la ceva extraordinar.

— Mi-aş dori să vii la Donwell să redecorezi casă, spuse el într-un târziu.

Se gândi pentru o clipă că fusese o afirmaţie foarte ciudată pentru un asemenea moment, dar apoi i se păru perfectă. Era cel mai bun lucru pe care bar fi putut spune.

— Da, am să vin.

— Şi am putea pleca şi în Italia. Ai vrea să mă însoţeşti la Florenţa?

Acum îi oferea lumea; iar ea îi răspunse:

— Sigur că da.

Domnul Woodhouse începu să se vadă mult mai des cu doamna

Goddard. Plecară şi ei într-o călătorie peste hotare, la Vero Beach, în Florida, unde doamna Goddard avea un mic apartament. Philip Elton se însură cu Hazel, iar la nuntă mireasa cântă Non, je ne regrette rien. „Cred şi eu că n-are ce regreta”, îi şopti Emma tatălui ei. „Hai să nu fim lipsiţi de bunăvoinţă, fata mea”, replică domnul Woodhouse. Emma lăsă ochii în jos la reproşul blând, fiindcă îşi învăţase lecţia, chiar dacă aveau să mai existe uneori, rareori, momente de cădere, căci nimeni nu e perfect, desigur, cu excepţia celor pe care-i iubim, a lucrurilor ce ţin de căminul nostru, a pisicilor şi a câinilor noştri dragi, a preferaţilor noştri, de o manieră sau alta.

Jane Fairfax şi Frank Churchill se căsătoriră până la urmă în Australia, unde îi aştepta o casă pe domeniul viticol. Jane le dădu lecţii de pian copiilor fermierilor din zonă şi, la timpul potrivit, rămase însărcinată şi născu doi băieţi gemeni. Nimeni nu ştia precis cine-i dăruise pianul Yamaha, dar existau teorii în acest sens. Potrivit celei avansate de domnul Woodhouse, pianul fusese cumpărat chiar de domnişoara Bates, care se prefăcea numai a fi săracă pentru a-i descuraja pe creditorii de la Lloyds. Conform acestei şcoli de gândire, ea îşi pusese la adăpost cea mai mare parte a averii şi ar fi putut

cu uşurinţă să-şi cumpere bomboane cu cremă de violete, precum şi un pian pentru nepoata sa. „Femeia aceea nu m-a păcălit niciodată11, spuse doamna God, care se proclama un bun judecător al caracterelor umane.

Emma era fericită. Îşi dăduse seama că fericirea era ceva ce izvora din comportamentul generos faţă de ceilalţi, şi până făceai această conexiune, fericirea rămânea doar o iluzie. Aflându-se în Italia, cu George, gândul acesta îi reveni şi mai puternic în minte când, într-o mică galerie de artă dintr-un oraş provincial obscur, care nu se număra printre principalele obiective de pe harta turistică, văzu un tablou din secolul al şaptesprezecelea înfăţişând un tânăr ce oferea mâna unei tinere. Tânăra îi acceptase mâna şi i-o ţinea cu preţuire, aşa cum te-ai purta cu un obiect fragil şi vulnerabil, dar de mare valoare. Ochii femeii nu erau aţintiţi asupra bărbatului, nici asupra mâinii pe care o ţinea, ci asupra privitorului, transmiţând, aşa cum o fac multe personaje din artă, un mesaj: „Fă şi tu la fel”.

În aceeaşi colecţie au apărut:

1. Danielle Steel, *O femeie împlinită*
2. Danielle Steel, *Cu fiecare zi*
3. Nora Roberts, *Vis în alb*
4. Nora Roberts, *Parfumul iubirii*
5. Nora Roberts, *Trăieşte clipa*
6. Nora Roberts, *Fericiţi pentru totdeauna*
7. Danielle Steel, *Legături de familie*
8. Danielle Steel, *Moştenirea*
9. Danielle Steel, *Misterele dragostei*
10. Danielle Steel, *Strada Charles 44*
11. Nora Roberts, *Comori tăinuite*
12. Barbara Delinsky, *Evadarea*
13. Jackie Collins, *Celebritate*
14. Danielle Steel, *Luminile Sudului*
15. Mary Jo Putney, O nouă *viaţă*
16. Maryjo Putney, *Umbrele trecutului*
17. Maryjo Putney, *Pasiune şi onoare*
18. Danielle Steel, *Petrecerea*
19. Eloise James, *Un sărut la miezul nopţii*
20. Eloise James, *Atingerea dragostei*
21. Sandra Brown, *Dulce mânie*
22. Sandra Brown, *Confruntarea*
23. Jackie Collins, *Zeiţa răzbunării*
24. Sandra Brown, *Sărutul ispitei*
25. Danielle Steel, *Conacul*
26. Sandra Brown, *Furtună în paradis*
27. Danielle Steel, *îngerul păzitor*
28. Nora Roberts, *Vieţi la limită* – vol. 1
29. Nora Roberts, *Vieţi la limită* – vol. 2
30. Fern Michaels, lin *Crăciun de neuitat*
31. Fern Michaels, O *dorinţă de Crăciun*
32. Joanna Trollope, *Nurorile*
33. Joanna Trollope, O *altă familie*
34. Maryjo Putney, O *iubire imposibilă* – vol. 1
35. Maryjo Putney, O *iubire imposibilă* – vol. 2
36. Jo Beverley, *Mireasă fără voie*
37. Pamela Morsi, *O femeie de succes*
38. Danielle Steel, *Miracolul*

39. Jacqueline Susann, Valea *păpuşilor* – vol. 1
40. Jacqueline Susann, *Valea păpuşilor* – vol. 2
41. Maryjo Putney, *Compromisul inimii*
42. Nancy Thayer, *Paşi pe nisip*
43. Amanda Quick, *Alchimia dragostei*
44. Ellen Maister, *Vieţi paralele*
45. Amanda Quick, *Tainele trecutului*
46. Diane Chamberlain, *Minciuni din dragoste*
47. Amanda Scott, *Regele furtunilor*
48. Diane Chamberlain, Secrete *şi trădări* – vol. 1
49. Diane Chamberlain, Secrete *şi trădări* – vol. 2
50. Jo Beverley, *Fericire periculoasă*
51. Diane Chamberlain, *înainte de furtună*
52. Danielle Steel, *Două vieţi*
53. Mary Jo Putney, *Dansul pasiunii*
54. Elin Hilderbrand, *Insula*
55. Danielle Steel, *Rugăciuni ascultate*
56. Sarah Jio, Anotimpul *regăsirii*
57. Nora Roberts, *Visuri împlinite*
58. Luanne Rice, *Barca de argint*
59. Mary jo Putney, *Taina contesei*
60. Santa Montefiore, *Casa de la malul mării* – vol. 1
61. Santa Montefiore, *Casa de la malul mării* – vol. 2
62. Danielle Steel, *Vârstele dragostei*
63. Loretta Chase, *Seducţie*
64. Judy Astley, *Iubiri clandestine*
65. Amanda Quick, *Nesocotita*
66. Ulrika Jonsson, *Suflete regăsite*
67. Danielle Steel, *Hotel Vendôme*
68. Anne Golon, *Angelica*. *Marchiza îngerilor*
69. Nora Roberts, *îmblânzitoarea de suflete*
70. Elizabeth Noble, *Iubiri de altă dată*
71. Amanda Quick, *Scandal*
72. Leila Meacham, *Trandafiri* – vol. 1
73. Leila Meacham, *Trandafiri* – vol. 2
74. Anne Golon, *Angelica*. *Logodnica vândută*
75. Fern Michaels, *Noi începuturi*
76. Amanda Quick, O *relaţie periculoasă*

77. Elizabeth Noble, *Scrisori pentru fiicele mele*
78. Nora Roberts, Treptele *iubirii*
79. Daisy Goodwin, *Ultima mea ducesă*
80. Danielle Steel, *Ecouri*
81. Anne Golon, Angelica. *Serbări regale*
82. Helen Warner, *Invitaţie la nuntă*
83. Jill Shalvis, *Irezistibil*
84. Amanda Quick, *Legământul iubirii*
85. Nora Roberts, *Paşi spre fericire*
86. Luanne Rice, *Un albastru infinit*
87. Danielle Steel, *Surprizele vieţii*
88. Amanda Quick, *Dorinţa*
89. Lisa Jewell, *Petrecerea lui Ralph*
90. Mary Jo Putney, Când *dragostea te schimbă*
91. Helen Simonson, *Ultima cucerire*
92. Fern Michaels*, în căutarea fericirii*
93. Julia Quinn, Eloisa James, *Patru nunţi şi o moştenire*
94. Rebecca Chance, *Fete rele* – vol. 1
95. Rebecca Chance, *Fete rele* – vol. 2
96. Ana Damian, *Scenariu pentru dragoste*
97. Mary Jo Putney, *Călătorie spre iubire*
98. Jane Lovering, *Muzica inimii*
99. Lisa Jackson, *Iubire vinovată*
100. Beth Kendrick, *Greşeli din dragoste*
101. Danielle Steel, *Dincolo de aparenţe*
102. Nora Roberts, *Iubire peste timp*
103. Kristin Hannah, *A doua şansă*
104. Julia Quinn, Eloisa James, Aleasa *inimii*
105. Nora Roberts, Martora
106. Nancy Thayer, *Vara iubirii regăsite*
107. Mary Jo Putney, *Curcubeie sfărâmate*
108. Amanda Quick, O *aventură de-o noapte*
109. Eileen Goudge, *Chipurile dragostei*
110. Mary Jo Putney, *Râul de foc*
111. Amanda Quick, *Şarada iubirii*
112. Amanda Quick, *Frumoasa şi Bestia*
113. Judy Duarte, *Legături miraculoase*
114. Amanda Quick, *Misterul Afroditei*

115. Joanna Trollope, O *pasiune interzisă*
116. Amanda Quick, *Rendez-vous la miezul nopţii*
117. Mary Jo Putney, *îmblânzirea unui rebel*
118. Amanda Quick, *Capcanele iubirii*
119. Maryjo Putney, *Aventurile unei lady*
120. Jackie Collins, *Jocuri periculoase*
121. David Nicholls, O *zi*
122. Julie Maxwell, *Faţetele dragostei*
123. Amanda Quick, O *pradă uşoară*
124. Mary Jo Putney, *Daruri periculoase*
125. Mary Jo Putney, O *alegere dificilă*
126. Jojo Moyes, *Jertfa iubirii*
127. Mary Jo Putney, *Caruselul inimilor*
128. Barbara Taylor, Bradford, *Puterea dragostei*
129. Mary Jo Putney, *Mătase şi umbre*
130. Nora Roberts, *îndrăzneşte să visezi*
131. Elizabeth Naughton, *Așteaptă-mă*
132. Nora Roberts, *Păstrează-ţi visul*
133. Mary Jo Putney, *Săruturi furate*
134. Barbara Cartland, *Triumful dragostei*
135. Mary Jo Putney, *Mătase şi secrete*
136. Barbara Cartland, *întoarcerea* în *paradis*
137. Amanda Quick, *Un sărut periculos*
138. Nora Roberts, *Cântecul de sirenă*
139. Amanda Quick, *Secretele nopţii*
140. Mary Jo Putney, Văluri *de mătase*
141. Barbara Cartland, *Pe aripile iubirii*
142. Nora Roberts, Găseşte-*ţi visul*
143. Amanda Quick, *Logodnică de împrumut*
144. Jo Beverley, *Dulcele păcat al iubirii*
145. Nora Roberts, *Magia destinului*
146. Amanda Quick, *Atracţie periculoasă*
147. Eloisa James, *Jocul dragostei*
148. Nora Roberts, *Magia umbrei*
149. Margot Berwin, *Aroma pasiunii*
150. Amanda Quick, *Otrava perfectă*
151. Mary Jo Putney, *Tunete şi trandafiri*
152. Nora Roberts, *Legături primejdioase* – vol. 1

153. Nora Roberts, *Legături primejdioase* – vol. 2
154. Barbara Taylor Bradford, *Gustul dragostei*
155. Danielle Steel, *Până la sfârşitul veacurilor*
156. Eloisa James, *Alegerea perfectă*
157. Amanda Quick, O *iubire neconvenţională*
158. Nora Roberts, *Dalia albastră*
159. Danielle Steel, *Im prima vedere*
160. Jude Deveraux, *Adevărata dragoste*
161. Nora Roberts, *Dalia albastră* – Visul *Stellei*
162. Nora Roberts, *Trandafirul negru*
163. Amanda Quick, O *aventură riscantă*
164. Mary Jo Putney, *Copilul sălbatic*
165. Nora Roberts, *Crinul roşu*
166. Amanda Quick, *Cristalul Nopţii*
167. Sandra Brown, *Amintiri înşelătoare*
168. Danielle Steel, *Păcatele mamei*
169. Linda Howard, O *inimă neîmblânzită*
170. Amanda Qucik, *Focul din oglinzi*
171. Mary Jo Putney, *Mireasa din China*
172. Danielle Steel, *Trădarea*
173. Nora Roberts, *Misterele nopţii*
174. Linda Howard, *Alegerea inimii*
175. Maryjo Putney, *Un târg neobişnuit*
176. Amanda Quick, *Grădinile de Cristal*
177. Jude Deveraux, *Mai presus de timp*
178. Linda Howard, O *noapte de neuitat*
179. Danielle Steel, *Prieteni pentru totdeauna*
180. Maryjo Putney, *Blestemul trecutului*
181. Amanda Quick, *Suflete sălbatice*
182. Lisa Jackson, *Păcatul originar*
183. Maryjo Putney, *Iubire regăsită*
184. Nora Roberts, *Refugiul* – vol. 1
185. Nora Roberts, *Refugiul* – vol. 2
186. Sidney Sheldon, *îngerul întunericului*
187. Amanda Quick, *Afaceri de familie*
188. Mary Jo Putney, *Jurăminte neobişnuite*
189. Nora Roberts, *Magia trecutului*
190. J.D. Robb, *Sanctuarul*

191. Maryjo Putney, *Focul ascuns*
192. Barbara Cartland, *în sfârşit, dragostea*
193. Sandra Brown, *în căutarea adevărului*
194. Mary Balogh, *Primul pas*: *Căsătoria*
195. Amanda Quick, *Femeia misterioasă*
196. Maryjo Putney, *Revelaţia*
197. Nora Roberts, *Tributul* – vol. 1
198. Nora Roberts, *Tributul* – vol. 2
199. Julie Garwood, *Dansul umbrelor*
200. Mary Jo Putney, *Capriciile destinului*
201. Sandra Brown, *Dispariţia*
202. Mary Balogh, Al *doilea pas*: *Seducţia*
203. Sidney Sheldon, *Evadarea*
204. Amanda Quick, *Casa de sticlă*
205. Sandra Brown, *Arşiţa nopţii*
206. Mary Jo Putney, *Descântec de dragoste*
207. Linda Howard, *Plăcere exclusivă*
208. Mary Balogh, La *final apare dragostea*
209. Amanda Quick, *Ape adânci*
210. Mary Jo Putney, *Sărutul sorţii*
211. Sandra Brown, *Fascinaţie secretă*
212. Mary Carter, *Totul pentru tine*
213. Amanda Quick, *întoarcerea în Eclipse Bay*
214. Maryjo Putney, *Magie furată*
215. Nora Roberts, *Steaua ascunsă*
216. Mary Balogh, *Ispitirea unui înger*
217. Linda Howard, *Un joc de noroc*
218. Amanda Quick, *Noi începuturi* în *Eclipse Bay*
219. Sandra Brown, *Păcatele trecutului*
220. Sylvia Day, Atracţia
221. Nora Roberts, *Steaua captivă*
222. Julie Garwood, *Pasiuni mocnite*
223. Amanda Quick, O *vară în Eclipse Bay*
224. Sandra Brown, *Amintiri şi secrete*
225. Julie Garwood, *Pasiuni mocnite*
226. Nora Roberts, *Steaua secretă*
227. Sylvia Day, *Revelaţia*
228. Marek Halter, *Khadija – Iubirile Orientului*

229. Sandra Brown, *Invidia*
230. Nora Roberts, *întoarcerea lui Rafe* MacKade
231. Amanda Quick, O *iubire primejdioasă*
232. Sylvia Day, *împlinirea*
233. Nora Roberts, *Mândria lui Jared* MacKade
234. Marek Halter, *Fatima – Iubirile Orientului*
235. Maryjo Putney, *Magie îndepărtată*
236. Amanda Quick, *Logodnă de convenienţă*
237. Sidney Sheldon, O *zi prea îndepărtată*
238. Nora Roberts, *Inima lui Devin MacKade*
239. Amanda Quick, *Grădina amăgirilor*
240. Sandra Brown, *Necunoscutul*
241. Nora Roberts, *Subjugarea lui Shane MacKade*
242. Marek Halter, *Aicha – Iubirile Orientului*
243. Sidney Sheldoon, *Mărire şi decădere*
244. Amanda Quick, *Un înger păzitor*
245. Nora Roberts, *Ameţitor ca vinul*
246. Mary Jo Putney, *Ademenirea unui sfânt*
247. Amanda Quick, *Cheia misterelor*
248. Anne Golon, *Angelica*. *Supliciul de la Nitredame*
249. Nora Roberts, *Un pariu pe soartă*
250. Sidney Sheldon, *Spune-mi ce visezi*
251. Amanda Quick, *Ochi de vis*
252. Anne Golon, *Angelica*. *Lumini şi umbre*
253. Winston Graham, *Ross Poldark. Începuturi*
254. Nora Roberts, *Provocarea sorţii*
255. Sidney Sheldon, *Stăpânul jocului*
256. May Balogh, *Inimă de piatră*
257. Winston Graham, *Demelza*
258. Nora Roberts, *Posibilităţi nenumărate*
259. Amanda Quick, *Surori secrete*
260. May Balogh, *Cântec tăcut*
261. Winston Graham, *Poldark*. *Jeremy Poldark*
262. Nora Roberts, *Singurătatea unui bărbat*
263. Mary Balogh, *Hoţul de visuri*
264. Amanda Quick, *Parteneri perfecţi*
265. Sarahjio, *Destine înlănţuite*
266. Winston Graham, *Poldark*. *Warleggan*

267. Nora Roberts, *Acum și pentru totdeauna*
267. Nora Roberts, *Acum şi pentru totdeauna*
268. Amanda Quick, *Dragostea e oarbă*
269. Sonali Dev, O *iubire neaşteptată*
270. Mary Balogh, *Dorinţa*
271. Nora Roberts, *Miresele MacGregor*
272. Mary Balogh, *Din toată inima*
273. Sidney Sheldon, *De cealaltă parte a miezului nopţii*
274. Amanda Quick, *Dragostea nu are reguli*
275. Susan Elizabeth Phillips, *Trandafirul sălbatic*
276. Nora Roberts, *Mâna câştigătoare*
277. Sandra Brown, *Dragoste sub presiune*
278. Susan Elizabeth Phillips, *Amintiri de neuitat*
279. Amanda Quick, *Talente ascunse*
280. Nora Roberts, *Mirii MacGregor*
281. Jill Shalvis, *Dorinţa inimii*
282. Susan Elizabeth Phillips, O *clipă de răgaz*
283. Sandra Brown, *Amintirea unui sărut*
284. Amanda Quick, *Scânteia pasiunii*
285. Susan Elizabeth Phillips, *Sărutul unui înger*
286. Nora Roberts, *Vecinul perfect – Iubirea învinge*
287. Mary Jo Putney, *Ispăşire prin iubire*
288. Sandra Brown, *Fiorii primei iubiri*
289. Jill Shalvis, *îndrăgostită nebunește*
290. Nora Roberts, *Curtând-o pe Catherine*
291. Mary Balogh, Soţie *de ocazie*
292. Sandra Brown, *Răpirea*
293. Amanda Quick, O *rază de speranţă*
294. Jill Shalvis, *Noroc* în *dragoste*
295. Nora Roberts, *Un bărbat pentru Amanda*
296. Mary Balogh, *Doamna cu umbrelă neagră*
297. Nora Roberts, *Din dragoste pentru Lilah*

Cel mai șocant thriller pe care îl vei citi anul acesta

În vara de după absolvirea facultăţii, Emma Woodhouse se întoarce acasă, la Highbury, unde urmează să ducă o viaţă tihnită în compania ipohondrului său tată până ce reuşeşte să-şi lanseze firma de decoraţiuni interioare şi să poată să-şi ia viaţa în propriile mâini, între timp, îşi propune să facă ceea ce se pricepe foarte bine: să le ofere călăuzire celor mai puţin versaţi decât ea în privinţa meandrelor vieţii. Din fericire, are la dispoziţie un număr considerabil de cobai: Harriet Smith, o tânără naivă care lucrează la şcoala de limba engleză a excentricei doamne Goddard, Frank Churchill, atrăgătorul fiu vitreg al fostei sale guvernante, şi, desigur, perfecta Jane Fairfax. Emma crede că ştie mai bine decât ei care le sunt interesele şi face totul pentru a-i ajuta să-şi îndeplinească nişte scopuri pe care aceştia uneori le ignoră. Desfăşurarea evenimentelor îi va demonstra însă că viaţa şi dragostea au propriile căi misterioase.

Între umorul de situaţie şi satira efervescentă, această adaptare contemporană a romanului lui Jane Austen este amuzantă şi plină de farmec, aşa cum şi-a obişnuit cititorii Alexander McCall Smith.

Alexander McCall Smith a primit numeroase premii pentru scrierile sale şi este deţinătorul a douăzeci de doctorate onorifice de la universităţi din Europa şi America de Nord. Este un celebru scriitor de ficţiune, cărţile sale fiind vândute în 40 de milioane de exemplare doar în limba engleză şi traduse în 46 de limbi.

Lira